

ТТК Банка АД Скопје

**Финансиски извештаи и Извештај на независниот
ревизор**

31 декември 2018

Содржина	Страна
Извештај на независниот ревизор	1
Биланс на успех	3
Извештај за сеопфатна добивка	4
Биланс на состојба	5
Извештај за промените во капиталот и резервите	7
Извештај за паричниот тек	11
Белешки кон финансиските извештаи	14
Прилог 1-Годишна сметка	
Прилог 2-Годишен извештај	

Извештај на независниот ревизор

Grant Thornton DOO
Sv. Kiril i Metodij 52b-1/20
1000 Skopje
Macedonia

T +389 (0)2 3214 700
F +389 (0)2 3214 710
E Contact@mk.gt.com
www.granthornton.mk

До Акционерите на
ТТК Банка АД, Скопје

Извештај за финансиските извештаи

Ние извршивме ревизија на придружните финансиски извештаи на ТТК Банка АД, Скопје („Банката“) составени од Билансот на состојба на ден 31 декември 2018 година и Билансот на успех, Извештајот за сеопфатната добивка, Извештајот за промените во капиталот и резервите и Извештајот за паричниот тек за годината што тогаш заврши, како и преглед на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки, вклучени на страните 3 до 173.

Одговорност на Раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за изготвување и објективно презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со регулативата на Народна банка на Република Северна Македонија, како и за воспоставување на таква внатрешна контрола која Раководството утврдува дека е неопходна за да овозможи изготвување на финансиски извештаи кои се ослободени од материјално погрешно прикажување како резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на извршената ревизија. Ние ја извршивме ревизијата во согласност со ревизорските стандарди прифатени во Република Северна Македонија¹. Тие стандарди бараат наша усогласеност со етичките барања, како и тоа ревизијата да ја планираме и извршуваме на начин кој ќе ни овозможи да стекнеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување. Ревизијата вклучува спроведување на процедури со цел стекнување ревизорски докази за износите и објавувањата во финансиските извештаи. Избраните процедури зависат од проценката на ревизорот и истите вклучуваат проценка на ризиците од материјално погрешно прикажување во финансиските извештаи, било поради измама или грешка. При овие проценки на ризиците, ревизорот ја зема во предвид внатрешната контрола релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиските извештаи на Банката со цел креирање на такви ревизорски процедури кои ќе бидат соодветни на околностите, но не и за потребата да изрази мислење за ефективноста на внатрешната контрола на Банката. Ревизијата, исто така вклучува и оценка на соодветноста на применетите сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на Раководството, како и оценка на севкупната презентација на финансиските извештаи.

---

¹ Меѓународни стандарди за ревизија („МСР“) издадени од страна на Одборот за меѓународни стандарди за ревизија и уверување („ОМСРУ“), кои стапија на сила на 15 декември 2009 година, преведени и објавени во Службен весник на Република Македонија број 79 од 2010 година.

Ние веруваме дека стекнатите ревизорски докази претставуваат задоволителна и соодветна основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Наше мислење е дека придружните финансиски извештаи ја претставуваат објективно, во сите материјални аспекти, финансиската состојба на ТТК Банка АД, Скопје на 31 декември 2018 година, како и резултатите од работењето и паричните текови за годината што тогаш заврши, во согласност со регулативата на Народна банка на Република Северна Македонија.

Останати прашања

Финансиските извештаи на Банката со состојба на и за годината што заврши на 31 декември 2017 година се ревидирани од друг ревизор кој во својот извештај од 28 февруари 2018 година изразил мислење без резерва за истите.

Извештај за други правни и регулаторни барања

Раководството на Банката е исто така одговорно за изготвување на годишниот извештај за работењето на Банката за 2018 година во согласност со член 384 од Законот за трговски друштва. Наша одговорност е да изразиме мислење за конзистентноста на годишниот извештај, со историските финансиски податоци објавени во годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи на Банката со состојба на и за годината која завршува на 31 декември 2018, во согласност со ревизорските стандарди прифатени во Република Северна Македонија², како и во согласност со барањата на член 34, став 1, точка (д) од Законот за Ревизија.

Наше мислење е дека историските финансиски податоци објавени во Годишниот извештај за работењето на Банката со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2018, се конзистентни, во сите материјални аспекти, со податоците објавени во годишната сметка и ревидираните финансиски извештаи на Банката со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2018 година.

Скопје,
1 март 2019 година

Грант Торнтон ДОО, Скопје

Управител
Сузана Ставриќ
Овластен ревизор
Сузана Ставриќ

² Меѓународни стандарди за ревизија („МСР“) издадени од страна на Одборот за меѓународни стандарди за ревизија и уверување („ОМСРУ“), кои стапија на сила на 15 декември 2009 година, преведени и објавени во Службен весник на Република Македонија број 79 од 2010 година.

Биланс на успех
за периодот од 01.01.2018 до 31.12.2018

Белешка	во илјади денари	
	тековна година 2018	претходна година 2017
Приходи од камата	339.722	332.845
Расходи за камата	(68.931)	(67.713)
Нето-приходи/(расходи) од камата	270.791	265.132
Приходи од провизии и надомести	153.244	152.238
Расходи за провизии и надомести	(27.043)	(25.665)
Нето-приходи/(расходи) од провизии и надомести	126.201	126.573
Нето-приходи од тргување	4.225	3.114
Нето-приходи од други финансиски инструменти евидентирани по објективна вредност	-	-
Нето-приходи/(расходи) од курсни разлики	7.923	9.281
Останати приходи од дејноста	120.905	98.689
Удел во добивката на придружените друштва	-	-
Исправка на вредноста на финансиските средства и посебна резерва за вонбилансната изложеност, на нето-основа	(42.534)	(36.773)
Загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето-основа	(54.156)	(23.487)
Трошоци за вработените	(162.481)	(164.384)
Амортизација	(22.016)	(22.951)
Останати расходи од дејноста	(136.067)	(143.297)
Удел во загубата на придружените друштва	-	-
Добивка/(загуба) пред оданочување	112.791	111.897
Данок на добивка	(11.515)	(11.769)
Добивка/(загуба) за финансиската година од непрекинато работење	101.276	100.128
Добивка/(Загуба) од група на средства и обврски кои се чуваат за продажба*	-	-
Добивка/(загуба) за финансиската година	101.276	100.128
Добивка/(загуба) за финансиската година, којашто им припаѓа на*:		
акционерите на банката	-	-
неконтролираното учество	-	-
Заработка по акција:		
основна заработка по акција (во денари)	112	110
разводната заработка по акција (во денари)	-	-

* само за консолидираните финансиски извештаи

Финансиските извештаи се одобрени од страна на Надзорниот одбор на Банката на ден 27.02.2019 година и истите се потпишани од страна на:

Наталија Алексова
член на Управен одбор

Драгољуб Арсовски
претседател на Управен одбор

ТТК БАНКА АД - Скопје
БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

Извештај за сеопфатна добивка
за периодот од 01.01.2018 до 31.12.2018

	Белешка	во илјади денари	
		тековна година 2018	претходна година 2017
Добивка/(загуба) за финансиската година		101.276	100.128
Останати добивки/(загуби) во периодот (пред оданочување)			
Останати добивки/(загуби) во периодот коишто не се прикажуваат во Билансот на успех (пред оданочување)			
Ревалоризациска резерва за сопственички средства расположливи за продажба			
- нереализирани нето-промени во објективната вредност на сопственичките средства расположливи за продажба		(4)	-
- реализирани нето-добивки/(загуби) од сопственичките средства расположливи за продажба, рекласификувани во Останати резерви		-	-
Промени во кредитната способност на банката, за финансиски обврски кои се мерат по објективна вредност		-	-
Данок на добивка од останати добивки/(загуби) коишто не се прикажуваат во Билансот на успех	17	-	-
Вкупно останати добивки/(загуби) во периодот коишто не се прикажуваат во Билансот на успех		(4)	-
Останати добивки/(загуби) во периодот коишто се или може да се прекласификуваат во Билансот на успех (пред оданочување)			
Ревалоризациска резерва за должнички средства расположливи за продажба		-	-
- нереализирани нето-промени во објективната вредност на должничките средства расположливи за продажба		-	-
- реализирани нето-добивки/(загуби) од должничките средства расположливи за продажба, рекласификувани во Билансот на успех		-	-
- дополнителна исправка на вредноста на должничките средства расположливи за продажба		-	-
- ослободување на исправка на вредноста на должничките средства расположливи за продажба		-	-
Ревалоризациска резерва за преземените средства врз основа на ненаплатени побарувања		(6.885)	(20.525)
- ревалоризациска резерва признаена во текот на годината		-	1.177
- намалување на ревалоризациската резерва, рекласификувано во Билансот на успех		(6.885)	(21.702)
Резерва за инструменти за заштита од ризикот од паричните текови			
- нереализирани нето-промени во објективната вредност на инструментите за заштита од ризикот од паричните текови		-	-
- реализирани нето-добивки/(загуби) од инструментите за заштита од ризикот од паричните текови, рекласификувани во Билансот на успех		-	-
Резерва за инструменти за заштита од ризикот од нето-вложување во странско работење		-	-
Резерва од курсни разлики од вложување во странско работење		-	-
Удел во останатите добивки/(загуби) од придружените друштва коишто не се прикажуваат во Билансот на успех	24	-	-
Останати добивки/(загуби) кои не се прикажуваат во Билансот на успех		-	-
Данок на добивка од останати добивки/(загуби) коишто се или може да се прекласификуваат во Билансот на успех	17	-	-
Вкупно останати добивки/(загуби) во периодот коишто се или може да се прекласификуваат во Билансот на успех		(6.889)	(20.525)
Вкупно останати добивки/(загуби) во периодот			
Сеопфатна добивка/(загуба) за финансиската година		94.387	79.603
Сеопфатна добивка/(загуба) за финансиската година, којашто им припаѓа на*:			
акционерите на банката		-	-
неконтролираното учество		-	-

* само за консолидираните финансиски извештаи

Финансиските извештаи се одобрени од страна на Надзорниот одбор на Банката на ден 27.02.2019 година и истите се потпишани од страна на

Наталија Алексова
член на Управен одбор

Драгољуб Арсовски
претседател на Управен одбор

ТТК БАНКА АД - Скопје
БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

Биланс на состојба**
на ден 31.12.2018

Белешка	во илјади денари		
	тековна година 31.12.2018	претходна година 31.12.2017	претходна година*** 01.01.2017
Актива			
Парични средства и парични еквиваленти	18	1.850.527	1.692.695
Средства за тргување	19	29.707	18.256
Финансиски средства по објективна вредност преку Билансот на успех определни како такви при почетното признавање	20	-	-
Дериватни средства чувани за управување со ризик	21	-	-
Кредити на и побарувања од банки	22,1	59.945	99.913
Кредити на и побарувања од други комитенти	22,2	4.745.889	4.345.434
Вложувања во хартии од вредност	23	1.343.103	1.275.743
Вложувања во придружени друштва (сметководствено се евидентираат според „методот на главнина“)	24	-	-
Побарувања за данок на добивка (тековен)	30,1	-	-
Останати побарувања	25	21.307	22.262
Зложени средства	26	-	-
Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	27	17.015	121.184
Нематеријални средства	28	16.704	17.965
Недвижности и опрема	29	207.595	213.651
Одложени даночни средства	30,2	-	-
Нетековни средства кои се чуваат за продажба и група за отуѓување	31	-	-
Вкупна актива		8.291.792	7.807.103
Обврски			
Обврски за тргување	32	-	-
Финансиски обврски по објективна вредност преку Билансот на успех определни како такви при почетното признавање	33	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	21	-	-
Депозити на банки	34,1	159	55.393
Депозити на други комитенти	34,2	6.800.554	6.160.150
Издадени должнички хартии од вредност	35	-	-
Обврски по кредити	36	281.036	389.810
Субординирани обврски	37	-	-
Посебна резерва и резервирања	38	15.130	11.132
Обврски за данок на добивка (тековен)	30,1	646	2.944
Одложени даночни обврски	30,2	-	-
Останати обврски	39	80.127	69.609
Обврски директно поврзани со група на средства за отуѓување	31	-	-
Вкупно обврски		7.177.652	6.689.038

ТТК БАНКА АД - Скопје
БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

Биланс на состојба**
на ден 31.12.2018 (продолжува)

Белешка	во илјади денари		
	тековна година 31.12.2018	претходна година 31.12.2017	претходна година*** 01.01.2017
Капитал и резерви			
Запишан капитал	907.888	907.888	
Премии од акции	127	127	
Сопствени акции	-	-	
Други сопственички инструменти	-	-	
Ревалоризациски резерви	(650)	7.013	
Останати резерви	104.229	98.521	
Задржана добивка/(Акумулирана загуба)	102.546	104.516	
Вкупно капитал и резерви кои припаѓаат на акционерите на банката	1.114.140	1.118.065	
Неконтролирано учество*	-	-	
Вкупно капитал и резерви	1.114.140	1.118.065	
Вкупно обврски и капитал и резерви	8.291.792	7.807.103	
Потенцијални обврски	42	509.236	455.750
Потенцијални средства	42	-	12.000

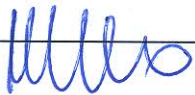
* само за консолидираните финансиски извештаи

** овој извештај е познат и како „Извештај за финансиската состојба“

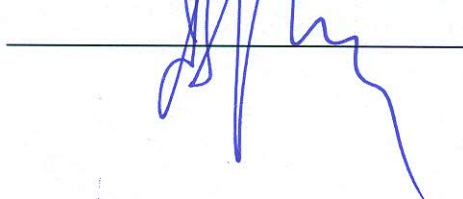
*** оваа колона се пополнува само доколку банката: ретроактивно применува сметководствена политика, прави ретроактивна корекција на грешка или прави ретроактивна рекласификација на ставки од финансиските извештаи.

Финансиските извештаи се одобрени од страна на Надзорниот одбор на Банката на ден 27.02.2019 година и истите се потпишани од страна на:

Наталија Алексова
 член на Управен одбор

Драгољуб Арсовски
 претседател на Управен одбор

ТТК БАНКА АД - Скопје
БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

Извештај за промените во капиталот и резервите
за периодот од 01.01.2018 до 31.12.2018

	Капитал				Ревалоризациски резерви					Останати резерви			Задржана добивка			Вкупно капитал и резерви, кој припаѓа на акционерите на банката	Неконтролирано учество*	Вкупно капитал и резерви
	Запишан капитал	Прими и од акции	(Сопствени акции)	Други сопственички инструменти	Ревалоризациска резерва за средства расположливи за продажба	Ревалоризациска резерва за средства преземени за ненаплатени побарувања	Резерва за заштита од ризикот	Резерва од курсни разлики од вложување во странско работење	Останати ревалоризациски резерви	Законска резерва	Капитална компонента на хибридни финансиски инструменти	Останати резерви	Расположлива за распределба на акционерите	Ограничена за распределба на акционерите	(Акумулиран и загуби)			
во илјади денари																		
На 1 јануари 2017 година (претходна година)	907.888	127	-	-	-	27.538	-	-	-	40.379	-	53.499	83.680	-	-	1.113.111	-	1.113.111
Корекции на почетната состојба																		
На 1 јануари 2017 година (претходна година), коригирано	907.888	127	-	-	-	27.538	-	-	-	40.379	-	53.499	83.680	-	-	1.113.111	-	1.113.111
Сеопфатна добивка/(загуба) за финансиската година																		
Добивка/(загуба) за финансиската година	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	100.128	-	-	100.128	-	100.128
Останати добивки/(загуби) во периодот	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Промени во објективната вредност на средствата расположливи за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
должнички инструменти	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- нереализирани промени во објективната вредност (нето)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- реализирани промени во објективната вредност (нето), префрлени во Билансот на успех	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- дополнителна исправка на вредноста на должничките средства расположливи за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- ослободување на исправка на вредноста на должничките средства расположливи за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
сопственички инструменти	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- нереализирани промени во објективната вредност (нето)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- реализирани промени во објективната вредност (нето), префрлени во Останати резерви	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Промени во објективната вредност на инструментите за заштита од ризикот од паричните текови	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Промени во објективната вредност на инструментите за заштита од ризикот од нето-вложување во странско работење	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Курсни разлики од вложување во странско работење	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Одложени даночни (средства)/обврски признаени во капиталот и резервите	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Промени во кредитната способност на банката, за финансиски обврски кои се мерат по објективна вредност	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати добивки/(загуби) коишто не се прикажуваат во Билансот на успех (наведете детално)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ревалоризациска резерва за преземени средства	-	-	-	-	-	(20.526)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(20.526)	-	(20.526)
Вкупно нереализирани добивки/(загуби) признаени во капиталот и резервите	-	-	-	-	-	(20.526)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(20.526)	-	(20.526)
Вкупно сеопфатна добивка/(загуба) за финансиската година	-	-	-	-	-	(20.526)	-	-	-	-	-	-	100.128	-	-	79.602	-	79.602

ТТК БАНКА АД - Скопје
БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

Извештај за промените во капиталот и резервите
за периодот од 01.01.2018 до 31.12.2018 (продолжува)

во илјади денари

Трансакции со акционерите, признаени во капиталот и резервите:
 Издадени акции во текот на периодот
 Издојување за законска резерва
 Издојување за останати резерви
 Дивиденди
 Откуп на сопствени акции
 Нераспределена добивка
 Продадени сопствени акции
 Трансакции со акционерите, признаени во капиталот и резервите
 На 31 декември 2017 (претходна година)/ 1 јануари 2018 (тековна година)
 Корекции на почетната состојба
 На 1 јануари 2018 година (тековна година), коригирано

	Капитал			Ревалоризациски резерви					Останати резерви			Задржана добивка		Вкупно капитал и резерви, кој припаѓа на акционерите на банката	Неконтролирано учество*	Вкупно капитал и резерви	
	Запишан капитал	Прими и од акции	(Сопствен и акции)	Други сопственички и инструменти	Ревалоризациска резерва за средства расположливи и за продажба	Ревалоризациска резерва за средства преземени за неплатени побарувања	Резерва за заштита од ризикот	Резерва од курсни разлики од вложување во странско работење	Останати ревалоризациски резерви	Законска резерва	Капитална компонента на хибридни финансиски инструменти	Останати резерви	Расположлива за распределба на акционерите				Ограничена за распределба на акционерите
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Издадени акции во текот на периодот	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Издојување за законска резерва	-	-	-	-	-	-	-	-	4.643	-	-	-	-	-	-	-	-
Издојување за останати резерви	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Дивиденди	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Откуп на сопствени акции	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Нераспределена добивка	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Продадени сопствени акции	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4.388	-	-	-	-
Трансакции со акционерите, признаени во капиталот и резервите	-	-	-	-	-	-	-	-	4.643	-	-	-	-	4.388	-	-	-
На 31 декември 2017 (претходна година)/ 1 јануари 2018 (тековна година)	907.888	127	-	-	-	7.012	-	-	45.022	-	53.499	100.129	4.388	-	1.118.065	-	1.118.065
Корекции на почетната состојба	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(3.892)	(3.892)	-	(3.892)
На 1 јануари 2018 година (тековна година), коригирано	907.888	127	-	-	-	7.012	-	-	45.022	-	53.499	100.129	4.388	(3.892)	1.114.173	-	1.114.173

ТТК БАНКА АД - Скопје
БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

Извештај за промените во капиталот и резервите
за периодот од 01.01.2018 до 31.12.2018 (продолжува)

во илјади денари	Капитал			Ревалоризациски резерви					Останати резерви			Задржана добивка		Вкупно капитал и резерви, кој припаѓа на акционерите на банката	Неконтролирано учество*	Вкупно капитал и резерви	
	Запишан капитал	Прими и од акции	(Сопствен и акции)	Други сопственички инструменти	Ревалоризациска резерва за средства расположливи и за продажба	Ревалоризациска резерва за средства преземени за ненаплатени побарувања	Резерва за заштита од ризикот	Резерва од курсни разлики од вложување во странско работење	Останати ревалоризациски резерви	Законска резерва	Капитална компонента на хибридни финансиски инструменти	Останати резерви	Расположлива за распределба на акционерите				Ограничена за распределба на акционерите
Сеопфатна добивка/(загуба) за финансиската година	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	101.276	-	-	101.276	-	101.276
Останати добивки/(загуби) во периодот	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Промени во објективната вредност на средствата расположливи за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>должнички инструменти</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- нерезализирани промени во објективната вредност (нето)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- реализирани промени во објективната вредност (нето), префрлени во Билансот на успех	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- дополнителна исправка на вредноста на должничките средства расположливи за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- ослободување на исправка на вредноста на должничките средства расположливи за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>сопственички инструменти</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- нерезализирани промени во објективната вредност (нето)	-	-	-	-	(4)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(4)	-	(4)
- реализирани промени во објективната вредност (нето), префрлени во Останати резерви	-	-	-	-	(773)	-	-	-	-	-	-	773	-	-	-	-	-
Промени во објективната вредност на инструментите за заштита од ризикот од паричните текови	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Промени во објективната вредност на инструментите за заштита од ризикот од нето-вложување во странско работење	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Курсни разлики од вложување во странско работење	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Одложени даночни (средства)/обврски признаени во капиталот и резервите	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Промени во кредитната способност на банката, за финансиски обврски кои се мерат по објективна вредност	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати добивки/(загуби) коишто не се прикажуваат во Билансот на успех (наведете детално)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ревалоризациска резерва за преземени средства	-	-	-	-	-	(6.885)	-	-	-	-	-	-	-	-	(6.885)	-	(6.885)
Вкупно нерезализирани добивки/(загуби) признаени во капиталот и резервите	-	-	-	-	(777)	(6.885)	-	-	-	-	-	-	-	-	(777)	-	(777)
Вкупно сеопфатна добивка/(загуба) за финансиската година	-	-	-	-	(777)	(6.885)	-	-	-	-	-	102.049	-	-	94.387	-	94.387

Извештај за промените во капиталот и резервите
за периодот од 01.01.2018 до 31.12.2018 (продолжува)

	Капитал				Ревалоризациски резерви				Останати резерви			Задржана добивка		Вкупно капитал и резерви, кој припаѓа на акционерите на банката	Неконтролирано учество*	Вкупно капитал и резерви	
	Запишан капитал	Преми и од акции	(Сопствен и акции)	Други сопствени ички инструменти	Ревалоризациска резерва за средства расположливи и за продажба	Ревалоризациска резерва за средства преземени за ненаплатени побарувања	Резерва за заштита од ризикот	Резерва од курсни разлики од вложување во странско работење	Останати ревалоризациски резерви	Законска резерва	Капитална компонента на хибридни финансиски инструменти	Останати резерви	Расположливост за распределба на акционерите				Ограничена за распределба на акционерите
<i>во илјади денари</i>																	
Трансакции со акционерите, признаени во капиталот и резервите:																	
Издадени акции во текот на периодот	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Издвојување за законска резерва	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Издвојување за останати резерви	-	-	-	-	-	-	-	-	5.708	-	-	(5.708)	-	-	-	-	-
Дивиденди	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Откуп на сопствени акции	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(94.420)	-	-	-	-	-
Продадени сопствени акции	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Трансакции со акционерите, признаени во капиталот и резервите	-	-	-	-	-	-	-	-	5.708	-	-	(100.128)	-	-	-	-	-
На 31.12.2018 (тековна година)	907.888	127	-	-	(777)	127	-	-	50.730	-	53.499	102.050	4.388	(3.892)	1.114.140	-	1.114.140

Финансиските извештаи се одобрени од страна на Надзорниот одбор на Банката на ден 27.02.2019 година и истите се потпишани од страна на:

Наталија Алексова
член на Управен одбор

Драгољуб Арсовски
претседател на Управен одбор

ТТК БАНКА АД - Скопје
БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

Извештај за паричниот тек
за периодот од 01.01.2018 до 31.12.2018

Белешка	во илјади денари	
	тековна година 31.12.2018	претходна година 31.12.2017
Паричен тек од основната дејност		
Добивка/(загуба) пред оданочувањето	112.791	111.897
Коригирана за:		
Неконтролирано учество, вклучено во консолидираниот биланс на успех*	-	-
Амортизацијата на:		
нематеријални средства	4.211	4.212
недвижности и опрема	17.805	18.740
Капиталната добивка од:		
продажба на нематеријални средства	-	-
продажба на недвижности и опрема	(833)	(1.509)
продажба на преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	(77.524)	(56.469)
Капиталната загуба од:		
продажба на нематеријални средства	-	-
продажба на недвижности и опрема	-	-
продажба на преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	6.665	763
Приходи од камата	(339.722)	(332.845)
Расходи за камата	68.931	67.713
Нето-приходи од тргување	(3.334)	(2.718)
Исправка на вредноста на финансиските средства и посебна резерва за вонбилансната изложеност, на нето-основа	-	-
дополнителна исправка на вредноста и посебна резерва	103.087	88.596
ослободена исправка на вредноста и посебна резерва	(60.553)	(51.823)
Загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето-основа	-	-
дополнителни загуби поради оштетување	61.041	45.189
ослободени загуби поради оштетување	(6.885)	(21.702)
Резервирања		
дополнителни резервирања	4.582	138
ослободени резервирања	(138)	-
Приходи од дивиденди	(7.745)	(7.665)
Удел во добивката/(загубата) на придружените друштва	-	-
Останати корекции	(9.367)	(7.928)
Наплатени камати	341.176	330.855
Платени камати	(69.299)	(68.139)
Добивка од дејноста пред промените во деловната актива	144.889	117.305

ТТК БАНКА АД - Скопје
БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

Извештај за паричниот тек
за периодот од 01.01.2018 до 31.12.2018 (продолжува)

Белешка	во илјади денари	
	тековна година 31.12.2018	претходна година 31.12.2017
<i>(Зголемување)/намалување на деловната актива:</i>		
Средства за тргување	(8.116)	(6.492)
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-
Кредити на и побарувања од банки	86.384	(96.460)
Кредити на и побарувања од други комитенти	(469.388)	(823.568)
Заложени средства	-	-
Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	129.331	145.992
Задолжителна резерва во странска валута	(22.619)	(3.102)
Задолжителен депозит кај НБРМ според посебни прописи	-	-
Останати побарувања	14.771	3.700
Одложени даночни средства	-	-
Нетековни средства кои се чуваат за продажба и група за отуѓување	-	-
<i>Зголемување/(намалување) на деловните обврски:</i>		
Обврски за тргување	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-
Депозити на банки	(55.211)	55.359
Депозити на други комитенти	640.456	306.269
Останати обврски	10.518	13.017
Обврски директно поврзани со група на средства за отуѓување	-	-
Нето паричен тек од основната дејност пред оданочувањето	471.015	(287.980)
(Платен)/поврат на данок на добивка	(13.813)	(14.763)
Нето паричен тек од основната дејност	457.202	(302.743)
Паричен тек од инвестициската дејност		
(Вложувања во хартии од вредност)	(66.336)	118.054
Приливи од продажбата на вложувањата во хартии од вредност	-	-
(Одливи за вложувањата во подружници и придружени друштва)	-	-
Приливи од продажбата на вложувањата во подружници и придружени друштва	-	-
(Набавка на нематеријални средства)	(2.950)	(4.143)
Приливи од продажбата на нематеријалните средства	-	-
(Набавка на недвижности и опрема)	(11.162)	(9.251)
Приливи од продажбата на недвижностите и опремата	-	-
(Одливи за нетековните средства кои се чуваат за продажба)	-	-
Приливи од нетековните средства кои се чуваат за продажба	-	-
(Останати одливи од инвестициската дејност)	-	-
Останати приливи од инвестициската дејност	7.745	395
Нето паричен тек од инвестициската дејност	(72.703)	105.055

Извештај за паричниот тек
за периодот од 01.01.2018 до 31.12.2018 (продолжува)

Паричен тек од финансирањето

(Отплата на издадените должнички хартии од вредност)
 Приливи од издадените должнички хартии од вредност
 (Отплата на обврските по кредити)
 Зголемување на обврските по кредити
 (Отплата на издадените субординирани обврски)
 Приливи од издадените субординирани обврски
 Приливи од издадените акции/сопственички инструменти во текот на периодот
 (Откуп на сопствени акции)
 Продадени сопствени акции
 (Платени дивиденди)
 (Останати одливи од финансирањето)
 Останати приливи од финансирањето

Нето паричен тек од финансирањето

Ефект од исправката на вредноста на паричните средства и паричните еквиваленти

Ефект од курсните разлики на паричните средства и паричните еквиваленти

Нето-зголемување/(намалување) на паричните средства и паричните еквиваленти

Парични средства и парични еквиваленти на 1 јануари

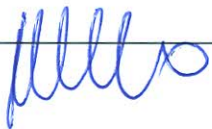
Парични средства и парични еквиваленти на 31 декември

Белешка	во илјади денари	
	тековна година 31.12.2018	претходна година 31.12.2017
	-	-
	-	-
	(219.653)	(173.552)
	111.173	114.025
	-	-
	-	-
	-	-
	(94.420)	(74.647)
	-	-
	-	-
	(202.900)	(134.174)
	(17)	108
	7	23
	181.589	(331.731)
	1.433.788	1.765.519
	1.615.377	1.433.788

* само за консолидираните финансиски извештаи

Финансиските извештаи се одобрени од страна на Надзорниот одбор на Банката на ден 27.02.2019 година и истите се потпишани од страна на:

Наталија Алексова
 член на Управен одбор

Драгољуб Арсовски
 претседател на Управен одбор

а) Општи информации

ТТК БАНКА АД Скопје (во понатамошниот текст „Банката“) е акционерско друштво основано во Република Македонија. Адресата на нејзиното регистрирано седиште е: ул. „Народен Фронт“ бр. 19а, Скопје, Република Македонија.

Банката е овластена од Народна банка на Република Северна Македонија за вршење платен промет во земјата и странство, депозитни активности во земјата и странство и кредитирање во земјата.

Позначајни активности кои Банката ги извршува се следните:

- прибирање депозити и други повратни извори на средства;
- кредитирање во земјата;
- издавање и администрирање на платежни средства (парични картички, чекови);
- менувачки работи;
- платен промет во земјата и странство, вклучувајќи купопродажба на девизи;
- брз трансфер на пари;
- издавање платежни гаранции и други форми на обезбедување;
- изнајмување сефови, остава и депо;
- тргување со девизни средства;
- тргување со хартии од вредност;
- посредување во склучување договори за кредити и заеми;
- обработка и анализа на информации за кредитната способност на правни лица;
- тргување со инструменти на пазар на пари.

Акциите на Банката котираат на официјалниот пазар на Македонската берза за хартии од вредност, а кодот под кој котираат е следниот:

шифра на хартија од вредност

ИСИН број

ТТК (обична акција)

МКТТКС101012

Вкупниот број вработени на Банката на 31 декември 2018 изнесува 238 (2017: 257) вработени.

Финансиски извештаи на Банката за годината што заврши на 31 декември 2018 беа одобрени за издавање од страна на Надзорниот одбор на Банката на 27.02.2019 година.

б) Основа за изготвување на финансиските извештаи

Банката ја води својата сметководствена евиденција и ги составува своите финансиски извештаи во согласност со Законот за банките и подзаконската регулатива пропишана од страна на Народната банка на Република Македонија („НБРМ“), Законот за трговски друштва и Правилникот за водење на сметководството.

Податоците во приложените финансиски извештаи на Банката се подготвени во согласност со Законот за трговски друштва („Службен весник на РМ“ бр.28/04, 84/05, 71/06, 25/07, 87/08, 17/09, 23/09, 42/10, 48/10, 8/11, 24/11, 166/12, 70/13, 119/13, 120/13, 187/13, 38/14, 41/14, 138/14, 88/15, 192/15, 6/16, 30/16 и 61/16, 64/18 и 120/18), Законот за банките („Службен весник на РМ“ бр. 67/07, 90/09, 67/10, 26/13, 15/15, 153/15 и 190/16), подзаконската регулатива пропишана од страна на Народна банка на Република Македонија (во понатамошниот текст „НБРМ“), како и во согласност со Одлуката за Методологијата за евидентирање и вреднување на сметководствените ставки и за подготовка на финансиските извештаи (во понатамошниот текст „Методологија“) („Службен весник на РМ“ бр. 83/17)¹. и Одлуката за видовите и содржината на финансиските извештаи на банките („Службен весник на РМ“ бр. 83/17 и 149/18)², пропишани од страна на НБРМ. Тековните и споредбените податоци прикажани во овие финансиски извештаи се изразени во илјади македонски денари (МКД).

Банката, во согласност со одлуката, при почетна примена на Методологијата во тековниот извештаен период изврши преоценка на класификацијата на финансиските средства и финансиските обврски со состојба на 31 декември 2017 година и на 1 јануари 2018 година. Ефектот, односно разликите од преоценката на сите финансиски средства се евидентирани како корекција на почетната состојба на 1 јануари 2018 година на задржаната добивка/акумулирана загуба. Табеларниот приказ на ефектот од примената на класификацијата е презентитан во Белешка 1Б. 1.

Во рамки на Методологијата е пропишана обврската за пресметка на оштетувањето за кредитен ризик кое Банката е должна да го утврдува односно проценува и да признава исправка на вредноста/оштетување за очекуваните кредитни загуби на финансиските средства во согласност со Одлуката за управување со кредитниот ризик пропишана од НБРМ. Во август 2018 година Народната банка на Република Македонија донесе нова Одлука за методологијата за управување со кредитниот ризик („Службен весник на Република Македонија“ бр. 149/18) која ќе се применува од 01 јули 2019 година.

---

¹ Советот на НБРМ донесе Одлука за методологијата за евидентирање и вреднување на сметководствените ставки и за подготовка на финансиските извештаи, со почеток на примена од 01.01.2018 година (Сл.весник бр. 83/17 од 22.06.2017).

² Советот на НБРМ донесе Одлука за видовите и содржината на финансиските извештаи на банките и белешките кон тие извештаи, со почеток на примена од 01.01.2018 година (Сл.весник бр. 83/17 од 22.06.2017 г).

б) Основа за изготвување на финансиските извештаи (продолжува)

На 01.01.2018 година Банката изврши усогласувања согласно измените во Методологијата за евидентирање и вреднување на сметководствените ставки за подготовка на финансиските извештаи („Методологијата“) донесена од страна на НБРСМ заради стапување во сила на стандардот МСФИ 9. На овој датум Банката ги преоцени сите финансиски средства и во зависност од деловната цел изврши класификација во соодветен деловен модел и го утврди начинот на мерење на нивната објективна вредност.

Должничките инструменти кои се класифицирани во деловниот модел кој има за цел наплата на договорените парични текови и единствено отплати на главница и камата, се мерат по амортизирана набавна вредност. Согласно барањата на Методологијата, Банката на 01.01.2018 година изврши класифицирање на портфолиото на должнички инструменти во категорија на финансиски средства кои се мерат по амортизирана набавна вредност, и истото немаше влијание врз билансите на Банката.

Сопственичките инструменти се класифицираат и се мерат по објективна вредност. Сопственичките инструменти кои Банката ги чува за тргување, задолжително се мерат по објективна вредност и сите промени во објективната вредност се евидентираат во Билансот на успех. За сопственичките инструменти со кои не се тргува, Банката при првичното признавање избира дали промените на објективната вредност ќе ги евидентира во Билансот на успех или во Ревалоризациските резерви во рамки на Останата сеопфатна добивка. Согласно барањата на Методологијата, Банката на 01.01.2018 година изврши класифицирање на портфолиото на сопственички инструменти кои се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка и сопственички инструменти кои се мерат по објективна вредност преку Билансот на успех. За вложувањата на Банката во одредени специфични институции (како КИБС, ЦДХВ и сл.) за коишто нема активен пазар и чиешто поседување е утврдено со закон и/или е поврзано со можноста за користење на услугите коишто ги вршат овие институции, може да се смета дека нивната набавна вредност ја одразува нивната објективна вредност. Банката ги класифицира овие вложувања како финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка. Материјалниот ефект на Банката на 01.01.2018 година, како разлика помеѓу објективната и сметководствената вредност на сопственичките инструменти изнесува 3.892 илјади денари евидентирана како акумулирана загуба.

Кредитното портфолио согласно со избраниот деловен модел и спроведениот СППИ тест, како и до 01.01.2018 година, ќе продолжи да се мери по амортизирана набавна вредност. За усогласување со барањата на Методологијата, Банката не изврши прекнижување на други сметки и нема влијание врз билансите на Банката.

Финансиските извештаи претставуваат поединечни финансиски извештаи.

Известувачка валута во која се прикажани овие финансиски извештаи е функционалната валута (македонски денар - МКД).

Онаму каде што е неопходно, презентацијата на споредбените податоци е прилагодена во согласност со промените во презентацијата во тековната година.

в) Значајни сметководствени политики

Во продолжение се прикажани основните сметководствени политики кои се користени при подготовка на овие финансиски извештаи. Утврдувањето на сметководствените политики на Банката се заснова на признаени, познати и практични искуства, на одредбите на Одлуката за Методологијата за евидентирање и вреднување на сметководствените ставки и за подготовка на финансиските извештаи, Одлуката за сметковниот план за банките, Одлуката за видовите и содржината на финансиските извештаи на банките и останатите законски прописи. Овие политики се конзистентно применети за сите прикажани години, освен доколку не е поинаку наведено.

1. Трансакции во странска валута

Трансакциите деноминирани во странски валути се искажани во денари со примена на официјалните курсеви на Народна банка на Република Македонија кои важат на денот на нивното настанување.

Трансакција во странска валута е трансакција која гласи на странска валута или може да се претвори во странска валута.

Средствата и обврските кои гласат во странски валути се искажани во денари со примена на официјалните курсеви кои важат на денот на составувањето на Билансот на состојба, додека, пак, сите позитивни и негативни курсни разлики кои произлегуваат од претворањето на износите во странска валута се вклучени во Билансот на успех во периодот кога тие настануваат. Средните девизни курсеви кои беа применети за прикажување на позициите на Билансот на состојба деноминирани во странска валута се следните:

	<u>31 декември 2018</u>	<u>31 декември 2017</u>
1 ЕУР	61.4950 денари	61.4907 денари
1 УСД	53.6887 денари	51.2722 денари
1 ЦХФ	54.7742 денари	52.5472 денари

2. Пребивање (нетирање)

Финансиските средства и обврски се пребиваат, а разликата се признава во Билансот на состојба, само во случаи кога нетирањето на признаените износи е законски дозволено, понатаму, кога постои намера исплатата да се изврши на нето-основа, како и во случај на истовремена реализација на средството и исполнување на обврската.

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)

3. Приходи и расходи по камати

Приходите и расходите по камати се признаени во Билансот на успех за сите каматоносни финансиски средства и обврски според амортизирана набавна вредност со примена на методата на ефективна каматна стапка. Методот на ефективна каматна стапка е метод за пресметка на амортизирана набавна вредност на финансиските средства или финансиските обврски преку алокација на приходите од камата и расходите за камата во соодветниот период. Ефективна каматна стапка е стапка со чијашто примена сегашната вредност на сите идни парични приливи се изедначува со сегашната вредност на сите идни парични одливи, во текот на очекуваниот век на финансискиот инструмент.

Приходите и расходите од камата се пресметани и наплатени во согласност со законските прописи на Република Македонија, или со договор помеѓу доверителот и должникот. Пресметаните, а недоспеани камати временски се разграничуваат. Исправка на истите се прави кога наплатата на пресметаните камати е сомнителна и спорна.

4. Приходи од надомести и провизии

Провизиите и надоместоците, со исклучок на надоместоците за одобрување на кредити, генерално се признаваат на пресметковна основа во периодот кога се врши услугата. Останатите надоместоци за одобрување на кредити се разграничуваат и амортизираат за времетраењето на кредитот со примена на методот на ефективна каматна стапка и истите се признаваат како приходи од камата.

5. Приходи и расходи од курсни разлики

Нето-приходите и расходите од курсни разлики вклучуваат реализирани и нереализирани курсни разлики кои произлегуваат од порамнување на трансакциите во странска валута, како и од вреднување на средствата и обврските во странска валута се вклучени во Билансот на успех во периодот кога тие настануваат.

Преземените и потенцијалните обврски деноминирани во странска валута се пресметани во денари со примена на официјалните девизни курсеви кои важат на датумот на Билансот на состојба.

6. Приходи од дивиденди

Дивидендите се признаваат во Билансот на успех кога ќе се обезбеди правото за примање исплата. Дивидендите се прикажани како дел од нето-приходите од тргување или како останати приходи од дејноста во зависност од соодветната класификација на инструментот.

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)

7. Нето приходи од тргување

Нето приходите од тргување претставуваат реализирани и нереализирани промени во објективната вредност при последователно мерење, добивка или загуба при отуѓување, дивиденди, приходи и расходи од камати на средствата и обврските за тргување.

Нето приходите од тргување се мерат според промената на објективната вредност на финансиските средства и обврски за тргување која претставува разлика помеѓу сметководствената вредност и објективната вредност, на датумот на Билансот на состојба.

8. Финансиски средства

Банката ги признава финансиските средства и обврски во книгите, само доколку е една страна во договорните одредби на инструментот. Финансиските средства се признаваат и депривираат на датумот на тргување кога купувањето или продавањето на вложувањето е според договор чии што одредби бараат испорака на вложувањето во договорените временски рамки. Финансиските средства почетно се признаваат по фер вредност, што претставува трансакциска цена на инструментот. Класификацијата зависи од природата и намената на финансиските средства и се одредува во моментот на нивно почетно признавање. По 01 јануари 2018 година, класификацијата на финансиските средства се врши во зависност од бизнис моделот на банката и карактеристиките на договорените парични текови. Во Банката се утврдени три бизнис модели:

- Финансиски средства кои се мерат по амортизирана набавна вредност (кредити и побарувања)
- Финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку сеопфатна добивка и
- Финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку билансот на успех (хартии од вредност чувани за тргување)

Класификацијата на финансиските средства Банката ги врши врз основа на :

- деловениот модел на Банката за управување со финансиските средства и
- карактеристиките на договорните парични текови на финансиското средство.

Оцената на деловниот модел ја врши раководството на Банката, при нивно почетно признавање, при што ги зема во предвид сите релевантни и расположливи податоци за начинот на управување со финансиските инструменти.

Пред 01 јануари 2018 година, класификацијата на финансиските средства е обелоденета во белешка 1 - класификација на финансиските средства и финансиските обврски.

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)
8. Финансиски средства (продолжува)

Финансиски средства по објективна вредност преку Билансот на успех

Едно финансиско средство се класифицира како средство наменето за тргување доколку се стекнува со цел генерирање на добивка од краткорочни флукуации во цената или доколку е вклучено во портфолиото за кое постои краткорочен фактички облик на остварување на добивка. По 01 јануари 2018 година, во оваа категорија Банката ќе ги класифицира и оние финансиски средства кои не го исполнуваат условот на СППИ поради што не може да се класифицираат ниту во категоријата на финансиски средства кои се мерат по амортизирана набавна вредност, ниту во категорија на финансиски средства по објективна вредност преку сеопфатна добивка.

Оваа категорија на финансиски средства се состои од хартии од вредност за тргување. Средствата чувани за тргување се евидентираат по објективна вредност преку билансот на успех. Почетно, овие средства се признаваат во билансот на успех по објективна вредност. Трансакциските трошоци не се вклучуваат во износот по кој првично се мери инструментот. Тие се евидентираат веднаш во Билансот на успех во позиција “Приходи и расходи од провизија и надоместоци”. Добивките или загубите од последователното мерење се вклучуваат во позицијата “Нето приходи од тргување”.

Финансиски средства кои се чуваат до достасување

Сметководствената политика на Банката важечка пред 01 Јануари 2018, за финансиски средства кои се чуваат до достасување се однесува на финансиските средства со фиксни или утврдливи плаќања, фиксни датуми на доспевање за наплата и за кои Раководството на Банката има намера и способност да ги чува до нивно доспевање. Доколку Банката продаде значаен дел од финансиските средства кои се чуваат до доспевање (кој не би бил нематеријален) пред нивно доспевање, целата категорија на овие средства би се прекласифицирала во финансиски средства расположливи за продажба.

Сметководствената политика на Банката важечка по 01 Јануари 2018 година за финансиските средства кои се чуваат до достасување се однесува на должнички финансиски средства кои што ги управува Банката со цел наплата на договорените парични текови и кои согласно договорените услови на средството го исполнуваат условот на СППИ.

Овие хартии од вредност се прикажани во категорија – Финансиски средства евидентирани по амортизирана набавна вредност со примена на методот на ефективна каматна стапка. Почетно овие средства се признаваат по нивната набавна вредност, којашто е еднаква на објективната вредност на дадениот надоместок за средството, зголемена за трансакциските трошоци кои што се директно поврзани со стекнувањето на средството. Последователно, финансиските средства кои се чуваат до достасување се мерат по амортизирана набавна вредност, со употреба на методот на ефективна каматна стапка.

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)
8. Финансиски средства (продолжува)

Добивките и загубите реализирани при продажба или отпис на средството се евидентираат преку Билансот на успех како останати приходи/расходи.

Финансиски средства расположливи за продажба

Сметководствената политика на Банката важечка пред 01 Јануари 2018 за финансиските средства расположливи за продажба, се однесува на средства кои се определни како расположливи за продажба и не се класифицирани како кредити и побарувања, финансиски средства кои се чуваат до достасување или финансиски средства по објективна вредност преку Билансот на успех.

Сметководствената политика на Банката важечка по 01 Јануари 2018 за истите средства се однесува на средства кои Банката ги држи со цел наплата на договорените парични текови и/или за продажба и кои согласно договорените услови на средството го исполнуваат условот на СППИ (Банката очекува парични текови на одредени датуми „единствено врз основа на отплата на главница и камата“).

Прикажаното портфолио е составено од сопственички хартии од вредност во банки, финансиски институции и претпријатија врз кои Банката нема контрола. Овие средства почетно се признаваат според објективната вредност зголемена за трошоците на трансакциите, а последователно се мерат според објективна вредност, врз основа на пазарната вредност или ако не постои активен пазар врз основа на метод кој најдобро би ја определила објективната вредност на сопственичкиот инструмент. Нереализираните добивки или загуби од последователното мерење на финансиското средство што е расположливо за продажба се еднакви на разликата помеѓу амортизираната набавна вредност и објективната вредност на средството и се вклучуваат директно во капиталот во позицијата ревалоризациски резерви – “Разлики од вреднување на средствата расположливи за продажба”.

Приходите врз основа на камата, дивиденда, како и за позитивните/негативните курсни разлики на финансиските средства што се расположливи за продажба се признаваат во билансот на успех за тековниот период,

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)
8. Финансиски средства (продолжува)

Кај должничките хартии од вредност при депризнавање кога средството ќе се продаде или достаса, кумулативната нереализирана добивка или загуба претходно признаена во капиталот се вклучува во нето добивката или загубата за периодот во позицијата останати приходи/расходи. Кај сопственичките хартии од вредност при нивно депризнавање состојбата на сметката за ревалоризациски резерви банката ќе ја прекнижи на позицијата Акмулирана /Задржана добивка.

Кредити и побарувања

Сметководствената политика на Банката важечка пред 01 Јануари 2018 за кредитите и побарувањата се однесува на сите побарувања кои произлегуваат од трансакциите со клиенти и банки, како и оние кои потекнуваат од банката, така и оние кои се купени на секундарен пазар. Кредитите и побарувањата се недериватни финансиски средства со фиксни или определиви плаќања кои не котираат на активен пазар.

Согласно сметководствената политика на Банката важечка по 01 Јануари 2018, кредитите и побарувањата се финансиски средства кои го исполнуваат условот на СППИ тестот.

Тие се јавуваат кога Банката одобрува пари или услуги директно на комитентите без намера за размена на побарувањето т.е кога Банката станува странка на договорните одредби на инструментот. Почетно кредитите и побарувањата се мерат по нивната објективна вредност, зголемена за трансакциските трошоци кои што се директно поврзани со стекнувањето или издавањето на финансиското средство. Последователно кредитите и побарувањата се мерат по амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка.

9. Оштетување на финансиските средства

Средства евидентирани по амортизирана набавна вредност

На секој датум на билансирање, Банката проценува дали постои објективен доказ за оштетување на финансиското средство. Финансиските средства или група на финансиски средства се оштетени само доколку постои објективен доказ за оштетувањето како резултат на еден или повеќе настани што се појавиле по првичното признавање на средствата ('случај на загуба') и дека тој случај на загуба влијае на предвидениот иден паричен тек на финансиските средства или на група финансиски средства кои можат веродостојно да се проценат. Критериуми што Банката ги користи при утврдување на постоењето на објективен доказ за загуба од оштетување вклучуваат:

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)

9. Оштетување на финансиските средства (продолжува)

- Непочитување на договорните обврски за плаќање на главницата или каматата.
- Потешкотии со паричните текови кај позајмувачот.
- Неисполнување на договорите или условите за кредитирање.
- Отпочнување на стечајна постапка.
- Намалување на вредноста на дадените гаранции-коллатерал.

Банката врши проценка на постоењето на објективен доказ за оштетување на поединечна и групна основа за сите финансиски средства. Износот на загубата претставува разлика помеѓу евидентиранiot износ на средството и сегашната вредност на проценетите идни парични текови (исклучувајќи ги идните загуби по основ на кредитот), дисконтирани со примена на ефективна каматна стапка на финансиското средство. Евидентиранiot износ на средството се намалува преку употреба на сметка за резервирање заради оштетување, со истовремено признавање на соодветениот расход поради оштетување во тековниот Биланс на успех.

Во случај на ненаплатливост на кредитот истиот се отпишува наспроти соодветното резервирање поради оштетување, Таквите кредити се отпишуваат откако ќе се завршат сите неопходни процедури и ќе се утврди износот на загубата. Последователните надоместувања за претходно отпишаните износи го намалуваат износот на резервирањето поради оштетување на кредитите во корист на тековните добивки.

Доколку последователно износот на загубата од оштетување се намали и намалувањето може објективно да се поврзе со настан кој се случува по признавањето на оштетувањето (како што е подобрување на кредитниот рејтинг на должникот) претходно признаената загуба од оштетување се намалува преку корекција на сметката за резервирањето. Износот на намалувањето се признава во корист на тековната добивка.

Банката по 01 јануари 2018 година за вложувањата во сопственички хартии од вредност не пресметува исправка на вредност, додека до 01 јануари 2018 година правеше пресметка на истите.

10. Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања

Преземените средства врз основа на ненаплатени побарувања се однесуваат на земјиште, згради, опрема и други вредности добиени во замена за ненаплатени побарувања. Одредено средство се смета за преземено во моментот на стекнување правна основа за запишување на сопственоста.

На датумот на преземање, преземените средства врз основа на ненаплатени побарувања се признаваат по почетната сметководствена вредност. Почетната сметководствена вредност е помалиот износ од проценетата вредност важечка на датумот на преземање и набавната вредност на преземеното средство. Набавната вредност на преземеното средство е вредноста наведена во актот донесен од страна на надлежен орган од кој произлегува правната основа за стекнување право на сопственост на Банката над преземеното средство.

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)

10. Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања (продолжува)

На датумот на преземање на средството, Банката е должна во Билансот на состојба да прикаже оштетување од најмалку 20% од почетната сметководствена вредност на преземеното средство.

Доколку износот на затворената исправка на вредноста/посебна резерва е поголем од оштетувањето од 20%, Банката е должна да ја признае оваа разлика како ревалоризациска резерва на датумот на преземање на средството.

Најмалку еднаш во период од дванаесет месеци, Банката е должна да ја утврди проценетата вредност на преземените средства и во Билансот на успех да признае и прокнижи загуба за оштетување еднаква најмалку на поголемиот износ од:

- негативната разлика помеѓу проценетата вредност и нето-вредноста на преземеното средство и

- 20% од нето-вредноста на преземеното средство.

Доколку Банката не успее да го продаде преземеното средство во рок од пет години по датумот на неговото преземање, должна е на крајот на петтата година да ја сведе нето-вредноста на преземеното средство на нула.

11. Нематеријални средства

Нематеријално средство е немонетарно средство, без физичка содржина, коешто може самостојно да се идентификува. Нематеријалните средства вклучуваат капитализирани трошоци за развој, софтвери и други нематеријални средства, како права и лиценци кои се законски заштитени и кои не може да бидат одземени од овластениот сопственик без негова желба.

Почетно, нематеријалните средства се признаваат по нивната набавна вредност.

Последователно истите се мерат по нивната набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и за акумулираните загуби поради оштетување.

Компјутерски софтвер

Трошоците поврзани со развојот или одржувањето на компјутерски софтверски програми се признаваат како трошоци во моментот на нивното настанување. Трошоците директно поврзани со препознатливи и уникатни софтверски производи контролирани од страната на Банката кои најверојатно ќе создадат економски користи кои ќе ги надминат трошоците по една година се признаваат како нематеријални средства. Трошоците за развој на компјутерски софтвер кои се признаваат како средства се амортизираат користејќи праволиниска метода во текот на период од десет години.

Останати нематеријални средства

Трошоците за стекнување права и лиценци се капитализираат и амортизираат користејќи праволиниска метода во текот на период од пет години.

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)

12. Недвижности и опрема

Недвижностите и опремата се материјални вложувања за административни цели од кои се очекува да имаат користен век подолг од една година. Недвижностите и опремата се евидентирани по набавна вредност намалена за пресметаната амортизација и акумулираните загуби поради оштетување. Набавната вредност вклучува трошоци кои директно се однесуваат на набавката на средството.

Амортизацијата се пресметува пропорционално со примена на законски пропишани стапки со цел алокација на набавната вредност на имотот, зградите и опремата во текот на нивниот проценет век на употреба. На инвентициите во тек не се пресметува амортизација се до нивното ставање во употреба.

Во продолжение е даден проценетиот век на употреба на некои позначајни ставки:

Градежни објекти	40 години
Транспортни средства	4 години
Мебел и канцелариска опрема	5 до 10 години
Компјутерска опрема	4 години
Телекомуникациска опрема	4 години
Останата опрема	10 години

Корисниот век на употреба и метод на амортизација се проверува еднаш годишно, на секој датум на известување.

Последователните издатоци се вклучени во евидентираната вредност на средството или се признаваат како посебно средство соодветно, само кога постои веројатност од прилив на идни економски користи за Банката поврзани со ставката и кога набавната вредност на ставката може разумно да се измери, во спротивно се признаваат како трошоци во Билансот на успех кога настануваат. Добивките или загубите остварени со отуѓување или ставање надвор од употреба на недвижностите и опремата се определуваат како разлика меѓу приливите од продажба и сметководствената вредност на средството и истите се признаваат во билансот на успех во позицијата “Останати приходи од дејноста”, или “Останати расходи од дејноста”.

13. Оштетување на нефинансиски средства

Средствата подложни на амортизација се проверуваат од можни оштетувања секогаш кога одредени настани или промени укажуваат дека евидентируваниот износ на средствата не може да се надомести.

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)
13. Оштетување на нефинансиски средства (продолжува)

Кога евидентираниот износ на средството е повисок од неговиот проценет надоместлив износ, тој веднаш се отпишува до неговиот надоместлив износ. Надоместливиот износ претставува повисокиот износ помеѓу нето-продажната цена и употребната вредност на средствата.

14. Парични средства и еквиваленти

Паричните средства и паричните еквиваленти вклучуваат готовина и ностро сметки кои преставуваат депозити по видување и пласмани кај други банки и финансиски институции, износи кај НБРМ и други финансиски средства како што се благајнички и други записи, како високо ликвидни средства кои доспеваат во рок од 3 месеци од датумот на стекнување.

За целите на изготвување на извештајот за паричен тек од паричните средства и парични еквиваленти се исклучува задолжителната резерва во девизи и ограничените депозити.

Паричните средства и паричните еквиваленти се евидентираат по амортизирана набавна вредност и таа вообичаено е еднаква со нивната номинална вредност.

15. Резервирање

Банката ја признава посебната резерва на датумот на биланс на состојба за судски спорови и останати побарувања, односно кога постои тековна обврска како резултат на настан од минатото за која постои веројатност дека ќе биде потребен одлив на средства кои вклучуваат економски користи за подмирување на обврската, а врз основа на направена веродостојна проценка на износот на обврската. Резервирањата се проверуваат на секој датум на билансирање и се корегираат со цел да се рефлектира најдобрата тековна проценка. Кога ефектот на времената вредност на парите е материјален, износот на резервирањето претставува сегашна вредност на трошоците кои се очекува да се појават за подмирување на обврската.

Последователно, Банката го проценува износот на резервирањата на секој датум на билансот на состојба. Последователното зголемување/намалување на резервирањето се прикажува на нето-основа во билансот на успех, во позицијата “Останати расходи од дејноста/Останати приходи од дејноста”.

16. Надомести за вработените

Придонесите за здравствено, пензиско и социјално осигурување се плаќаат од страна на Банката во текот на годината според законските прописи. Ваквите придонеси се признаваат како трошок кога вработените извршуваат услуги.

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)
16. Надомести за вработените (продолжува)

Не постои дополнителна обврска во врска со пензиските планови. Во согласност со законските прописи и колективниот договор, Банката има обврска на своите вработени да им исплати отпремнина при пензионирање во висина на две просечни месечни плати. Отпремнините на вработените се евидентираат како трошок во билансот на успех во периодот во кој се исплаќаат. Банката нема извршено резервирања за пресметан посебен минимален износ за пензионирање на вработените, бидејќи овој износ не е од материјално значење за финансиските извештаи.

17. Тековен и одложен данок од добивка

Данокот од добивка се пресметува во согласност со законските одредби во Република Македонија. Пресметката на месечната аконтација на данокот на добивка се плаќа однапред како што е определено од даночните органи.

Трошокот за данок од добивка претставува збир на тековниот и одложениот данок од добивка. Основица за пресметување на данокот од добивка по стапка од 10% претставува финансискиот резултат искажан во Билансот на успех коригиран за непризнаени расходи и даночни ослободувања. Тековниот данок од добивка се пресметува и плаќа во согласност со македонскиот Закон за данок од добивка.

Одложениот данок од добивка се евидентира во целост користејќи ја методата на обврска за времените разлики кои се јавуваат помеѓу даночната основа на средствата и обврските и износите по кои истите се евидентирани за целите на финансиското известување. При утврдување на одложениот данок од добивка се користат тековните важечки стапки. Одложениот данок од добивка се товари или одобрува во Билансот на успех, освен доколку се однесува на ставки кои директно го товарат или одобруваат капиталот во кој случај одложениот данок се евидентира исто така во капиталот. Одложените даночни средства се признаваат во обем во кој постои веројатност за искористување на времените разлики наспроти идната расположива оданочлива добивка. Банката нема евидентирано одложени даночни средства или обврски со состојба на 31 декември 2018 и 2017 година бидејќи не постојат временни разлики на овие датуми.

18. Финансиски обврски

Финансиските обврски се класифицираат во согласност со содржината на договорениот аранжман. Сите финансиски обврски на Банката на датумите на известување се класифицирани како останати финансиски обврски по амортизирана набавна вредност и се состојат од депозити на банки и други комитенти, обврски по кредити и останати обврски.

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)
18. Финансиски обврски (продолжува)

Обврски по кредити

Обврските по кредити иницијално се признаваат по објективна вредност, што претставува примени приливи (објективна вредност на примените надоместоци) коригирани за направените трошоци на трансакцијата. Обврските по кредити се евидентирани последователно според нивната амортизирана набавна вредност. Обврските по кредити престануваат да се признаваат кога истите се намирени, откажани или истекнати.

Депозити на банки и комитенти

Депозитите на банки и комитенти генерално претставуваат: тековни сметки, депозити по видување и орочени депозити на банки, правни и физички лица. Банката ги признава депозитите во својот Биланс на состојба само кога Банката станува странка на договорните одредби на инструментот. Депозитите на банки и комитенти почетно се мерат според нивната објективна вредност, коригирана за трансакциските трошоци кои директно се поврзани со преземањето или издавањето на финансиската обврска. Депозитите на банки и комитенти последователно се мерат според амортизираната набавна вредност, со употреба на методот на ефективна каматна стапка. Депозитите на банки и комитенти престануваат да се признаваат кога истите се намирени, откажани или истекнати.

Останати обврски

Останатите обврски иницијално се признаваат по објективна вредност, што претставува примени приливи (објективна вредност на примените надоместоци) коригирани за направените трошоци на трансакцијата. Останатите обврски се евидентирани последователно според нивната амортизирана набавна вредност. Останатите обврски престануваат да се признаваат кога истите се намирени, откажани или истекнати.

19. Капитал, резерви и прашања за дивиденди

(а) Акционерски капитал

Акционерскиот капитал ја претставува номиналната вредност на емитираните акции.

(б) Трошоци поврзани со емисија на акции

Трошоците поврзани со емисија на нови акции, опции или стекнувањето деловна активност се презентирани во капиталот како намалување на приливите, нето од данокот.

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)
19. Капитал, резерви и прашања за дивиденди (продолжува)

(в) Сопствени акции

Кога Банката откупува свој акционерски капитал, платените надомести се одземаат од вкупниот акционерски капитал како сопствени акции сè додека истите не се отуѓат. Кога таквите акции последователно се продаваат, примените надомести се вклучуваат во акционерскиот капитал.

(г) Резерви

Резервите се состојат од ревалоризациски резерви, законски резерви, создадени во текот на периодите врз основа на распределба на акумулирани добивки во согласност со законската регулатива и одлуките на Собранието на Банката и останати резерви.

(д) Нераспределени добивки/(загуби)

Нераспределените добивки/(загуби) ги вклучуваат тековните, како и оние од претходните периоди, задржани добивки и загуби.

(е) Дивиденди на обични акции

Дивидендите на обичните акции се признаваат како обврски во периодот во којшто се одобрени од страна на акционерите на Банката.

20. Заработка по акции

Банката е должна да ја прикаже заработката по акција во основната структура на билансот на успех, ако нејзините обични акции се предмет на јавно тргување на пазарот или ако банката е во процес на издавање обични акции на јавните пазари.

Основната заработка по акција се пресметува со делење на добивката, или на загубата, којашто им припаѓа на акционерите – сопственици на обични акции на Банката (деленик) со пондерираниот просечен број на обични акции во оптек (делител) во текот на периодот. Пондерираниот просечен број на акции во оптек во текот на периодот се добива кога бројот на акции во оптек на почетокот на периодот ќе се корегира за бројот на акции коишто се откупени или издадени во текот на периодот, помножено со временскиот пондер (бројот на денови во текот на кој конкретните акции се во оптек, во однос на вкупниот број денови во годината.

Разводнетата заработка по акции во Банката е идентична со основната заработка по акција поради непостоење на издадени потенцијални обични акции за чиј ефект се врши корекција на нето добивката која им припаѓа на имателите на обични акции.

21. Наем

Утврдувањето дали еден договор претставува или содржи наем се базира на суштината на договорот во зависност дали исполнувањето на договорот зависи од употребата на специфичното средство или средства или договорот пренесува право за употреба на средството.

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)
21. Наем (продолжува)

Банката дава и зема заеми под закуп по основ на оперативни наеми. Приходите и расходите по основ на наемници се признаваат во Билансот на успех на праволиниска основа во рамки на времетраење на наемот. Однапред платените наемници се признаваат како одложени расходи.

Финансискиот наем (Банката како закупец) кој на Банката суштински и ги пренесува ризиците и бенефитите поврзани за сопственост на предметот на наем се капитализира во моментот на започнувањето на наемот по реална вредност на возилото/опремата кое е предмет на наем или, ако е пониска, тогаш по сегашната вредност на минималните плаќања за наем. Плаќањата за наем се распределени помеѓу финансиските давачки и намалувањето на обврските за наем со цел да се постигне константна каматна стапка за останатиот износ на обврската. Финансиските давачки се наплаќаат директно од приходот.

Средствата предмет на наем се амортизираат според пократкиот од проценетиот век на средството или според периодот на наем, ако не постои реална сигурност дека Банката ќе стекне сопственост над средството до крајот на периодот на наем.

Наемот каде што Банката (како закуподавач) суштински ги задржува сите ризици и бенефити од сопственоста на средството се класифицира како оперативен наем. Иницијалните директни трошоци кои се јавуваат при договарањето на оперативен наем во Билансот на состојба се презентираат како одложени трошоци и се признаваат како профит или загуба во текот на периодот на наем на иста основа како приход од наемници. Непредвидените наемници се признаваат како приход во периодот во кои се јавиле. Однапред платените наемници се признаваат како одложен приход. Банката нема класифицирано средства во категорија на финансиски наем.

22. Известување според сегменти

Деловен сегмент претставува група средства или активности кои се ангажирани во обезбедувањето производи или услуги кои се предмет на ризици и надомести кои се разликуваат од оние во останатите деловни сегменти. Географскиот сегмент е ангажиран во обезбедување производи или услуги во одредено економско опкружување кое е предмет на ризици и надомести што се разликуваат од оние сегменти кои ги извршуваат активностите во други економски опкружувања.

23. Потенцијални и преземени обврски

Банката презема обврски во текот на своите деловни активности по основ на кредитни пласмани евидентирани на сметките од вонбилансната евиденција, што првенствено вклучуваат гаранции, акредитиви и неискористени кредитни лимити. Овие финансиски обврски се евидентираат во Билансот на состојба кога ќе можат да се повратат. Издвоената посебна резерва поради оштетување поврзано со вонбилансните потенцијални и преземени обврски е вклучено во Билансот на состојба како обврска.

в) Значајни сметководствени политики (продолжува)

24. Доверителски активности

Банката повремено делува како доверител и има останати доверителски својства што резултира во чување или пласирање средства во име на физички лица или останати институции. Овие средства не се вклучени во овие финансиски извештаи поради тоа што тие не се средства на Банката.

25. Настани по датумот на известување

Оние последователни настани кои даваат дополнителни информации за финансиската состојба на Банката на датумот на известувањето (корективни настани) се рефлектирани во финансиските извештаи. Оние настани по датумот на известување кои немаат карактер на корективни настани се објавуваат во соодветна белешка доколку истите се материјално значајни, и доколку нивното необелоденување може да влијае врз деловните одлуки на корисниците на финансиските извештаи. За секој некорективен настан, се обелоденуваат информации за природата на настанот и проценка на неговиот финансиски ефект, или изјава дека ваквата проценка не може да се направи.

г) Употреба на оценки и процени

При составување на финансиските извештаи, раководството на Банката дава процени и претпоставки кои влијаат врз примена на политиките и искажување на износите на средствата и обврските, како и објавување на потенцијалните преземени обврски на датумот на Биланс на состојба, како и износите на приходите и расходите. Процените и претпоставките се темелат на историско искуство и разни други факти кои се сметаат за разумни имајќи ги предвид околностите и информациите кои се расположливи на датумот на подготовка на финансиските извештаи, а коишто претставуваат основа за процена на вредноста на средствата и обврските за кои не може да се добијат процени од други извори. Вистинските резултати може да се разликуваат од овие процени. Процените и претпоставките поврзани со нив постојано се прегледуваат. Измените на сметководствените процени се признаваат во периодот во кој процената се менува, доколку измената влијае само на тој период или во тековен и идни периоди доколку измената влијае на тековниот и идните периоди.

Оштетување на кредити одобрени на комитенти

Банката месечно го проверува своето кредитно портфолио со цел процена на неговата оштетеност. При одредувањето на потребата за признавање загуба од оштетување во Билансот на успех, Банката проценува дали постојат евидентни докази кои укажуваат на мерливо намалување во проценетите парични текови од кредитното портфолио пред идентификување на намалувањето на ниво на поединечен кредит во рамките на портфолиото на кредити и побарувања.

г) Употреба на оценки и процени (продолжува)

Раководството употребува процени базирани на минати искуства поврзани со оштетувањето на средствата со карактеристики на кредитен ризик, како и објективни докази на оштетување слични на оние во портфолиото при распоредувањето на идните парични текови. Методологијата и претпоставките кои се користат за процена на износот и периодот на идните парични текови се проверуваат редовно, со цел намалување на какви било разлики помеѓу проценетите и фактичките загуби.

Објективна вредност на финансиските инструменти

Објективната вредност претставува износ за кој некое средство може да се замени или обврска да се подмири по пазарни услови. Подетални информации за објективната вредност на финансиските инструменти се дадени во Белешка 5.

д) Промена на сметководствените политики, сметководствените оценки и корекција на грешки

Освен како што е наведено во Белешката 16, не постојат други промени во сметководствените политики при составувањето на приложените финансиски извештаи. Согласно наведеното во белешка 16 во делот на Презентација на финансиските извештаи, одредени белешки во приложените финансиски извештаи се презентирани согласно начинот на презентација во Одлуката.

ѓ) Усогласеност со законската регулатива

Во текот на 2018 година работењето на Банката беше во целост усогласено со регулативата пропишана од Народната банка на Република Северна Македонија, по однос на солвентноста и адекватноста на капиталот, лимитите на изложеност на Банката, вложувањата на Банката, ликвидноста на Банката и отворената девизна позиција.

1. Класификација на финансиските средства и финансиските обврски
А. Класификација на финансиските средства и финансиските обврски

	по објективна вредност преку биланс на успех		по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка		по амортизирана набавна вредност	Вкупно
	за тргување	по објективна вредност при почетното признавање	должнички инструменти	сопственички инструменти		
<i>во илјади денари</i>						
2018 (тековна година)						
Финансиски средства						
Парични средства и парични еквиваленти	-	-	-	-	1.850.527	1.850.527
Средства за тргување	29.707	-	-	-	-	29.707
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	-	-	-	-	59.945	59.945
Кредити на и побарувања од други комитенти	-	-	-	-	4.745.889	4.745.889
Вложувања во хартии од вредност	-	-	-	84.622	1.258.482	1.343.104
Останати побарувања	-	-	-	-	21.307	21.307
Вкупно финансиски средства	29.707	-	-	84.622	7.936.150	8.050.479
Финансиски обврски						
Обврски за тргување	-	-	-	-	-	-
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-
Депозити на банки	-	-	-	-	159	159
Депозити на други комитенти	-	-	-	-	6.800.554	6.800.554
Издадени должнички хартии од вредност	-	-	-	-	-	-
Обврски по кредити	-	-	-	-	281.036	281.036
Субординирани обврски и хибридни инструменти	-	-	-	-	-	-
Останати обврски	-	-	-	-	80.127	80.127
Вкупно финансиски обврски	-	-	-	-	7.161.876	7.161.876

1. □ Класификација на финансиските средства и финансиските обврски (продолжува)
А. Класификација на финансиските средства и финансиските обврски

во илјади денари

	по објективна вредност преку биланс на успех		по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка		по амортизирана набавна вредност	Вкупно
	за тргување	по објективна вредност при почетното признавање	должнички инструменти	сопственички инструменти		
2017 (претходна година)						
Финансиски средства						
Парични средства и парични еквиваленти	-	-	-	-	-	-
Средства за тргување	-	-	-	-	-	-
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од други комитенти	-	-	-	-	-	-
Вложувања во хартии од вредност	-	-	-	-	-	-
Останати побарувања	-	-	-	-	-	-
Вкупно финансиски средства	-	-	-	-	-	-
Финансиски обврски						
Обврски за тргување	-	-			-	-
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-			-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-			-	-
Депозити на банки	-	-			-	-
Депозити на други комитенти	-	-			-	-
Издадени должнички хартии од вредност	-	-			-	-
Обврски по кредити	-	-			-	-
Субординирани обврски и хибридни инструменти	-	-			-	-
Останати обврски	-	-			-	-
Вкупно финансиски обврски	-	-			-	-

1. Класификација на финансиските средства и финансиските обврски (продолжува)

А.а. Класификација на финансиските средства и финансиските обврски, согласно Методологијата пред 1 јануари 2018 година

<i>во илјади денари</i>	за тргување	по објективна вредност при почетното признавање	чувани до достасување	кредити и побарувања	расположливи за продажба	останати побарувања и обврски, по амортизирана набавна вредност	Вкупно
2017 (претходна година)							
Финансиски средства							
Парични средства и парични еквиваленти	-	-	-	-	-	1.692.695	1.692.695
Средства за тргување	18.256	-	-	-	-	-	18.256
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-	-
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	-	-	-	99.913	-	-	99.913
Кредити на и побарувања од други комитенти	-	-	-	4.345.434	-	-	4.345.434
Вложувања во хартии од вредност	-	-	-	-	-	-	-
- кои се мерат по објективна вредност	-	-	-	-	101.569	-	101.569
- кои се мерат по амортизирана набавна вредност	-	-	-	-	1.174.174	-	1.174.174
Останати побарувања	-	-	-	-	-	22.262	22.262
Вкупно финансиски средства	18.256	-	-	4.445.347	1.275.743	1.714.957	7.454.303
Финансиски обврски							
Обврски за тргување	-	-	-	-	-	-	-
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-	-
Депозити на банки	-	-	-	-	-	55.393	55.393
Депозити на други комитенти	-	-	-	-	-	6.160.150	6.160.150
Издадени должнички хартии од вредност	-	-	-	-	-	-	-
Обврски по кредити	-	-	-	-	-	389.810	389.810
Субординирани обврски и хибридни инструменти	-	-	-	-	-	-	-
Останати обврски	-	-	-	-	-	69.608	69.608
Вкупно финансиски обврски	-	-	-	-	-	6.674.961	6.674.961

1. Класификација на финансиските средства и финансиските обврски (продолжува)

Б. Класификација на финансиските средства и финансиските обврски на 1 јануари 2018 година

Б.1. Споредба на класификацијата и на крајната и почетната сметководствена вредност на финансиските средства и финансиските обврски на 31.12.2017 и на 1.1.2018

	класификација (описно да се наведе категоријата на финансиски инструмент)		сметководствена вредност	
	претходна категорија (на 31.12.2017)	нова категорија (на 1.1.2018)	крајна сметководствена вредност на 31.12.2017	почетна сметководствена вредност на 1.1.2018
Финансиски средства	<i>опис</i>		<i>во илјади денари</i>	
Парични средства и парични еквиваленти	финансиски средства кои се мерат по амортизирана набавна вредност	финансиски средства кои се мерат по амортизирана набавна вредност	1.692.695	1.692.695
Средства за тргување <i>должнички хартии од вредност</i>			18.256	18.256
<i>сопственички инструменти</i>	финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку извештајот за сеопфатна добивка	финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку извештајот за сеопфатна добивка	18.256	18.256
<i>деривати за тргување</i>	-	-	-	-
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-
<i>должнички хартии од вредност</i>	-	-	-	-
<i>сопственички инструменти</i>	-	-	-	-
<i>кредити на и побарувања од банки</i>	-	-	-	-
<i>кредити на и побарувања од други комитенти</i>	-	-	-	-
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	финансиски средства кои се мерат по амортизирана набавна вредност	финансиски средства кои се мерат по амортизирана набавна вредност	99.913	99.913
Кредити на и побарувања од други комитенти	финансиски средства кои се мерат по амортизирана набавна вредност	финансиски средства кои се мерат по амортизирана набавна вредност	4.345.434	4.345.434
Вложувања во хартии од вредност <i>должнички хартии од вредност</i>			1.275.743	1.271.851
- кои се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка	-	-	-	-
- кои се мерат по амортизирана набавна вредност	финансиски средства расположливи за продажба	финансиски средства кои се мерат по амортизирана набавна вредност	1.174.174	1.174.174
<i>сопственички инструменти</i>				
- кои се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка	финансиски средства расположливи за продажба	финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку извештајот за сеопфатна добивка	101.569	97.677
Останати побарувања	финансиски средства кои се мерат по амортизирана набавна вредност	финансиски средства кои се мерат по амортизирана набавна вредност	22.262	22.262
Вкупно финансиски средства			7.454.303	7.450.411

1. Класификација на финансиските средства и финансиските обврски (продолжува)
Б.1. Споредба на класификацијата и на крајната и почетната сметководствена вредност на финансиските средства и финансиските обврски на 31.12.2017 и на 1.1.2018

Финансиски обврски				
Обврски за тргување				
депозити на банки	-	-	-	-
депозити на други комитенти	-	-	-	-
издадени должнички хартии од вредност	-	-	-	-
останати финансиски обврски	-	-	-	-
деривати за тргување	-	-	-	-
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање				
депозити на банки	-	-	-	-
депозити на други комитенти	-	-	-	-
издадени должнички хартии од вредност	-	-	-	-
субординирани обврски	-	-	-	-
останати финансиски обврски	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-
Депозити на банки	финансиски обврски кои се мерат по амортизирана набавна вредност	финансиски обврски кои се мерат по амортизирана набавна вредност	55.393	55.393
Депозити на други комитенти	финансиски обврски кои се мерат по амортизирана набавна вредност	финансиски обврски кои се мерат по амортизирана набавна вредност	6.160.150	6.160.150
Издадени должнички хартии од вредност				
Обврски по кредити	финансиски обврски кои се мерат по амортизирана набавна вредност	финансиски обврски кои се мерат по амортизирана набавна вредност	389.810	389.810
Субординирани обврски и хибридни инструменти				
Останати обврски	финансиски обврски кои се мерат по амортизирана набавна вредност	финансиски обврски кои се мерат по амортизирана набавна вредност	69.608	69.608
Вкупно финансиски обврски			6.674.961	6.674.961

1. Класификација на финансиските средства и финансиските обврски (продолжува)
Б.2. Усогласување на крајната и почетната сметководствена вредност на финансиските средства и финансиските обврски на 31.12.2017г. и на 1.1.2018г.

<i>во илјади денари</i>	крајна сметководствена вредност на 31.12.2017	ефект од почетна примена на Методологијата на 1.1.2018г.	почетна сметководствена вредност на 1.1.2018
Финансиски средства			
<i>по амортизирана набавна вредност</i>			
Парични средства и парични еквиваленти	1.692.695	-	1.692.695
Кредити на и побарувања од банки	99.913	-	99.913
Кредити на и побарувања од други комитенти	4.345.434	-	4.345.434
Вложувања во хартии од вредност <i>должнички инструменти</i>	1.174.174		1.174.174
- прекласификувани од/во средства чувани до достасување		-	
- прекласификувани од/во средства расположливи за продажба	1.174.174	-	1.174.174
- прекласификувани од/во средства за тргување		-	
Останати побарувања	22.262	-	22.262
<i>Вкупно финансиски средства по амортизирана набавна вредност</i>	7.334.478	-	7.334.478
<i>по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка</i>			
Вложувања во хартии од вредност <i>должнички инструменти</i>	-		-
- прекласификувани од/во средства чувани до достасување		-	
- прекласификувани од/во средства расположливи за продажба		-	
- прекласификувани од/во средства за тргување		-	
<i>сопственички инструменти</i>	101.569		97.677
- прекласификувани од/во средства расположливи за продажба	101.569	(3.892)	97.677
- прекласификувани од/во средства за тргување			
<i>Вкупно финансиски средства по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка</i>	101.569	(3.892)	97.677
<i>по објективна вредност преку биланс на успех</i>			
Средства за тргување <i>должнички инструменти</i>	-		-
- прекласификувани од/во средства чувани до достасување		-	
- прекласификувани од/во средства расположливи за продажба		-	
- прекласификувани од/во средства за тргување		-	
<i>сопственички инструменти</i>	18.256		18.256
- прекласификувани од/во средства расположливи за продажба		-	
- прекласификувани од/во средства за тргување	18.256	-	18.256
<i>деривати за тргување</i>	-	-	-
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-
<i>Вкупно финансиски средства по објективна вредност преку биланс на успех</i>	18.256	-	18.256
Вкупно финансиски средства	7.454.303	(3.892)	7.450.411

1. Класификација на финансиските средства и финансиските обврски (продолжува)
Б.2. Усогласување на крајната и почетната сметководствена вредност на финансиските средства и финансиските обврски на 31.12.2017г. и на 1.1.2018г.

Финансиски обврски			
по амортизирана набавна вредност			
Депозити на банки	55.393	-	55.393
Депозити на други комитенти	6.160.150	-	6.160.150
Издадени должнички хартии од вредност			-
- прекласификувани од/во обврски за тргување		-	
- прекласификувани од/во обврски по ОБ преку БУ		-	
Обврски по кредити	389.810		389.810
- прекласификувани од/во обврски за тргување		-	
- прекласификувани од/во обврски по ОБ преку БУ		-	
Субординирани обврски и хибридни инструменти	-		-
- прекласификувани од/во обврски за тргување		-	
- прекласификувани од/во обврски по ОБ преку БУ		-	
Останати обврски	69.608	-	69.608
Вкупно финансиски обврски по амортизирана набавна вредност			
по објективна вредност преку биланс на успех			
Обврски за тргување	-		-
- прекласификувани од/во обврски по ОБ преку БУ		-	
- прекласификувани од/во обврски по амортизирана набавна вредност		-	
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-		-
- прекласификувани од/во обврски за тргување		-	
- прекласификувани од/во обврски по амортизирана набавна вредност		-	
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-
Вкупно финансиски обврски по објективна вредност преку биланс на успех			
Вкупно финансиски обврски	6.674.961	-	6.674.961

2. Управување со ризици

Банката воспоставува интегриран систем за управување со сите материјални и нематеријални ризици на кои е изложена и кој е соодветен на природата, големината и сложеноста на финансиските активности коишто ги врши.

Банката во своето работење е изложена на следните видови ризици:

- Кредитен ризик;
- Ликвидносен ризик;
- Валутен ризик;
- Ризик од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарските активности;
- Ризик од промена на цените на хартиите од вредност;
- Ризик од концентрација на изложеноста на Банката;
- Оперативен ризик;
- Стратегиски ризик;
- Правен ризик;
- Репутациски ризик.

Врз основа на Стратегијата за преземање и управување со ризици, Банката воспоставува посебни политики и процедури за преземање и управување со сите ризици на кои е изложена во своето работење.

Политиките за преземање и управување со ризиците содржат:

- Оцена на капацитетот на Банката за преземање одделни ризици;
- Организациска поставеност на функцијата за управување со ризиците;
- Основни елементи на управувањето со ризиците;
- Прифатливи инструменти за заштита од или намалување на ризиците;
- Внатрешна контрола и основни елементи на процесот за утврдување на интерниот капитал на Банката;
- Оцена на потребната адекватност на капиталот на Банката.

2. Управување со ризици (продолжува)

Исто така, Банката, во согласност со политиките за преземање и управување со ризиците, воспоставува процедури за преземање, мерење или оцена, следење, контрола или намалување на ризиците кои треба:

- Да овозможат навремено и сеопфатно идентификување на ризиците (мапирање на ризиците) со кои се соочува Банката;
- Да се засноваат врз квантитативни и/или квалитативни оценки за мерливите и немерливите ризици;
- Да вклучуваат правила, начини и постапки за намалување, диверзификација, трансфер и избегнување на ризиците, кои се идентификувани, мерени и оценети од страна на Банката;
- Да ги дефинираат фреквенцијата и методите за следење на ризиците.

Банката воспоставува организациска структура, со јасно дефинирани надлежности и одговорности при преземањето и управувањето со ризиците, која одговара на големината, видот и сложеноста на Банката и на финансиските активности кои ги врши.

Управувањето со ризиците во Банката се остварува на сите хиерархиски нивоа во организациската структура. Имено, на стратешко ниво управувањето е во надлежност на Надзорниот одбор на Банката кој ги усвојува политиките за управување со ризиците и ги дефинира стратешките определби и преференции на Банката за изложување на секој одделен тип на ризик. Надзорниот одбор преку усвојување на политиките ги дефинира генералните насоки и целите при управување со ризиците, прифатливото ниво на ризик, лимитите кои спречуваат ризик од концентрација, организациската поставеност во процесот на управување со ризиците, поделба на надлежностите, прифатливи инструменти за намалување на ризикот, поставеноста на информативниот систем и системот за внатрешна контрола и ревизија.

Врз основа на усвоените политики, Управниот одбор донесува процедури и методологии за управување со ризиците на Банката во кои подетално се разработени процесите и активностите за управување со ризиците и кои овозможуваат јасна поделба на надлежностите меѓу организациските делови кои се носители и кои преземаат ризици и организациските делови кои се надлежни за управување со истите.

Одборот за управување со ризици редовно го следи и оценува системот за управување со ризиците, ги разгледува извештаите за управување со одделните ризици, воспоставува лимити за изложеност на ризици и го следи нивното остварување, како и други активности во согласност со законските одредби кои се во доменот на стратешко управување со ризиците.

2. Управување со ризици (продолжува)

Имплементацијата на политиките и процедурите се остварува на макрониво, преку централизирано управување со ризиците од страна на Дирекцијата за управување со ризици која работи во рамките на Секторот за стратешко банкарство, од една страна, како и на микрониво преку нивно почитување од страна на вработените во Секторот за комерцијално банкарство, односно лицата кои преку своите работни активности ја изложуваат Банката на ризик, од друга страна.

Банката во рамките на системот за управување со ризиците спроведува стрес-тест анализи за да го утврди влијанието на одделните ризици, но и на нивното меѓусебно влијание врз нејзината профитабилност и солвентност - коефициентот за адекватност на капиталот, кои, пак, претставуваат основа за антиципирање на настаните кои можат да имаат неповолно влијание врз идното работење.

2.1 Кредитен ризик

Кредитен ризик претставува ризик од загуба поради тоа што договорната страна нема да биде во можност да ги плати обврските кон Банката во целост и/или во договорените рокови.

Кредитниот ризик е најзначајниот ризик на кој е изложена Банката што произлегува оттаму што кредитната активност на Банката претставува доминантна позиција во нејзината вкупна актива. Имајќи го предвид големото значење на овој ризик во нејзиното целокупно работење, Банката постојано работи на унапредување на системот за управување со кредитниот ризик, и тоа како преку зголемување на ефикасноста на организациската структура така и преку модифицирање на методологијата за интерно рангирање на клиентите и утврдување исправка на вредност/посебна резерва.

Во насока на ефикасно управување со кредитниот ризик на кој е изложена Банката, во Политиката за управување со кредитен ризик дефинирани се лимити со кои се спречува ризикот од концентрација на кредитната изложеност и тоа од аспект на: сектор, дејност, географска локација, тип на обезбедување, тип на производ, валута и слично.

Изложеноста на кредитен ризик, исто така, се управува преку редовна анализа на способноста на позајмувачите да ги исполнат своите обврски по основ на камата и главнина.

Обезбедувањето претставува еден од најтрадиционалните и најчести начини за намалување на кредитниот ризик. Основните видови обезбедување за кредитите и побарувањата се следните:

2. Управување со ризици (продолжува)

2.1 Кредитен ризик (продолжува)

- Хипотеки над станбен имот и деловен простор;
- Залог врз деловни средства како што се: опрема, залихи и побарувања;
- Залог врз финансиски инструменти како што се акции;
- Паричен депозит;
- Меница.

Банката, доколку оцени, а со цел намалување на кредитниот ризик, може да побара дополнително обезбедување од своите комитенти.

Политики и процедури

Банката врши класификација на изложеноста на кредитен ризик и пресметка на исправка на вредност и посебна резерва на поединечна и на групна основа.

Класификација и пресметка на исправка на вредност и посебна резерва на групна основа се врши за побарувањата од физички лица кои припаѓаат во портфолијата на кредити (портфолио од дозволени пречекорувања на трансакциски сметки и портфолио од кредитни картички).

Стапката на очекувана загуба за побарувањата кои се дел од портфолијата на кредити се пресметува за секое портфолио одделно, и тоа како производ на веројатноста за ненаплата и стапката на загуба поради ненаплата. Веројатноста за ненаплата претставува веројатност изложеностите од портфолиото на кредити да добијат нефункционален статус во период од дванаесет месеци и се утврдува како повеќегодишен просек на годишни стапки на ненаплата. Банката пресметува стапка на загуба поради ненаплата за секое портфолио поодделно, во согласност со одредбите дефинирани во Одлуката за управување со кредитниот ризик.

За побарувањата кои не се дел од портфолиото на кредити се врши класификација и пресметка на исправка на вредност и посебна резерва (на поединечна основа) преку утврдување сегашна вредност на идните парични текови кои ќе настанат врз основа на тие побарувања.

Износот на исправката на вредност за активните билансни побарувања на поединечна основа се утврдува како разлика помеѓу сметководствената вредност на билансните побарувања и сегашната вредност на идните очекувани парични текови врз основа на тие побарувања. Сегашната вредност на активните билансни побарувања се добива со дисконтирање на очекуваните идни парични текови по тие побарувања со употреба на ефективна каматна стапка утврдена врз основа на договорот.

2. Управување со ризици (продолжува)

2.1 Кредитен ризик (продолжува)

Банката врши исправка на вредноста, односно издвојува посебна резерва, во рамките на следните граници:

- од 0% до 5% од кредитната изложеност класифицирана во категоријата на ризик „А“;
- над 5% до 20% од кредитната изложеност класифицирана во категоријата на ризик „Б“;
- над 20% до 45% од кредитната изложеност класифицирана во категоријата на ризик „В“;
- над 45% до 70% од кредитната изложеност класифицирана во категоријата на ризик „Г“;
- над 70% до 100% од кредитната изложеност класифицирана во категоријата на ризик „Д“.

За целите на финансиските извештаи за 2018 година, групите на кредитен ризик (Група 1,2 и 3) од Методологијата за евидентирање и вреднување на сметководствените ставки и за подготовка на финансиските извештаи и категории за ризик од Одлуката за методологија за управување со кредитниот ризик, Банката ги поврза И извести на следниот начин:

- Во рамки на Група 1, изложеностите на кредитен ризик класифицирани во категорија на ризик А,А“;
- во рамки на Група 2 ,изложеностите на кредитен ризик класифицирани во категории на ризик „Б“ и „В“, коишто немаат статус на нефункционална кредитна изложеност;
- во рамки на Група 3, изложеностите на кредитен ризик коишто имаат статус на нефункционална кредитна изложеност.

2.1 Кредитен ризик

А. Анализа на вкупната изложеност на кредитен ризик

	Кредити на и побарувања од банки		Кредити на и побарувања од други комитенти		Вложувања во финансиски средства расположливи за продажба		Вложувања во финансиски средства кои се чуваат до достасување		Парични средства и парични еквиваленти		Побарувања за провизии и надомести		Останати побарувања		Вонбилансни изложености		Вкупно		
	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017	
<i>во илјади денари</i>																			
Изложеност на кредитен ризик, класификувана во Групата 1																			
Сметководствена вредност, пред исправка на вредноста/посебна резерва	60.005	-	4.373.259	-	-	-	1.258.482	-	1.084.176	-	1.481	-	11.669	-	484.914	-	7.273.986	-	
(Исправка на вредноста и посебна резерва)	(60)	-	(15.728)	-	-	-	-	-	(419)	-	(47)	-	(22)	-	(3.688)	-	(19.964)	-	
Сметководствена вредност, намалена за исправката на вредноста и посебната резерва	59.945	-	4.357.531	-	-	-	1.258.482	-	1.083.757	-	1.434	-	11.647	-	481.226	-	7.254.022	-	
Изложеност на кредитен ризик, класификувана во Групата 2																			
Сметководствена вредност, пред исправка на вредноста/посебна резерва	-	-	364.840	-	-	-	-	-	-	-	564	-	314	-	4.845	-	370.563	-	
(Исправка на вредноста и посебна резерва)	-	-	(27.664)	-	-	-	-	-	-	-	(129)	-	(99)	-	(558)	-	(28.450)	-	
Сметководствена вредност, намалена за исправката на вредноста и посебната резерва	-	-	337.176	-	-	-	-	-	-	-	435	-	215	-	4.287	-	342.113	-	
Изложеност на кредитен ризик, класификувана во Групата 3																			
Сметководствена вредност, пред исправка на вредноста/посебна резерва	-	-	150.422	-	-	-	-	-	-	-	4.929	-	8.603	-	-	-	163.954	-	
(Исправка на вредноста и посебна резерва)	-	-	(96.071)	-	-	-	-	-	-	-	(4.682)	-	(7.130)	-	-	-	(107.883)	-	
Сметководствена вредност, намалена за исправката на вредноста и посебната резерва	-	-	54.351	-	-	-	-	-	-	-	247	-	1.473	-	-	-	56.071	-	
Вкупна сметководствена вредност на побарувања со кредитен ризик пред исправката на вредноста и посебната резерва	60.005	-	4.888.521	-	-	-	1.258.482	-	1.084.176	-	6.974	-	20.586	-	489.759	-	7.808.503	-	
(Вкупна исправка на вредноста и посебна резерва)	(60)	-	(139.463)	-	-	-	-	-	(419)	-	(4.858)	-	(7.251)	-	(4.246)	-	(156.297)	-	
Вкупна сметководствена вредност на побарувања со кредитен ризик намалена за исправката на вредноста и посебната резерва	59.945	-	4.749.058	-	-	-	1.258.482	-	1.083.757	-	2.116	-	13.335	-	485.513	-	7.652.206	-	

2.1 Кредитен ризик (продолжува)

А.а. Анализа на вкупната изложеност на кредитен ризик на 31.12.2017 година

<i>во илјади денари</i>		Кредити на и побарувања од банки	Кредити на и побарувања од други комитенти	Вложувања во финансиски средства расположливи за продажба	Вложувања во финансиски средства кои се чуваат до достасување	Парични средства и парични еквиваленти	Побарувања за провизии и надомести	Останати побарувања	Вонбилансни изложености	Вкупно
I. 2017 (претходна година)										
Сметководствена вредност на изложености за кои е издвоена исправка на вредноста/ посебна резерва										
Сметководствена вредност на поединечно значајни изложености, пред исправката на вредноста и посебната резерва на поединечна основа										
категија на ризик А	100.013	3.832.703	102.594	-	395.256	1.045	13.678	70.358		4.515.649
категија на ризик Б	-	206.298	-	-	-	250	222	1.016		207.787
категија на ризик В	-	120.496	-	-	-	388	202	1.186		122.272
категија на ризик Г	-	9.967	-	-	-	297	1.070	1.485		12.819
категија на ризик Д	-	57.536	-	-	-	6.787	19.259	-		83.582
	100.013	4.227.001	102.594	-	395.256	8.767	34.431	74.045		4.942.109
(Исправка на вредноста и посебна резерва на поединечна основа)	(100)	(115.161)	(1.026)	-	(395)	(7.183)	(19.891)	(1.898)		(145.654)
Сметководствена вредност на поединечно значајни изложености, намалена за исправката на вредноста и посебната резерва на поединечна основа										
	99.913	4.111.841	101.569	-	394.861	1.584	14.540	72.147		4.796.455
Сметководствена вредност на изложености кои се оценуваат на групна основа, пред исправката на вредноста и посебната резерва на групна основа										
поединечно незначајни изложености (портфолио на мали кредити)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
поединечно значајни изложености кои не се оштетени на поединечна основа	-	197.793	-	-	-	553	0	123.075		321.421
	-	-	-	-	-	-	-	-		-
	-	197.793	-	-	-	553	-	123.075		321.421
(Исправка на вредноста и посебна резерва на групна основа)	-	(4.389)	-	-	-	(13)	-	(2.794)		(7.197)
Сметководствена вредност на изложености кои се оценуваат на групна основа, намалена за исправката на вредноста и посебната резерва на групна основа										
	-	193.404	-	-	-	540	-	120.281		314.225

2.1 Кредитен ризик (продолжува)

А.а. Анализа на вкупната изложеност на кредитен ризик на 31.12.2017 година

во илјади денари

	Кредити на и побарувања од банки	Кредити на и побарувања од други комитенти	Вложувања во финансиски средства расположливи за продажба	Вложувања во финансиски средства кои се чуваат до достасување	Парични средства и парични еквиваленти	Побарувања за провизии и надомести	Останати побарувања	Вонбилансни изложености	Вкупно
II. Сметководствена вредност на изложености за кои не е издвоена исправка на вредноста/ посебна резерва									
<i>достасани побарувања</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>Старосна структура на достасани побарувања за кои нема издвоено исправка на вредноста до 30 дена</i>	-	133	-	-	-	42	-	-	175
<i>Сметководствена вредност на достасани побарувања за кои нема издвоено исправка на вредноста</i>	-	133	-	-	-	42	-	-	175
<i>недостасани побарувања</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>реструктурирани побарувања</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>останати побарувања</i>	-	65.215	1.174.174	-	605.832	-	-	242.560	2.087.780
<i>Сметководствена вредност на недостасани побарувања за кои нема издвоено исправка на вредноста/посебна резерва</i>	-	65.215	1.174.174	-	605.832	-	-	242.560	2.087.780
Вкупна сметководствена вредност на побарувања со кредитен ризик пред исправката на вредноста и посебната резерва	100.013	4.490.142	1.276.768	-	1.001.088	9.362	34.431	439.680	7.351.485
(Вкупна исправка на вредноста и посебна резерва)	(100)	(119.550)	(1.026)	-	(395)	(7.197)	(19.891)	(4.692)	(152.851)
Вкупна сметководствена вредност на побарувања со кредитен ризик намалена за исправката на вредноста и посебната резерва	99.913	4.370.592	1.275.742	-	1.000.692	2.165	14.540	434.988	7.198.634

ТТК БАНКА АД - Скопје
БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

2.1 Кредитен ризик (продолжува)

В. Вредност на обезбедувањето (објективна вредност) земено за заштита на кредитниот ризик

	Кредити на и побарувања од банки		Кредити на и побарувања од други комитенти		Вложувања во финансиски средства расположливи за продажба		Вложувања во финансиски средства кои се чуваат до достасување		Парични средства и парични еквиваленти		Останати побарувања		Вонбилансни изложености		Вкупно	
	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017
<i>во илјади денари</i>																
<i>Вредност на обезбедувањето на кредитната изложеност</i>																
Првокласни инструменти за обезбедување	-	-	123.064	117.510	-	-	-	-	-	-	1.073	360	30.427	16.072	154.564	133.942
парични депозити (во депо и/или ограничени на сметки во банката)	-	-	123.064	117.510	-	-	-	-	-	-	1.073	360	30.427	16.072	154.564	133.942
државни хартии од вредност	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
државни безусловни гаранции	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
банкарски гаранции	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Гаранции од друштва за осигурување и полиси за осигурување	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Корпоративни гаранции (освен банкарски и од друштва за осигурување)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Гаранции од физички лица	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Залог на недвижен имот	-	-	8.133.157	7.583.543	-	-	-	-	-	-	2.776	3.006	587.076	496.081	8.723.009	8.082.630
имот за сопствена употреба (станови, куќи)	-	-	3.284.741	2.943.942	-	-	-	-	-	-	530	1.301	75.776	68.970	3.361.047	3.014.213
имот за вршење дејност	-	-	4.848.416	4.639.601	-	-	-	-	-	-	2.246	1.705	511.300	427.111	5.361.962	5.068.417
Залог на подвижен имот	-	-	155.720	220.066	-	-	-	-	-	-	9.111	8.378	883	6.685	165.714	235.129
Останати видови на обезбедување	-	-	49.807	44.369	-	-	-	-	-	-	21	31	1.733	2.012	51.561	46.412
Вкупна вредност на обезбедувањето на кредитната изложеност	-	-	8.461.748	7.965.488	-	-	-	-	-	-	12.981	11.775	620.119	520.850	9.094.848	8.498.113

2.1 Кредитен ризик (продолжува)

В. Концентрација на кредитниот ризик по сектори и дејности

во илјади денари	Кредити на и побарувања од банки		Кредити на и побарувања од други комитенти		Вложувања во финансиски средства расположливи за продажба		Вложувања во финансиски средства кои се чуваат до достасување		Парични средства и парични еквиваленти		Побарувања за провизии и надомести		Останати побарувања		Вонбилансни изложености		Вкупно	
	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017
	Нерезиденти	-	-	-	-	-	-	-	-	230.989	243.330	-	-	-	-	-	-	230.989
Земјоделство, шумарство и рибарство	-	-	114.580	76.854	-	-	-	-	-	-	46	20	112	-	20.379	17.881	135.117	94.755
Рударство и вадење на камен	-	-	12.136	20.827	-	-	-	-	-	-	11	13	-	348	953	12.495	21.792	
Прехрамбена индустрија	-	-	119.211	83.647	-	-	-	-	-	-	56	28	-	25	20.637	3.293	139.904	86.993
Текстилна индустрија и производство на облека и обувки	-	-	51.783	40.758	-	-	-	-	-	-	38	41	-	-	27.965	42.368	79.786	83.168
Хемиска индустрија, производство на градежни материјали, производство и преработка на горива, фармацевтска индустрија	-	-	56.921	78.285	-	-	-	-	-	-	20	25	103	-	11.853	2.746	68.897	81.056
Производство на метали, машини, алати и опрема	-	-	21.365	27.440	-	21.357	-	-	-	-	63	61	-	3	604	1.875	22.032	50.736
Останата преработувачка индустрија	-	-	77.830	83.990	-	-	-	-	-	-	23	23	-	3	1.453	2.469	79.306	86.486
Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	69	54	-	-	8.120	-	8.189	54
Снабдување со вода, отстранување на отпадни води, управување со отпад и дејности за санација на околната	-	-	23.962	16.506	-	-	-	-	-	-	10	2	-	-	1	212	23.973	16.720
Градежништво	-	-	521.466	455.316	-	-	-	-	-	-	196	249	136	473	54.717	28.028	576.515	484.066
Трговија на големо и трговија на мало, поправка на моторни возила и мотоцикли	-	-	674.630	793.270	-	-	-	-	-	-	331	402	8.126	310	33.209	51.935	716.296	845.916

ТТК БАНКА АД - Скопје
БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

2.1 Кредитен ризик (продолжува)
В. Концентрација на кредитниот ризик по сектори и дејности

	Кредити на и побарувања од банки		Кредити на и побарувања од други комитенти		Вложувања во финансиски средства расположливи за продажба		Вложувања во финансиски средства кои се чуваат до достасување		Парични средства и парични еквиваленти		Побарувања за провизии и надомести		Останати побарувања		Вонбилансни изложености		Вкупно	
	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017
<i>во илјади денари</i>																		
Транспорт и складирање	-	-	184.483	137.149	-	-	-	-	-	-	140	90	5	36	133.265	138.151	317.893	275.425
Објекти за сместување и сервисни дејности со храна	-	-	94.699	122.405	-	-	-	-	-	-	63	44	30	-	8.799	6.811	103.591	129.260
Информации и комуникации	-	-	2.700	1.857	-	-	-	-	-	-	23	11	-	-	5.258	1.416	7.981	3.284
Финансиски дејности и дејности на осигурување	59.945	99.913	716	75	-	80.211	-	-	852.768	757.362	46	47	3.984	3.769	-	-	917.459	941.378
Дејности во врска со недвижен имот	-	-	-	14.512	-	-	-	-	-	-	3	2	0	-	23.676	-	23.680	14.515
Стручни, научни и технички дејности	-	-	72.262	73.873	-	-	-	-	-	-	39	24	0	31	6.548	2.831	78.849	76.758
Административни и помошни услужни дејности	-	-	18.091	15.755	-	-	-	-	-	-	21	21	31	193	4.314	4.951	22.457	20.921
Јавна управа и одбрана, задолжително социјално осигурување	-	-	-	-	-	1.174.174	1.258.482	-	-	-	2	17	-	-	-	-	1.258.484	1.174.191
Образование	-	-	11.058	4.460	-	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	11.060	4.461
Дејности на здравствена и социјална заштита	-	-	66.761	83.957	-	-	-	-	-	-	24	15	78	9.549	1.241	1.617	68.104	95.137
Уметност, забава и рекреација	-	-	3.273	117	-	-	-	-	-	-	10	15	-	-	0	3	3.283	135
Други услужни дејности	-	-	16.989	10.283	-	-	-	-	-	-	14	18	-	-	148	23	17.151	10.324
Дејности на домаќинствата како работодавачи, дејности на домаќинствата кои произведуваат разновидна стока и вршат различни услуги за сопствени потреби	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Дејности на екстериторијални организации и тела	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Физички лица	-	-	2.579.712	2.193.124	-	-	-	-	-	-	769	859	729	147	121.361	124.908	2.702.571	2.319.039
Трговци поединци и физички лица кои не се сметаат за трговци	-	-	24.430	36.132	-	-	-	-	-	-	97	80	1	3	1.617	2.518	26.145	38.733
Вкупно	59.945	99.913	4.749.058	4.370.592	-	1.275.742	1.258.482	-	1.083.757	1.000.692	2.117	2.165	13.334	14.540	485.514	434.988	7.652.206	7.198.634

2.1 Кредитен ризик (продолжува)

Г. Концентрација на кредитниот ризик по географска локација

Географска локација	Кредити на и побарувања од банки		Кредити на и побарувања од други комитенти		Вложувања во финансиски средства расположливи за продажба		Вложувања во финансиски средства кои се чуваат до доспевање		Парични средства и парични еквиваленти		Побарувања за провизии и надомести		Останати побарувања		Вонбилансни изложености		Вкупно	
	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017
	во илјади денари																	
Република Македонија	59.945	99.913	4.749.058	4.370.592	-	1.275.742	1.258.482	-	852.768	757.362	2.116	2.165	13.335	14.540	485.513	434.988	7.421.217	6.955.304
Земји-членки на Европската Унија	-	-	-	-	-	-	-	-	230.989	243.330	-	-	-	-	-	-	230.989	243.330
Европа (останато)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Земји-членки на ОЕЦД (без европските земји-членки на ОЕЦД)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останато (наведете ја поединечно изложеноста која претставува повеќе од 10% од вкупната кредитна изложеност)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно	59.945	99.913	4.749.058	4.370.592	-	1.275.742	1.258.482	-	1.083.757	1.000.692	2.116	2.165	13.335	14.540	485.513	434.988	7.652.205	7.198.634

2.1 Кредитен ризик (продолжува)

Д. Анализа на кредитниот ризик на средствата кои се мерат по објективна вредност преку билансот на успех

	Средства за тргување				Финансиски средства по објективна вредност преку Билансот на успех определни како такви при почетното признавање								Вкупно	
	Должнички хартии од вредност за тргување		Сопственички хартии од вредност за тргување		Должнички хартии од вредност		Сопственички хартии од вредност		Кредити на и побарувања од банки		Кредити на и побарувања од други комитенти			
	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017
<i>во илјади денари</i>														
Сметководствена вредност на финансиските средства кои се мерат по објективна вредност														
категија на ризик _____	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
категија на ризик _____	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
категија на ризик _____	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
категија на ризик _____	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
категија на ризик _____	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
категија на ризик _____	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
категија на ризик _____	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
категија на ризик _____	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
категија на ризик _____	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
категија на ризик _____	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вкупна сметководствена вредност	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

2.2 Ризик на ликвидност

Ликвидносен ризик е ризикот Банката да не може да обезбеди доволно средства за измирување на своите краткорочни обврски во моментот на нивно достасување или потребните средства да ги обезбеди со многу повисоки трошоци.

Банката е изложена на дневни повлекувања на средства од своите расположиви готовински ресурси на тековните сметки, достасаните депозити, по основ на одобрени кредити, како и останати повлекувања.

Под управување со ликвидносен ризик се подразбира управување со активата и пасивата на начин што ќе овозможи навремено и редовно плаќање на обврските, во нормални или во вонредни услови на работење на Банката.

Банката има воспоставено Политика за управување со ликвидносен ризик, која е усвоена од страна на Надзорниот одбор на Банката и истата редовно се ревидира. Во политиката е дефиниран начинот на управување со ликвидноста на Банката преку утврдување на основните цели, основните компоненти на системот за управување со ликвидносен ризик (организациска структура, постапки и процедури за внатрешна контрола и ревизија, информативен систем, стрес-тестирање и план за управување со ликвидносниот ризик во вонредни услови), основните елементи на процесот на одржување на соодветно ниво на ликвидност.

Банката има воспоставено процедури и методологија за управување со ликвидноста, кои се донесени од страна на Управниот одбор на Банката и истите редовно се ревидираат.

Планирање и следење на приливите и одливите на паричните средства, воспоставување и одржување соодветна рочна структура, следење на изворите на средства и нивна концентрација, стапки на ликвидност, интерни ликвидносни показатели, исполнување на законската обврска за задолжителна резерва во денари и девизи, анализа на денарска и девизна оперативна ликвидност, стрес-тестирање и друго се методи кои се користат за управување со ликвидносниот ризик. Извештаите за ликвидност на редовна основа се доставуваат до Одборот за управување со ризици и до НБРМ.

Следните табели ги анализираат средствата и обврските на Банката, групирани според нивната договорна достасаност, односно преостанатиот период од датумот на известувањето до договорениот. Прикажаните износи се намалени за износите на акумулирана амортизација, исправка на вредност и издвоената посебна резерва.

2.2 Ризик на ликвидност
Анализа според достасанооста на финансиските средства и обврски
(преостаната рочност)

во илјади денари

2018 (тековна година)

Финансиски средства

Парични средства и парични

еквиваленти

Средства за тргување

Финансиски средства по

објективна вредност преку

Билансот на успех

определени како такви при

почетното признавање

Дериватни средства чувани

за управување со ризик

Кредити на и побарувања од

банки

Кредити на и побарувања од

други комитенти

Вложувања во хартии од

вредност

Вложувања во придружени

друштва

Побарувања за данок на

добивка (тековен)

Останати побарувања

Заложени средства

Одложени даночни средства

Вкупна финансиски

средства

Финансиски обврски

Обврски за тргување

Финансиски обврски по

објективна вредност преку

Билансот на успех,

определени како такви при

почетното признавање

Дериватни обврски чувани

за управување со ризик

Депозити на банки

Депозити на други

комитенти

Издадени должнички хартии

од вредност

Обврски по кредити

Субординирани обврски

Обврски за данок на

добивка (тековен)

Одложени даночни обврски

Останати обврски

Вкупно финансиски

обврски

Вонбилансни ставки

Вонбилансна актива

Вонбилансна пасива

Рочна неусогласеност

	до 1 месец	од 1 до 3 месеци	од 3 до 12 месеци	од 1 до 2 години	од 2 до 5 години	над 5 години	Вкупно
Парични средства и парични еквиваленти	1.656.123	-	-	194.823	-	-	1.850.946
Средства за тргување	29.707	-	-	-	-	-	29.707
Финансиски средства по објективна вредност преку Билансот на успех	-	-	-	-	-	-	-
определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-	-
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	60.005	-	-	-	-	-	60.005
Кредити на и побарувања од други комитенти	114.771	202.868	1.139.539	634.112	1.354.442	1.432.639	4.878.371
Вложувања во хартии од вредност	26.080	333.364	466.502	266.298	250.860	-	1.343.104
Вложувања во придружени друштва	-	-	-	-	-	-	-
Побарувања за данок на добивка (тековен)	-	-	-	-	-	-	-
Останати побарувања	19.743	-	13.532	141	-	-	33.416
Заложени средства	-	-	-	-	-	-	-
Одложени даночни средства	-	-	-	-	-	-	-
Вкупна финансиски средства	1.906.429	536.232	1.619.573	1.095.374	1.605.302	1.432.639	8.195.549
Обврски за тргување	-	-	-	-	-	-	-
Финансиски обврски по објективна вредност преку Билансот на успех,	-	-	-	-	-	-	-
определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-	-
Депозити на банки	159	-	-	-	-	-	159
Депозити на други комитенти	3.345.229	639.981	1.836.618	807.070	171.656	-	6.800.554
Издадени должнички хартии од вредност	-	-	-	-	-	-	-
Обврски по кредити	25.512	208	63.623	59.070	98.227	34.396	281.036
Субординирани обврски	-	-	-	-	-	-	-
Обврски за данок на добивка (тековен)	646	-	-	-	-	-	646
Одложени даночни обврски	-	-	-	-	-	-	-
Останати обврски	80.127	-	-	-	-	-	80.127
Вкупно финансиски обврски	3.451.673	640.189	1.900.241	866.140	269.883	34.396	7.162.522
Вонбилансна актива	-	-	-	-	-	-	-
Вонбилансна пасива	65.912	35.839	180.192	138.764	69.052	-	489.759
Рочна неусогласеност	(1.611.156)	(139.796)	(460.860)	90.470	1.266.367	1.398.243	543,268

2.2 Ризик на ликвидност (продолжува)
Анализа според достасаноста на финансиските средства и обврски
(преостаната рочност)

Постојат индикации за рочна неусогласеност за периодот од 1 до 12 месеци. Основна причина за оваа неусогласеност е фактот што краткорочните извори на средства се ангажирани за одобрување кредити со подолг временски период на доспевање. За потребите на управување со ликвидносен ризик, Банката изработува и очекувана рочна структура во која е вграден елементот на предвидување и истата укажува на стабилна состојба на депозитите по видување и трансакциските сметки односно позитивен ликвидносен јаз во првите три рочни блока.

<i>во илјади денари</i>	до 1 месец	од 1 до 3 месеци	од 3 до 12 месеци	од 1 до 2 години	од 2 до 5 години	над 5 години	Вкупно
2017 (претходна година)							
Финансиски средства							
Парични средства и парични еквиваленти	1.450.490	70.822	-	172.204	-	-	1.693.516
Средства за тргување	18.256	-	-	-	-	-	18.256
Финансиски средства по објективна вредност преку Билансот на успех							
определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-	-
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	100.013	-	-	-	-	-	100.013
Кредити на и побарувања од други комитенти	123.541	219.293	1.085.717	630.908	1.299.458	1.113.688	4.472.605
Вложувања во хартии од вредност	136.019	160.710	754.830	144.334	90.000	-	1.285.894
Вложувања во придружени друштва	-	-	-	-	-	-	-
Побарувања за данок на добивка (тековен)	-	-	-	-	-	-	-
Останати побарувања	20.529	-	20.703	1.118	-	-	49.350
Заложени средства	-	-	-	-	-	-	-
Одложени даночни средства	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно финансиски средства	1.848.848	450.825	1.868.250	948.564	1.389.458	1.113.688	7.619.633
Финансиски обврски							
Обврски за тргување	-	-	-	-	-	-	-
Финансиски обврски по објективна вредност преку Билансот на успех,							
определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-	-
Депозити на банки	55.393	-	-	-	-	-	55.393
Депозити на други комитенти	3.039.360	536.073	1.497.056	760.316	327.345	-	6.160.150
Издадени должнички хартии од вредност	-	-	-	-	-	-	-
Обврски по кредити	29.788	207	79.731	88.404	130.496	61.183	389.810
Субординирани обврски	-	-	-	-	-	-	-
Обврски за данок на добивка (тековен)	2.944	-	-	-	-	-	2.944
Одложени даночни обврски	-	-	-	-	-	-	-
Останати обврски	69.608	-	-	-	-	-	69.608
Вкупно финансиски обврски	3.197.093	536.280	1.576.786	848.721	457.842	61.183	6.677.905
Вонбилансни ставки							
Вонбилансна актива	-	-	-	-	-	-	-
Вонбилансна пасива	29.765	34.764	227.375	58.245	89.531	-	439.680
Рочна неусогласеност	(1.378.010)	(120.219)	64.089	41.598	842.086	1.052.505	502.048

2.3 Пазарен ризик

Пазарен ризик е ризикот дека промените во пазарните цени како што се промена во каматните стапки, промена во цена на капиталот, девизните курсеви и/или пазарните цени на хартиите од вредност ќе влијаат неповолно врз приходите на Банката или на вредноста на поседуваните финансиски инструменти. Целта на управување со пазарен ризик е да се управува да се контролира изложеноста на пазарен ризик во рамки на прифатливи лимити, со оптимизирање на приносот.

Каматен ризик

Банката е изложена на ефектите од флукуацијата на нивоата на пазарните каматни стапки врз нејзината финансиска состојба и парични текови.

Ризик од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарските активности преставува ризик од загуба којашто произлегува од неповолните промени на каматните стапки, а коишто влијаат на позициите во портфолиото на банкарските активности на Банката.

Банката има воспоставено Политика за управување со ризик од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности, која е усвоена од страна на Надзорниот одбор на Банката и истата редовно се ревидира. Со Политиката за управување со ризикот од промена на каматните стапки се дефинира начинот на поставеноста и/или спроведувањето на следните компоненти: оцена, следење и контрола на ризикот од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности, лимити на изложеност на ризик, организациска структура за управување со ризикот од промена на каматните стапки, постапки и процедури за внатрешна контрола и ревизија, информативен систем и стрес-тестирање.

При оцена на изложеноста на ризик од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности, Банката ги има предвид сите позиции од портфолиото на банкарските активности коишто се чувствителни на промените на каматните стапки, поради што можат да влијаат врз добивката и сопствените средства на Банката. Банката ја утврдува промената на економската вредност на портфолиото на банкарските активности како резултат на изложеноста на ризикот од промена на каматните стапки, со примена на стандарден каматен шок.

Банката е чувствителна на промените на каматните стапки во портфолиото на банкарските активности бидејќи за дел на каматоносните средства и обврски Банката го задржува правото за менување на каматните стапки.

2.3. Пазарен ризик

Анализа на чувствителноста на средствата и обврските на промени на

2.3.1 пазарниот ризик

A. Анализа на чувствителноста на промените на пазарниот ризик на средствата и обврските

2018 (тековна година)

Износ пред анализи на чувствителност/стрес-тестови (состојба на 31.12.2018)

Ефекти од примена на сценарија

Ризик од промена на девизен курс (наведете ги одделно различните сценарија, вклучително и основните карактеристики на сценариото)

Сценарио 1 - Аpreciјација на денарот во однос на еврото за 10%

Сценарио 2 - Депрецијација на денарот во однос на еврото за 20%

Ризик од промена на каматните стапки (наведете ги одделно различните сценарија, вклучително и основните карактеристики на сценариото)

Сценарио 1 - Зголемување на пасивните прилагодливи каматни стапки за 1 процентен поен

Сценарио 2 - Намалување на активните прилагодливи каматни стапки за 2 процентни поени

Ризик од промена на пазарната цена кај вложувањата во сопственички хартии од вредност (наведете ги одделно различните сценарија, вклучително и основните карактеристики на сценариото)

Сценарио 1 - Цените на акциите кои котираат на Македонската берза на хартии од вредност се намалиле за 30%

Сценарио 2 - Цените на акциите кои котираат на Македонската берза на хартии од вредност се намалиле за 50%

Комбинирани сценарија, ако има (наведете ги одделно различните сценарија, вклучително и основните карактеристики на сценариото)

Претпоставки:

- Инфлација од 20% на годишно ниво;
- Депрецијација на денарот во однос на еврото за 20%;

- Пoraст на пасивните каматни стапки за 1 процентен поен на годишно ниво;

- Миграција на 15% од кредитната изложеност на физички лица и трговци поединци во следната полоша категорија на ризик;

- Миграција на 50% од кредитната изложеност на нефинансиски правни лица во девизи и во денари со девизна клаузула во следната полоша категорија на ризик;

- Пад на цените на хартиите од вредност за 50%.

Добивка/Загуба	Сопствени средства	Актива пондериран а според ризици	Стапка на адекватност на капиталот
во илјади денари	во илјади денари	во илјади денари	во %
101.276	970.899	5.942.707	16,34%
(5.350)	965.549	5.712.833	16,90%
10.700	981.599	6.402.455	15,33%
(8.291)	962.608	5.942.707	16,20%
(31.775)	939.124	5.942.707	15,80%
(8.912)	961.987	5.933.795	16,21%
(14.854)	956.045	5.927.853	16,13%
(50.820)	920.079	6.349.226	14,49%

2.3 Пазарен ризик (продолжува)

Анализа на чувствителноста на средствата и обврските на промени на пазарниот ризик

2.3.1

А. Анализа на чувствителноста на промените на пазарниот ризик на средствата и обврските

2017 (претходна година)

Износ пред анализи на чувствителност/стрес-тестови (состојба на 31.12.2017)

Ефекти од примена на сценарија

Ризик од промена на девизен курс (наведете ги одделно различните сценарија, вклучително и основните карактеристики на сценариото)

Сценарио 1 - Ап्रेसијација на денарот во однос на еврото за 10%

Сценарио 2 - Депрецијација на денарот во однос на еврото за 20%

Ризик од промена на каматните стапки (наведете ги одделно различните сценарија, вклучително и основните карактеристики на сценариото)

Сценарио 1 - Пораст на активните прилагодливи каматни стапки за 3 процентни поени и истовремен пораст на пасивните прилагодливи каматни стапки за 2 процентни поени

Сценарио 2 - Пораст на активните и пасивните прилагодливи каматни стапки за 3 процентни поени

Ризик од промена на пазарната цена кај вложувањата во сопственички хартии од вредност (наведете ги одделно различните сценарија, вклучително и основните карактеристики на сценариото)

Сценарио 1 - Цените на акциите кои котираат на Македонската берза на хартии од вредност се намалиле за 30%

Сценарио 2 - Цените на акциите кои котираат на Македонската берза на хартии од вредност се намалиле за 50%

Комбинирани сценарија, ако има (наведете ги одделно различните сценарија, вклучително и основните карактеристики на сценариото)

Претпоставки:

- Инфлација од 20% на годишно ниво;

- Депрецијација на денарот во однос на еврото за 20%;

- Пораст на каматните стапки за 5 процентни поени на годишно ниво;

- Миграција на 15% од кредитната изложеност на физички лица и трговци поединци во следната полоша категорија на ризик;

- Миграција на 50% од кредитната изложеност на нефинансиски правни лица во девизи и во денари со девизна клаузула во следната полоша категорија на ризик;

- Пад на цените на хартиите од вредност за 50%.

Добивка/Загуба	Сопствени средства	Актива пондерирана според ризици	Стапка на адекватност на капиталот
во илјади денари	во илјади денари	во илјади денари	во %
100.128	962.776	5.763.050	16,71%
(11.257)	951.519	5.542.823	17,17%
22.514	985.290	6.203.504	15,88%
(17.252)	945.524	5.763.050	16,41%
(39.733)	923.043	5.763.050	16,02%
(5.477)	957.299	5.757.573	16,63%
(9.128)	953.648	5.753.922	16,57%
(50.940)	911.836	6.147.303	14,83%

2.3 Пазарен ризик (продолжува)

Анализа на чувствителноста на средствата и обврските на промени на

2.3.1 пазарниот ризик

Б. Анализа на вредноста изложена на пазарен ризик за портфолиото за тргување

	Тековна година 2018				Претходна година 2017			
	состојба на 31 декември	просечна вредност	највисока вредност (максимум)	најниска вредност (минимум)	состојба на 31 декември	просечна вредност	највисока вредност (максимум)	најниска вредност (минимум)
<i>во илјади денари</i>								
Вредност изложена на ризик кај каматоносните инструменти	-	-	-	-	-	-	-	-
Вредност изложена на ризик кај инструментите во странска валута	-	-	-	-	-	-	-	-
Вредност изложена на ризик кај сопственичките инструменти	-	-	-	-	-	-	-	-
Варијанса (ефект на нетирање)	-	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно	-	-	-	-	-	-	-	-

2.3 Пазарен ризик

Анализа на ризикот од промена на каматните стапки на финансиските средства

2.3.2 и обврски (без средствата за тргување)

А. Анализа на чувствителноста на промени на каматните стапки

<i>Извештај за промена на економската вредност за позиции од портфолиото на банкарски активности на 31.12.2018 година</i>			
	<i>Позиција</i>	<i>Валута</i>	<i>Износ</i>
1,1	НЕТО-ПОНДЕРИРАНА ПОЗИЦИЈА ЗА ВАЛУТА EUR (ФКС + ВКС + ПКС)	EUR	(14.863)
1,2	НЕТО-ПОНДЕРИРАНА ПОЗИЦИЈА ЗА ВАЛУТА MKD (ФКС + ВКС + ПКС)	MKD	32.114
1,3	НЕТО-ПОНДЕРИРАНА ПОЗИЦИЈА ЗА ВАЛУТА MKDKiEUR (ФКС + ВКС + ПКС)	MKDKiEUR	10.800
1,4	НЕТО-ПОНДЕРИРАНА ПОЗИЦИЈА ЗА ВАЛУТА ostan (ФКС + ВКС + ПКС)	Ostan	(958)
2	ВКУПНА ПОНДЕРИРАНА ВРЕДНОСТ - ПРОМЕНА НА ЕКОНОМСКАТА ВРЕДНОСТ НА ПОРТФОЛИОТО НА БАНКАРСКИ АКТИВНОСТИ (1.1 + 1.2 + 1.3 + 1.4)		27.093
3	СОПСТВЕНИ СРЕДСТВА		970.899
4	ВКУПНА ПОНДЕРИРАНА ВРЕДНОСТ/СОПСТВЕНИ СРЕДСТВА (2/3*100)		2,8%

<i>Извештај за промена на економската вредност за позиции од портфолиото на банкарски активности на 31.12.2017 година</i>			
	<i>Позиција</i>	<i>Валута</i>	<i>Износ</i>
1,1	НЕТО-ПОНДЕРИРАНА ПОЗИЦИЈА ЗА ВАЛУТА EUR (ФКС + ВКС + ПКС)	EUR	(5.041)
1,2	НЕТО-ПОНДЕРИРАНА ПОЗИЦИЈА ЗА ВАЛУТА MKD (ФКС + ВКС + ПКС)	MKD	26.635
1,3	НЕТО-ПОНДЕРИРАНА ПОЗИЦИЈА ЗА ВАЛУТА MKDKiEUR (ФКС + ВКС + ПКС)	MKDKiEUR	96.448
1,4	НЕТО-ПОНДЕРИРАНА ПОЗИЦИЈА ЗА ВАЛУТА ostan (ФКС + ВКС + ПКС)	Ostan	(595)
2	ВКУПНА ПОНДЕРИРАНА ВРЕДНОСТ - ПРОМЕНА НА ЕКОНОМСКАТА ВРЕДНОСТ НА ПОРТФОЛИОТО НА БАНКАРСКИ АКТИВНОСТИ (1.1 + 1.2 + 1.3 + 1.4)		117.448
3	СОПСТВЕНИ СРЕДСТВА		962.776
4	ВКУПНА ПОНДЕРИРАНА ВРЕДНОСТ/СОПСТВЕНИ СРЕДСТВА (2/3*100)		12,20%

2.3 Пазарен ризик (продолжува)

2.3.2 Анализа на ризикот од промена на каматните стапки на финансиските средства и обврски (без средствата за тргување)

Б. Анализа на усогласеноста на каматните стапки

	до 1 месец	од 1 до 3 месеци	од 3 до 12 месеци	од 1 до 2 години	од 2 до 5 години	над 5 години	Вкупно каматоносни средства / обврски
<i>во илјади денари</i>							
2018 (тековна година)							
Финансиски средства							
Парични средства и парични еквиваленти	774.472	-	-	-	-	-	774.472
Финансиски средства по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	59.940	-	-	-	-	-	59.940
Кредити на и побарувања од други комитенти	99.597	1.763.841	2.274.014	185.382	275.501	69.872	4.668.207
Вложувања во хартии од вредност	33.993	328.417	462.266	176.628	250.860	-	1.252.164
Останата неспомнатата каматочувствителна актива	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно каматочувствителни финансиски средства	968.002	2.092.258	2.736.280	362.010	526.361	69.872	6.754.783

2.3 Пазарен ризик (продолжува)

2.3.2 Анализа на ризикот од промена на каматните стапки на финансиските средства и обврски (без средствата за тргување)

Б. Анализа на усогласеноста на каматните стапки

<i>во илјади денари</i>	до 1 месец	од 1 до 3 месеци	од 3 до 12 месеци	од 1 до 2 години	од 2 до 5 години	над 5 години	Вкупно каматноосни средства / обврски
Финансиски обврски							
Финансиски обврски по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-	-
Депозити на банки	-	-	-	-	-	-	-
Депозити на други комитенти	389.248	1.276.543	1.403.433	647.902	154.993	-	3.872.119
Издадени должнички хартии од вредност	-	-	-	-	-	-	-
Обврски по кредити	24.787	75.476	40.465	45.313	75.385	18.885	280.311
Субординирани обврски и хибридни инструменти	-	-	-	-	-	-	-
Останати неспомнати каматочувствителни обврски	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно каматочувствителни финансиски обврски	414.035	1.352.019	1.443.898	693.215	230.378	18.885	4.152.430
Нето-билансна позиција	553.968	740.239	1.292.382	(331.205)	295.982	50.987	2.602.353
Вонбилансни каматочувствителни активни позиции	-	-	-	-	-	-	-
Вонбилансни каматочувствителни пасивни позиции	-	-	-	-	-	-	-
Нето-вонбилансна позиција	-	-	-	-	-	-	-
Вкупна нето-позиција	553.968	740.239	1.292.382	(331.205)	295.982	50.987	2.602.353

2.3. Пазарен ризик (продолжува)

2.3.2. Анализа на ризикот од промена на каматните стапки на финансиските средства и обврски (без средствата за тргување)

Б. Анализа на усогласеноста на каматните стапки (продолжува)

	до 1 месец	од 1 до 3 месеци	од 3 до 12 месеци	од 1 до 2 години	од 2 до 5 години	над 5 години	Вкупно каматоносни средства / обврски
<i>во илјади денари</i>							
2017 (претходна година)							
Финансиски средства							
Парични средства и парични еквиваленти	664.481	70.752	-	-	-	-	735.232
Финансиски средства по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	99.900	-	-	-	-	-	99.900
Кредити на и побарувања од други комитенти	113.483	2.062.840	821.601	195.438	443.955	654.290	4.291.607
Вложувања во хартии од вредност	131.729	160.201	746.400	131.740	-	-	1.170.070
Останата неспомната каматочувствителна актива	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно каматочувствителни финансиски средства	1.009.593	2.293.793	1.568.001	327.178	443.955	654.290	6.296.809

2.3. Пазарен ризик (продолжува)

2.3.2 Анализа на ризикот од промена на каматните стапки на финансиските средства и обврски (без средствата за тргување)

Б. Анализа на усогласеноста на каматните стапки (продолжува)

во илјади денари

Финансиски обврски

Финансиски обврски по објективна вредност преку Билансот на успех определени како такви при почетното признавање

Депозити на банки

Депозити на други комитенти

Издадени должнички хартии од вредност

Обврски по кредити

Субординирани обврски и хибридни инструменти

Останати неспомнати каматочувствителни обврски

Вкупно каматочувствителни финансиски обврски

Нето-билансна позиција

Вонбилансни каматочувствителни активни позиции

Вонбилансни каматочувствителни пасивни позиции

Нето-вонбилансна позиција

Вкупна нето-позиција

	до 1 месец	од 1 до 3 месеци	од 3 до 12 месеци	од 1 до 2 години	од 2 до 5 години	над 5 години	Вкупно каматоносни средства / обврски
	-	-	-	-	-	-	-
Депозити на банки	55.342	-	-	-	-	-	55.342
Депозити на други комитенти	405.011	1.759.002	1.032.204	171.116	158.433	-	3.525.766
Издадени должнички хартии од вредност	-	-	-	-	-	-	-
Обврски по кредити	28.769	105.687	57.233	57.528	100.800	38.774	388.791
Субординирани обврски и хибридни инструменти	-	-	-	-	-	-	-
Останати неспомнати каматочувствителни обврски	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно каматочувствителни финансиски обврски	489.122	1.864.690	1.089.436	228.644	259.233	38.774	3.969.899
Нето-билансна позиција	520.471	429.103	478.565	98.534	184.721	615.517	2.326.910
Вонбилансни каматочувствителни активни позиции	-	-	-	-	-	-	-
Вонбилансни каматочувствителни пасивни позиции	-	-	-	-	-	-	-
Нето-вонбилансна позиција	520.471	429.103	478.565	98.534	184.721	615.517	2.326.910
Вкупна нето-позиција	520.471	429.103	478.565	98.534	184.721	615.517	2.326.910

2.3 Пазарен ризик (продолжува)

2.3.3 Валутен ризик

Валутниот ризик е ризик од загуба заради промена на меѓувалутарните курсеви и/или промена на вредноста на денарот во однос на вредноста на другите странски валути.

Банката има воспоставено Политика за управување со валутниот ризик, која е усвоена од страна на Надзорниот одбор на Банката и истата редовно се ревидира. Во политиката се дефинирани елементите за ефективен процес на управување со валутниот ризик (организациска структура, информативен систем и сл.), како и идентификација и мерење на валутниот ризик, изворите на валутен ризик, показатели на изложеност, лимити на изложеност, механизми на контрола и следење на валутниот ризик.

2.3 Пазарен ризик (продолжува)

2.3.3 Валутен ризик (продолжува)

<i>во илјади денари</i>	МКД	ЕУР	УСД	ЦХФ	ГБП	Други валути	Вкупно
2018 (тековна година)							
Монетарни средства							
Парични средства и парични еквиваленти	1.205.226	376.902	161.098	49.892	4.088	53.321	1.850.527
Средства за тргување	29.707	-	-	-	-	-	29.707
Финансиски средства по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-	-
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	59.945	-	-	-	-	-	59.945
Кредити на и побарувања од други комитенти	2.887.068	1.858.821	-	-	-	-	4.745.889
Вложувања во хартии од вредност	1.343.104	-	-	-	-	-	1.343.104
Вложувања во придружени друштва	-	-	-	-	-	-	-
Побарувања за данок на добивка (тековен)	-	-	-	-	-	-	-
Останати побарувања	17.962	3.033	312	-	-	-	21.307
Заложени средства	-	-	-	-	-	-	-
Одложени даночни средства	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно монетарни средства	5.543.012	2.238.756	161.410	49.892	4.088	53.321	8.050.479
Монетарни обврски							
Обврски за тргување	-	-	-	-	-	-	-
Финансиски обврски по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-	-
Депозити на банки	7	152	-	-	-	-	159
Депозити на други комитенти	4.646.049	1.894.573	156.541	47.877	3.728	51.786	6.800.554
Издадени должнички хартии од вредност	-	-	-	-	-	-	-
Обврски по кредити	4.327	276.709	-	-	-	-	281.036
Субординирани обврски	-	-	-	-	-	-	-
Обврски за данок на добивка (тековен)	646	-	-	-	-	-	646
Одложени даночни обврски	-	-	-	-	-	-	-
Останати обврски	55.020	19.902	4.442	759	-	4	80.127
Вкупно монетарни обврски	4.706.049	2.191.336	160.983	48.636	3.728	51.790	7.162.522
Нето-позиција	836.963	47.420	427	1.256	360	1.531	887.957

2.3 Пазарен ризик (продолжува)

2.3.3 Валутен ризик (продолжува)

<i>во илјади денари</i>	МКД	ЕУР	УСД	ЦХФ	ГБП	Други валути	Вкупно
2017 (претходна година)							
Монетарни средства							
Парични средства и парични еквиваленти	1.096.573	329.763	156.721	51.013	3.821	54.803	1.692.694
Средства за тргување	18.256	-	-	-	-	-	18.256
Финансиски средства по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-	-
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	99.913	-	-	-	-	-	99.913
Кредити на и побарувања од други комитенти	2.593.525	1.751.909	-	-	-	-	4.345.434
Вложувања во хартии од вредност	1.275.743	-	-	-	-	-	1.275.743
Вложувања во придружени друштва	-	-	-	-	-	-	-
Побарувања за данок на добивка (тековен)	-	-	-	-	-	-	-
Останати побарувања	19.248	1.930	1.084	-	-	-	22.262
Заложени средства	-	-	-	-	-	-	-
Одложени даночни средства	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно монетарни средства	5.103.258	2.083.602	157.805	51.013	3.821	54.803	7.454.302
Монетарни обврски							
Обврски за тргување	-	-	-	-	-	-	-
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-	-
Депозити на банки	9	55.382	2	-	-	-	55.393
Депозити на други комитенти	4.377.142	1.520.449	154.358	50.236	4.202	53.763	6.160.150
Издадени должнички хартии од вредност	-	-	-	-	-	-	-
Обврски по кредити	4.327	385.483	-	-	-	-	389.810
Субординирани обврски	-	-	-	-	-	-	-
Обврски за данок на добивка (тековен)	2.944	-	-	-	-	-	2.944
Одложени даночни обврски	-	-	-	-	-	-	-
Останати обврски	51.805	14.586	2.579	631	-	7	69.608
Вкупно монетарни обврски	4.436.227	1.975.900	156.939	50.867	4.202	53.770	6.677.905
Нето-позиција	667.031	107.702	866	146	(381)	1.033	776.397

2.4 Оперативен ризик

Оперативниот ризик е ризик од остварување на загуби поради несоодветни лица, несоодветни или слаби интерни процеси и системи или надворешни настани. Оперативниот ризик го вклучува и правниот ризик, ризикот од перење пари и финансирање тероризам, ризикот од несоодветност на информативните системи и други слични ризици, но не и стратемскиот и репутацискиот ризик.

Управувањето со оперативниот ризик има за цел минимизирање на потенцијалните загуби и веројатноста за нивна реализација, при што нема да биде попречено нормалното одвивање на редовните активности на Банката.

Системот за управување со оперативен ризик е уреден во интерните акти на Банката и тоа преку примена на Политиката и Процедурата за управување со оперативен ризик. Управувањето со оперативните ризици се врши децентрализирано од страна на сите вработени и организациони единици, додека следењето и известувањето е надлежност на Дирекцијата за управување со ризици. Во рамките на управувањето со оперативните ризици се извршуваат следните активности: следење на евидентирани штетни настани, идентификација, оценка и контрола на потенцијалните оперативни ризици. Врз основа на спроведеното сопствено оценување Банката согледува кои се најзначајни ризични настани кои можат да ја изложат на оперативен ризик, па оттаму истото претставува основа за преземање на соодветни мерки за нивно намалување или отстранување.

На квартална основа се подготвуваат извештаи за оперативен ризик, т.е. за фактички настаните ризици и за нивните ефекти и тоа финансиски или врз репутацијата на Банката и истите се доставуваат до органите на управување.

2.5 Стратемски ризик

Стратемскиот ризик е тековен или иден ризик врз добивката или сопствените средства на банката, кој произлегува од промените во деловното опкружување, негативните деловни одлуки, несоодветното спроведување на одлуките или ненавремена реакција на промените во деловното опкружување.

Системот за управување со стратемски ризик е уреден во интерните акти на Банката и тоа преку примена на Политиката и Процедурата за управување со стратемски ризик. Органите на управување на Банката имаат најважна улога во процесот на идентификување, следење и контрола на стратемскиот ризик. Врз основа на добиените материјали од надлежните организациони единици, Дирекцијата за управување со ризици на квартална основа изработува извештаи за следење на стратемскиот ризик кои ги доставува до Одборот за управување со ризици, Управниот одбор и Надзорниот одбор.

2.6 Репутациски ризик

Репутациски ризик е тековен или иден ризик врз добивката или сопствените средства Банката кој произлегува од неповолните согледувања на клиентите, доверителите, акционерите, инвеститорите и регулаторите за работењето на Банката.

2.6 Репутациски ризик (продолжува)

Системот за управување со репутациски ризик е уреден во интерните акти на Банката и тоа преку примена на Политиката и Процедурата за управување со репутациски ризик. Банката има воспоставено систем за идентификување, следење, оценка, известување и контрола на изложеноста на Банката на репутациски ризик, преку кој обезбедува услови за елиминирање или минимизирање на негативните последици кои ги носи репутацискиот ризик.

Врз основа на добиените материјали од надлежните организациони единици, Дирекцијата за управување со ризици на квартална основа изработува извештаи за следење на стратегискиот ризик кои ги доставува до Одборот за управување со ризици, Управниот одбор и Надзорниот одбор.

2.7 Правен ризик

Банката го идентификува правниот ризик кој произлегува од законските и подзаконските прописи, пропишаните практики, етичките стандарди, договорите и другите правни документи и судски постапки.

Идентификацијата на ризикот е дефинирање на соодветен пристап на оценување на секој поединечно идентификуван ризик. Оценувањето се врши на квалитативна и квантитативна основа.

По идентификување на правниот ризик Банката веднаш пристапува кон процена на потребата од преземање и видот на активности кои се преземаат заради минимизирање на ризикот. Доколку истиот не може да биде контролиран или минимизиран Банката одредува дали и кој степен на правен ризик е прифатлив за Банката од што зависи понатамошното постапување.

Постојат неколку фактори за оценување на правниот ризик и тоа:

- Применливост на Договори и договорни одредби
- Управување со судски спорови

Банката врши проценка на исходот на спорот врз основа на утврдените критериуми и ги класификува во следните категории:

- Судски спорови со позитивен исход
- Судски спорови со неизвесен исход
- Судски спорови со негативен исход.

Банката е одговорна за постојано следење на ризикот, а со тоа и за проценување на индикаторите за рано предупредување. Следењето на правниот ризик е интегриран дел во сите активности на Банката.

Водењето на уредна евиденција и надзор на активностите кои при секојдневното работење можат да доведат до правен ризик се овозможува следење и контрола на ризикот. Преку изготвување на редовни извештаи кои се изготвуваат и се доставуваат до органите на управување на Банката како и обука на менаџментот и на останатите вработени за промените во регулативата како и постапување согласно интерните акти на Банката, се зголемува веројатноста за навремено препознавање на индикаторите на правниот ризик.

Банката ги почитува следните лимити со цел одржување на правниот ризик во прифатливи рамки:

2.7 Правен ризик (продолжува)

- Учесството на вредноста на судските спорови каде Банката е тужена страна и за кои постои негативен или неизвесен исход не треба да надмине 7% од сопствени средства,
- Учесството на вредноста на сите судски спорови каде Банката е тужена страна не треба да надмине 25% од сопствени средства.

Судските спорови кои немаат материјално влијание врз резултатите на Банката односно се во висина пониска од 0,05% од вкупната актива на Банката согласно последни ревидирани финансиски извештаи од претходна година, нема да бидат предмет на резервирање во тековната година.

Одливот на парични средства од банката се смета како веројатен, доколку веројатноста одливот да се случи е поголема од 50%.

За судските спорови за кои е предвиден неизвесен исход Банката врши резервирање во распон од 20% до 50% од износот на спорот.

За судските спорови за кои е предвиден негативен исход Банката врши резервирање во распон од 50% до 100% од износот на спорот.

Резервирањето се прикажува на крајот на известувачкиот период на товар на расходите во билансот на успех. Последователно, Банката го проценува износот на резервирањата на секој датум на билансот на состојба. Доколку повеќе нема веројатност дека при подмирување на обврската ќе настане одлив на средства од Банката, неискористените резервирања се ослободуваат. Ослободувањето на резервирањата се прикажува во билансот на успех во позицијата "Останати приходи од дејноста".

3 Управување со капиталот

Банката ја утврдува стапката на адекватност на капиталот во согласност со Одлуката за методологијата за утврдување на адекватноста на капиталот и Упатството за спроведување на методологијата за утврдување на адекватност на капиталот донесени од страна на Народна банка на Република Македонија.

Банката има подготвено Процес за утврдување на интерниот капитал потребен за покривање на ризиците, и преку негова примена води сметка секогаш да одржува доволно ниво на капитал за покривање на преземените ризици, односно да одржува стапка на адекватност на капиталот од минимум 15%.

Оваа стапка се состои од 8% минимумот на стапка на адекватност на капиталот, додаток од 4,5 процентни поени за ризичниот профил на Банката (согласно оценката на НБРСМ) и 2,5 процентни поени за заштитен слој за зачувување на капиталот. При тоа, капиталниот додаток за ризичниот профил Банката може да го исполни од било кој дел на сопствените средства, додека 12,5% од редовниот основен капитал кој служи за покривање на минималната стапка на адекватност и капиталниот додаток, не смее да биде коритстен за покривање на законските барања за заштитните слоеви.

Банката согласно потребите ќе ги одржува следниве заштитни слоеви на капиталот:

- 1) заштитен слој за зачувување на капиталот;
- 2) противцикличен заштитен слој на капиталот;
- 3) заштитен слој на капиталот за системски значајни банки и
- 4) системски заштитен слој на капиталот.

Заштитните слоеви на капиталот се исполнуваат единствено со позиции што се дел од редовниот основен капитал. Банката не може да го користи износот на редовниот основен капитал кој го одржува за исполнување на некој од заштитните слоеви на капиталот за исполнување на другите заштитни слоеви на капиталот, ниту за исполнување на минималните капитални барањата за основен капитал.

Банката ќе настојува да обезбедува соодветна адекватност на капиталот која ќе биде во согласност со регулаторните барања.

При воспоставувањето и примената на процесот на утврдување на интерниот капитал (ПИК), Банката ги почитува следниве принципи:

- **принцип на одговорност** - воспоставувањето и примената на ПИК е одговорност на Банката и таа обезбедува негова документираност и соодветни образложенија за опфатот, методологиите и постапките што се користат во рамките на тој процес;
- **принцип на пропорционалност** - ПИК одговара на природата, големината и сложеноста на финансиските активности на Банката, нејзиниот систем за управување со ризиците и пристапите што ги применува за утврдување на регулаторниот капитал;

3 Управување со капиталот (продолжува)

- **принцип на материјалност на ризиците** – ПИК ги опфаќа ризиците коишто имаат или можат да имаат значително влијание врз тековните и идните потреби на сопствени средства;
- **принцип на ориентираност кон иднината** - ПИК го опфаќа влијанието на деловниот циклус, факторите од опкружувањето коишто можат негативно да влијаат врз соодветноста на капиталот за покривање на ризиците, Развојниот план и Деловната политика на Банката и нивната зависност од макроекономските фактори, како и резултатите од спроведените стрес-тестирања.

Процесот на утврдување на интерниот капитал подразбира спроведување на следниве фази:

- идентификување на материјалните ризици;
- мерење или оцена на поединечните материјални ризици и утврдување на соодветниот износ на интерен капитал за покривање поединечен ризик;
- утврдување на вкупниот интерен капитал за покривање на ризиците и
- споредба на износот на сопствените средства на Банката со вкупниот интерен капитал за покривање на ризиците и преземање активности за достигнување и/или одржување на потребниот износ на сопствени средства.

При оцена на материјалноста на ризиците користен е каталог на ризиците во кој најпрво се идентификувани сите потенцијални ризици на кои Банката е или може да биде изложена, а потоа преку примена на квантитативни и квалитативни елементи соодветно на типот на ризикот утврдено е значењето на секој поделен ризик.

За утврдување на материјалноста на мерливите ризици се користат следните квантитативни елементи:

- Вкупната изложеност на ризикот;
- Можноста остварувањето на ризикот да има значително влијание врз финансискиот резултат на Банката;
- Усогласеноста со интерните и законските лимити дефинирани за секој ризик по спроведувањето на стрес-тест анализите.

За утврдување на материјалноста на немерливите ризици се користат пред се квалитативни елементи, односно експертско мислење од раководните лица во Банката, како и искусвени податоци од работењето во претходниот период. Врз основа на Каталогот на ризици како материјални ризици кои може да имаат значително влијание врз работењето на Банката се: кредитниот, ликвидносниот, валутниот, оперативниот и стратегискиот ризик.

3 Управување со капиталот (продолжува)

Банката има воспоставено интерни акти (политики, процедури и методологии) за управување со сите ризици на кои е изложена или може да биде изложена во своето работење. Преку конзистентна примена на интерните акти, Банката остварува ефикасен процес на идентификување, мерење или оцена, следење и контрола на ризиците.

За мерењето на ризиците коишто се опфатени со методологијата за утврдување на адекватноста на капиталот, Банката го користи пристапот пропишан во методологијата за утврдување на адекватноста на капиталот, т.е. регулаторен пристап. За ликвидносниот ризик за кој е утврдено дека е материјален за Банката, поради природата и неможноста истиот да биде покриен со капиталот, Банката не пресметува интересен капитал за негово покривање. За стратемскиот ризик Банката применува интересен пристап за пресметка на интересниот капитал потребен за негово покривање. Вкупниот интересен капитал за покривање на ризиците се добива како збир на интересните капитали за покривање на поединечните (материјални) ризици.

Банката пресметува регулаторен капитал за покривање на кредитен, валутен и оперативен ризик. Во вкупниот регулаторен капитал за покривање на ризиците доминантно е учеството на капиталот за покривање на кредитниот ризик и произлегува оттаму што кредитната функција претставува најзначајна активност на Банката.

Во согласност со стандардизираниот пристап за кредитен ризик, Банката билансните и вонбилансните побарувања ги распределува во тринаесет категории на изложеност, а потоа применува соодветен пондер на ризичност во зависност од степенот на кредитен квалитет на должникот или побарувањето. Степенот на кредитен квалитет, којшто служи како основа за користење соодветен пондер на ризичност, се утврдува врз основа на кредитниот рејтинг на должникот или побарувањето, утврден од страна на призната надворешна институција за процена на кредитниот ризик.

Производот помеѓу износот на побарувањето распределено во соодветната категорија на изложеност (нето од исправката на вредност, односно посебната резерва, премијата или дисконтот и ефектите од промена на објективната вредност) и соодветниот пондер на ризичност ја дава пондерираната вредност на побарувањето којашто се вклучува во утврдувањето на активата пондерирана според кредитниот ризик.

Потребниот капитал за покривање на кредитниот ризик се пресметува откако на вкупната актива пондерирана според кредитен ризик ќе се примени законски утврдениот минимум на стапката за адекватност на капиталот од 8%.

Банката во секој момент одржува доволно капитал за покривање на валутниот ризик, односно најмалку 8% од агрегатната девизна позиција на Банката и нејзината нето-позиција во злато.

3   Управување со капиталот (продолжува)

Банката пресметува капитал потребен за покривање оперативен ризик со примена на пристапот на базичен индикатор.

Стапката на адекватност на капиталот се пресметува како однос помеѓу сопствените средства и вкупната актива пондерирана според сите ризици. Со состојба на 31 декември 2018 година сопствените средства на Банката изнесуваат 970.900 илјади денари (2017: 962.776 илјади денари), додека стапката на адекватност на капиталот изнесува 16,34% (2017: 16,71%).

3 Управување со капиталот (продолжува)

Ред. бр.	ОПИС	Тековна година 2018	Претходна година 2017
I	Актива пондерирана според кредитниот ризик		
1	Актива пондерирана според кредитниот ризик со примена на стандардизиран пристап	4.915.969	4.638.110
2	Капитал потребен за покривање на кредитниот ризик	393.278	371.049
II	АКТИВА ПОНДЕРИРАНА СПОРЕД ВАЛУТНИОТ РИЗИК		
3	Агрегатна девизна позиција	103.719	211.600
4	Нето-позиција во злато	-	-
5	Капитал потребен за покривање на валутниот ризик	8.298	16.928
6	Актива пондерирана според валутниот ризик	103.719	211.600
III	АКТИВА ПОНДЕРИРАНА СПОРЕД ОПЕРАТИВНИОТ РИЗИК		
7	Капитал потребен за покривање на оперативниот ризик со примена на пристапот на базичен индикатор	73.842	73.067
8	Капитал потребен за покривање на оперативниот ризик со примена на стандардизираниот пристап	-	-
9	Актива пондерирана според оперативниот ризик	923.019	913.340
IV	АКТИВА ПОНДЕРИРАНА СПОРЕД ДРУГИТЕ РИЗИЦИ		
10	Капитал потребен за покривање на ризикот од промена на цените на стоките	-	-
11	Капитал потребен за покривање на пазарните ризици (11.1+11.2+11.3+11.4+11.5)	-	-
11.1	Капитал потребен за покривање на позицискиот ризик (11.1.1+11.1.2+11.1.3+11.1.4)	-	-
11.1.1	Капитал потребен за покривање на специфичниот ризик од вложувања во должнички инструменти	-	-
11.1.2	Капитал потребен за покривање на генералниот ризик од вложувања во должнички инструменти	-	-
11.1.3	Капитал потребен за покривање на специфичниот ризик од вложувања во сопственички инструменти	-	-
11.1.4	Капитал потребен за покривање на генералниот ризик од вложувања во сопственички инструменти	-	-
11.2	Капитал потребен за покривање на ризикот од порамнување/испорака	-	-
11.3	Капитал потребен за покривање на ризикот од другата договорна страна	-	-
11.4	Капитал потребен за покривање на надминувањето на лимитите на изложеност	-	-
11.5	Капитал потребен за покривање на пазарните ризици од позиции во опции	-	-
12	Капитал потребен за покривање на другите ризици (10+11)	-	-
13	Актива пондерирана според други ризици	-	-
V	АКТИВА ПОНДЕРИРАНА СПОРЕД РИЗИЦИ	5.942.707	5.763.050
14	Капитал потребен за покривање на ризиците	475.417	461.044
VI	СОПСТВЕНИ СРЕДСТВА	970.900	962.776
VII	АДЕКВАТНОСТ НА КАПИТАЛОТ (VI/V)	16,34%	16,71%

3 Управување со капиталот (продолжува)

Ред. бр.	Опис	состојба на 31.12.2018	состојба на 31.12.2017
1	2	3	3
1.	Сопствени средства	970.900	962.776
2.	Основен капитал	970.900	962.776
3.	Редовен основен капитал (РОК)	970.900	962.776
3.1	Позиции во РОК	1.012.863	1.017.937
3.1.1.	Капитални инструменти од РОК	907.888	907.888
3.1.2.	Премија од капиталните инструменти од РОК	127	127
3.1.3.	Задолжителна општа резерва (општ резервен фонд)	104.229	98.521
3.1.4.	Задржана нераспоредена добивка	4.388	4.388
3.1.5.	(-) Акумулирана загуба од претходни години	-	-
3.1.6.	Тековна добивка или добивка на крајот на годината	-	-
3.1.7.	Збирна сеопфатна добивка или загуба	(3.769)	7.012
3.2.	(-) Одбитни ставки од РОК	(41.963)	(55.161)
3.2.1.	(-) Загуба на крајот на годината или тековна загуба	-	-
3.2.2.	(-) Нематеријални средства	(2.973)	(3.376)
3.2.3.	(-) Одложени даночни средства коишто зависат од идната профитабилност на банката	-	-
3.2.4.	(-) Вложувања во сопствени капитални инструменти од РОК	-	-
3.2.4.1.	(-) Директни вложувања во сопствени капитални инструменти од РОК	-	-
3.2.4.2.	(-) Индиректни вложувања во сопствени капитални инструменти од РОК	-	-
3.2.4.3.	(-) Синтетички вложувања во сопствени капитални инструменти од РОК	-	-
3.2.4.4.	(-) Вложувања во сопствени капитални инструменти од РОК за кои банката има договорна обврска да ги купи	-	-
3.2.5.	(-) Директни, индиректни и синтетички вложувања во капитални инструменти од РОК на лица од финансискиот сектор, при што тие лица имаат вложувања во банката	-	(12.795)
3.2.6.	(-) Директни, индиректни и синтетички вложувања во капитални инструменти од РОК на лица од финансискиот сектор во кои банката нема значајно вложување	-	-
3.2.7.	(-) Директни, индиректни и синтетички вложувања во капитални инструменти од РОК на лица од финансискиот сектор во кои банката има значајно вложување	(38.990)	(38.990)
3.2.8.	(-) Износ на одбитни ставки од ДОК којшто го надминува вкупниот износ на ДОК	-	-
3.2.9.	(-) Износ на надминувањето на лимитите за вложувања во нефинансиски институции	-	-
3.2.10.	(-) Трошоци за данок	-	-
3.2.11.	(-) Разлика меѓу висината на потребната и извршената исправка на вредноста/посебната резерва	-	-
3.3.	Регулаторни усогласувања на РОК	-	-
3.3.1.	(-) Зголемување на РОК коешто произлегува од позиции на секјуритизација	-	-
3.3.2.	(-) Добивки или (+) загуби од заштитата од ризикот од парични текови	-	-
3.3.3.	(-) Добивки или (+) загуби од обврски на банката коишто се мерат по објективна вредност	-	-
3.3.4.	(-) Добивки или (+) загуби поврзани со обврски врз основа на деривати коишто се мерат по објективна вредност	-	-

3 Управување со капиталот (продолжува)

Ред. бр.	Опис	состојба на 31.12.2018	состојба на 31.12.2017
3.4.	Позиции како резултат на консолидација	-	-
3.4.1.	Неконтролирачко (малцинско) учество коешто се признава во РОК на консолидирана основа	-	-
3.4.2.	Останато	-	-
3.5.	Други позиции од РОК	-	-
		-	-
4	Додатен основен капитал (ДОК)	-	-
4.1	Позиции во ДОК	-	-
4.1.1.	Капитални инструменти од ДОК	-	-
4.1.2.	Премија од капиталните инструменти од ДОК	-	-
4.2.	(-) Одбитни ставки од ДОК	-	-
4.2.1.	(-) Вложувања во сопствени капитални инструменти од ДОК	-	-
4.2.1.1.	(-) Директни вложувања во сопствени капитални инструменти од ДОК	-	-
4.2.1.2.	(-) Индиректни вложувања во сопствени капитални инструменти од ДОК	-	-
4.2.1.3.	(-) Синтетички вложувања во сопствени капитални инструменти од ДОК	-	-
4.2.1.4.	(-) Вложувања во сопствени капитални инструменти од ДОК за кои банката има договорна обврска да ги купи	-	-
4.2.2.	(-) Директни, индиректни и синтетички вложувања во капитални инструменти од ДОК на лица од финансискиот сектор, при што тие лица имаат вложувања во банката	-	-
4.2.3.	(-) Директни, индиректни и синтетички вложувања во капитални инструменти од ДОК на лица од финансискиот сектор во кои банката нема значајно вложување	-	-
4.2.4.	(-) Директни, индиректни и синтетички вложувања во капитални инструменти од ДОК на лица од финансискиот сектор во кои банката има значајно вложување	-	-
4.2.5.	(-) Износ на одбитни ставки од ДК којшто го надминува вкупниот износ на ДК	-	-
4.2.6.	(-) Трошоци за данок	-	-
4.3.	Регулаторни усогласувања на ДОК	-	-
4.3.1.	(-) Зголемување на ДОК коешто произлегува од позиции на секјуритизација	-	-
4.3.2.	(-) Добивки или (+) загуби од заштитата од ризикот од парични текови	-	-
4.3.3.	(-) Добивки или (+) загуби од обврски на банката коишто се мерат по објективна вредност	-	-
4.3.4.	(-) Добивки или (+) загуби поврзани со обврски врз основа на деривати коишто се мерат по објективна вредност	-	-
4.4.	Позиции како резултат на консолидација	-	-
4.4.1.	(+/-) Прифатлив додатен основен капитал којшто се признава во ДОК на консолидирана основа	-	-
4.4.2.	Останато	-	-
4.5.	Други позиции од ДОК	-	-
		-	-
5	Дополнителен капитал (ДК)	-	-
5.1.	Позиции во ДК	-	-
5.1.1.	Капитални инструменти од ДК	-	-
5.1.2.	Субординирани кредити	-	-
5.1.3.	Премија од капитални инструменти од ДК	-	-

3 Управување со капиталот (продолжува)

Ред. бр.	Опис	состојба на 31.12.2018	состојба на 31.12.2017
5.2.	(-) Одбитни ставки од ДК	-	-
5.2.1.	(-) Вложувања во сопствени капитални инструменти од ДК	-	-
5.2.1.1.	(-) Директни вложувања во сопствени капитални инструменти од ДК	-	-
5.2.1.2.	(-) Индиректни вложувања во сопствени капитални инструменти од ДК	-	-
5.2.1.3.	(-) Синтетички вложувања во сопствени капитални инструменти од ДК	-	-
5.2.1.4.	(-) Вложувања во сопствени капитални инструменти од ДК за кои банката има договорна обврска да ги купи	-	-
5.2.2.	(-) директни, индиректни и синтетички вложувања во позиции од ДК на лица од финансискиот сектор, при што тие лица имаат вложувања во банката	-	-
5.2.3.	(-) директни, индиректни и синтетички вложувања во позиции од ДК на лица од финансискиот сектор во кои банката нема значајно вложување	-	-
5.2.4.	(-) директни, индиректни и синтетички вложувања во позиции од ДК на лица од финансискиот сектор во кои банката има значајно вложување	-	-
5.3.	Регулаторни усогласувања на ДК	-	-
5.3.1.	(-) Зголемување на ДК коешто произлегува од позиции на секјуритизација	-	-
5.3.2.	(-) Добивки или (+) загуби од заштитата од ризикот од парични текови	-	-
5.3.3.	(-) Добивки или (+) загуби од обврски на банката коишто се мерат по објективна вредност	-	-
5.3.4.	(-) Добивки или (+) загуби поврзани со обврски врз основа на деривати коишто се мерат по објективна вредност	-	-
5.4.	Позиции како резултат на консолидација	-	-
5.4.1.	Прифатлив дополнителен капитал којшто се признава во ДК на консолидирана основа	-	-
5.4.2.	Останато	-	-
5.5.	Други позиции од ДК	-	-

4 Известување според сегментите

Известувањето според сегментите се врши по оперативните сегменти на Банката, пропишани со регулативата на Народната банка на Република Македонија.

Оперативен сегмент е компонентата од активностите на Банката за која што се исполнети следниве услови:

- извршува активности како резултат на кои се остваруваат приходи и настануваат трошоци;
- Надзорниот одбор на банката ги разгледува оперативните резултати кај одделниот оперативен сегмент на редовна основа (најмалку полугодишно), со цел да се оценат остварувањата и да се донесе одлука за идните деловни активности на тој сегмент;
- достапни се одделни финансиски информации за сегментот.

Банката обелоденува информации одделно за секој значаен оперативен сегмент. Еден оперативен сегмент се оценува како значаен доколку е исполнет кој било од следниве квантитативни прагови:

- приходот на сегментот (ги вклучува и приходите од трансфери помеѓу сегментите) учествува со 10% или повеќе во вкупните приходи на Банката;
- апсолутниот износ на добивката или загубата на сегментот претставува 10% или повеќе од повисокиот апсолутен износ помеѓу: а) вкупната добивка на сите оперативни сегменти на Банката коишто прикажале добивка, или б) вкупната загуба на сите оперативни сегменти на Банката коишто прикажале загуба;
- средствата на сегментот учествуваат со 10% или повеќе во вкупните средства на Банката.

Банката треба да прикаже информација за концентрацијата на нејзините деловни активности кон одделни значајни клиенти. Значаен клиент е оној од којшто Банката остварува 10% или повеќе од вкупните приходи или вкупните расходи на Банката. Во 2018 година, значаен клиент претставува пензиски фонд преку остварени расходи за камати од орочени депозити во Банката.

Банката треба да прикаже анализа на нејзините деловни активности според географските подрачја каде што тие се извршуваат, и тоа за следниве географски подрачја:

- земји-членки на Европската Унија;
- други европски земји, надвор од Европската Унија;
- земји надвор од Европа, членки на Организацијата за економска соработка и развој (ОЕЦД);
- други земји.

4. Известување според сегментите

A. Оперативни сегменти

во илјади денари	Оперативни сегменти (наведете ги одделно значајните оперативни сегменти)							Сите останати незначајни оперативни сегменти (држава и непрофитни институции кои им служат на домаќинствата)	Неалоцирано	Вкупно
	Работа со население	Корпоративно банкарство	/	/	/	/	/			
2018 (тековна година)										
Нето-приходи/(расходи) од камата	139.260	107.652	-	-	-	-	-	23.879	-	270.791
Нето-приходи/(расходи) од провизии и надомести	75.866	49.121	-	-	-	-	-	1.214	-	126.201
Нето-приходи од тргување	-	-	-	-	-	-	-	-	4.225	4.225
Нето-приходи од други финансиски инструменти евидентирани по објективната вредност	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати оперативни приходи	20.377	75.857	-	-	-	-	-	-	32.594	128.828
Приходи реализирани помеѓу сегментите	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно приходи по сегмент	235.503	232.630	-	-	-	-	-	25.093	36.819	530.045
Исправка на вредноста на финансиските средства, на нето- основа	(12.010)	(30.468)	-	-	-	-	-	(56)	-	(42.534)
Загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето- основа	-	(54.156)	-	-	-	-	-	-	-	(54.156)
Амортизација	-	-	-	-	-	-	-	-	(22.016)	(22.016)
Трошоци за реструктурирање	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Трошоци за вложување во недвижности и опрема	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати расходи	-	-	-	-	-	-	-	-	(298.548)	(298.548)
Вкупно расходи по сегмент	(12.010)	(84.624)	-	-	-	-	-	(56)	(320.564)	(417.254)
Финансиски резултат по сегмент	223.493	148.006	-	-	-	-	-	25.037	(283.745)	112.791
Данок од добивка										(11.515)
Добивка/(загуба) за финансиската година										101.276
Вкупна актива по сегмент	2.617.588	4.172.964	-	-	-	-	-	1.259.926		8.050.478
Неалоцирана актива по сегмент									241.314	241.314
Вкупна актива	2.617.588	4.172.964	-	-	-	-	-	1.259.926	241.314	8.291.792
Вкупно обврски по сегмент	4.326.425	2.252.889	-	-	-	-	-	517.565		7.096.879
Неалоцирани обврски по сегмент									80.773	80.773
Вкупно обврски	4.326.425	2.252.889	-	-	-	-	-	517.565	80.773	7.177.652

ТТК БАНКА АД - Скопје
БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

4. Известување според сегментите (продолжува)

A. Оперативни сегменти (продолжува)

	Оперативни сегменти (наведете ги одделно значајните оперативни сегменти)							Сите останати незначајни оперативни сегменти (држава и непрофитни институции кои им служат на домаќинствата)	Неалоцирано	Вкупно
	Работа со население	Корпоративно банкарство	/	/	/	/	/			
<i>во илјади денари</i>										
2017 (претходна година)										
Нето-приходи/(расходи) од камата	123.351	108.106	-	-	-	-	-	33.677	-	265.133
Нето-приходи/(расходи) од провизии и надомести	76.090	49.172	-	-	-	-	-	1.310	-	126.572
Нето-приходи од тргување	-	-	-	-	-	-	-	-	3.114	3.114
Нето-приходи од други финансиски инструменти евидентирани по објективната вредност	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати оперативни приходи	-	7.269	-	-	-	-	-	-	100.701	107.970
Приходи реализирани помеѓу сегментите	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно приходи по сегмент	199.441	164.547	-	-	-	-	-	34.987	103.815	502.789
Исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа	(9.375)	(27.758)	-	-	-	-	-	360	-	(36.773)
Загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето-основа	-	-	-	-	-	-	-	-	(23.487)	(23.487)
Амортизација	-	-	-	-	-	-	-	-	(22.951)	(22.951)
Трошоци за реструктурирање	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Трошоци за вложување во недвижности и опрема	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати расходи	-	-	-	-	-	-	-	-	(307.681)	(307.681)
Вкупно расходи по сегмент	(9.375)	(27.073)	-	-	-	-	-	360	(354.805)	(390.892)
Финансиски резултат по сегмент	190.066	137.474	-	-	-	-	-	35.346	(250.990)	111.897
Данок од добивка										(11.796)
Добивка/(загуба) за финансиската година										100.128
Вкупна актива по сегмент	2.226.916	4.050.489	-	-	-	-	-	1.176.898		7.454.303
Неалоцирана актива по сегмент									352.800	352.800
Вкупна актива	2.226.916	4.050.489	-	-	-	-	-	1.176.898	352.800	7.807.103
Вкупно обврски по сегмент	3.854.170	2.659.573	-	-	-	-	-	102.742		6.616.485
Неалоцирани обврски по сегмент									72.552	72.552
Вкупно обврски	3.854.170	2.659.573	-	-	-	-	-	102.742	72.552	6.689.037

4. Известување според сегментите (продолжува)

Б. Концентрација на вкупните приходи и расходи по значајни клиенти

во илјади денари

2018 (тековна година)

(банката одделно треба да го прикаже вкупниот приход и вкупниот расход остварен од значаен клиент)

Клиент 1

приходи

	Оперативни сегменти (наведете ги одделно значајните оперативни сегменти)							Сите останати незначајни оперативни сегменти (држава и непрофитни институции кои им служат на домаќинствата)	Неалоцирано	Вкупно по значаен клиент
	Работа со население	Корпоративно банкарство	/	/	/	/	/			
Клиент 1										
приходи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(расходи)	-	(15.132)	-	-	-	-	-	-	-	(15.132)
Клиент 2										
приходи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(расходи)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Клиент 3										
приходи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(расходи)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно по сегмент	-	(15.132)	-	-	-	-	-	-	-	(15.132)
2017 (претходна година)										
(банката одделно треба да го прикаже вкупниот приход и вкупниот расход остварен од значаен клиент)										
Клиент 1										
приходи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(расходи)	-	(14.986)	-	-	-	-	-	-	-	(14.986)
Клиент 2										
приходи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(расходи)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Клиент 3										
приходи	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(расходи)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно по сегмент	-	(14.986)	-	-	-	-	-	-	-	(14.986)

4. Известување според сегментите (продолжува)

В. Географски подрачја

	Република Македонија	Земји-членки на Европската Унија	Европа (останато)	Земји-членки на ОЕЦД (без европските земји-членки на ОЕЦД)	Останато (наведете ги одделно значајните географски сегменти)		Сите останати незначајни географски сегменти	Неалоцирано	Вкупно
<i>во илјади денари</i>									
2018 (тековна година)									
Вкупни приходи	529.411	633	-	-	-	-	-	-	530.044
Вкупна актива	8.060.803	230.989	-	-	-	-	-	-	8.291.792
2017 (претходна година)									
Вкупни приходи	502.269	520	-	-	-	-	-	-	502.789
Вкупна актива	7.563.791	243.311	-	-	-	-	-	-	7.807.103

5. Објективна вредност на финансиските средства и финансиските обврски

Објективна вредност претставува вредност за која едно средство може да биде заменето или некоја обврска подмирена под нормални комерцијални услови. Објективната вредност се одредува врз основа на процените направени од раководството, зависно од видот на средството или обврската.

Објективната вредност се утврдува на различни начини, во зависност од тоа дали средството или обврската се тргува на активен пазар или не се тргува.

Парични средства и парични еквиваленти

Сметководствената вредност на паричните средства и паричните еквиваленти соодветствува на нивната објективна вредност со оглед дека истите вклучуваат готовина, сметки во банки и депозити со краток рок на доспевање.

Средства за тргување

Објективната вредност утврдена врз основа на пазарната вредност е еднаква на нивната сметководствена вредност.

Кредити и побарувања од банки и комитенти

Кредитите и побарувањата од банки и комитенти се евидентираат по амортизирана набавна вредност намалена за исправка на вредност поради оштетување. Кредитите и побарувањата од комитенти во најголем дел се со променлива каматна стапка и нивната проценета објективна вредност се утврдува преку дисконтирање на идните проценети парични текови со примена на ефективна каматна стапка.

Вложувања во хартии од вредност

Вложувањата во хартии од вредност вклучуваат средства класифицирани како расположливи за продажба и хартии од вредност кои се чуваат до достасување.

Објективната вредност на сопственичките хартии од вредност расположливи за продажба се утврдува врз основа котирали пазарни цени или врз основа на техники на вреднување.

За финансиското средство се смета дека е тргувано на активен пазар доколку објавените цени се лесно и редовно достапни од берза, дилер, брокер, пазари преку шалтер, индустриска група или регулаторна агенција и тие цени ги претставуваат тековните и редовни пазарни трансакции на нормални, комерцијални основи. Соодветната котирана пазарна цена за средство кое се чува или за обврска која треба да се издаде е вообичаено тековната куповна цена; додека за средството кое ќе биде стекнато или за обврската која се чува е тековната продажна/понудена цена.

5 Објективна вредност на финансиските средства и финансиските обврски (продолжува)

Доколку не постои активен пазар за финансиското средство или обврска, Банката, за да ја одреди објективната вредност на средството или обврската, ги применува следните техники за вреднување, и тоа по следниов редослед:

- употреба на информации за постигнатите цени на скорешни (од последните 6 месеци), нормални, комерцијални трансакции за истиот финансиски инструмент помеѓу запознаени, доброволни странки (ако се достапни);
- ако претходната техника за вреднување не може да се примени (нема информација за постигнатите цени од скорешните трансакции за истиот финансиски инструмент), тогаш за утврдување на објективната вредност треба да се примени тековната пазарна цена на друг инструмент, кој е во суштина ист (во смисла на тоа дека е со иста валута и со ист или сличен рок на достасување);
- ако информациите за објективната вредност од претходните две техники за вреднување се несоодветни или, пак, тие не може да се применат, тогаш објективната вредност на финансискиот инструмент се утврдува преку анализа на дисконтираните парични текови или други алтернативни модели за определување на цената.

Вложувањата на Банката во одредени специфични институции (како КИБС, ЦДХВ и сл.) за коишто нема активен пазар и чиешто поседување е утврдено со закон и/или е поврзано со можноста за користење на услугите коишто ги вршат овие институции, може да се смета дека нивната набавна вредност ја одразува нивната објективна вредност.

Објективната вредност на должничките хартии од вредност кои се чуваат до достасување, се утврдува врз основа на амортизирана набавна вредност.

Останати побарувања

Објективната вредност на останатите побарувања соодветствува на нивната сметководствена вредност со оглед на нивниот краток рок на доспевање.

Депозити и обврски по кредити

Објективната вредност на депозитите по видување претставува износ кој треба да се исплати по видување и е приближна на нивната сметководствена вредност. Објективната вредност на орочените депозити и обврските по кредити со променливи каматни стапки е приближна на нивната сметководствена вредност поради променливите каматни стапки и нивните промени на денот на изготвувањето на Билансот на состојба. Објективната вредност на кредитните линии коишто се регулирани со посебни услови и за кои на пазарот нема други финансиски инструменти со иста или слична карактеристика, приближно ја претставува нивната сметководствена вредност.

5 Објективна вредност на финансиските средства и финансиските обврски (продолжува)

Останати обврски

Објективната вредност на останатите обврски соодветствува на нивната сметководствена вредност со оглед на нивниот краток рок на доспевање.

5. Објективна вредност на финансиските средства и финансиските обврски
А. Објективна вредност на финансиските средства и обврски

	тековна година 2018		претходна година 2017	
	сметководствена вредност	објективна вредност	сметководствена вредност	објективна вредност
<i>во илјади денари</i>				
Финансиски средства				
Парични средства и парични еквиваленти	1.850.527	1.850.527	1.692.694	1.692.694
Средства за тргување	29.707	29.707	18.256	18.256
Финансиски средства по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	59.945	59.945	99.913	99.913
Кредити на и побарувања од други комитенти	4.745.889	4.745.889	4.345.434	4.345.434
Вложувања во хартии од вредност	1.343.104	1.343.104	1.275.742	1.275.742
Вложувања во придружени друштва	-	-	-	-
Побарувања за данок на добивка (тековен)	-	-	-	-
Останати побарувања	21.307	21.307	22.262	22.262
Заложени средства	-	-	-	-
Одложени даночни средства	-	-	-	-
Финансиски обврски				
Обврски за тргување	-	-	-	-
Финансиски обврски по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-
Депозити на банки	159	159	55.393	55.393
Депозити на други комитенти	6.800.554	6.800.554	6.160.150	6.160.150
Издадени должнички хартии од вредност	-	-	-	-
Обврски по кредити	281.036	281.036	389.810	389.810
Субординирани обврски	-	-	-	-
Обврски за данок на добивка (тековен)	646	646	2.944	2.944
Одложени даночни обврски	-	-	-	-
Останати обврски	80.127	80.127	69.608	69.608

Објективна вредност на финансиските средства и финансиските обврски

5. (продолжува)

Б. Нивоа на објективна вредност на финансиските средства и обврски, мерени по објективна вредност (продолжува)

Б.1 Нивоа на објективна вредност на финансиските средства и обврски, мерени по објективна вредност (продолжува)

во илјади денари

31 декември 2018

Финансиски средства мерени по објективна вредност

Средства за тргување
 Финансиски средства по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање

Дериватни средства чувани за управување со ризик

Вложувања во хартии од вредност, расположливи за продажба

Вкупно

Финансиски обврски мерени по објективна вредност

Обврски за тргување
 Финансиски обврски по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање

Дериватни обврски чувани за управување со ризик

Вкупно

Белешка	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
19	29.707			29.707
20	-	-	-	-
21	-	-	-	-
23,1			84.622	84.622
Вкупно	29.707	-	84.622	114.329
32	-	-	-	-
33	-	-	-	-
21	-	-	-	-
Вкупно	-	-	-	-

5. **Објективна вредност на финансиските средства и финансиските обврски (продолжува)**
 Б. **Нивоа на објективна вредност на финансиските средства и обврски, мерени по објективна вредност (продолжува)**
 Б.1. **Нивоа на објективна вредност на финансиските средства и обврски, мерени по објективна вредност (продолжува)**

<i>во илјади денари</i>		Белешка	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
31 декември 2017						
Финансиски средства мерени по објективна вредност						
	Средства за тргување	19	18.256	-	-	18.256
	Финансиски средства по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	20	-	-	-	-
	Дериватни средства чувани за управување со ризик	21	-	-	-	-
	Вложувања во хартии од вредност, расположливи за продажба	23,1	-	1.275.742	-	1.275.742
	Вкупно		18.256	1.275.742	-	1.293.999
Финансиски обврски мерени по објективна вредност						
	Обврски за тргување	32	-	-	-	-
	Финансиски обврски по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	33	-	-	-	-
	Дериватни обврски чувани за управување со ризик	21	-	-	-	-
	Вкупно		-	-	-	-

5. **Објективна вредност на финансиските средства и финансиските обврски (продолжува)**
 Б. **Нивоа на објективна вредност на финансиските средства и обврски, мерени по објективна вредност (продолжува)**
 Б.2. **Трансфери помеѓу нивоата 1 и 2 на објективна вредност**

	тековна година 2018		претходна година 2017	
	трансфери од нивото 1 во нивото 2	трансфери од нивото 2 во нивото 1	трансфери од нивото 1 во нивото 2	трансфери од нивото 2 во нивото 1
<i>во илјади денари</i>				
Финансиски средства мерени по објективна вредност				
Средства за тргување	-	-	-	-
Финансиски средства по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-
Вложувања во хартии од вредност, расположливи за продажба	-	-	-	-
Вкупно	-	-	-	-
Финансиски обврски мерени по објективна вредност				
Обврски за тргување	-	-	-	-
Финансиски обврски по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-
Вкупно	-	-	-	-

5. Објективна вредност на финансиските средства и финансиските обврски (продолжува)

Б. Нивоа на објективна вредност на финансиските средства и обврски, мерени по објективна вредност

Б.3. Усогласување на движењата во текот на годината во објективните вредности мерени во нивото 3

<i>во илјади денари</i>	Средства за тргување	Финансиски средства по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	Вложувања во хартии од вредност, расположливи за продажба	Вкупно средства	Обврски за тргување	Финансиски обврски по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	Вкупно обврски
Состојба на 1 јануари 2017 (претходна година)							
Добивки/(загуби) признаени во:	-	-	-	-	-	-	-
- Билансот на успех	-	-	-	-	-	-	-
- Останати добивки/(загуби) во периодот кои не се прикажуваат во Билансот на успех	-	-	-	-	-	-	-
Купувања на финансиски инструменти во периодот	-	-	-	-	-	-	-
Продадени финансиски инструменти во периодот	-	-	-	-	-	-	-
Издадени финансиски инструменти во периодот	-	-	-	-	-	-	-
Платени финансиски инструменти во периодот	-	-	-	-	-	-	-
Прекласифицирани финансиски инструменти во/(од) нивото 3	-	-	-	-	-	-	-
Прекласифицирани во кредити и побарувања	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2017 (претходна година)	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно добивки/(загуби) признаени во Билансот на успех за финансиските средства и обврски кои се чуваат на 31 декември 2017 (претходна година)	-	-	-	-	-	-	-

5. Објективна вредност на финансиските средства и финансиските обврски (продолжува)

Б. Нивоа на објективна вредност на финансиските средства и обврски, мерени по објективна вредност

Б.3. Усогласување на движењата во текот на годината во објективните вредности мерени во нивото 3

<i>во илјади денари</i>	Средства за тргување	Финансиски средства по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	Вложувања во хартии од вредност, расположливи за продажба	Вкупно средства	Обврски за тргување	Финансиски обврски по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	Вкупно обврски
Состојба на 1 јануари 2018 (тековна година)			101.569	101.569			101,569
Корекција на почетна состојба			(3.892)	(3.892)			(3.892)
Добивки/(загуби) признаени во:	-	-	-	-	-	-	-
- Билансот на успех	-	-	-	-	-	-	-
- Останати добивки/(загуби) во периодот кои не се прикажуваат во Билансот на успех	-	-	(777)	(777)	-	-	(777)
Купувања на финансиски инструменти во периодот	-	-	-	-	-	-	-
Продадени финансиски инструменти во периодот	-	-	(12.278)	(12.278)	-	-	(12.278)
Издадени финансиски инструменти во периодот	-	-	-	-	-	-	-
Платени финансиски инструменти во периодот	-	-	-	-	-	-	-
Прекласифицирани финансиски инструменти во/(од) нивото 3	-	-	-	-	-	-	-
Прекласифицирани во кредити и побарувања	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2018(тековна година)	-	-	84.622	84.622	-	-	84.622
Вкупно добивки/(загуби) признаени во Билансот на успех за финансиските средства и обврски кои се чуваат на 31 декември 2018 (тековна година)	-	-	-	-	-	-	-

6. Нето-приходи/(расходи) од камата

**Структура на приходите и расходите од камата според видот на финансиските
 А. инструменти**

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2018	претходна година 2017
Приходи од камата	
Парични средства и парични еквиваленти	16.883
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	19.621
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-
Кредити на и побарувања од банки	-
Кредити на и побарувања од други комитенти	623
Вложувања во хартии од вредност	289.598
Останати побарувања	24.711
(Исправка на вредноста на приход од камата, на нето-основа)	-
Наплатени претходно отпишани камати	(3.981)
Вкупно приходи од камата	339.722
Расходи за камата	
Финансиски обврски по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-
Депозити на банки	31
Депозити на други комитенти	64.441
Издадени должнички хартии од вредност	-
Обврски по кредити	4.375
Субординирани обврски	-
Останати обврски	84
Вкупно расходи за камата	68.931
Нето-приходи/(расходи) од камата	270.791
	332.845
	67.713
	265.132

6. Нето-приходи/(расходи) од камата

Б. Секторска анализа на приходите и расходите од камата според секторот

<i>во илјади денари</i>		
	тековна година 2018	претходна година 2017
Приходи од камата		
Нефинансиски друштва	122.410	122.234
Држава	24.711	34.503
Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата	118	216
Банки	16.865	19.512
Останати финансиски друштва (небанкарски)	60	4
Домаќинства	167.017	148.851
Нерезиденти	634	520
(Исправка на вредноста на приход од камата, на нето-основа)	(3.981)	(3.711)
Наплатени претходно отпишани камати	11.888	10.717
Вкупно приходи од камата	339.722	332.846
Расходи за камата		
Нефинансиски друштва	13.474	16.193
Држава	84	82
Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата	866	960
Банки	4.406	5.540
Останати финансиски друштва (небанкарски)	20.374	17.853
Домаќинства	29.727	27.085
Нерезиденти	-	-
Вкупно расходи за камата	68.931	67.713
Нето-приходи/(расходи) од камата	270.791	265.133

7. Нето-приходи/(расходи) од провизии и надомести

А. Структура на приходите и расходите од провизии и надомести според видот на финансиските активности

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2018	претходна година 2017
Приходи од провизии и надомести		
Кредитирање	41.568	39.813
Платен промет	-	-
во земјата	84.663	88.112
со странство	17.923	16.261
Акредитиви и гаранции	4.483	4.582
Брокерско работење	3.474	2.213
Управување со средствата	-	-
Комисиски и доверителски активности	-	-
Издавање хартии од вредност	-	-
Останато (наведете ги поединечно приходите кои претставуваат повеќе од 10% од вкупните приходи од провизии и надомести)	1.133	1.257
Вкупно приходи од провизии и надомести	153.244	152.238
Расходи за провизии и надомести		
Кредитирање	2.916	2.375
Платен промет	-	-
во земјата	12.576	12.840
со странство	6.339	5.355
Акредитиви и гаранции	-	-
Брокерско работење	758	765
Управување со средствата	-	-
Комисиски и доверителски активности	-	-
Издавање на хартии од вредност	-	-
Останато (наведете ги поединечно расходите кои претставуваат повеќе од 10% од вкупните расходи од провизии и надомести)	613	641
Провизија од банки по фактури	3.841	3.690
Вкупно расходи за провизии и надомести	27.043	25.665
Нето-приходи/(расходи) од провизии и надомести	126.201	126.573

7. Нето-приходи/(расходи) од провизии и надомести

Б. Секторска анализа на приходите и расходите од провизии и надомести

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2018	претходна година 2017
Приходи од провизии и надомести		
Нефинансиски друштва	64.497	65.363
Држава	176	169
Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата	1.073	1.176
Банки	9.349	7.701
Останати финансиски друштва (небанкарски)	1.067	350
Домаќинства	75.305	75.234
Нерезиденти	1.777	2.244
Вкупно приходи од провизии и надомести	153.244	152.238
Расходи за провизии и надомести		
Нефинансиски друштва	2.218	2.241
Држава	35	35
Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата	-	-
Банки	9.233	8.309
Останати финансиски друштва (небанкарски)	9.218	9.725
Нерезиденти	6.339	5.355
Вкупно расходи за провизии и надомести	27.043	25.665
Нето-приходи/(расходи) од провизии и надомести	126.201	126.573

8. Нето-приходи од тргување

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2018	претходна година 2017
<i>Средства за тргување</i>	
<i>Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на должничките хартии од вредност, на нето-основа</i>	
реализирана	-
нереализирана	-
<i>Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на сопственичките инструменти, на нето-основа</i>	
реализирана	-
нереализирана	(1)
3.334	2.719
<i>Приходи од дивиденда од средствата за тргување</i>	
891	396
<i>Приходи од камата од средствата за тргување</i>	
-	-
<i>Обврски за тргување</i>	
<i>Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на должничките хартии од вредност, на нето-основа</i>	
реализирана	-
нереализирана	-
<i>Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на депозитите за тргување, на нето-основа</i>	
реализирана	-
нереализирана	-
<i>Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на останатите финансиски обврски за тргување, на нето-основа</i>	
реализирана	-
нереализирана	-
<i>Расходи за камата од финансиски обврски чувани за тргување</i>	
-	-
<i>Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на дериватите чувани за тргување, на нето-основа</i>	
реализирана	-
нереализирана	-
4.225	3.114
Нето-приходи од тргување	

**9. Нето-приходи од други финансиски инструменти
 евидентирани по објективната вредност**

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2018	претходна година 2017
<i>Финансиски средства по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање</i>		
Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на должничките хартии од вредност, на нето-основа		
реализирана	-	-
нереализирана	-	-
Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на сопственичките инструменти, на нето-основа		
реализирана	-	-
нереализирана	-	-
Приходи од дивиденда од финансиските средства по објективна вредност преку Билансот на успех	-	-
Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на кредитите и побарувањата по објективна вредност преку Билансот на успех, на нето-основа		
реализирана	-	-
нереализирана	-	-
<i>Финансиски обврски по објективната вредност преку Билансот на успех определени како такви при почетното признавање</i>		
Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на должничките хартии од вредност, на нето-основа		
реализирана	-	-
нереализирана	-	-
Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на депозитите по објективна вредност преку Билансот на успех, на нето-основа		
реализирана	-	-
нереализирана	-	-
Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на обврските по кредити по објективна вредност преку Билансот на успех, на нето-основа	-	-
реализирана	-	-
нереализирана	-	-
Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на останатите финансиски обврски по објективна вредност преку Билансот на успех, на нето-основа		
реализирана	-	-
нереализирана	-	-
Добивка/(загуба) од промените на објективната вредност на дериватите чувани за управување со ризик по објективна вредност преку Билансот на успех, на нето-основа		
реализирана	-	-
нереализирана	-	-
Нето-приходи од други финансиски инструменти евидентирани по објективната вредност	-	-

10. Нето-приходи/(расходи) од курсни разлики

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2018	претходна година 2017
Реализирани приходи/(расходи) од курсните разлики, на нето-основа	7.320	8.827
Нереализирани приходи/(расходи) од курсните разлики, на нето-основа		
курсни разлики на исправката на вредноста на финансиските средства, на нето-основа	(1)	29
курсни разлики на посебна резерва за вонбилансна изложеност, на нето основа	(5)	14
останати курсни разлики, на нето-основа	609	411
Нето-приходи/(расходи) од курсните разлики	7.923	9.281

11. Останати приходи од дејноста

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2018	претходна година 2017
Добивка од продажбата на средствата расположливи за продажба	-	650
Дивиденда од сопственичките инструменти расположливи за продажба	6.854	7.269
Нето-приходи од вложувањата во подружници и придружени друштва	-	-
Капитална добивка од продажбата на: недвижности и опрема	833	1.509
нематеријални средства	-	-
преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	70.859	55.706
нетековни средства кои се чуваат за продажба и група за отуѓување	-	-
Приходи од кирии	1.721	2.218
Приходи од добиени судски спорови	-	-
Наплатени претходно отпишани побарувања	18.572	30.900
Ослободување на посебната резерва и резервирања за:		
вонбилансни кредитни изложености	-	-
потенцијални обврски врз основа на судски спорови	-	-
пензии и други користи за вработените	-	-
Преструктурирања	-	-
неповолни договори	-	-
останати резервирања	-	-
Приход од склучен Договор за отстапување на претходно отпишани побарувања	19.736	-
Останати приходи од дејноста	2.330	437
Вкупно останати приходи од дејноста	120.905	98.689

Банката во текот на 2018 година склучи Договор за отстапување на побарувања со надомест со друштвото за финансиски консалтинг и услуги ЕОС Матрикс и реализираше приход во износ од 19.736 илјади денари.

12. Исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа

<i>во илјади денари</i>	Кредити и побарувања од банки	Кредити и побарувања од други комитенти	Вложувања во финансиските средства расположливи за продажба	Вложувања во финансиските средства кои се чуваат до достасување	Парични средства и парични еквиваленти	Побарувања за провизии и надомести	Останати побарувања	Вкупно исправка на вредноста на финансиските средства	Посебна резерва за вонбилансна изложеност	Вкупно
2018 (тековна година)										
Исправка на вредноста и посебна резерва										
Дополнителна исправка на вредноста и посебна резерва	310	93.397	-	-	482	2.077	3.872	100.138	2.949	103.087
(Ослободување на исправката на вредноста и посебна резерва)	(350)	(55.125)	-	-	(465)	(653)	(560)	(57.153)	(3.400)	(60.553)
Вкупно исправка на вредноста на финансиските средства и посебна резерва за вонбилансната изложеност, на нето-основа	(40)	38.272	-	-	17	1.424	3.312	42.985	(451)	42.534
2017 (претходна година)										
Исправка на вредноста и посебна резерва										
Дополнителна исправка на вредноста и посебна резерва	300	79.514	26	-	514	2.380	4.003	86.737	1.859	88.596
(Ослободување на исправката на вредноста и посебна резерва)	(290)	(49.142)	(3)	-	(625)	(449)	(140)	(50.649)	(1.173)	(51.823)
Вкупно исправка на вредноста на финансиските средства и посебна резерва за вонбилансната изложеност, на нето-основа	10	30.371	23	-	(110)	1.931	3.862	36.088	686	36.773

13. Загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето-основа

<i>во илјади денари</i>		Недвижности и опрема	Нематеријални средства	Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	Нетековни средства кои се чуваат за продажба и група за отуѓување	Останати нефинансиски средства	Неконтролирано учество*	Вкупно
2018 (тековна година)								
Дополнителна загуба поради оштетување		-	-	61.041				61.041
(Ослободување на загубата поради оштетување)		-	-			(6.885)		(6.885)
Вкупно загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето-основа		-	-	54.156				54.156
2017 (претходна година)								
Дополнителна загуба поради оштетување		-	-	45.189				45.189
(Ослободување на загубата поради оштетување)		-	-			(21.702)		(21.702)
Вкупно загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето-основа		-	-	23.487				23.487

15. Амортизација

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2018	претходна година 2017
Амортизација на нематеријалните средства		
Интерно развиен софтвер	-	-
Купен софтвер од надворешни добавувачи	2.986	3.097
Други интерно развиени нематеријални средства	-	-
Други нематеријални средства	1.225	1.114
Вложувања во нематеријалните средства земени под закуп	-	-
	4.211	4.211
Амортизација на недвижностите и опремата		
Градежни објекти	5.472	4.923
Транспортни средства	2.035	2.942
Мебел и канцелариска опрема	3.717	4.666
Останата опрема	3.883	2.666
Други ставки на недвижностите и опремата	459	746
Вложувања во недвижностите и опремата земени под закуп	2.239	2.797
	17.805	18.740
Вкупно амортизација	22.016	22.951

16. Останати расходи од дејноста

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2018	претходна година 2017
Загуба од продажбата на средствата расположливи за продажба	-	-
Трошоци за лиценцирање на софтверот	-	-
Премии за осигурување на депозитите	10.138	16.847
Премии за осигурување на имотот и на вработените	1.054	2.617
Материјали и услуги	69.558	70.688
Административни и трошоци за маркетинг	6.709	7.496
Останати даноци и придонеси	2.257	2.292
Трошоци за кирии	29.659	31.274
Трошоци за судски спорови	3.321	976
Посебна резерва за вонбилансна изложеност, на нето-основа	-	-
Резервирања за пензиските и за други користи за вработените, на нето-основа	-	-
Резервирања за потенцијалните обврски врз основа на судски спорови, на нето-основа	4.582	-
Други резервирања, на нето-основа	-	-
Загуба од продажбата на:	-	-
недвижности и опрема	-	-
нематеријални средства	-	-
преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	-	-
нетековни средства кои се чуваат за продажба и група за отуѓување	-	-
Трошоци од минати години	-	-
Останато (наведете ги поединечно расходите кои претставуваат повеќе од 10% од вкупните останати расходи од дејноста)	4.445	5.368
Трошоци за деловна успешност за Надзорен Одбор	2.221	5.739
Расходи од неотпишана вредност на основни средства	2.123	-
Вкупно останати расходи од дејноста	136.067	143.297

17 Данок на добивка

A Расходи/приходи за тековен и одложен данок

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2018	претходна година 2017
Тековен данок на добивка	
Расход/(приход) за тековниот данок на добивка за годината	11.769
Корекции за претходни години	-
Користи од претходнонепризнаени даночни загуби, даночни кредити или привремени разлики од претходни години	-
Промени во сметководствени политики и грешки	-
Останато	-
11.515	11.769
Одложен данок на добивка	
Одложен данок од добивка кој произлегува од привремени разлики за годината	-
Признавање на претходнонепризнаени даночни загуби	-
Промени во даночната стапка	-
Воведување нови даноци	-
Користи од претходнонепризнаени даночни загуби, даночни кредити или привремени разлики од претходни години	-
Останато	-
11.515	11.769
Вкупно расходи/(поврат) на данокот на добивка	11.769

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2018	претходна година 2017
Тековен данок на добивка	
Признаен во Билансот на успех	11.769
Признаен во капиталот и резервите	-
11.515	11.769
Одложен данок на добивка	
Признаен во Билансот на успех	-
Признаен во капиталот и резервите	-
11.515	11.769
Вкупно расходи/(поврат) на данокот на добивка	11.769

17. Данок на добивка (продолжува)

Б. Усогласување помеѓу просечната ефективна даночна стапка и применливата даночна стапка

	во %	во илјади денари	во %	во илјади денари
	тековна година 2018		претходна година 2017	
Добивка/(загуба) пред оданочувањето		112.791		111.897
Данок од добивка согласно со применливата даночна стапка	10%	11.279	10%	11.190
Ефект од различни даночни стапки во други земји	-	-	-	-
Корекции за претходни години и промени во даночната стапка	-	-	-	-
Оданочен приход во странство	-	-	-	-
Расходи непризнаени за даночни цели	0.90%	1.010	1.20%	1.345
Даночно ослободени приходи	(0.69%)	(774)	(0.69%)	(766)
Даночни ослободувања непризнаени во Билансот на успех	-	-	-	-
Признавање на претходно непризнаени даночни загуби	-	-	-	-
Користи од претходно непризнаени даночни загуби, даночни кредити или привремени разлики од претходни години	-	-	-	-
Промени на одложениот данок	-	-	-	-
Останато	-	-	-	-
Вкупно расходи/(поврат) на данокот на добивка		11.515		11.769
Просечна ефективна даночна стапка	10,21%		10,52%	

17. Данок на добивка (продолжува)

В. Данок на добивка од останати добивки/(загуби) во периодот коишто не се прикажуваат во Билансот на успех

	тековна година 2018			претходна година 2017		
	пред оданочување	(расход)/поврат на данок на добивка	намалено за данок на добивка	пред оданочување	(расход)/поврат на данок на добивка	намалено за данок на добивка
<i>во илјади денари</i>						
Ревалоризациска резерва за средства расположливи за продажба	-	-	-	-	-	-
Резерва за инструменти за заштита од ризикот од паричните текови	-	-	-	-	-	-
Резерва за инструменти за заштита од ризикот од нето-вложување во странско работење	-	-	-	-	-	-
Резерва од курсни разлики од вложување во странско работење	-	-	-	-	-	-
Удел во останатите добивки/(загуби) од придружените друштва кои не се прикажуваат во Билансот на успех	-	-	-	-	-	-
Останати добивки/(загуби) кои не се прикажуваат во Билансот на успех	-	-	-	-	-	-
Вкупно останати добивки/(загуби) во периодот коишто не се прикажуваат во Билансот на успех	-	-	-	-	-	-

Основа за пресметување на данок на добивка е добивката која се утврдува во даночниот биланс како разлика помеѓу вкупните приходи и вкупните расходи, зголемена за износот на непризнаените расходи за даночни цели и намалена за износот на даночното ослободување. Најголем дел од непризнаените расходи за 2018 година отпаѓа на трошоци по основ на надоместоци за членови на органи на управување, менаџерско и колективно осигурување и за репрезентација. Износот на даночното ослободување отпаѓа на дивиденди остварени со учество во капиталот на друг даночен обврзник, оданочени со данок на добивка кај исплатувачот.

18. Парични средства и парични еквиваленти

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2018	претходна година 2017
Парични средства во благајна	162.989	166.142
Сметка и депозити во НБРМ, освен задолжителни депозити во странска валута	531.195	430.332
Тековни сметки и трансакциски депозити кај странски банки	231.220	191.892
Тековни сметки и трансакциски депозити кај домашни банки	68.491	68.544
Благајнички записи со кои може да се тргува на секундарниот пазар	514.464	525.573
Државни записи со кои може да се тргува на секундарниот пазар	-	-
Орочени депозити со период на достасување до три месеци	107.377	51.681
Останати краткорочни високо ликвидни средства	-	-
Побарувања врз основа на камати (Исправка на вредноста)	60 (419)	19 (395)
<i>Вклучено во паричните средства и паричните еквиваленти за потребите на Извештајот за паричниот тек</i>	1.615.377	1.433.788
Задолжителни депозити во странска валута	194.823	172.204
Ограничени депозити (Исправка на вредноста)	40.327 -	86.703 -
Вкупно	1.850.527	1.692.695

18. Парични средства и еквиваленти (продолжува)

	тековна година 2018				претходна година 2017			
	Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупно исправка на вредноста	Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупно исправка на вредноста
во илјади денари								
Движење на исправката на вредноста								
Состојба на 1 јануари	-	-	-	395	-	-	-	529
Исправка на вредноста за годината				17				(110)
дополнителна исправка на вредноста	-	-	-	482	-	-	-	514
(ослободување на исправката на вредноста)	-	-	-	(465)	-	-	-	(625)
Трансфер во:				-				
- исправка на вредноста за Група 1	-	-	-	-	-	-	-	-
- исправка на вредноста за Група 2	-	-	-	-	-	-	-	-
- исправка на вредноста за Група 3	-	-	-	-	-	-	-	-
(Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања)	-	-	-	-	-	-	-	-
Ефект од курсни разлики	-	-	-	7	-	-	-	(23)
(Отпишани побарувања)	-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември	-	-	-	419	-	-	-	395

18. Парични средства и еквиваленти (продолжува)

Со состојба на 31 декември 2018 година, паричните средства и паричните еквиваленти го вклучуваат износот од 440.337 илјади денари (2017: 392.189 илјади денари) кој преставува задолжителна резерва во денари.

Во согласност со Одлуката за задолжителна резерва донесена од страна на Народна банка на Република Македонија, стапката на задолжителна резерва на Банката изнесува 8% за обврски во домашна валута, 50% за обврски во домашна валута со валутна клаузула и 15% за обврски во странска валута. Основата на задолжителната резерва се утврдува како просек од состојбата на обврските од Билансот на Банката за секој календарски ден од претходниот месец. Периодот на исполнување на задолжителната резерва во денари и во евра го утврдува Народна банка во индикативен календар на периоди на исполнување на задолжителната резерва за тековната година.

Задолжителната резерва во денари Банката ја исполнува на просечно ниво. Задолжителната резерва во девизи Банката ја исполнува со издвојување на посебна девизна сметка на НБРМ во странство и тоа најмалку 95% од пресметаната задолжителна резерва во евра, а 5% се издвојува на девизната сметка во евра во МИПС и истата се исполнува доколку просечната дневна состојба на издвоените средства за периодот на исполнување е најмалку еднаква на 5% од пресметаната ЗР во девизи.

Со состојба на 31 декември 2018 година, благајничките записи издадени од НБРМ кои Банката ги има купено на примарен пазар се со рок на достасување од 28 до 35 дена и стапка на принос од 3,25%-2,50% годишно (2017: рок на достасување 28 до 35 дена и стапка на принос од 3,50% до 3,25% годишно).

Ограничените депозити во износ од 40.327 илјади денари (2017: 86.703 илјади денари) во најголем дел се однесуваат на гарантен фонд во останати финансиски институции.

19. Средства за тргување

A. Структура на средствата за тргување според видот на финансискиот инструмент

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2018	претходна година 2017
<i>Хартии од вредност за тргување</i>		
<i>Должнички хартии од вредност за тргување</i>		
Благајнички записи за тргување	-	-
Државни записи за тргување	-	-
Останати инструменти на пазарот на пари	-	-
Обврзници издадени од државата	-	-
Корпоративни обврзници	-	-
Останати должнички инструменти	-	-
Котирани	-	-
Некотирани	-	-
<i>Сопственички инструменти за тргување</i>		
Сопственички инструменти издадени од банки	-	-
Останати сопственички инструменти	29.707	18.256
	29.707	18.256
Котирани	29.707	18.256
Некотирани	-	-
<i>Деривати за тргување</i>		
Договори зависни од промената на каматната стапка	-	-
Договори зависни од промената на курсот	-	-
Договори зависни од промената на цената на хартиите од вредност	-	-
Други договори кои ги исполнуваат критериумите на МСС 39	-	-
Вкупно средства за тргување	29.707	18.256

20. Финансиски средства по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање

	во илјади денари	
	тековна година 2018	претходна година 2017
<i>Должнички хартии од вредност</i>		
Благајнички записи	-	-
Државни записи	-	-
Останати инструменти на пазарот на пари	-	-
Обврзници издадени од државата	-	-
Корпоративни обврзници	-	-
Останати должнички инструменти	-	-
	-	-
Котирани	-	-
Некотирани	-	-
	-	-
<i>Сопственички инструменти</i>		
Сопственички инструменти издадени од банки	-	-
Останати сопственички инструменти	-	-
	-	-
Котирани	-	-
Некотирани	-	-
	-	-
Кредити на и побарувања од банки	-	-
Кредити на и побарувања од други комитенти	-	-
Вкупно финансиски средства по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање	-	-

21. Дериватни средства и обврски чувани за управување со ризик

		<i>во илјади денари</i>			
		тековна година 2018		претходна година 2017	
		дериватни средства	(дериватни обврски)	дериватни средства	(дериватни обврски)
A	Деривати за заштита од ризик/Деривати чувани за управување со ризик				
A.1	<i>според видот на променливата</i>				
	Деривати чувани за управување со ризик				
	Договори зависни од промената на каматната стапка	-	-	-	-
	Договори зависни од промената на курсот	-	-	-	-
	Договори зависни од промената на цената на хартиите од вредност	-	-	-	-
	Други договори кои ги исполнуваат критериумите на МСС 39	-	-	-	-
	Вкупно деривати чувани за управување со ризик	-	-	-	-
A.2	<i>според видот на заштита од ризик</i>				
	Заштита од ризикот од објективната вредност	-	-	-	-
	Заштита од ризикот од паричните текови	-	-	-	-
	Заштита од ризикот од нето-вложување во странско работење	-	-	-	-
	Вкупно деривати чувани за управување со ризик	-	-	-	-
B	Вградени деривати	-	-	-	-
	Договори зависни од промената на каматната стапка	-	-	-	-
	Договори зависни од промената на курсот	-	-	-	-
	Договори зависни од промената на цената на хартиите од вредност	-	-	-	-
	Други договори кои ги исполнуваат критериумите на МСС 39	-	-	-	-
	Вкупно вградени деривати	-	-	-	-
	Вкупно деривати чувани за управување со ризик	-	-	-	-

22. Кредити и побарувања
22.1 Кредити на и побарувања од банки

<i>во илјади денари</i>				
	тековна година 2018		претходна година 2017	
	краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни
Кредити на банки	-	-	-	-
домашни банки	60.000	-	100.000	-
странски банки	-	-	-	-
Орочени депозити, со период на достасување над три месеци	-	-	-	-
домашни банки	-	-	-	-
странски банки	-	-	-	-
Репо	-	-	-	-
домашни банки	-	-	-	-
странски банки	-	-	-	-
Останати побарувања	-	-	-	-
домашни банки	-	-	-	-
странски банки	-	-	-	-
Побарувања врз основа на камати	5	-	13	-
Тековна достасаност	-	-	-	-
Вкупно кредити на и побарувања од банки пред исправката на вредноста	60.005	-	100.001	-
(Исправка на вредноста)	(60)	-	(100)	-
Вкупно кредити на и побарувања од банки намалени за исправката на вредноста	59.945	-	99.913	-

22. Кредити и побарувања (продожува)
22.1 Кредити на и побарувања од банки (продолжува)

	тековна година 2018				претходна година 2017			
	Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупно исправка на вредноста	Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупно исправка на вредноста
во илјади денари								
Движење на исправката на вредноста								
Состојба на 1 јануари	-	-	-	100	-	-	-	90
Исправка на вредноста за годината				(40)				10
дополнителна исправка на вредноста	-	-	-	310	-	-	-	300
(ослободување на исправката на вредноста)	-	-	-	(350)	-	-	-	(290)
Трансфер во:				-				-
- исправка на вредноста за Група 1	-	-	-	-	-	-	-	-
- исправка на вредноста за Група 2	-	-	-	-	-	-	-	-
- исправка на вредноста за Група 3	-	-	-	-	-	-	-	-
(Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања)	-	-	-	-	-	-	-	-
Ефект од курсни разлики	-	-	-	-	-	-	-	-
(Отпишани побарувања)	-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември	-	-	-	60	-	-	-	100

22. Кредити и побарувања (продолжува)

22.2 Кредити на и побарувања од други комитенти

Структура на кредитите на и побарувањата од други комитенти според видот на должникот

A.

	<i>во илјади денари</i>			
	тековна година 2018		претходна година 2017	
	краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни
Нефинансиски друштва				
побарувања по главнина	572.308	1.644.775	553.642	1.632.467
побарувања врз основа на камати	10.314	-	12.269	-
Држава				
побарувања по главнина	-	-	-	-
побарувања врз основа на камати	-	-	-	-
Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата				
побарувања по главнина	33	1.445	33	2.645
побарувања врз основа на камати	13	-	20	-
Финансиски друштва, освен банки				
побарувања по главнина	-	700	-	-
побарувања врз основа на камати	4	-	-	-
Домаќинства				
побарувања по главнина				
станбени кредити	13.556	920.058	1.879	720.045
потрошувачки кредити	25.022	1.074.125	21.240	984.951
автомобилски кредити	50	142	280	629
хипотекарни кредити	243	381.910	64	279.717
кредитни картички	10.230	74.326	10.917	81.403
други кредити	127.326	16.965	119.111	32.369
побарувања врз основа на камати	11.807	-	11.303	-
Нерезиденти, освен банки				
побарувања по главнина	-	-	-	-
побарувања врз основа на камати	-	-	-	-
Тековна достасаност	686.272	(686.272)	697.793	(697.793)
Вкупно кредити на и побарувања од други комитенти пред исправката на вредноста	1.457.178	3.428.174	1.428.551	3.036.433
(Исправка на вредноста)	(13.152)	(126.311)	(10.736)	(108.814)
Вкупно кредити на и побарувања од други комитенти намалени за исправката на вредноста	1.444.026	3.301.863	1.417.815	2.927.619

Дел од побарувањата по кредити се заложени заради обезбедување на обврски по кредити од кредитни линии на МБПР (Белешка 36).

22 Кредити и побарувања (продолжува)
22.2 Кредити на и побарувања од други комитенти

	тековна година 2018				претходна година 2017			
	Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупно исправка на вредноста	Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупно исправка на вредноста
во илјади денари								
Движење на исправката на вредноста								
Состојба на 1 јануари	-	-	-	119.550	-	-	-	153.549
Исправка на вредноста за годината				38.272				30.372
дополнителна исправка на вредноста	-	-	-	93.397	-	-	-	79.514
(ослободување на исправката на вредноста)	-	-	-	(55.125)	-	-	-	(49.142)
Трансфер во:				-				-
- исправка на вредноста за Група 1	-	-	-	-	-	-	-	-
- исправка на вредноста за Група 2	-	-	-	-	-	-	-	-
- исправка на вредноста за Група 3	-	-	-	-	-	-	-	-
(Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања)	-	-	-	(1.542)	-	-	-	(19.699)
Ефект од курсни разлики	-	-	-	(6)	-	-	-	(5)
(Отпишани побарувања)	-	-	-	(16.811)	-	-	-	(44.666)
Состојба на 31 декември	-	-	-	139.463	-	-	-	119.550

Со состојба на 31 декември 2018 година, сомнителните и спорни кредити вклучени во кредитите и побарувањата од комитенти изнесуваат 150.422 илјади денари (2017: 134.467 илјади денари). Сомнителната и спорна камата по овие кредити изнесува 15.840 илјади денари (2017: 12.756 илјади денари).

22 Кредити и побарувања (продолжува)

22.2 Кредити на и побарувања од други комитенти (продолжува)

Б. Структура на кредитите на и побарувањата од други комитенти според видот на обезбедувањето

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2018	претходна година 2017
<i>(сегашна сметководствена вредност на кредитите и побарувањата)</i>		
Првокласни инструменти за обезбедување	75.941	82.176
парични депозити (во депо и/или ограничени на сметки во банката)	75.941	82.176
државни хартии од вредност	-	-
државни безусловни гаранции	-	-
банкарски гаранции	-	-
Гаранции од друштвата за осигурување и полиси за осигурување	-	-
Корпоративни гаранции (освен банкарски и од друштвата за осигурување)	-	-
Гаранции од физички лица	1.622.702	1.543.294
Залог на недвижен имот	2.969.156	2.621.688
имот за сопствена употреба (станови, куќи)	1.370.886	1.169.477
имот за вршење дејност	1.598.270	1.452.210
Залог на подвижен имот	47.565	74.527
Останати видови обезбедување	21.184	15.065
Необезбедени	9.341	8.685
Вкупно кредити на и побарувања од други комитенти намалени за исправката на вредноста	4.745.889	4.345.434

23 Вложувања во хартии од вредност

23.1 Вложувања во финансиските средства расположливи за продажба

A. Структура на вложувањата во финансиски средства расположливи за продажба според видот на финансискиот инструмент

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2018	претходна година 2017
<i>Должнички хартии од вредност</i>	
Благајнички записи	-
Државни записи	938.265
Останати инструменти на пазарот на пари	-
Обврзници издадени од државата	235.909
Корпоративни обврзници	-
Останати должнички инструменти	-
	1.174.174
Котирани	-
Некотирани	-
<i>Сопственички инструменти</i>	
Сопственички инструменти издадени од банки	24.259
Останати сопственички инструменти	77.310
	101.569
Котирани	58.422
Некотирани	43.147
Вкупно вложувања во финансиските инструменти расположливи за продажба	1.275.743

За вложувањата на Банката во одредени специфични институции (како КИБС, ЦДХВ и сл.) за коишто нема активен пазар и чиешто поседување е утврдено со закон и/или е поврзано со можноста за користење на услугите коишто ги вршат овие институции, може да се смета дека нивната набавна вредност ја одразува нивната објективна вредност. Банката ги класифицира овие вложувања како финансиски средства кои се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка.

За вложувањата во сопственички хартии од вредност за кои немаат активен пазар односно акциите не се ликвидни (Капитал Банка, Централна Кооперативна Банката, Теал АД Тетово), Банката ги класифицира овие средства во хартии од вредност кои се мерат по објективна вредност преку сеопфатна добивка. За утврдување на објективната вредност се користи техниката на вреднување - трошочен пристап (тековен трошок за замена, односно износот којшто е потребен за замена на постојното средство).

23 Вложувања во хартии од вредност (продолжува)

23.1 Вложувања во финансиските средства расположливи за продажба

	тековна година 2018				претходна година 2017			
	Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупно исправка на вредноста	Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупно исправка на вредноста
во илјади денари								
Движење на исправката на вредноста								
Состојба на 1 јануари	-	-	-	-	-	-	-	1.003
Исправка на вредноста за годината								23
дополнителна исправка на вредноста	-	-	-	-	-	-	-	26
(ослободување на исправката на вредноста)	-	-	-	-	-	-	-	(3)
Трансфер во:								-
- исправка на вредноста за Група 1	-	-	-	-	-	-	-	-
- исправка на вредноста за Група 2	-	-	-	-	-	-	-	-
- исправка на вредноста за Група 3	-	-	-	-	-	-	-	-
(Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања)	-	-	-	-	-	-	-	-
Ефект од курсни разлики	-	-	-	-	-	-	-	-
(Отпишани побарувања)	-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември	-	-	-	-	-	-	-	1.026

23 Вложувања во хартии од вредност (продолжува)
23.2 Вложувања во финансиските средства кои се чуваат до достасување

<i>во илјади денари</i>		
	тековна година 2018	претходна година 2017
<i>Должнички хартии од вредност</i>		
Благајнички записи	-	-
Државни записи	692.936	-
Останати инструменти на пазарот на пари	-	-
Обврзници издадени од државата	565.546	-
Корпоративни обврзници	-	-
Останати должнички инструменти	-	-
	1.258.482	-
Котирани	-	-
Некотирани	1.258.482	-
Вкупно вложувања во финансиските инструменти кои се чуваат до достасување пред исправката на вредноста	1.258.482	-
(Исправка на вредноста)	-	-
Вкупно вложувања во финансиските инструменти кои се чуваат до достасување намалени за исправката на вредноста	1.258.482	-

Државните записи издадени од Министерство за финансии на Република Македонија се со рок на достасување од 12 месеци и стапки на принос кои се движат од 1,20% до 0,90% годишно (2017: рок на достасување од 12 месеци и стапки на принос кои се движат од 2,40% до 1,85% годишно).

Државните обврзници издадени од Министерство за финансии на Република Македонија се со рок на достасување од 2 до 5 години и стапки на принос кои се движат од 4,80% до 1,30% годишно (2017: рок на достасување од 2 до 5 години и стапки на принос од 2,10% до 4,80% годишно).

23 Вложувања во хартии од вредност (продолжува)

23.2 Вложувања во финансиските средства кои се чуваат до достасување

	тековна година 2018				претходна година 2017			
	Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупно исправка на вредноста	Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупно исправка на вредноста
во илјади денари								
Движење на исправката на вредноста								
Состојба на 1 јануари	-	-	-	-	-	-	-	-
Исправка на вредноста за годината								
дополнителна исправка на вредноста (ослободување на исправката на вредноста)	-	-	-	-	-	-	-	-
Трансфер во:								
- исправка на вредноста за Група 1	-	-	-	-	-	-	-	-
- исправка на вредноста за Група 2	-	-	-	-	-	-	-	-
- исправка на вредноста за Група 3	-	-	-	-	-	-	-	-
(Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања)	-	-	-	-	-	-	-	-
Ефект од курсни разлики (Отпишани побарувања)	-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември	-	-	-	-	-	-	-	-

24. Вложувања во подружници и во придружени друштва

А Процент на учество на Банката во подружници и во придружени друштва

Назив на подружниците и на придружените друштва	Земја	во %			
		Процент на учество во сопственоста		Процент на право на глас	
		тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017
		-	-	-	-
		-	-	-	-
		-	-	-	-

Б Финансиски информации за придружените друштва - 100 проценти

Назив на придружените друштва	во илјади денари				
	Вкупна актива	Вкупни обврски	Вкупно капитал и резерви	Приходи	Добивка/(загуба) за финансиската година
тековна година 2018	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-
претходна година 2017	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-

25. Останати побарувања

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2018	претходна година 2017
Побарувања од купувачите	8.448	9.916
Однапред платени трошоци	141	1.118
Пресметани одложени приходи	-	-
Побарувања за провизии и надомести	6.975	9.361
Побарувања од вработените	-	-
Аванси за нематеријални средства	-	-
Аванси за недвижности и опрема	-	-
Останато	-	-
- Побарувања за повеќе платен ДДВ	388	32
- Материјали и ситен инвентар (залихи)	5.325	4.405
- Сомнителни и спорни побарувања за платен персонален данок	-	-
- Сомнителни и спорни побарувања од судски спорови нотарски трошоци	2.517	2.850
- Сомнителни и спорни побарувања од вработени за кусоци	3.007	14.622
- Побарувања во девизи Money Gram	893	1.634
- Сомнителни и спорни други побарувања	2.098	2.813
- Останато	3.624	2.599
Вкупно останати побарувања пред исправката на вредноста	33.416	49.350
(Исправка на вредноста)	(12.109)	(27.088)
Вкупно останати побарувања намалени за исправката на вредноста	21.307	22.262

25. Останати побарувања (продолжува)

	тековна година 2018				претходна година 2017			
	Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупно исправка на вредноста	Исправка на вредноста за Група 1	Исправка на вредноста за Група 2	Исправка на вредноста за Група 3	Вкупно исправка на вредноста
во илјади денари								
Движење на исправката на вредноста								
Состојба на 1 јануари	-	-	-	27.088	-	-	-	37.908
Исправка на вредноста за годината				4.736				5.794
дополнителна исправка на вредноста	-	-	-	5.949	-	-	-	6.383
(ослободување на исправката на вредноста)	-	-	-	(1.213)	-	-	-	(589)
Трансфер во:				-				-
- исправка на вредноста за Група 1	-	-	-	-	-	-	-	-
- исправка на вредноста за Група 2	-	-	-	-	-	-	-	-
- исправка на вредноста за Група 3	-	-	-	-	-	-	-	-
(Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања)	-	-	-	(104)	-	-	-	(1.223)
Ефект од курсни разлики	-	-	-	-	-	-	-	(1)
(Отпишани побарувања)	-	-	-	(19.611)	-	-	-	(15.391)
Состојба на 31 декември	-	-	-	12.109	-	-	-	27.088

26. Заложени средства

Должнички хартии од вредност
Сопственички инструменти
Вкупно заложени средства

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2018	претходна година 2017
-	-
-	-
-	-

27. Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања

<i>во илјади денари</i>	Земјиште	Градежни објекти	Опрема	Станбени објекти и станови	Други вредности	Вкупно
Почетна сметководствена вредност						
Состојба на 1 јануари 2017 (претходна година)	50.949	328.183	56.155	56.384	22.253	513.924
преземени во текот на годината	12.458	26.785	-	12.958	-	52.201
(продадени во текот на годината)	(19.594)	(77.538)	(169)	(36.813)	(1.239)	(135.353)
(пренос во сопствени средства)	-	(46.552)	-	-	-	(46.552)
останати преноси	5.054	(5.054)	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2017(претходна година)	48.867	225.824	55.986	32.529	21.014	384.221
Состојба на 1 јануари 2018 (тековна година)	48.868	225.824	55.986	32.529	21.014	384.221
преземени во текот на годината	209	6.815	-	1.434	-	8.458
(продадени во текот на годината)	(27.791)	(149.058)	(38.998)	(20.064)	-	(235.911)
(пренос во сопствени средства)	-	-	-	-	-	-
останати преноси	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2018 (тековна година)	21.286	83.581	16.988	13.899	21.014	156.768
Оштетување						
Состојба на 1 јануари 2017 (претходна година)	26.795	170.743	41.900	27.513	21.436	288.387
загуба поради оштетување во текот на годината	7.621	27.406	4.496	4.849	817	45.189
20% загуба поради оштетување при преземање оштетување за претходно отпишано превземено средство	5.825	11.954	-	6.976	-	24.755
(продадени во текот на годината)	-	1.961	-	-	-	1.961
(пренос во сопствени средства)	(9.718)	(35.523)	(169)	-	(1.239)	(46.649)
останати преноси	-	(31.102)	-	(19.505)	-	(50.607)
Состојба на 31 декември 2017 (претходна година)	30.523	145.439	46.227	19.833	21.014	263.036

27. Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања (продолжува)

<i>во илјади денари</i>	Земјиште	Градежни објекти	Опрема	Станбени објекти и станови	Други вредности	Вкупно
Состојба на 1 јануари 2018 (тековна година)	30.523	145.439	46.227	19.833	21.014	263.036
загуба поради оштетување во текот на годината	5.035	36.756	9.759	9.491	-	61.041
20% загуба поради оштетување при преземање (продадени во текот на годината)	52	1.854	-	443	-	2.349
(пренос во сопствени средства)	(19.547)	(111.269)	(38.998)	(16.859)	-	(186.673)
	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2018 (тековна година)	16.063	72.780	16.988	12.908	21.014	139.753
Сегашна сметководствена вредност						
на 1 јануари 2017 (претходна година)	24.154	157.440	14.255	28.871	817	225.537
на 31 декември 2017 (претходна година)	18.345	80.385	9.759	12.696	-	121.185
на 31 декември 2018 (тековна година)	5.223	10.801	-	991	-	17.015

Заклучно со 31 декември 2018 година, преземените средства на Банката врз основа на ненаплатени побарувања се со вкупна сметководствена вредност од 17.015 илјади денари. Нивната вкупна објективна вредност, утврдена од страна на овластени проценители на имот, на 31 декември 2018 година изнесува 163.842 илјади денари.

Овие средства вклучуваат имот со нула нето сметководствена вредност (2017: 3.359 илјади денари) за кои на 31 декември 2018 година Банката не поседува имотни листови. Банката континуирано го намалува бројот и вредноста на преземени средства за кои нема обезбедено имотни листови.

За овие преземени средства Банката има преземено активности за регистрација на објектите во катастарската евиденција и за дел од имотот во тек е постапка за легализација и обезбедување на имотни листови. За овие недвижности Банката поседува други соодветни документи за сопственост (поседовни листови, договори за купопродажба, решенија за градби) кои се во согласност со Законот за сопственост и други стварни права.

28. Нематеријални средства

А. Усогласување на сегашната сметководствена вредност

<i>во илјади денари</i>		Интерно развиени софтвер	Купен софтвер од надворешни добавувачи	Други интерно развиени нематеријални средства	Други нематеријални средства	Нематеријални средства во подготовка	Вложувања во нематеријалните средства земено под закуп	Неконтролирано учество*	Вкупно
Набавна вредност									
Состојба на 1 јануари 2017 (претходна година)									
	-	59.995	-	10.508	656	-	-	-	71.159
зголемувања преку нови набавки	-	2.206	-	1.710	227	-	-	-	4.143
зголемувања преку интерен развој	-	-	-	-	-	-	-	-	-
зголемувања преку деловни комбинации (отуѓување и расходување)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓувања преку деловни комбинации)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(пренос во нетековни средства кои се чуваат за продажба)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
пренос од нематеријални средства во подготовка	-	656	-	-	(656)	-	-	-	-
пренос од нетековни средства кои се чуваат за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2017 (претходна година)									
	-	62.857	-	12.218	227	-	-	-	75.302
Состојба на 1 јануари 2018 (тековна година)									
	-	62.857	-	12.218	227	-	-	-	75.302
зголемувања преку нови набавки	-	2.128	-	-	822	-	-	-	2.950
зголемувања преку интерен развој	-	-	-	-	-	-	-	-	-
зголемувања преку деловни комбинации (отуѓување и расходување)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓувања преку деловни комбинации)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(пренос во нетековни средства кои се чуваат за продажба)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
пренос од нематеријални средства во подготовка	-	-	-	822	(822)	-	-	-	-
пренос од нетековни средства кои се чуваат за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2018 (тековна година)									
	-	64.985	-	13.040	227	-	-	-	78.252

28. Нематеријални средства (продолжува)

А. Усогласување на сегашната сметководствена вредност (продолжува)

<i>во илјади денари</i>	Интерно развиен софтвер	Купен софтвер од надворешни добавувачи	Други интерно развиени нематеријални средства	Други нематеријални средства	Нематеријални средства во подготовка	Вложувања во нематеријалните средства земени под закуп	Неконтролирано учество*	Вкупно
Амортизација и оштетување								
Состојба на 1 јануари 2017 (претходна година)	-	45.398	-	7.728	-	-	-	53.126
амортизација за годината	-	3.097	-	1.115	-	-	-	4.212
загуба поради оштетување во текот на годината	-	-	-	-	-	-	-	-
(ослободување на загубата поради оштетување во текот на годината)	-	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓување и расходување)	-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2017 (претходна година)	-	48.495	-	8.842	-	-	-	57.337
Состојба на 1 јануари 2018 (тековна година)	-	48.495	-	8.842	-	-	-	57.337
амортизација за годината	-	2.986	-	1.225	-	-	-	4.211
загуба поради оштетување во текот на годината	-	-	-	-	-	-	-	-
(ослободување на загубата поради оштетување во текот на годината)	-	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓување и расходување)	-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2018 (тековна година)	-	51.481	-	10.067	-	-	-	61.548
Сегашна сметководствена вредност								
на 1 јануари 2017(претходна година)	-	14.597	-	2.780	656	-	-	18.033
на 31 декември 2017 (претходна година)	-	14.362	-	3.376	227	-	-	17.965
на 31 декември 2018 (тековна година)	-	13.504	-	2.973	227	-	-	16.704

28. Нематеријални средства (продолжува)

Б. Сметководствена вредност на нематеријалните средства каде што постои ограничување на сопственоста и/или се заложени како обезбедување за обврските на Банката

<i>во илјади денари</i>		Интерно развиен софтвер	Купен софтвер од надворешни добавувачи	Други интерно развиени нематеријални средства	Други нематеријални средства	Нематеријални средства во подготовка	Вложувања во нематеријалните средства земени под закуп	Вкупно
Сегашна сметководствена вредност на:								
на 31 декември 2017 (претходна година)		-	-	-	-	-	-	-
на 31 декември 2018 (тековна година)		-	-	-	-	-	-	-

29. Недвижности и опрема
A. Усогласување на сегашната сметководствена вредност

<i>во илјади денари</i>	Земјиште	Градежни објекти	Транспортни средства	Мебел и канцелариска опрема	Останата опрема	Други ставки на недвижностите и опремата	Недвижности и опрема во подготовка	Вложувања во недвижностите и опремата земено под закуп	Вкупно
Набавна вредност									
Состојба на 1 јануари 2017 (претходна година)	-	196.743	20.060	104.350	55.967	6.873	1.822	21.866	407.681
зголемувања	-	354	849	3.420	4.759	76	1.230	414	11.102
пренос од недвижности и опрема во подготовка	-	-	-	250	1.907	-	(2.157)	-	-
зголемувања преку деловни комбинации	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓување и расходување)	-	-	(3.036)	(9.011)	(19)	(12)	-	-	(12.078)
(отуѓувања преку деловни комбинации)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(пренос во нетековни средства кои се чуваат за продажба)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
пренос од нетековни средства кои се чуваат за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	-
пренос од превземени средства	-	-	-	-	-	-	42.780	-	42.780
Состојба на 31 декември 2017 (претходна година)	-	197.097	17.872	99.009	62.615	6.937	43.675	22.280	449.485
Состојба на 1 јануари 2018 (тековна година)	-	197.097	17.872	99.009	62.615	6.937	43.675	22.280	449.485
зголемувања	-	309	-	216	3.584	35	9.352	376	13.872
пренос од недвижности и опрема во подготовка	-	43.407	430	-	5.113	-	(48.950)	-	-
зголемувања преку деловни комбинации	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓување и расходување)	-	-	(3.732)	(2.567)	(47)	(159)	-	-	(6.505)
(отуѓувања преку деловни комбинации)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(пренос во нетековни средства кои се чуваат за продажба)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
пренос од нетековни средства кои се чуваат за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	-
пренос од превземени средства	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2018 (тековна година)	-	240.813	14.570	96.658	71.265	6.813	4.077	22.656	456.852

29. Недвижности и опрема
Усогласување на сегашната сметководствена вредност

А. Амортизација и оштетување

во илјади денари

	Земјиште	Градежни објекти	Транспортни средства	Мебел и канцелариска опрема	Останата опрема	Други ставки на недвижностите и опремата	Недвижности и опрема во подготовка	Вложувања во недвижностите и опремата земени под закуп	Вкупно
Состојба на 1 јануари 2017 (претходна година)		53.052	10.534	94.873	50.548	5.239	-	14.585	228.831
амортизација за годината	-	4.923	2.942	4.666	2.666	746	-	2.797	18.740
загуба поради оштетување во текот на годината	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(ослободување на загубата поради оштетување во текот на годината)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓување и расходување)	-	-	(2.720)	(8.986)	(19)	(12)	-	-	(11.737)
(пренос во нетековни средства кои се чуваат за продажба)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
пренос од нетековни средства кои се чуваат за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	-
останати преноси	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2017 (претходна година)	-	57.975	10.756	90.553	53.195	5.973	-	17.382	235.834
Состојба на 1 јануари 2018 (тековна година)	-	57.975	10.756	90.553	53.195	5.973	-	17.382	235.834
амортизација за годината	-	5.472	2.035	3.717	3.883	459	-	2.239	17.805
загуба поради оштетување во текот на годината	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(ослободување на загубата поради оштетување во текот на годината)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓување и расходување)	-	-	(1.609)	(2.614)	-	(159)	-	-	(4.382)
(пренос во нетековни средства кои се чуваат за продажба)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
пренос од нетековни средства кои се чуваат за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	-
останати преноси	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2018 (тековна година)	-	63.447	11.182	91.656	57.078	6.273	-	19.621	249.257
Сегашна сметководствена вредност									
на 1 јануари 2017 (претходна година)	-	143.691	9.525	9.477	5.419	1.634	1.822	7.281	178.849
на 31 декември 2017 (претходна година)	-	139.122	7.116	8.456	9.420	964	43.675	4.898	213.651
на 31 декември 2018 (тековна година)	-	177.366	3.388	5.002	14.187	540	4.077	3.035	207.595

29. Недвижности и опрема

Сметководствена вредност на ставките на недвижностите и опремата каде што постои ограничување на сопственоста

Б. и/или се заложени како обезбедување за обврските на Банката

<i>во илјади денари</i>	Земјиште	Градежни објекти	Транспортни средства	Мебел и канцелариска опрема	Останата опрема	Други ставки на недвижностите и опремата	Недвижности и опрема во подготовка	Вложувања во недвижностите и опремата земени под закуп	Вкупно
Сегашна сметководствена вредност на:									
на 31 декември 2017 (претходна година)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
на 31 декември 2018 (тековна година)	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Градежните објекти на Банката во износ од 177.366 илјади денари, вклучуваат објект во износ од 883 илјади денари за кои Банката не поседува документи за сопственост. Банката има покренато соодветни постапки за обезбедување документација за сопственост на градежните објекти кои ги користи, како и запишување на правото на сопственост над овие средства за кои Банката не поседува имотен лист. За имотот во вредност од 883 илјади денари за кој Банката сеуште нема имотен лист на свое име, има склучено Преддоговор за купопродаба на недвижниот имот во текот на 2014 година. Последователно до датумот на издавање на овие финансиски извештаи оваа постапка е реализирана и имотот е депризнатраскнижен во билансите на Банката.

30 Тековни и одложени даночни средства и обврски
30.1 Тековни даночни средства и тековни даночни обврски

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2018	претходна година 2017
Побарувања за данок на добивка (тековен)	-	-
Обврски за данок на добивка (тековен)	646	2.944

Износот од 646 илјади денари произлегува од побарувањата за данокот на добивка по годишната сметка за 2018 година, во износ од 361 илјади денари и обврската за плаќање на аконтација на данок на добивка за месец 12.2018 година во износ од 1.007 илјади денари.

30 Тековни и одложени даночни средства и обврски

30.2 Одложени даночни средства и одложени даночни обврски

A Признаени одложени даночни средства и одложени даночни обврски

<i>во илјади денари</i>	тековна година 2018			претходна година 2017		
	Одложени даночни средства	(Одложени даночни обврски)	на нето-основа	Одложени даночни средства	(Одложени даночни обврски)	на нето-основа
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	-	-	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од други комитенти	-	-	-	-	-	-
Вложувања во хартии од вредност	-	-	-	-	-	-
Нематеријални средства	-	-	-	-	-	-
Недвижности и опрема	-	-	-	-	-	-
Останати побарувања	-	-	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-	-	-
Останати обврски	-	-	-	-	-	-
Неискористени даночни загуби и неискористени даночни кредити	-	-	-	-	-	-
Останато	-	-	-	-	-	-
Одложени даночни средства/обврски признаени во билансот на успех	-	-	-	-	-	-
Вложувања во финансиските средства расположливи за продажба	-	-	-	-	-	-
Заштита од ризик од паричните текови	-	-	-	-	-	-
Одложени даночни средства/обврски признаени во капиталот	-	-	-	-	-	-
Вкупно признаени одложени даночни средства/обврски	-	-	-	-	-	-

30. Тековни и одложени даночни средства и обврски

Б. Непризнанени одложени даночни средства

	во илјади денари	
	тековна година 2018	претходна година 2017
Даночни загуби	-	-
Даночни кредити	-	-
Вкупно непризнаени одложени даночни средства	-	-

30. Тековни и одложени даночни средства и обврски

Усогласување на движењата на одложените даночни средства и одложените

В. даночни обврски во текот на годината

	Состојба на 1 јануари	Признаени во текот на годината во:		Состојба на 31 декември
		Биланс на успех	Капиталот	
<i>во илјади денари</i>				
претходна година 2017				
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од други комитенти	-	-	-	-
Вложувања во хартии од вредност	-	-	-	-
Нематеријални средства	-	-	-	-
Недвижности и опрема	-	-	-	-
Останати побарувања	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-
Останати обврски	-	-	-	-
Неискористени даночни загуби и неискористени даночни кредити	-	-	-	-
Останато	-	-	-	-
Вложувања во финансиските средства расположливи за продажба	-	-	-	-
Заштита од ризик од паричните текови	-	-	-	-
Вкупно признаени одложени даночни средства/обврски	-	-	-	-
тековна година 2018				
Дериватни средства чувани за управување со ризик	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од банки	-	-	-	-
Кредити на и побарувања од други комитенти	-	-	-	-
Вложувања во хартии од вредност	-	-	-	-
Нематеријални средства	-	-	-	-
Недвижности и опрема	-	-	-	-
Останати побарувања	-	-	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	-	-	-	-
Останати обврски	-	-	-	-
Неискористени даночни загуби и неискористени даночни кредити	-	-	-	-
Останато	-	-	-	-
Вложувања во финансиските средства расположливи за продажба	-	-	-	-
Заштита од ризик од паричните текови	-	-	-	-
Вкупно признаени одложени даночни средства/обврски	-	-	-	-

31. Нетековни средства кои се чуваат за продажба и група за отуѓување
А. Нетековни средства кои се чуваат за продажба

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2018	претходна година 2017
Нематеријални средства	-	-
Недвижности и опрема	-	-
Вкупно нетековни средства кои се чуваат за продажба	-	-

Б. Група за отуѓување

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2018	претходна година 2017
<i>Група на средства за отуѓување</i>		
Финансиски средства	-	-
Нематеријални средства	-	-
Недвижности и опрема	-	-
Вложувања во придружените друштва	-	-
Побарувања за данок на добивка	-	-
Останати средства	-	-
<i>Вкупно група на средства за отуѓување</i>	-	-
<i>Обврски директно поврзани со групата на средства за отуѓување</i>		
Финансиски обврски	-	-
Посебна резерва	-	-
Обврски за данок на добивка	-	-
Останати обврски	-	-
<i>Вкупно обврски директно поврзани со групата на средства за отуѓување</i>	-	-

В. Добивка/(загуба) признаена од продажбата на средствата кои се чуваат за продажба и група за отуѓување

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2018	претходна година 2017
Добивка/(загуба) признаена од продажбата на средствата кои се чуваат за продажба и група за отуѓување	-	-

32. Обврски за тргување

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2018	претходна година 2017
<i>Депозити на банки</i>		
Тековни сметки, депозити по видување и депозити преку		
ноќ	-	-
Орочени депозити	-	-
Останати депозити	-	-
	-	-
<i>Депозити на други комитенти</i>		
Тековни сметки, депозити по видување и депозити преку		
ноќ	-	-
Орочени депозити	-	-
Останати депозити	-	-
	-	-
<i>Издадени должнички хартии од вредност</i>		
Инструменти на пазарот на пари	-	-
Сертификати за депозит	-	-
Издадени обврзници	-	-
Останато	-	-
	-	-
<i>Останати финансиски обврски</i>	-	-
<i>Деривати за тргување</i>		
Договори зависни од промената на каматната стапка	-	-
Договори зависни од промената на курсот	-	-
Договори зависни од промената на цената на хартиите од вредност	-	-
Други договори кои ги исполнуваат критериумите на МСС 39	-	-
	-	-
Вкупно обврски за тргување	-	-

33. Финансиски обврски по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање

<i>во илјади денари</i>			
тековна година 2018		претходна година 2017	
сегашна сметководствена вредност	договорна вредност, платлива на достасување	сегашна сметководствена вредност	договорна вредност, платлива на достасување
<i>Депозити на банки</i>			
Тековни сметки, депозити по видување и депозити преку ноќ			
-	-	-	-
Орочени депозити			
-	-	-	-
-	-	-	-
<i>Депозити на други комитенти</i>			
Тековни сметки, депозити по видување и депозити преку ноќ			
-	-	-	-
Орочени депозити			
-	-	-	-
-	-	-	-
<i>Издадени должнички хартии од вредност</i>			
Инструменти на пазарот на пари			
-	-	-	-
Сертификати за депозит			
-	-	-	-
Издадени обврзници			
-	-	-	-
Останато			
-	-	-	-
<i>Субординирани обврски</i>			
-	-	-	-
<i>Останати финансиски обврски</i>			
-	-	-	-
Вкупно финансиски обврски по објективна вредност преку Билансот на успех, определени како такви при почетното признавање			
-	-	-	-

34. Депозити
34.1 Депозити на банки

	<i>во илјади денари</i>			
	тековна година 2018		претходна година 2017	
	краткорочни	Долгорочни	краткорочни	долгорочни
Тековни сметки	-	-	-	-
домашни банки	159	-	28	-
странски банки	-	-	-	-
Депозити по видување	-	-	-	-
домашни банки	-	-	-	-
странски банки	-	-	-	-
Орочени депозити	-	-	-	-
домашни банки	-	-	55.342	-
странски банки	-	-	-	-
Ограничени депозити	-	-	-	-
домашни банки	-	-	-	-
странски банки	-	-	-	-
Останати депозити	-	-	-	-
домашни банки	-	-	-	-
странски банки	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати за депозити	-	-	-	-
домашни банки	-	-	24	-
странски банки	-	-	-	-
Тековна достасаност	-	-	-	-
Вкупно депозити на банки	159	-	55.393	-

34. Депозити (продолжува)

34.2 Депозити на други комитенти

<i>во илјади денари</i>				
тековна година 2018		претходна година 2017		
краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни	
Нефинансиски друштва				
Тековни сметки	886.389	-	933.614	-
Депозити по видување	2.798	-	893	-
Орочени депозити	645.174	2.158	572.599	17.043
Ограничени депозити	47.706	4.000	58.603	-
Останати депозити	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати за депозити	732	-	969	-
	1.582.799	6.158	1.566.677	17.043
Држава				
Тековни сметки	109	-	135	-
Депозити по видување	-	-	819	-
Орочени депозити	-	-	-	-
Ограничени депозити	-	-	-	-
Останати депозити	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати за депозити	-	-	-	-
	109	-	954	-
Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата				
Тековни сметки	33.478	-	41.142	-
Депозити по видување	617	-	338	-
Орочени депозити	48.013	-	55.033	-
Ограничени депозити	728	-	724	2.919
Останати депозити	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати за депозити	35	-	42	-
	82.871	-	97.278	2.919

34. Депозити (продолжува)
34.2 Депозити на други комитенти (продолжува)

<i>во илјади денари</i>					
		тековна година 2018		претходна година 2017	
		краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни
Финансиски друштва, освен банки					
Тековни сметки		2.452	-	3.069	-
Депозити по видување		-	-	-	-
Орочени депозити		155.500	644.710	123.000	495.127
Ограничени депозити		669	622	938	936
Останати депозити		-	-	-	-
Обврски врз основа на камати за депозити		916	-	857	-
		159.537	645.332	127.864	496.062
Домаќинства					
Тековни сметки		1.533.323	-	1.261.548	-
Депозити по видување		390.180	-	346.623	-
Орочени депозити		920.792	1.322.960	1.112.191	1.000.808
Ограничени депозити		35.921	112.585	23.221	99.448
Останати депозити		-	-	-	-
Обврски врз основа на камати за депозити		1.319	-	1.185	-
		2.881.535	1.435.545	2.744.768	1.100.256
Нерезиденти, освен банки					
Тековни сметки		3.297	-	5.098	-
Депозити по видување		-	-	-	-
Орочени депозити		-	-	-	-
Ограничени депозити		3.371	-	1.231	-
Останати депозити		-	-	-	-
Обврски врз основа на камати за депозити		-	-	-	-
		6.668	-	6.329	-
Тековна достасаност		1.108.309	(1.108.309)	528.618	(528.618)
Вкупно депозити на други комитенти		5.821.828	978.726	5.072.488	1.087.661

35. Издадени должнички хартии од вредност

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2018	претходна година 2017
Инструменти на пазарот на пари	-	-
Сертификати за депозит	-	-
Издадени обврзници	-	-
Останато	-	-
Обврски врз основа на камати за издадени хартии од вредност	-	-
Вкупно издадени должнички хартии од вредност	-	-

36. Обврски по кредити

А. Структура на обврските по кредити според видот на обврската и секторот на кредитодавателот

	<i>во илјади денари</i>			
	тековна година 2018		претходна година 2017	
	краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни
Банки				
<i>резиденти</i>				
Обврски по кредити	208	277.791	207	386.272
Репо-трансакции	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	725	-	1.019	-
<i>нерезиденти</i>				
Обврски по кредити	-	-	-	-
Репо-трансакции	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	-	-	-	-
Нефинансиски друштва				
Обврски по кредити	-	-	-	-
Репо-трансакции	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	-	-	-	-
Држава				
Обврски по кредити	-	2.312	-	2.312
Репо-трансакции	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	-	-	-	-
Непрофитни институции кои им служат на домаќинствата				
Обврски по кредити	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	-	-	-	-
Финансиски друштва, освен банки				
Обврски по кредити	-	-	-	-
Репо-трансакции	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	-	-	-	-
Домаќинства				
Обврски по кредити	-	-	-	-
Обврски врз основа на камати	-	-	-	-
Тековна достасаност	88.410	(88.410)	108.500	(108.500)
Вкупно обврски по кредити	89.343	191.693	109.726	280.084

36. Обврски по кредити (продолжува)

Б *Обврски по кредити според
кредитодавателот*

<i>во илјади денари</i>			
тековна година 2018		претходна година 2017	
краткорочни	долгорочни	краткорочни	долгорочни
<i>домашни извори:</i>			
Македонска Банка за подршка и развој	933	275.791	1.226
НБРМ	-	2.000	-
Министерство за Финансии	-	2.312	-
	933	280.103	1.226
<i>странски извори:</i>			
Банки	-	-	-
Финансиски друштва, освен банки	-	-	-
Тековна достасаност	88.410	(88.410)	108.500
Вкупно обврски по кредити	89.343	191.693	109.726
		280.084	

36. Обврски по кредити (продолжува)

Деталите за обврските по кредити во согласност со склучените договори се како што следува:

Назив на кредитна линија	Валута	Датум на потпишување Договор/Анекс	Каматна стапка	Година на достасување
Под-договор за заем на користење на средства од обновлив кредитен фонд (ЗКДФ)	МКД со девизна клаузула	6.7.2011	0.5%	Во согласност со договорите со крајните корисници
Договор за кредит за поддршка на микро, мали и средни трговски друштва со средства од Посебниот кредитен фонд (ПКФ)	МКД со девизна клаузула	18.10.2011	3%	Во согласност со договорите со крајните корисници
Рамковен договор за учество во програмата за кредитирање на развојот од Италијанската кредитна линија (ИКЛ)	ЕУР	Договор 29.7.2004 Анекс бр.3 – 20.9.2011	3%	Во согласност со договорите со крајните корисници
Рамковен договор за учество во програмата за кредитирање на мали и средни претпријатија и приоритетни проекти // од кредитната линија ЕИБ во износ од 50.000.000 евра и Рамковен договор за учество во програмата за кредитирање на мали и средни претпријатија и приоритетни проекти /// во износ од 100.000.000 евра.	ЕУР	16.12.2011; 12.7.2012 Анекс 23.7.2015	1%	2019-2022 година
Рамковен договор за учество во програмата за кредитирање на мали и средни претпријатија и приоритетни проекти од IV кредитната линија ЕИБ во износ од 100.000.000 евра.	ЕУР	26.5.2014 Анекс 23.07.2015	1%	2024 година
Рамковен договор за учество во програмата за кредитирање на развојот на микро, мали и средни претпријатија, поддршка на извозот и трајни обртни средства	МКД со девизна клаузула	18.11.2014	3%-3,5%	Во согласност со договорите со крајните корисници
Анекс бр 1. Кон Рамковен договор за учество во програмата за кредитирање на развојот на микро, мали и средни претпријатија, поддршка на извозот и трајни обртни средства	ЕУР	14.11.2016	Тромесечен Еурибор плус 0,75%, но не помалку од 0,75%	Во согласност со договорите со крајните корисници

Како обезбедување за овие обврски по кредити, Банката има потпишано менична изјава со која правата и обврските се уредени во форма на нотарски акт со извршна клаузула и има заложено дел од побарувањата по кредити (Белешка 22.2).

37. Субординирани обврски

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2018	претходна година 2017
<i>Обврски по субординирани депозити</i>		
Обврски врз основа на камати	-	-
	-	-
<i>Обврски по субординирани кредити</i>		
Обврски врз основа на камати	-	-
	-	-
<i>Обврски по субординирани издадени должнички хартии од вредност</i>		
Обврски врз основа на камати	-	-
	-	-
Откупливи приоритетни акции	-	-
Вкупно субординирани обврски	-	-

38. Посебна резерва и резервирања

<i>во илјади денари</i>	Посебна резерва за вонбилансни кредитни изложенисти	Резервирања за потенцијалните обврски врз основа на судски спорови	Резервирања за пензиите и за други користи за вработените	Резервирања за реструктурирањето	Резервирања за неповолните договори	Останати резервирања	Вкупно
Состојба на 1 јануари 2017 (претходна година)	4.020	6.303	-	-	-	-	10.323
дополнителни резервирања во текот на годината	1.858	-	-	-	-	138	1.996
(искористени резервирања во текот на годината)	-	-	-	-	-	-	-
(ослободување на резервирањата во текот на годината)	(1.173)	-	-	-	-	-	(1.173)
Ефект од курсни разлики	(14)	-	-	-	-	-	(14)
Состојба на 31 декември 2017 (претходна година)	4.691	6.303	-	-	-	138	11.132
Состојба на 1 јануари 2018 (тековна година)	4.691	6.303	-	-	-	138	11.132
дополнителни резервирања во текот на годината	2.949	4.582	-	-	-	-	7.531
(искористени резервирања во текот на годината)	-	-	-	-	-	-	-
(ослободување на резервирањата во текот на годината)	(3.400)	-	-	-	-	(138)	(3.538)
Ефект од курсни разлики	5	-	-	-	-	-	5
Состојба на 31 декември 2018 (тековна година)	4.245	10.885	-	-	-	-	15.130

39. Останати обврски

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2018	претходна година 2017
Обврски кон добавувачите	5.957	7.572
Добиени аванси	4.311	4.104
Обврски за провизиите и надоместите	-	-
Пресметани трошоци	733	671
Разграничени приходи од претходна година	4.367	3.855
Краткорочни обврски кон вработените	7.113	2.137
Краткорочни обврски за користите на вработените	-	-
Останато		
- Обврски по основ на распределба на добивка	6.605	5.244
- Обврски за деловна успешност	2.221	5.739
- Обврски за виза домашен сетлмент	6.496	4.147
- Обврски за виза странски сетлмент	3.575	2.508
- Обврски за нераспределен девизен прилив правни лица	9.447	8.734
- Обврски за нераспределен девизен прилив физички лица	7.534	3.100
- Обврски по основ на ДДВ	1.661	3.415
- Обврски од затворени сметки на правни лица	5.302	4.636
- Обврски од неажурирани сметки на нерезиденти	4.082	3.224
- Обврски по основ на превземени депозити од Штедилница Мак БС	1.705	1.722
- Обврски по основ на примени средства од брокерско работење	3.703	2.516
- Останато	5.315	6.286
Вкупно останати обврски	80.127	69.609

40. Запишан капитал

А. Запишан капитал

<i>во денари</i>		<i>број на издадени акции</i>				<i>во илјади денари</i>		
Номинална вредност по акција		обични акции		неоткупливи приоритетни акции		Вкупно запишан капитал		
обични акции	неоткупливи приоритетни акции	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017	
Состојба на 1 јануари - целосно платени	1.000	-	907.888	907.888	-	-	907.888	907.888
Запишани акции во текот на годината	-	-	-	-	-	-	-	-
Реализација на опциите на акции	-	-	-	-	-	-	-	-
Поделба/окрупнување на номиналната вредност на акција	-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември - целосно платени	1.000	-	907.888	907.888	-	-	907.888	907.888

Со состојба на 31 Декември 2018 вкупниот акционерски капитал на Банката изнесува 907.888 илјади денари (31 Декември 2017: 907.888 илјади денари) и истиот се состои од 907.888 (31 Декември 2017: 907.888) одобрени и во целост платени обични акции. Номиналната вредност по акција изнесува 1.000 денари (31 Декември 2017: 1000 денари). Согласно акционерската книга на 31.12.2018 година кај 2.350 обични акции (со 31.12.2017 година кај 2.850 обични акции) има ограничување/а на правото/ата засновани на закон и/или Одлука или акт на надлежен орган.

40. Запишан капитал (продолжува)

Б. Дивиденди

Б.1 Објавени дивиденди и платени дивиденди од страна на Банката

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2018	претходна година 2017
Објавени дивиденди и платени дивиденди за годината	94.420	74.649

	<i>во денари</i>	
	тековна година 2018	претходна година 2017
Дивиденда по обична акција	104	82
Дивиденда по приоритетна акција	-	-

Со Одлука на Собранието на Банката на ден 30.03.2018 година за употреба и распоредување на нераспределената добивка на Банката за 2017 година извршена е распределба на нераспределената добивка за 2017 година за дивиденди на обични акции во бруто износ од 94.420 илјади денари (2017: 74.649 илјади денари), односно износот на дивидентата по бруто акција е 10,40000% (2017: 8,222214%) од номиналната вредност.

Б.2 Објавени дивиденди по денот на Билансот на состојба (не се прикажани обврски за дивиденди во Билансот на состојба)

		<i>во илјади денари</i>	
		тековна година 2018	претходна година 2017
Објавени дивиденди по 31 декември		95.328	-
		<i>во денари</i>	
		тековна година 2018	претходна година 2017
Дивиденда по обична акција		105	-
Дивиденда по приоритетна акција		-	-

40. Запишан капитал (продолжува)

В. Акционери чија сопственост надминува 5% од акциите со право на глас

	<i>во илјади денари</i>		<i>во %</i>	
	тековна година 2018	претходна година 2017	тековна година 2018	претходна година 2017
Име на акционерот	Запишан капитал (номинална вредност)	Запишан капитал (номинална вредност)	право на глас	право на глас
Тетекс АД Тетово со поврзаните	453.198	451.789	49,92%	49,76%
Вкупно	453.198	451.789	49,92%	49,76%

41. Заработка по акција

A. Основна заработка по акција

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2018	претходна година 2017
<i>Нето-добивка која им припаѓа на имателите на обични акции</i>		
Нето-добивка за годината	101.276	100.128
Дивиденда за неоткупливи приоритетни акции	-	-
Корекции на нето-добивката која им припаѓа на имателите на обични акции (наведете одделно)	-	-
Нето-добивка која им припаѓа на имателите на обични акции	101.276	100.128

	<i>број на акции</i>	
	тековна година 2018	претходна година 2017
<i>Пондериран просечен број на обичните акции</i>		
Издадени обични акции на 1 јануари	907.888	907.888
Ефекти од промените на бројот на обичните акции во текот на годината (наведете ги сите настани поодделно)	-	-
Купопродажба на сопствени акции	-	-
Пондериран просечен број на обичните акции на 31 декември	907.888	907.888
Основна заработка по акција (во денари)	112	110

Основната заработка по акција се пресметува по пат на делење на добивката која им припаѓа на имателите на обични акции со пондерираниот просечен број обични акции во оптек во текот на годината.

41. Заработка по акција (продолжува)

Б. Разводната заработка по акција

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2018	претходна година 2017
<i>Нето-добивка која им припаѓа на имателите на обични акции (разводната)</i>	-
-	-
Нето-добивка за годината која им припаѓа на имателите на обични акции	101.276
101.276	100.128
Корекции на нето-добивката која им припаѓа на имателите на обични акции за ефектите на сите издадени потенцијални обични акции (наведете одделно)	-
-	-
Нето-добивка која им припаѓа на имателите на обични акции (разводната)	101.276
101.276	100.128

<i>број на акции</i>	
тековна година 2018	претходна година 2017
<i>Пондериран просечен број обични акции (разводнет)</i>	
Издадени обични акции на 1 јануари	907.888
907.888	907.888
Ефекти од издавањето на потенцијалните обични акции (наведете ги сите настани поодделно)	-
-	-
Пондериран просечен број на обичните акции (разводнети) на 31 декември	907.888
907.888	907.888
Разводната заработка по акција (во денари)	112
112	110

42. Потенцијални обврски и потенцијални средства

42.1 Потенцијални обврски

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2018	претходна година 2017
Платежни непокриени гаранции		
во денари	218.788	211.029
во странска валута	7.379	7.379
во денари со валутна клаузула	519	949
Чинидбени непокриени гаранции	-	-
во денари	37.388	15.673
во странска валута	-	-
во денари со валутна клаузула	7.589	4.249
Непокриени акредитиви	-	-
во денари	-	-
во странска валута	-	1.485
во денари со валутна клаузула	-	-
Неискористени пречекорувања по тековни сметки	78.343	77.694
Неискористени лимити на кредитни картички	55.891	59.338
Преземени обврски за кредитирање и неискористени кредитни лимити	83.383	61.425
Останати непокриени потенцијални обврски	480	458
Издадени покриени гаранции	23.720	20.761
Покриени акредитиви	-	-
Останати потенцијални обврски	-	-
<i>Вкупно потенцијални обврски пред посебната резерва</i>	<i>513.480</i>	<i>460.441</i>
(Посебна резерва)	(4.245)	(4.692)
Вкупно потенцијални обврски намалени за посебната резерва	509.235	455.750

42 Потенцијални обврски и потенцијални средства

42.1 Потенцијални обврски (продолжува)

Преземените обврски за кредитирање и неискористени кредитни лимити во износ од 83,383 илјади денари (2017: 61,425 илјади денари) се однесуваат на неискористени кредитни лимити од револвинг кредити. Овие договори имаат фиксни лимити и вообичаено се одобруваат за период од една година. Овие потенцијални обврски претставуваат вонбилансна изложеност на кредитен ризик и во Билансот на состојба се признаваат само провизиите и исправките на потенцијалните загуби сè до моментот кога преземените и потенцијалните обврски ќе бидат исполнети или ќе достасаат. Потенцијалните обврски објавени во оваа белешка се неотповикливи.

Судски спорови

Со состојба на 31 декември 2018, судските постапки кои се водат против Банката изнесуваат вкупно 81.911 илјади денари. (2017: 59.691 илјади денари).

Освен тоа, разни правни спорови и побарувања може да се појават и во иднина во текот на редовното деловно работење на Банката. Поврзаните ризици се анализирани од веројатноста за нивна појава. Иако резултатот од ова проблематика не може секогаш со сигурност да се утврди, раководството на Банката смета дека потенцијалните правни спорови и побарувања нема да резултираат во материјално значајни обврски.

Даночен ризик

Финансиските извештаи и сметководствената евиденција на Банката подлежат на даночна контрола од страна на даночните власти во период од 5 години од поднесување на даночниот извештај за финансиската година и можат да предизвикаат дополнителни даночни обврски. Според процените на раководството на Банката, не постојат какви било дополнителни услови од кои може да произлезат потенцијално материјално значајни обврски по овој основ.

Капитални обврски

Не се евидентирани капитални обврски на денот на известување кои не се веќе признати во финансиските извештаи.

42.2 Потенцијални средства

Вкупно потенцијални средства

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2018	претходна година 2017
Побарување по основ на договор за отстапување на побарувања	12.000
-	12.000

43. Работи во име и за сметка на трети лица

	<i>во илјади денари</i>					
	тековна година 2018			претходна година 2017		
	средства	обврски	нето-позиција	средства	обврски	нето позиција
Администрирање на средствата во име и за сметка на трети лица						
Депозити во денари	-	28.044	(28.044)	-	27.916	(27.916)
Депозити во странска валута	-	-	-	-	-	-
Кредити во денари	28.044	-	28.044	27.916	-	27.916
Кредити во странска валута	-	-	-	-	-	-
Други побарувања во денари	-	-	-	-	-	-
Други побарувања во странска валута	-	-	-	-	-	-
Управување на средствата во име и за сметка на трети лица	-	-	-	-	-	-
Депозити во денари	-	-	-	-	-	-
Депозити во странска валута	-	-	-	-	-	-
Кредити во денари	-	-	-	-	-	-
Кредити во странска валута	-	-	-	-	-	-
Други побарувања во денари	-	-	-	-	-	-
Други побарувања во странска валута	-	-	-	-	-	-
Старателски сметки	-	-	-	-	-	-
Останато	-	-	-	-	-	-
Вкупно	28.044	28.044	-	27.916	27.916	-

Банката повремено делува како доверител и има останати доверителски својства што резултира во чување или пласирање средства во име на физички лица или останати институции. Овие средства не се вклучени во овие финансиски извештаи, поради тоа што тие не се средства на Банката.

44 Трансакции со поврзаните страни

Во согласност со Законот за банките како поврзани страни со Банката се: лица со посебни права и одговорности во Банката и со нив поврзаните лица, акционери со квалификувано учество во Банката (директно или индиректно поседување најмалку 5% од вкупниот број акции или од издадените акции со право на глас во Банката или овозможуваат значително влијание врз управувањето на Банката) и со нив поврзаните лица, како и одговорните лица на тие акционери - правни лица, подружници на Банката и други лица со кои Банката има блиски врски.

Банката кредитира, врши работи на платен промет и депонира средства на претпријатија и финансиски институции со кои е поврзана. Раководството на Банката смета дека овие трансакции се вршат врз нормални пазарни услови и во нормалниот тек на деловните активности. Салдата и обемот на трансакциите со поврзаните лица со Банката со состојба на и за годините што завршија на 31 декември 2018 и 2017 година се како што следува:

44. Трансакции со поврзаните страни

А. Биланс на состојба

во илјади денари

	Матично друштво	Подружници	Придружени друштва	Раководен кадар на Банката	Останати поврзани страни	Вкупно
Состојба на 31 декември 2018 (тековна година)						
Средства						
Тековни сметки	-	-	-	368	85	453
Средства за тргување	-	-	-	-	-	-
Кредити и побарувања						
хипотекарни кредити	-	-	-	-	-	-
потрошувачки кредити	-	-	-	3.904	803	4.707
побарувања по финансиски лизинг	-	-	-	-	-	-
побарувања по факторинг и форфетирање	-	-	-	-	-	-
останати кредити и побарувања	30.112	-	-	15.584	5.921	51.617
Вложувања во хартиите од вредност (Исправка на вредноста)	- (31)	-	-	- (41)	- (15)	- (87)
Останати средства	-	-	-	-	-	-
Вкупно	30.081	-	-	19.815	6.794	56.690

44. Трансакции со поврзаните страни (продолжува)
Биланс на состојба (Продолжува)

A. Обврски

<i>во илјади денари</i>		Матично друштво	Подружници	Придружени друштва	Раководен кадар на Банката	Останати поврзани страни	Вкупно
Обврски за тргување	-	-	-	-	-	-	-
Депозити	26.390	-	-	-	73.783	91.202	191.375
Издадени хартии од вредност	-	-	-	-	-	-	-
Обврски по кредити	-	-	-	-	-	-	-
Субординирани обврски	-	-	-	-	-	-	-
Останати обврски	208	-	-	-	-	-	208
Вкупно	26.598	-	-	-	73.783	91.202	191.583
Потенцијални обврски							
Издадени гаранции	14.057	-	-	-	-	-	14.057
Издадени акредитиви	-	-	-	-	-	-	-
Останати потенцијални обврски (Посебна резерва)	994 (13)	-	-	-	2.317 (47)	423 (8)	3.734 (68)
Вкупно	15.038	-	-	-	2.270	415	17.723
Потенцијални средства							
Примени гаранции	-	-	-	-	-	-	-
Останати потенцијални средства	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно	-	-	-	-	-	-	-

44. Трансакции со поврзаните страни (продолжува)
A. Биланс на состојба (продолжува)

<i>во илјади денари</i>	Матично друштво	Подружници	Придружени друштва	Раководен кадар на Банката	Останати поврзани страни	Вкупно
Состојба на 31 декември 2017(претходна година)						
Средства						
Тековни сметки	-	-	-	358	227	584
Средства за тргување	-	-	-	-	-	-
Кредити и побарувања						
хипотекарни кредити	-	-	-	-	-	-
потрошувачки кредити	-	-	-	3.872	719	4.592
побарувања по финансиски лизинг	-	-	-	-	-	-
побарувања по факторинг и форфетирање	-	-	-	-	-	-
останати кредити и побарувања	15.059	-	-	14.265	2.446	31.769
Вложувања во хартиите од вредност	-	-	-	-	-	-
(Исправка на вредноста)	(16)	-	-	(39)	(13)	(68)
Останати средства	-	-	-	-	-	-
Вкупно	15.043	-	-	18.457	3.378	36.878

44. Трансакции со поврзаните страни (продолжува)

А. Биланс на состојба (продолжува)

во илјади денари

	Матично друштво	Подружници	Придружени друштва	Раководен кадар на Банката	Останати поврзани страни	Вкупно
Состојба на 31 декември 2017 (претходна година)						
Обврски						
Обврски за тргување	-	-	-	-	-	-
Депозити	17.890	-	-	37.655	473.619	529.164
Издадени хартии од вредност	-	-	-	-	-	-
Обврски по кредити	-	-	-	-	-	-
Субординирани обврски	-	-	-	-	-	-
Останати обврски	208	-	-	-	-	208
Вкупно	18.098	-	-	37.655	473.619	529.372
Потенцијални обврски						
Издадени гаранции	14.068	-	-	-	-	14.068
Издадени акредитиви	-	-	-	-	-	-
Останати потенцијални обврски (Посебна резерва)	15.992 (52)	-	-	2.127 (47)	279 (5)	18.398 (104)
Вкупно	30.008	-	-	2.080	274	32.361
Потенцијални средства						
Примени гаранции						
Останати потенцијални средства						
Вкупно	-	-	-	-	-	-

44. Трансакции со поврзаните страни (продолжува)

Б. Приходи и расходи кои произлегуваат од трансакциите со поврзаните страни

<i>во илјади денари</i>	Матично друштво	Подружници	Придружени друштва	Раководен кадар на Банката	Останати поврзани страни	Вкупно
2018 (тековна година)						
Приходи						
Приходи од камата	245	-	-	1.027	364	1.636
Приходи од провизии и надомести	514	-	-	119	121	754
Нето-приходи од тргување	-	-	-	-	-	-
Приходи од дивиденда	-	-	-	-	-	-
Капитална добивка од продажбата на нетековни средства	-	-	-	-	-	-
Останати приходи	-	-	-	-	-	-
Трансфери помеѓу субјектите	-	-	-	-	-	-
Вкупно	759	-	-	1.146	485	2.390
Расходи						
Расходи за камата	116	-	-	812	8.987	9.915
Расходи за провизии и надомести	-	-	-	-	-	-
Нето-загуби од тргување	-	-	-	-	-	-
Расходи за набавка на нетековните средства	-	-	-	-	-	-
Исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа	(24)	-	-	4	(2)	(22)
Останати расходи	13.498	-	-	-	1.615	15.113
Трансфери помеѓу субјектите	-	-	-	-	-	-
Вкупно	13.590	-	-	816	10.600	25.006

44. Трансакции со поврзаните страни (продолжува)

Б. Приходи и расходи кои произлегуваат од трансакциите со поврзаните страни

<i>во илјади денари</i>	Матично друштво	Подружници	Придружени друштва	Раководен кадар на Банката	Останати поврзани страни	Вкупно
2017 (претходна година)						
Приходи						
Приходи од камата	39	-	-	754	133	926
Приходи од провизии и надомести	482	-	-	119	70	672
Нето-приходи од тргување	-	-	-	-	-	-
Приходи од дивиденда	-	-	-	-	-	-
Капитална добивка од продажбата на нетековни средства	-	-	-	-	-	-
Останати приходи	-	-	-	-	-	-
Трансфери помеѓу субјектите	-	-	-	-	-	-
Вкупно	521	-	-	873	203	1.598
Расходи						
Расходи за камата	509	-	-	360	9.382	10.251
Расходи за провизии и надомести	-	-	-	-	-	-
Нето-загуби од тргување	-	-	-	-	-	-
Расходи за набавка на нетековните средства	-	-	-	-	-	-
Исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа	15	-	-	5	4	23
Останати расходи	15.403	-	-	3	1.634	17.041
Трансфери помеѓу субјектите	-	-	-	-	-	-
Вкупно	15.927	-	-	368	11.020	27.315

44. Трансакции со поврзаните страни (продолжува)

В. Надомести на раководниот кадар на Банката

	<i>во илјади денари</i>	
	тековна година 2018	претходна година 2017
Краткорочни користи за вработените	40.777	39.149
Користи по престанокот на вработувањето	-	-
Користи поради престанок на вработувањето	-	-
Плаќања на вработените врз основа на акции, подмирени со сопственички инструменти	-	-
Плаќања на вработените врз основа на акции, подмирени со парични средства	-	-
Останато	8.647	3.605
Вкупно	49.424	42.754

Со 31 декември 2018 година надоместите на лицата со посебни права и одговорности на Банката изнесуваат 49.424 илјади денари (2017: 42.754), од кои 40.777 илјади денари (2017: 39.149 илјади денари) се однесуваат на плати на 31 лице со посебни права и одговорности, а 8.647 илјади денари (2017: 3.605 илјади денари) се однесуваат на парични награди на раководен кадар, на исплатени јубилејни награди на лицата со посебни права и одговорности, на исплатен регрес за годишен одмор на 30 лица со посебни права и одговорности и на исплатени менаџерски осигурувања.

45. Наеми
A. Наемодавател
A.1 Побарувања по финансиски наеми

	Вкупно побарувања по финансиски наем	Период на достасување на побарувањата по финансиски наем		
		до 1 година	од 1 до 5 години	над 5 години
<i>во илјади денари</i>				
Состојба на 31 декември 2018(тековна година)	-	-	-	-
Сегашна вредност на минималните плаќања за наемот	-	-	-	-
Вкупно	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2017 (претходна година)	-	-	-	-
Сегашна вредност на минималните плаќања за наемот	-	-	-	-
Вкупно	-	-	-	-

45. Наеми (продолжува)

A.2. Побарувања по неотповикливи оперативни наеми

во илјади денари

	Вкупно побарувања по неотповикливи оперативни наеми	Период на достасување на побарувањата по неотповикливи оперативни наеми		
		до 1 година	од 1 до 5 години	над 5 години
Состојба на 31 декември 2018 (тековна година)	-	-	-	-
Сегашна вредност на минималните плаќања за наемот	-	-	-	-
Вкупно	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2017 (претходна година)	-	-	-	-
Сегашна вредност на минималните плаќања за наемот	-	-	-	-
Вкупно	-	-	-	-

во илјади денари

	Земјиште	Градежни објекти	Транспортни средства	Мебел и канцелариска опрема	Останата опрема	Други ставки на недвижностите и опремата	Вкупно
Вредност на имотот даден под оперативен наем:							
состојба на 31 декември 2018 (тековна година)	-	-	-	-	-	-	-
состојба на 31 декември 2017 (претходна година)	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно	-	-	-	-	-	-	-

45. Наеми (продолжува)
Б. Наемател
Б.1 Обврски по финансиски наеми

	Вкупно обврски по финансиски наем	Период на достасување на обврските по финансиски наем		
		до 1 година	од 1 до 5 години	над 5 години
<i>во илјади денари</i>				
Состојба на 31 декември 2018 (тековна година)	-	-	-	-
	-	-	-	-
Вкупно	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2017 (претходна година)	-	-	-	-
	-	-	-	-
Вкупно	-	-	-	-

45. Наеми (продолжува)
Б. Наемател (продолжува)
Б.1 Обврски по финансиски наеми (продолжува)

во илјади денари

	Земјиште	Градежни објекти	Транспортни средства	Мебел и канцелариска опрема	Останата опрема	Други ставки на недвижностите и опремата	Вкупно
Вредност на имотот земен под финансиски наем: Набавна вредност							
Состојба на 1 јануари 2017 (претходна година)	-	-	-	-	-	-	-
зголемувања	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓување и расходување)	-	-	-	-	-	-	-
останато	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2017(претходна година)	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 1 јануари 2018 (тековна година)	-	-	-	-	-	-	-
зголемувања	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓување и расходување)	-	-	-	-	-	-	-
останато	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2018 (тековна година)	-	-	-	-	-	-	-
Акумулирана амортизација и оштетување							
Состојба на 1 јануари 2017 (претходна година)	-	-	-	-	-	-	-
амортизација за годината	-	-	-	-	-	-	-
загуба поради оштетување во текот на годината	-	-	-	-	-	-	-
(ослободување на загубата поради оштетување во текот на годината)	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓување и расходување)	-	-	-	-	-	-	-
останато	-	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-	-

45. Наеми (продолжува)
Б. Наемател (продолжува)
Обврски по финансиски наеми
Б.1 (продолжува)

во илјади денари

	Земјиште	Градежни објекти	Транспортни средства	Мебел и канцелариска опрема	Останата опрема	Други ставки на недвижностите и опремата	Вкупно
Состојба на 31 декември 2017 (претходна година)	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 1 јануари 2017 (тековна година)	-	-	-	-	-	-	-
амортизација за годината	-	-	-	-	-	-	-
загуба поради оштетување во текот на годината	-	-	-	-	-	-	-
(ослободување на загубата поради оштетување во текот на годината)	-	-	-	-	-	-	-
(отуѓување и расходување)	-	-	-	-	-	-	-
останато	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 31 декември 2018 (тековна година)	-	-	-	-	-	-	-
Сегашна сметководствена вредност							
на 1 јануари 2017 (претходна година)	-	-	-	-	-	-	-
на 31 декември 2017(претходна година)	-	-	-	-	-	-	-
на 31 декември 2018 (тековна година)	-	-	-	-	-	-	-

46. Плаќања врз основа на акции

Датум на давање на опцијата
Датум на истекување на опцијата
Цена на реализација на опцијата
Цена на акцијата на датумот на давање на опцијата
Варијанса
Очекуван принос на дивидендата
Каматна стапка
Објективна вредност на датумот на давање на опцијата

<i>во илјади денари</i>	
тековна година 2018	претходна година 2017
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-
-	-

Состојба на 1 јануари

Промени во текот на годината:

опции дадени на членовите на Надзорниот одбор
опции дадени на членовите на Управниот одбор
останати дадени опции
форфетирани опции
реализирани опции
опции со истечен краен рок

Состојба на 31 декември

тековна година 2018		претходна година 2017	
број на опциите за акции	пондерирана просечна цена за опциите за акции	број на опциите за акции	пондерирана просечна цена за опциите за акции
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-

47 Пензиски планови

Банката нема дефинирано планови за надомести при пензионирање или опции за надоместување базирани на акции со состојба на 31 декември 2018 и 2017 година. Раководството смета дека сегашната вредност на идните обврски кон вработените во врска со надоместите при пензионирање и јубилејни награди не е од материјално значење за финансиските извештаи со состојба на 31 декември 2018 и 2017 година.

48 Настани по датумот на известување

Во 2018 година Советот на Народната банка на Република Македонија донесе нова Одлука за методологијата за управување со кредитниот ризик („Службен весник на Република Македонија“ бр. 149/18), која стапува на сила на 1 јули 2019 година. Измените беа направени со цел усогласување со барањата на Меѓународниот Стандард за Финансиско Известување (МСФИ) 9.

Во 2018 година беа донесени нов Закон за данок на личен доход и Закон за измени и дополнување на Законот за данок на добивка кои стапија на сила на 01 јануари 2019 година.

На седницата на Надзорен одбор одржана на 27.02.2019 година, донесени се:

- Предлог одлука за покривање на загубата на ТТК Банка за 01.01.2018 година;
- Предлог одлука за употреба и распоредување на нераспределената добивка на ТТК Банка АД Скопје за 2018 година и
- Предлог одлука за определување на износот на дивидендата и датуми на исплата на дивиденда за 2018 година (дивиденден календар).

Согласно Предлог одлуката за покривање на загуба на ТТК Банка за 01.01.2018 година, загубата се покрива на терет на акумулирана добивка. Станува збор за загуба од преоценување на финансиските средства согласно Одлуката за методологијата за евидентирање на сметководствените ставки и за подготовка на финансиските извештаи (Службен весник на РМ.бр.83/17). Имено Банката на 01.01.2018 година изврши преоценување на сите финансиски средства и обврски, и за сопственичките хартии од вредност за кои не постои активен пазар евидентираше акумулирана загуба како корекција на почетната состојба на 01.01.2018 година.

Согласно Предлог одлука за употреба и распоредување на нераспределената добивка на ТТК Банка АД Скопје за 2018 година, добивката се распределува на дел за резерви и дел за дивиденда на обичните акции.

По 31 декември 2018 година - датумот на известувањето, до денот на одобрувањето на овие финансиски извештаи, освен горенаведените, нема настани кои би предизвикале корекција на финансиските извештаи, ниту пак настани кои се материјално значајни за објавување во овие финансиски извештаи.

Прилог 1-Годишна сметка

ЕМБС: 06121110

Целосно име: ТТК БАНКА АД Скопје

Вид на работа: 570

Тип на годишна сметка: Годишна сметка

Тип на документ: Годишна сметка

Година : 2018

Листа на прикачени документи:
Финансиски извештаи**Биланс на состојба**

Ознака за АОП	Опис	Претходна година	Бруто за тековна година	Исправка на вредноста за тековна година	Нето за тековна година
140	-- АКТИВА:Парични средства и парични еквиваленти	1.096.112.333,00			1.335.799.123,00
145	-- Кредити на и побарувања од банки (146+147+148-149)	99.913.302,00			59.944.525,00
146	-- Кредити	100.013.333,00			60.004.583,00
149	-- Исправка на вредноста	100.031,00			60.058,00
150	-- Кредити на и побарувања од други комитенти (151+152-153)	4.362.972.172,00			4.756.037.718,00
151	-- Кредити	4.495.278.063,00			4.911.339.578,00
153	-- Исправка на вредноста	132.305.891,00			155.301.860,00
154	-- Должнички хартии од вредност(155+156+157-158)	1.699.747.319,00			1.772.946.128,00
155	-- Благајнички записи	525.573.406,00			514.464.397,00
156	-- Државни хартии од вредност	938.264.575,00			692.936.076,00
157	-- Останати должнички хартии од вредност	235.909.338,00			565.545.655,00
159	-- Вложувања во сопственички инструменти	119.824.826,00			114.328.619,00
169	-- Нематеријални средства (170+171+172+173+174)	17.965.041,00			16.704.021,00
172	-- Концесии, патенти, лиценци,заштитни знаци и слични права	3.376.131,00			2.973.039,00
174	-- Останати нематеријални средства	14.588.910,00			13.730.982,00
175	-- Материјални средства (176+177+178)	213.650.649,00			207.594.798,00
177	-- Недвижности и опрема	165.078.559,00			200.483.749,00
178	-- Останати материјални средства	48.572.090,00			7.111.049,00
179	-- Останати средства/побарувања (180+181+182+183+184+185+186+187+188+189+190+191-192)	213.336.640,00			38.806.387,00
180	-- Ограничени депозити	71.008.739,00			263.990,00
184	-- Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	121.183.910,00			17.014.710,00
188	-- Побарувања за данок на добивка				361.330,00
191	-- Останати побарувања	48.231.617,00			33.275.281,00
192	-- Исправка на вредноста	27.087.626,00			12.108.924,00
193	-- Одложени приходи и однапред платени трошоци	1.118.292,00			140.568,00
194	-- ВКУПНА АКТИВА (140+141+145+150+154+159+160+163+166+169+175+179+193)	7.824.640.574,00			8.302.301.887,00
195	-- ПАСИВА: ОБВРСКИ (196+202+208+213+222+223+227)	6.706.575.130,00			7.188.162.067,00
196	-- Обврски кон банки (197+198+199+200+201)	442.890.788,00			278.882.856,00
197	-- Трансакциски сметки	27.947,00			158.817,00
198	-- Депозити	55.365.150,00			
200	-- Обврски по кредити	387.497.691,00			278.724.039,00
202	-- Обврски кон други комитенти (203+204+205+206+207)	6.162.461.963,00			6.802.865.792,00
203	-- Трансакциски сметки	2.267.887.763,00			2.480.750.204,00
204	-- Депозити	3.742.295.554,00			4.150.207.176,00
205	-- Ограничени депозити	149.966.646,00			169.596.412,00

206	-- Обврски по кредити	2.312.000,00	2.312.000,00
213	-- Останати обврски (214+215+216+217+218+219+220+221)	86.235.275,00	86.915.780,00
218	-- Обврски за данок на добивка	2.944.057,00	1.007.198,00
221	-- Останати обврски	83.291.218,00	85.908.582,00
222	-- Одложено плаќање на трошоци и приходи во идните периоди	3.854.763,00	4.367.267,00
223	-- Резервирања за ризици и обврски (224+225+226)	11.132.341,00	15.130.372,00
224	-- Резервирања за вонбилансна кредитна изложеност	4.691.758,00	4.245.709,00
225	-- Резервирања за пензии и за други користи на вработените	137.670,00	
226	-- Останати резервирања	6.302.913,00	10.884.663,00
228	-- КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ (229+230-231+232 +235+236-237+238-239+240)	1.118.065.444,00	1.114.139.820,00
229	-- Запишан капитал	907.888.000,00	907.888.000,00
230	-- Премии од акции	126.879,00	126.879,00
232	-- Резерви (233+234)	98.521.451,00	104.229.429,00
233	-- Законска и статутарна резерва	98.521.451,00	104.229.429,00
235	-- Ревалоризациски резерви и останати разлики од вреднувањето	7.012.351,00	-650.349,00
236	-- Добивка за финансиската година	100.128.330,00	101.276.437,00
238	-- Задржана добивка	4.388.433,00	5.161.233,00
239	-- Пренесена загуба (-)		3.891.809,00
241	-- ВКУПНА ПАСИВА (195+228)	7.824.640.574,00	8.302.301.887,00
242	-- ВОНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА Вонбилансна евиденција-актива	4.283.792.988,00	4.326.491.187,00
243	-- Вонбилансна евиденција-пасива	4.283.792.988,00	4.326.491.187,00

Биланс на успех

Ознака за АОП	Опис	Претходна година	Бруто за тековна година	Исправка на вредноста за тековна година	Нето за тековна година
1	-- Приходи од камата	332.845.435,00			339.721.895,00
2	-- Расходи за камата	67.712.657,00			68.931.476,00
3	-- Приходи од провизии и надомести	152.237.614,00			153.243.528,00
4	-- Расходи за провизии и надомести	25.664.758,00			27.042.700,00
6	-- Нето добивка од трансакции со хартии од вредност	3.763.159,00			4.224.878,00
8	-- Нето добивка од курсни разлики	9.280.556,00			7.923.075,00
10	-- Останати приходи од дејноста	98.802.574,00			128.021.276,00
11	-- Трошоци за вработените (012+013+014)	164.246.301,00			162.618.303,00
12	-- Плати	105.578.692,00			100.483.887,00
13	-- Трошоци за даноци и придонеси за задолжително социјално осигурување	51.373.517,00			49.187.884,00
14	-- Останати користи за вработените	7.294.092,00			12.946.532,00
15	-- Амортизација на нематеријални средства и материјални средства	22.951.386,00			22.015.747,00
16	-- Исправка на вредност на нематеријални средства и материјални средства	45.189.203,00			61.040.935,00
17	-- Исправка на вредност, посебна резерва и резервирањата (018+019+020)	15.208.529,00			40.543.449,00
18	-- Исправка на вредност на активните билансни побарувања	14.385.343,00			36.099.369,00
19	-- Посебна резерва за вонбилансна кредитна изложеност	685.516,00			
20	-- Останати резервирања	137.670,00			4.444.080,00
22	-- Останати расходи од дејноста	144.059.544,00			138.150.266,00
23	-- Добивка од редовно работење (001+003+005+006+008+010) - (002+004 +007+009+011+015+016+017+021+022)	111.896.960,00			112.791.776,00
27	-- Добивка пред оданочување (023+025-026)	111.896.960,00			112.791.776,00
29	-- Данок од добивка (дел од Даночниот биланс)	11.768.630,00			11.515.339,00

30	-- Добивка за финансиската година (027-029)	100.128.330,00	101.276.437,00
32	-- Просечен број на вработени врз основа на часови на работа во пресметковниот период (во апсолутен износ)	269,00	246,00
33	-- Број на месеци на работење	12,00	12,00

Државна евиденција

Ознака за АОП	Опис	Претходна година	Бруто за тековна година	Исправка на вредноста за тековна година	Нето за тековна година
609	-- Набавна вредност на софтвер со лиценца	10.378.881,00			11.526.839,00
611	-- Акумулирана амортизација на софтвер со лиценца	4.830.230,00			5.657.258,00
612	-- Сегашна вредност на софтвер со лиценца(< или = АОП 174 од БС)	5.548.651,00			5.869.581,00
613	-- Набавна вредност на компјутерски софтвер развиен за сопствена употреба	52.478.445,00			53.458.983,00
615	-- Акумулирана амортизација на компјутерски софтвер развиен за сопствена употреба	43.664.914,00			45.824.310,00
616	-- Сегашна вредност на компјутерски софтвер развиен за сопствена употреба(< или = АОП 174 од БС)	8.813.531,00			7.634.673,00
625	-- Набавна вредност на градежни објекти	197.096.381,00			240.811.944,00
626	-- Акумулирана амортизација на градежни објекти	57.975.169,00			63.447.377,00
628	-- Сегашна вредност на градежни објекти (< или = од АОП 177 од БС)	139.121.212,00			177.364.567,00
629	-- Набавна вредност на транспортни средства	17.872.504,00			14.570.761,00
630	-- Акумулирана амортизација на транспортни средства	10.756.525,00			11.182.061,00
632	-- Сегашна вредност на транспортни средства (< или = од АОП 177 од БС)	7.115.979,00			3.388.700,00
633	-- Набавна вредност на информациска и телекомуникациска опрема)	576.305,00			300.856,00
634	-- Оштетување на информациска и телекомуникациска опрема	576.305,00			300.856,00
637	-- Набавна вредност на компјутерска опрема)	94.868.468,00			100.828.022,00
638	-- Оштетување на компјутерска опрема	81.888.481,00			85.218.196,00
640	-- Сегашна вредност на компјутерска опрема(< или = од АОП 177 од БС)	12.979.987,00			15.609.826,00
641	-- Оригинални уметнички и литературни дела (< од АОП 178 од БС)	148.479,00			139.313,00
645	-- Добивки од курсни разлики (= на АОП 008 од БУ)	9.280.556,00			7.923.075,00
653	-- Капитални добивки реализирани од продажба на средства	57.978.094,00			78.357.164,00
654	-- Приходи од минати години(< или = на АОП 010 од БУ)				180.119,00
655	-- Приходи врз основа на судски тужби, даноци и други административни такси(< или = на АОП 010 од БУ)	70.483,00			38.210,00
657	-- Други приходи(< или = на АОП 010 од БУ)	2.584.345,00			23.569.086,00
658	-- Расходи за провизии и надомести (= на АОП 004 од БУ)	25.664.758,00			27.042.700,00
659	-- Премии за осигурување на депозити(< или = на АОП 022 од БУ)	16.846.852,00			10.137.507,00
660	-- Трошоци за вработените (АОП 661+664+665) (= на АОП 011 од БУ)	164.246.301,00			162.618.303,00
661	-- Трошоци за плати	156.952.209,00			149.671.771,00
662	-- Придонеси од плати(< или = на АОП 013 од БУ)	42.250.136,00			40.411.158,00
663	-- Даноци од плати(= на АОП 013 од БУ)	9.123.381,00			8.776.726,00
665	-- Надомести за вработените врз основа на колективен договор	7.294.092,00			12.946.532,00
666	-- Материјални и слични трошоци(< или = на АОП 022 од БУ)	14.994.762,00			13.627.057,00

667	-- Трошоци за услуги(< или = на АОП 022 од БУ)	89.185.027,00	86.305.702,00
668	-- Премии за осигурување(< или = на АОП 022 од БУ)	2.216.994,00	714.682,00
669	-- Трошоци за надомести и други примања на членови на управен и надзорен одбор, одбор на директори и управители(< или = на АОП 022 од БУ)	8.565.231,00	4.825.620,00
670	-- Трошоци за службени патувања(< или = на АОП 022 од БУ)	1.730.446,00	1.642.854,00
671	-- Трошоци за репрезентација, маркетинг и пропаганда(< или = на АОП 022 од БУ)	6.033.696,00	3.893.426,00
672	-- Други административни трошоци(< или = на АОП 022 од БУ)	1.862.730,00	3.154.614,00
673	-- Трошоци од минати години(< или = на АОП 022 од БУ)	355.733,00	159,00
674	-- Даноци и придонеси од приход (< или = на АОП 022 од БУ)	1.242.669,00	1.410.410,00
675	-- Придонеси од приход (АОП 676+677+678+679)(< или = на АОП 022 од БУ)	658.661,00	701.931,00
676	-- Придонеси и членарини на здруженија и комори	601.661,00	644.931,00
677	-- Комунални такси	57.000,00	57.000,00
680	-- Трошоци за парични казни, такси и судски решенија(< или = на АОП 022 од БУ)	975.631,00	3.320.527,00
683	-- Други трошоци(< или = на АОП 022 од БУ)	1.503.998,00	3.167.782,00
684	-- Капитална загуба реализирана од продажба на средства	762.769,00	6.664.608,00
686	-- Просечен број на вработени врз основа на состојбата на крајот на месецот	269,00	246,00
687	-- Исплатена дивиденда	78.754.399,00	93.058.969,00

Структура на приходи по дејности

Ознака за АОП	Опис	Претходна година	Бруто за тековна година	Исправка на вредноста за тековна година	Нето за тековна година
2473	- 64.19 - Друго монетарно посредување				633.134.652,00

Потпишано од:

Andromahja Stefanoska
ani.stefanovska@ttk.com.mk
CN=KibsTrust Qualified Certificate Services, OU=Class 2
Managed PKI Individual Subscriber CA, OU=Symantec
Trust Network, O=KIBS AD Skopje, C=MK
KibsTrust Qualified Certificate Services

Изјавувам, под морална, материјална и кривична одговорност, дека податоците во годишната сметка се точни и вистинити.

Податоците од годишната сметка се во постапка на доставување, која ќе заврши со одлука (одобрување/одбивање) од страна на Централниот Регистар.

ПОДГОТВИ ЗА ПЛАЌАЊЕ ПЕЧАТИ ОТКАЖИ

Сите права се задржани © 2013 Централен Регистар на Република Македонија

Прилог 2-Годишен извештај

ТТК БАНКА АД Бр. 7
Бр. 02-795/12
30-01-2019 201__ год.
СКОПЈЕ

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ
за работењето на Банката
во 2018 година

јануари, 2019 г.

СОДРЖИНА

1. ПРОФИЛ НА БАНКАТА	3
2. ФИНАНСИСКИ ПОКАЗАТЕЛИ НА РАБОТЕЊЕТО	6
3. МАКРОЕКОНОМСКО И МОНЕТАРНО ОКРУЖУВАЊЕ	7
4. ПОЗИЦИЈАТА НА ТТК БАНКА АД СКОПЈЕ ВО БАНКАРСКИОТ СЕКТОР	9
5. РАБОТЕЊЕТО НА ТТК БАНКА АД СКОПЈЕ	11
5.1. Корпоративно управување на Банката	11
5.2. Финансиски перформанси на Банката	36
6. АКТИВНОСТИ ПО СЕГМЕНТИ	41
6.1. Управување со ризици	41
6.2. Корпоративно банкарство – Корпоративни клиенти и МСП	45
6.3. Деловна мрежа	47
6.4. Картично работење	49
6.5. Платен промет во земјата и странство	49
6.6. Електронско банкарство	50
6.7. Средства и ликвидност	50
6.8. Маркетинг и развој на производи	52
6.9. Информатичка технологија и позадински работи	56
6.10. Човечки ресурси	58
6.11. Внатрешна ревизија	59
6.12. Контрола на усогласеност на работењето на Банката со прописите и спречување на перење пари и финансирање тероризам	60
ПРИЛОГ 1 - ОРГАНИЗАЦИСКА СТРУКТУРА НА ТТК БАНКА АД СКОПЈЕ	62
ПРИЛОГ 2 – МРЕЖА НА ФИЛИЈАЛИ И ЕКСПОЗИТУРИ	63
ПРИЛОГ 3 – МРЕЖА НА БАНКОМАТИ	64

1. ПРОФИЛ НА БАНКАТА

ТТК Банка АД Скопје опстојува како акционерско друштво во својство на правно лице од 1 јули 2006 година, а како резултат на спојувањето на **Тетекс – Кредитна банка АД Скопје** и **Тетовска банка АД Тетово** во нова банка - ТТК Банка АД Скопје. ТТК Банка АД Скопје е горд сведок на историјата на развојот на банкарскиот систем уште од формирањето на најстарите банки во македонската банкарска историја.

Почетоците датираат уште од 1961 година кога е формирана Комунална Банка од Тетово којашто, пак, во 1962 година се трансформира во Комерцијална Банка Тетово. Во 1973 година Комерцијална Банка Тетово се спојува и работи во рамките на Стопанска Банка АД Скопје сè до независното издвојување како самостојна банка во 1995 година.

Правниот претходник, **Тетекс – Кредитна Банка АД Скопје**, датира од 2001 година, како резултат на спојувањето на Тетекс Банка АД Скопје (основана 25.12.1993 година) со Кредитна Банка АД Битола (основана во јуни 1993 година). Во 2004 година Тетекс – Кредитна Банка АД Скопје имплементира нов интегриран банкарски систем како поддршка за целокупната услуга кој, при формирањето на ТТК Банка АД Скопје, претставува значајна основа за работењето и надградбата на услугите на новата Банка.

Од друга страна, пак, другиот правен претходник на ТТК Банка АД Скопје, **Тетовска Банка АД Тетово** е основана во 1995 година како една од петте филијали коишто ги исполнуваат условите за самостојно банкарско работење и се издвојуваат како самостојни банки во рамките на процесот на реконструирањето на Стопанска Банка АД Скопје. Идејата за формирање на уште една банка во Република Македонија, веднаш по нејзиното осамостојување, потекна од АД „Тетекс“ Тетово од тогашниот и сегашен Претседател на Надзорниот одбор на Банката, г. Глигорие Гоговски.

Така, на почетокот на втората половина од 2006 година се основа ТТК Банка АД Скопје, каде што како доминантен сопственик се јавува „Тетекс“ АД Тетово, а Европската банка за обнова и развој како сопственик на 25% од капиталот на Банката. Во текот на 2013 и 2014 година Европската банка за обнова и развој постепено го намалуваше своето учество во акционерскиот капитал на Банката и од 16.11.2015 година таа повеќе нема свое учество во акционерскиот капитал на Банката.

ТТК Банка АД Скопје е универзална банка којашто успешно ги реализира сите банкарски активности, и тоа: кредитно и документарно работење со физички и правни лица, денарско и девизно штедење, платежни картички, тековни сметки, платен промет во земјата, платен промет во странство, тргување со хартии од вредност, издавање платежни и кредитни картички, менувачки работи, брз трансфер на пари MoneyGram, електронско банкарство, мобилно банкарство, електронски услуги и сервиси, како и други банкарски активности. Постојано креира нови и развиени форми на производи и услуги во согласност со потребите на клиентите следејќи ги современите трендови на банкарскиот пазар.

Во 2007 година Банката успешно ги пласира кредитните линии за развој на мали и средни претпријатија од средства на ЕБОР и ЕФСЕ. Во овој период Банката развива и промовира домашен бренд на дебитна и кредитна картичка.

Во 2008 година Банката го воведува интернационалниот бренд на дебитни и кредитни картички за физички и правни лица - VISA.

Во периодот од 2009 година до 2012 година, Банката имплементира нова модерна организациска структура преку која се создава моделот на „универзален банкарски шалтер“ и децентрализирана продажба на производи и услуги за брз и едноставен пристап до клиентите на пазарот преку широката мрежа на филијали и експозитури. Во овој период се спроведуваат активности за ребрендирање на дел од експозитурите и филијалите со цел создавање модерен, современ и унифициран изглед на истите. Во 2012 година Банката се вклучува во проектот за пласирање субвенционирани станбени кредити во организација на Министерството за финансии.

Во периодот од 2013 година до 2016 година, Банката делува во насока на проширување на мрежата на филијали и експозитури и унифицирање на изгледот на истите. Континуирано се унапредуваат условите на кредитните производи за физички лица, се надградуваат услугите во електронското банкарство, а се воведува и новата мобилна апликација за мобилно банкарство ТТК М-банк.

Во 2017 година, во согласност со пазарните услови и потребата за понуда на иновативни технолошки напредни банкарски производи и услуги, Банката за прв пат воведува ненаменски потрошувачки кредит – Инстант кредит достапен преку електронското банкарство, со целосно автоматизиран процес на анализа и одобрување. Континуирано се унапредуваат условите на кредитните производи за физички лица и се постигнува најголем обем во продажбата на кредитните производи од 2006 година.

Во 2018 година презема активности за континуирано подобрување на конкурентноста на производите и услугите. Понудата на кредитни производи се базира на атрактивни, конкурентни и поволни услови. Иновирањето и развојот на дигиталното банкарство, подобрувањето на квалитетот на услугата и искуството на корисниците останува императив со фокус на унапредување на продуктивноста и контролата на трошоците.

Од своето постоење Банката континуирано успешно ги пласира кредитните линии за поддршка на мали и средни претпријатија на Македонската банка за поддршка на развојот.

Преку својата централа во Скопје и широката мрежа од 7 филијали, 19 експозитури, 2 шалтери на територијата на Македонија заклучно со крајот на 2018 година, Банката ги извршува сите банкарски активности следејќи ги основните принципи на банкарското работење - стабилност, ликвидност, профитабилност и солвентност.

Во изминатите години ТТК Банка АД Скопје континуирано и успешно имплементира стратегија за корпоративна и општествена одговорност. Преку транспарентни и етички активности, Банката ги поддржува и ги промовира вредностите коишто го претставуваат нејзиното работење: доверба, традиција, ентузијазам, искуство и знаење, тимски дух и професионализам. Искуството, посветеноста и отворената соработка со институциите и лицата од општеството придонесоа за развој на компанија којашто е општествено и корпоративно одговорна, давајќи поддршка на лица и институции за развој на нормално и здраво опкружување

во кое секој поединец има еднакви права и можности. Активната поддршка што ТТК Банка АД Скопје ја дава на општеството е видлива од различните активности во форма на спонзорство или донација од Банката за културата, спортот и образованието, за што Банката има добиено многу награди за корпоративна и општествена одговорност.

За остварување на многубројните позитивни придобивки за заедницата, во изминатиот период ТТК Банка АД Скопје повеќе пати беше добитник на награди за општествена одговорност од Министерство за економија (за 2008 и 2010 година) и награди за филантропија од Центарот за институционален развој (за 2009 и 2011 година) и др.

Во 2016 година ТТК Банка АД Скопје го доби признанието Национален шампион во категоријата Награда за иновација на 10-тите по ред Европски бизнис-награди (најголемиот престижен европски бизнис-натпревар, поддржан од бизнис-лидери, академици, медиуми и политички претставници од цела Европа кој инспирира подобрување на конкурентноста на бизнисите во Европа). Наградата е потврда за активното, континуирано и ефикасно ангажирање на Банката во процесот на изнаоѓање проактивни и современи технолошки решенија за поедноставни, поконкурентни и подостапни производи и услуги за крајните корисници, физичките и правните лица.

○ **Изјава за мисија на Банката**

Изјавата за мисија ги содржи долгорочните цели и деловната филозофија на Банката.

Изјавата за мисија е однапред определен патоказ за развој на стратегиите за управување на бизнисот на Банката.

Изјавата за мисијата на ТТК Банка АД Скопје е:

Ние сме универзална банка-партнер за малите и средните претпријатија во Македонија, којашто креира вредности за своите акционери, клиенти и вработени, со помош на претприемничкиот и профитабилниот начин на размислување, оперативната ефикасност и градењето долгорочно партнерство.

Нашите вредности се:

Довербата – биди искрен, внимателен, доследен и транспарентен бидејќи довербата е основата на нашата работа;

Одговорноста – преземи иницијатива, донеси одлуки и застани зад нивната реализација; и

Тимската работа – креирај ефикасна и работна атмосфера, соработувај на сите нивоа со цел остварување подобри резултати.

2. ФИНАНСИСКИ ПОКАЗАТЕЛИ НА РАБОТЕЊЕТО

<i>во илјади денари</i>	31.12.2017	31.12.2018	промена за периодот
Показатели на билансот на состојба			
Вкупна актива	7.807.103	8.291.792	6,2%
Нето кредити на комитенти	4.345.434	4.745.889	9,2%
Бруто кредити на домаќинства	2.263.908	2.655.759	17,3%
Бруто кредити на стопанство	2.201.077	2.228.888	1,3%
Депозити од комитенти	6.160.150	6.800.554	10,4%
Капитал и резерви	1.118.065	1.114.140	-0,4%
Преземени средства/Вкупна актива	1,6%	0,2%	-1,4 пп
Квалитет на кредитно портфолио			
Вкупна кредитна изложеност (билансна и вонбилансна)	7.351.485	7.808.502	6,2%
Вкупна исправка на вредност и посебна резерва	152.851	156.297	2,3%
Адекватност на капиталот	16,7%	16,3%	-0,4 пп
Просечно ниво на резервираност	2,1%	2,0%	-0,1 пп
Покриеност на нефункционалните кредити со вкупната пресметана исправка на вредност и посебна резерва	113,7%	103,9%	-9,8 пп
Показатели за ликвидноста			
Ликвидна актива/Вкупна актива	31,6%	28,5%	-3,1 пп
Бруто кредити на комитенти/Депозити од комитенти	72,5%	71,8%	-0,7 пп
Показатели за профитабилноста и ефикасноста			
Добивка по оданочување	100.128	101.276	1,1%
Нето оперативен приход пред исправка на вредност на нефинансиски и финансиски средства	171.472	209.481	22,2%
Стапка на поврат на просечната актива (ROAA)	1,3%	1,3%	0,0 пп
Стапка на поврат на просечниот капитал (ROAE)	9,8%	10,0%	0,2 пп
Оперативни трошоци/оперативни приходи (Cost-to-income)	65,9%	60,5%	-5,4 пп
Нето приходи од камати / вкупни трошоци	80,0%	84,5%	4,5 пп
Нето провизии/Вкупни трошоци	38,2%	39,4%	1,2 пп

Јакнејќи го универзалниот банкарски модел во чиј фокус е клиентот, со зголемувањето на квалитетот на понудата, развојот на технолошки напредни производи и услуги, силниот акцент на јакнење на оперативната ефикасност, проактивното управување со ризикот и унапредувањето на контролата на трошоците, Банката ја заврши годината со најдобар финансиски резултат досега. Посветеноста на овие стратешки приоритети овозможи и оваа година да се потврди развиениот, силен и одржлив модел на успешно деловно работење коешто генерира вредност за сите заинтересирани страни, а во услови на силна конкуренција и динамичен пазар. Ефикасното управување со ненаплатливите побарувања овозможи дополнително да се подобри квалитетот на активата и да се зацврсти сопствената стабилност и перспективата за здрав раст. Се зачува висок степен на ликвидност со стапка на ликвидна актива од 28,5% и се задржа стабилна капитална позиција со стапка на адекватност на капиталот од 16,3%.

Во 2018 година, Банката оствари годишен пораст на депозитите од комитенти од 10,4% како резултат на порастот на депозитите од населението и финансиските институции. Соодветно на растот на изворите на средства, вкупната актива на Банката забележа пораст од 6,2%, односно во апсолутен износ 484,6 милиони денари. Притоа беше задржан и висок квалитет на кредитното портфолио со просечна резервираност од 2,0%, додека годишната стапка на раст на нето-кредитите на комитентите изнесува 9,2%, при што бруто кредитите од секторот домаќинства се зголемија за 17,3% и бруто кредитите од секторот стопанство за 1,3%.

Повисокиот финансиски резултат влијае и на подобрени и позитивни коефициенти за поврат на активата и капиталот на Банката.

3. МАКРОЕКОНОМСКО И МОНЕТАРНО ОКРУЖУВАЊЕ

Меѓународно опкружување. Негативните ризици за глобалната економија во овој период се слични со оние од октомврскиот циклус проекции, при што главниот ризик и натаму произлегува од можното натамошно ескалирање на трговскиот протекционизам на глобално ниво, и покрај постигнатата согласност меѓу САД и Кина за привремено одложување на планираното зголемување на трговските тарифи на почетокот на 2019 година. Другите ризици се однесуваат на можното побрзо затегнување на глобалните финансиски услови и ефектите особено врз брзорастечките економии, како и на зголемените политички ризици во некои земји од ЕУ и потенцијалната ескалација на геополитичките ризици во некои делови од светот.

Во однос на економските движења во еврозоната, првичната процена за БДП за третиот квартал на 2018 година покажува годишен раст од 1,7%, што претставува умерено забавување во однос на вториот квартал (2,2%). Од друга страна, најновите високофреквентни податоци и анкетни истражувања на домаќинствата и претпријатијата упатуваат на веројатност за остварување сличен или повисок економски раст во последниот квартал од годината. Во однос на инфлацијата во еврозоната, проценетите податоци за ноември упатуваат на нејзино натамошно забавување на 2% (од 2,2% во октомври), како резултат на понискиот раст кај сите компоненти. Притоа, најголемо забавување забележа енергетската инфлација, додека промените беа помали кај прехранбената и базичната инфлација.

Европска економија. Гледано низ призмата на одделните квантитативни показатели за надворешното опкружување на македонската економија, проекцијата за странската ефективна побарувачка за 2018 и 2019 година е минимално ревидирана надолу, додека за 2020 година е минимално ревидирана нагоре, во споредба со октомвриската оцена. Од друга страна, кај проекциите на странската ефективна инфлација е извршена минимална нагорна ревизија во целиот период на проекции. Во споредба со октомври се очекува дека американскиот долар ќе забележи нешто помала депрецијација во 2018 година, апрецијација наместо непроменета вредност во 2019 година и слична стапка на депрецијација во 2020 година на очекуваната во октомври. Проекциите за цените на примарните производи на светските берзи за 2018 и 2019 година главно се ревидирани надолу во однос на октомвриските оцени, додека за 2020 година повеќето цени бележат нагорна ревизија.

Споредбата на последните макроекономски показатели со нивната проектирана динамика во рамките на октомврскиот циклус проекции не упатува на позначителни отстапувања во одделните сегменти од економијата. Во согласност со објавените проценети податоци за БДП, економската активност во третиот квартал бележи солиден раст (3,0%), малку повисок од проектираната стапка во октомвриските проекции (2,5%). Ваквото нагорно отстапување главно се објаснува со повисокиот раст на извозот и со тоа поповолната нето извозна побарувачка, како и со повисокиот раст на јавната и личната потрошувачка во однос на очекувањата од октомвриските проекции, додека падот на бруто-инвестициите е поголем од очекуваниот. За четвртиот квартал, во услови на лимитиран обем на расположливи податоци, тешко

може да се даде попрецизна оцена за состојбата во економијата, иако дел од податоците упатуваат на продолжување на поволните движења во економијата и во овој квартал од годината (забрзан раст на активноста во индустријата и трговијата во октомври).

Кога станува збор за промените кај потрошувачките цени, во ноември стапката на инфлација изнесува 1,2% и е малку пониска од проектираната. Сепак, гледано збирно, годишната стапка на инфлација од 1,5% остварена во периодот јануари - ноември 2018 година соодветствува со октомвриската проекција. При тековна инфлација пониска од проектираната во октомври, но и најави за зголемување кај домашните цени на лебот, како и надворешни влезни претпоставки ревидирани во дивергентни насоки, ризиците во однос на проекцијата на инфлацијата за 2018 година се оценуваат како урамнотежени.

Монетарни движења. Во текот на четвртиот квартал НБРМ донесе одлука за дополнително намалување на основната каматна стапка за 0,25 процентни поени, така што каматната стапка изнесува 2,50%. Намалувањето на каматната стапка е одраз на натамошните поволни движења на девизниот пазар, коишто упатуваат на солидна надворешна позиција и стабилни очекувања на економските субјекти. Поволни се и поместувањата во депозитната база на банките, што исто така е сигнал за стабилни очекувања и доверба.

Во однос на движењата во монетарниот сектор, финалните податоци за октомври покажуваат месечен раст на **вкупните депозити** (од 0,9%) наспроти намалувањето во претходниот месец (од 0,3%). Анализирани од секторски аспект, месечното зголемување на вкупните депозити во најголем дел е резултат на растот на депозитите на претпријатијата, при истовремен раст и на депозитите на домаќинствата. Според валутната структура, зголемувањето на вкупните депозити во поголем дел произлегува од девизните депозити, при значителен придонес и на депозитите во домашна валута (со вклучени депозитни пари). На годишна основа, вкупните депозити во октомври се повисоки за 12,2%, при проектиран раст од 10,2% за четвртиот квартал на 2018 година, во согласност со октомвриската проекција.

Во однос на кредитниот пазар, во октомври, **вкупните кредити** на приватниот сектор остварија месечен раст од 0,5%, со што и натаму растат, но умерено забавено во однос на претходниот месец (месечен раст од 1,2%). Растот на кредитната активност во октомври речиси во целост произлегува од кредитите одобрени на домаќинствата. Според валутната структура, месечниот раст на вкупните кредити во целост произлегува од кредитите во домашна валута, при месечен пад на кредитите во странска валута. На годишна основа, вкупните кредити во октомври се повисоки за 8,2%, при проектиран раст од 8,4% за четвртиот квартал на 2018 година.

Општо гледано, најновите макроекономски показатели и оценки упатуваат на одредени отстапувања во однос на проектираната динамика, а согледувањата за амбиентот за спроведување на монетарната политика се малку поповолни од претходно. Остварениот раст на економската активност во третиот квартал е солиден и е малку над очекувањата, што заедно со ревидираните процени за остварувањата во првата половина од годината дава изгледи за остварување на проектираниот економски раст за целата 2018 година. Од аспект на инфлацијата, ризиците и натаму се оценуваат како урамнотежени, имајќи ги предвид малку пониските остварувања од

проектираните, при тековно дивергентни ревизии кај светските цени на примарните производи коишто се користат како влезни претпоставки во проекциите, но и најавите за зголемување на цените на лебот. Во рамки на монетарниот сектор, годишниот раст на депозитите и кредитите во октомври засега е во рамките на проектираниот раст за четвртиот квартал од годината.

4. ПОЗИЦИЈАТА НА ТТК БАНКА АД СКОПЈЕ ВО БАНКАРСКИОТ СЕКТОР¹

Позицијата на ТТК Банка АД Скопје се изразува низ една динамичка еволуција на перцепцијата, од Банка со добар имиџ, преку Банка со потврден имиџ до Банка со квалитетен имиџ.

Високата конкуренција во банкарскиот систем на РМ влијаеше на потребата Банката постојано да го негува своето скромно учество во банкарскиот пазар и истовремено претставуваше поттик да ја зајакне сопствената позиција како Банка што е блиска и флексибилна за малите и средните компании и којашто води посебна грижа за секторот население, прилагодувајќи ги постојните и воведувајќи нови иновативни производи што ќе ги задоволат потребите на комитентите.

Пазарното учество на ТТК Банка АД Скопје на ниво на банкарски систем во поодделни сегменти и билансни позиции е прикажано во следната табела:

Пазарно учество на ТТК Банка во банкарскиот систем			
Опис	30.09.2017	31.12.2017	30.09.2018
Билансна сума	1,7%	1,7%	1,6%
Депозити од нефинансиски сектор	1,7%	1,6%	1,6%
Капитал и резерви	2,2%	2,2%	2,0%
Кредити на нефинансиски сектор	1,4%	1,5%	1,5%

Во анализираниот период Банката го насочи кредитирањето кон секторот население со што може да се заклучи дека растот на кредитите од овој сектор е повисок од растот на групата мали банки и од растот на ниво на банкарски сектор.

Вкупна актива, кредити и депозити на ТТК Банка АД Скопје и банкарскиот сектор									
Опис	Банкарски сектор			Мали Банки			ТТК Банка АД Скопје		
	дек.17	сеп.18	промена %	дек.17	сеп.18	промена %	дек.17	сеп.18	промена %
Вкупна актива	461.992	485.285	5,0%	16.600	16.543	-0,3%	7.807	7.942	1,7%
Бруто кредити на клиенти	297.576	309.113	3,9%	10.000	10.248	2,5%	4.467	4.661	4,3%
претпријатија	155.536	154.928	-0,4%	4.902	4.729	-3,5%	2.208	2.178	-1,4%
домаќинства	138.830	150.486	8,4%	5.058	5.466	8,1%	2.256	2.481	10,0%
Депозити на клиенти	339.281	354.410	4,5%	11.851	12.028	1,5%	5.534	5.809	5,0%
претпријатија	92.460	96.981	4,9%	3.644	3.541	-2,8%	1.583	1.569	-0,9%
домаќинства	234.758	244.468	4,1%	7.497	7.649	2,0%	3.844	4.130	7,5%

¹Народна банка на Република Македонија - Показатели и податоци за банкарскиот систем за 30.9.2018 година.

Од страната на депозитите, исто така растот е определен од растот на депозитите од секторот домаќинства и истиот е повисок од растот кај групата мали банки и од растот на ниво на банкарски сектор.

Во текот на 2018 година ТТК Банка АД Скопје континуирано одржуваше висока и стабилна ликвидносна позиција којашто се потврдува преку движењето на ликвидносните показатели и стапките на ликвидност².

Показатели за ликвидносниот ризик на ТТК Банка АД Скопје и банкарскиот сектор															
Показатели	Банкарски систем					Мали банки					ТТК Банка				
	30.06.2017	30.09.2017	31.12.2017	30.06.2018	30.09.2018	30.06.2017	30.09.2017	31.12.2017	30.06.2018	30.09.2018	30.06.2017	30.09.2017	31.12.2017	30.06.2018	30.09.2018
Ликвидна актива / Вкупна актива	29,7%	29,5%	29,8%	30,1%	30,6%	36,5%	37,4%	33,6%	37,1%	34,4%	38,4%	38,2%	34,5%	35,1%	35,2%
Ликвидна актива / Краткорочни обврски	51,5%	51,7%	51,8%	52,7%	53,7%	62,6%	63,8%	59,6%	64,3%	60,0%	65,3%	63,1%	58,7%	62,5%	61,5%
Ликвидна актива / Депозити на домаќинства	56,6%	55,8%	57,0%	57,6%	59,4%	84,4%	86,0%	74,4%	81,7%	74,1%	77,1%	78,3%	70,1%	68,3%	72,3%

Банката одржува повисоко ниво на стапка на адекватност на капиталот, во однос на банкарскиот систем, со што се потврдува нејзината солвентност и стабилност во работењето. Сопствените средства на Банката за 2,5 пати го надминуваат капиталот за покривање на ризиците, што упатува на заклучок дека Банката поседува доволно ниво на сопствени средства за апсорпција на неочекуваните загуби.

Стапка на адекватност на капиталот на ТТК Банка АД Скопје и банкарскиот сектор				
Група	31.12.2016	30.09.2017	31.12.2017	30.09.2018
Банкарски систем	15,2%	16,5%	15,7%	16,3%
Мали банки	19,2%	17,7%	17,20%	18,1%
ТТК Банка АД Скопје	19,0%	17,8%	16,7%	17,1%

Профитабилноста на банкарскиот систем и натаму се подобрува. Главен фактор за подброто профитабилно работење и понатаму се намалената исправка на нефинансиските и финансиските средства како и растот на другите редовни приходи. Показателите за профитабилноста се подобрени, а зголемена е и оперативната способност на банките за создавање приходи коишто ги покриваат расходите од работењето. ТТК Банка АД Скопје во анализираниот период успеа да ја подобри својата оперативна ефикасност, преку раст на оперативните приходи и воедно заштеда на материјалните трошоци и сето тоа позитивно влијаеше врз профитната маргина.

Показатели за профитабилноста на ТТК Банка АД Скопје и банкарскиот сектор						
Показатели	Банкарски систем		Мали банки		ТТК Банка	
	31.12.2017	30.09.2018	31.12.2017	30.09.2018	31.12.2017	30.09.2018
Стапка на поврат на просечната актива (ROAA)	1,4%	2,2%	-0,2%	0,8%	1,3%	0,8%
Стапка на поврат на просечниот капитал (ROAE)	13,5%	19,5%	-1,6%	7,9%	9,8%	6,0%
Оперативни трошоци /Вкупни редовни приходи (Cost-to-income)	48,7%	45,7%	73,3%	69,0%	65,9%	58,4%
Нето каматен приход /Вкупни редовни приходи	65,4%	63,7%	53,4%	58,7%	52,5%	50,7%
Нето каматен приход/оперативни трошоци	134,1%	139,4%	72,9%	85,1%	79,7%	88,3%

² Пресметката на ликвидната актива е во согласност со методологијата на НБРМ којашто во структурата на ликвидната актива ги вклучува и државните обврзници.

5. РАБОТЕЊЕТО НА ТТК БАНКА АД СКОПЈЕ

5.1. Корпоративно управување на Банката

I. Информации и податоци за Собранието на акционери

Собранието на акционери е орган на Банката во кој акционерите на Банката ги остваруваат своите права, а на секој акционер запишан во акционерската книга на Банката, од денот на уписот, му припаѓа правото на учество во работата на Собранието и правото на глас. Во согласност со Статутот на Банката, секоја обична акција дава право на глас во Собранието на акционери, а секоја акција којашто дава право на глас, дава право на еден глас во Собранието на Банката.

Во текот на 2018 година Собранието на акционери ги вршеше работите од својата надлежност определени со закон и со Статутот на Банката односно на својата 28-ма седница којашто се одржа на 30.3.2018 година, којашто всушност беше годишно Собрание на акционерите на ТТК Банка АД Скопје.

На 28-та седница којашто се одржа на 30.3.2018 година, а со оглед на тоа дека тоа беше годишно Собрание на акционерите на ТТК Банка АД Скопје, во согласност со Законот за банките, Законот за трговските друштва и други закони и подзаконски акти, се разгледуваа годишните извештаи за работењето на Банката и на органите на Банката, како и други предлог-одлуки и предлог-акти коишто се во надлежност за усвојување/донесување од страна на Собранието на акционери. Притоа беа усвоени: Годишниот извештај за работењето на ТТК Банка АД Скопје во 2017 година и Мислењето по истиот од Надзорниот одбор, Финансиските извештаи на ТТК Банка АД Скопје за 2017 година ревидирани од Друштвото за ревизија „Мур Стивенс“ ДОО Скопје и Мислењето за извештаите од Надзорниот одбор, Годишната сметка на ТТК Банка АД Скопје за 2017 година, Извештајот и оцената на работата на Надзорниот одбор на ТТК Банка АД Скопје во 2017 година, и донесени: Одлуката за употреба и распоредување на нераспределената добивка на ТТК Банка АД Скопје за 2017 година, Одлуката за определување на износот на дивидендата и датуми на исплата на дивиденда за 2017 година (дивиденден календар), Одлуката за избор на друштво за ревизија за вршење ревизија на финансиските извештаи на ТТК Банка АД Скопје, Одлуката за именување член на Надзорен одбор на ТТК Банка АД Скопје и Одлуката за измена и дополнување на Деловникот за работа на Собранието на ТТК Банка АД Скопје.

II. Информации и податоци за Надзорниот одбор

II.1. Состав и членства на членовите на Надзорниот одбор во други органи на надзор и/или управување, надлежности и функционирање на Надзорниот одбор

Во согласност со член 48 и член 51 од Статутот на Банката, Надзорниот одбор на Банката се состои од седум членови, од кои два се независни членови.

Надзорниот одбор на Банката што функционираше во текот на 2018 година го сочинуваат:

1. Претседателот на Надзорниот одбор м-р Глигорие Гоговски, магистер по електротехнички науки, надвор од Банката има функција на извршен директор на Одборот на директори во „Тетекс“ АД Тетово (генерален директор).

2. Борислав Трповски, член на Надзорниот одбор е дипломиран правник со положен правосуден испит, надвор од Банката има функција на претседател на Одборот на директори на „Тетекс“ АД Тетово.
3. Тито Беличанец, член на Надзорниот одбор е доктор по правни науки, надвор од Банката има функција на неизвршен член на Одборот на директори на „Тетекс“ АД Тетово и член на Надзорниот одбор на „Македонија турист“ АД Скопје.
4. Доне Таневски, член на Надзорниот одбор е дипломиран економист, надвор од Банката има функција на претседател на Управниот одбор на „Македонија турист“ АД Скопје.
5. Златко Черепналкоски, член на Надзорниот одбор е дипломиран електроинженер, надвор од Банката има функција на директор за малопродажба во „Енерџи Деливери Солушнс“ ЕДС ДОО, Снабдување со електрична енергија.
6. Методија Несторовски, независен член на Надзорниот одбор е доктор по економски науки, надвор од Банката има функција на редовен професор на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ - Економски факултет и на независен член на Одборот на директори на КБ „Публикум Инвест“ АД Скопје.
7. Арсен Јаневски, независен член на Надзорниот одбор е доктор по правни науки, тој е професор во пензија, не членува во други органи на надзор и/или управување.

Надлежностите на Надзорниот одбор се определени со Законот за банките и други законски и подзаконски прописи, Статутот и интерните акти на Банката.

Надлежностите коишто му се определени на Надзорниот одбор со законските и подзаконските прописи и Статутот на Банката се:

- да врши надзор на работењето на членовите на Управниот одбор и да го следи работењето на лицата надлежни за функциите на контрола,

- да обезбеди добро работење, управување и стабилност на Банката и ја има крајната одговорност за создавање услови за добро работење и управување на/со Банката и за нејзината стабилност,

- да обезбеди навремено и точно финансиско известување до Народната банка на РМ и обезбедување услови за одржување ефикасна соработка со Народната банка на РМ,

- да е активно вклучен во надзорот над работењето на Банката, да е во тек со значајните промени во нејзиното работење и во нејзиното опкружување и да дејствува навремено за заштита на долгорочните цели на Банката,

- да ги усвојува деловната политика и развојниот план на Банката и да го следи нејзиното спроведување,

- да ги усвојува и да го следи спроведувањето и примената на следните политики: политиката за сигурноста на информативниот систем, политиката за избегнување судир на интереси, политиката за наградување, политиката за начинот на избор, следењето на работењето и на разрешување на членовите на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Управниот одбор, политиката за вршење внатрешна ревизија, како и политиката/политиките за управување со ризиците, вклучувајќи ги и политиката со којашто се определува начинот на управување со ризикот од неусогласеност и спроведување на контролата на усогласеноста на работењето на банката со прописите и политиката за користење услуги од надворешни лица,

- да ги усвојува и да го следи спроведувањето и примената на другите политики и интерните акти коишто се во негова надлежност, вклучително и системот на наградување во Банката и спроведувањето на интерните акти и процесите за слободно заштитено пријавување,

- да го усвојува и да го следи спроведувањето и примената на Кодексот за корпоративно управување;

- да го усвојува и да го следи спроведувањето и примената на Етичкиот кодекс,

- да донесува одлуки од негова надлежност и да разгледува и/или одобрува/усвојува финансиски и останати извештаи во согласност со законските и подзаконските прописи и Статутот и интерните акти на Банката,

- да ги формира законски пропишаните одбори и одборите чијашто обврска за формирање произлегува од подзаконските прописи и Статутот на Банката и да ги дефинира нивните права и обврски,

- да врши самооценување (коешто вклучува поединечна оцена и колективна оцена на членовите на Надзорниот одбор) и оцена на членовите на Одборот за управување со ризиците, Одборот за ревизија и Управниот одбор, во согласност со Политиката за начинот на избор, следењето на работењето и на разрешувањето на членовите на надзорниот одбор, одборот за управување со ризиците, одборот за ревизија и управниот одбор и

- да одлучува за други прашања утврдени со Статутот или други акти на Банката и законските и подзаконските прописи.

Во текот на 2018 година Надзорниот одбор ги извршуваше работите од своја надлежност определени со Законот за банките и други законски и подзаконски прописи, Статутот и интерните акти на Банката.

Надзорниот одбор, иако во согласност со Законот на банките треба да се состанува најмалку еднаш квартално, заради редовно следење и надзор на работењето на Банката, обезбедување добро работење и управување и стабилност на Банката, во текот на 2018 година се состануваше на месечно ниво и одржа дванаесет редовни седници, но исто така донесуваше одлуки и со писмена согласност на членовите.

Притоа Надзорниот одбор постојано го следеше работењето и економско-финансиската и ликвидносната состојба на Банката, кредитното портфолио, наплатата на побарувањата и текот на судските постапки, портфолиото на преземените средства и своите активности и работењето ги насочи кон остварување на финансиските цели на Банката утврдени со Деловната политика и Финансискиот план на Банката за 2018 година и продолжување на доброто, стабилно и профитабилно работење на Банката коешто во 2018 година се одрази со највисоко ниво на остварена билансна сума и добивка во досегашното работење на Банката, квалитетно и континуирано управување со ризиците во работењето на Банката, сигурноста на информативниот систем, усогласеноста на работењето на Банката со прописите и од областа на спречување перење пари и финансирање тероризам. Во таа насока, Надзорниот одбор врз основа на транспарентните, конструктивните и советодавните дискусии на Претседателот и на членовите на Надзорниот одбор, нивните стручни познавања, знаења и сознанија за светските економски движења и глобалните движења во еврозоната, макроекономските движења во земјата, а особено од банкарскиот сектор, донесуваше соодветни заклучоци за конкретни клучни прашања од работењето на Банката и за потребните претстојни активности во правец на подобрување на

работењето на Банката, одржување на вредноста на капиталот на Банката, максимизирање на профитабилноста на работењето со преземање прифатливи ризици, одржување на стабилноста, сигурноста и ликвидноста на Банката, како и одржување на добриот имиџ на Банката.

Надзорниот одбор усвои и Деловна политика и Развоен план на ТТК Банка АД Скопје за период 2018-2020 година во кој акт беше содржан и финансискиот план (Буџет) за 2018 година.

Со цел квалитетно управување со ризиците во работењето на Банката, усогласување со промените во работењето на Банката и промените во деловното опкружување и/или законската и подзаконската регулатива, во согласност со своите надлежности, Надзорниот одбор, ја оценуваше соодветноста на воспоставените политики за управувањето со ризици и имајќи ја предвид не/измената на регулативата од страна на Народна банка на РМ, како и не/променетите услови во работењето на Банката, одобри или усвои нивно целосно ревидирање, нивна измена и/или дополнување или ја продолжи нивната важност за следниот период и одобри или усвои и други измени и/или дополнувања во политиките и актите поврзани со останатото работење на Банката.

Надзорниот одбор усвои и нов Кодекс за корпоративно управување во ТТК Банка АД Скопје со кој се направи усогласување со Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка објавена во „Сл. весник на РМ“ бр. 24 од 6 февруари 2018 година, којшто всушност претставува ревидирана верзија на Кодексот за корпоративно управување бр.02-4367/4 од 28.4.2017 година со којшто пак беше направено усогласување со дотогаш донесените измени и дополнувања на Законот за банките и на Законот за трговските друштва.

Со цел да се направи усогласување со Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка, објавена во „Службен весник на РМ“ бр. 24/2018 година, Надзорниот одбор донесе и нова Политиката за начинот на избор, следење на работењето и на разрешувањето на членовите на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Управниот одбор. Новодонесената Политика за начинот на избор, следење на работењето и на разрешувањето на членовите на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Управниот одбор всушност претставува ревидирана верзија на Политиката за начинот на избор, следење на работењето и на разрешување на членовите на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Управниот одбор бр.02-6305/9 од 29.6.2017 година со којашто беше направено усогласување со Законот за изменување и дополнување на Законот за банките објавен во „Службен весник на РМ“ бр. 190 од 17 октомври 2016 година и Статутот на ТТК Банка АД Скопје од 3.4.2017 година, а со истата се доуредени елементите што не беа опфатени со постојната, а како задолжителни минимум елементи се пропишани во глава VII точка 51 Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка.

Со цел усогласување со Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка, објавена во „Службен весник на РМ“ бр. 24/2018 година, Надзорниот одбор усвои и:

- нов Етички кодекс којшто всушност претставува ревидирана верзија на Етичкиот кодекс бр. 02-7296/10 од 27.7.2017 година, а со истиот се дефинирани минимум потребните стандарди и етички норми на прифатливо однесување, а воведени се и

дополнителни норми и стандарди кои ги поттикнуваат вработените да ги почитуваат етичките норми и да ги извршуваат задачите совесно, одговорно, чесно, во согласност со своите знаења и искуство и почитувајќи ги прописите, а исто така и се ограничуваат/забрануваат активности коишто се спротивни на закон и интерните акти.

- нова Политика за наградување којашто всушност претставува ревидирана верзија на постојната, а посуштински направеното ревидирање се состои во попрецизно дефинирани правила и критериуми за наградување и транспарентен, конкурентен и одговорен систем на наградување на членовите на Управниот Одбор, лицата надлежни за функциите на контрола, останатите лица со посебни права и одговорности како и вработените во Банката, јасни и транспарентни правила и критериуми за определување на висината на вкупниот надоместок, а особено јасно определување и разграничување меѓу фиксниот и варијабилниот дел од вкупниот надоместок, воведување критериуми за награда на лицата надлежни за функциите на контрола (управување со ризиците, контрола на усогласеноста со прописите и внатрешна ревизија).

- нова Политика за идентификување и спречување судир на интереси, којашто е ревидирана верзија на Политиката за идентификување и спречување судир на интереси бр. 02-7296/15 од 27.7.2017 година, а со која е уредена обврската за известување кон Народна банка на РМ во врска со дадени изјави за судир на интереси и постапката за постапување во случај на неусогласеност со оваа Политика од страна на надлежните служби во Банката.

- нова Политика за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите, којашто е ревидирана верзија на Политиката за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите бр. 02-5388/18 од 30.5.2017 година и во истата е дефинирана функцијата контрола на усогласеноста со прописите како една од функциите на контрола и се допрецизираат одговорностите на Надзорниот и Управниот одбор во обезбедувањето целосна независност на функциите на контрола и опфатот на активностите на функцијата контрола на усогласеноста со прописите.

- Политика за систем на внатрешна контрола и функции на контрола којашто е заснована на глава V. Систем за внатрешна контрола и функции на контрола од новата Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка („Сл. весник на РМ“ бр. 24/2018).

Исто така, Надзорниот одбор разгледа и одобри и акти и одлуки коишто во согласност со закон се доставуваат на усвојување/донесување до Собранието на акционери на Банката, како акти и одлуки чиешто усвојување/донесување е во надлежност на Собранието на акционери.

На своите седници Надзорниот одбор разгледа/усвои месечни, квартални и годишни извештаи за управувањето со кредитниот ризик и останатите видови ризици на коишто е изложена Банката во своето работење, а во согласност со Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка разгледа/усвои и квартални извештаи за трансакции со поврзани лица со Банката кои произлегуваат од билансни и вонбилансни побарувања на Банката-по основ одобрени изложености во кој беа содржани износот на одобрени кредити и на други облици на изложеност на/кон лицата со посебни права и одговорности во Банката, како и во врска со управувањето со преземените средства стекнати по основ на наплата на побарувања на Банката, извршени стрес-тест анализи на изложености на Банката на поедини ризици и комбиниран стрес-тест за заедничкото влијание на повеќе ризици истовремено,

извештаи/прегледи од Секторот за правни работи и проблематични пласмани за текот на судските постапки од/против Банката и поведените извршни постапки за наплата на побарувањата на Банката по основ на реализација на хипотеки/залози и други основи, како и други информации, анализи, извештаи од негова надлежност.

Надзорниот одбор ги разгледа и ги усвои и извештаите коишто во согласност со Законот за банките и Статутот на Банката имаат обврска да ги доставуваат на квартално, полугодишно и годишно ниво другите органи на Банката/Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Управниот одбор), како и Службата за внатрешна ревизија, Службата за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите и Одделот за спречување на перење пари и финансирање тероризам и Одговорното лице за обезбедување сигурност на информативниот систем на Банката (ОСИС). Притоа Надзорниот одбор во извештајниот период ги разгледа:

- кварталните извештаи за работа на Одборот за управување со ризици во текот на 2018 година, како и Извештајот со содржана оцена за работата на Одборот за управување со ризици во 2017 /колективно и од аспект на поединечните членови/,

- кварталните извештаи за работа на Одборот за ревизија во текот на 2018 година, Полугодишниот извештај за работа на Одборот за ревизија во периодот јануари-јуни 2018 година, како и Годишниот извештај со содржана оцена за работата на Одборот за ревизија во 2017 година /колективно и од аспект на поединечните членови/,

- Извештајот на Управниот одбор за поставеноста и ефикасноста на системот на внатрешна контрола во 2017 година,

- Полугодишниот извештај за работа на Службата за внатрешна ревизија во периодот јануари-јуни 2018 година, како и Годишниот извештај на Службата за внатрешна ревизија за 2017 година,

- Извештаите за активностите во Службата за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите и Одделот за спречување на перење пари и финансирање тероризам за периодите од јули до декември 2017 година и од јануари до јуни 2018 година, како и извештаите во кои беа опфатени тримесечните активности во Одделот за спречување на перење пари и финансирање тероризам во периодот октомври-декември 2017 година и во текот на 2018 година за периодите јануари-март, април-јуни и јули-септември.

- Извештаите за информативна сигурност за периодите јули-декември 2017 година и јануари-јуни 2018 година.

Исто така во согласност со подзаконската регулатива на Народна банка на РМ, Надзорниот одбор разгледа/усвои: Извештај за износот и видот на преземени средства, преземени активности за продажба и реализирање на плановите за продажба и износот на продадените преземени средства за период 1.10.2017-31.12.2017 година и извештаи за износот и видот на преземени средства, преземени активности за продажба и реализирање на плановите за продажба и износот на продадените преземени средства во текот на 2018 година за периодите јануари-март, април-јуни и јули-септември, како и Годишен извештај за износот на вкупното оштетување по одделни преземени средства за периодот од 1.1.- 31.12.2017 година.

На сите свои одржани седници во текот на 2018 година Надзорниот одбор ги разгледа и ги усвои и извештаите на Службата за внатрешна ревизија од извршени редовни ревизии во согласност со Годишниот план на Службата за внатрешна ревизија за 2018 година одобрен од негова страна, како и од извршени инцидентни непланирани ад хок ревизии и извештаи за следење реализација на дадените

препораки, а го разгледа и го усвои и Извештајот на Службата за внатрешна ревизија бр.1 за оцена на постапување на Банката по Препорака на НБРМ бр.15-17610/9 од 31 јули 2018 година. При разгледувањето на извештаите од извршените ревизии Надзорниот одбор ги анализираше наодите содржани во истите и го следеше статусот на реализација на препораките на Службата за внатрешна ревизија по однос на констатираните наоди од ревизиите. Исто така, на одржаните седници во текот на 2018 година, Надзорниот одбор разгледуваше и останати извештаи произлезени од законската и подзаконската регулатива и од интерните акти на Банката, пред се поврзани со управување со ризиците на кои е изложена Банката во своето работење, како и останати информации и слично од доменот на останатото работење на Банката доставувани од надлежните служби.

На седниците на Надзорниот одбор беа разгледувани и записници и/или извештаи од извршени непосредни контроли од страна на Народна банка на РМ и други надлежни институции.

Во согласност со Одлуката на Народна банка за основните начела и принципи на корпоративното управување во банка Надзорниот одбор достави Извештај за своето работење во 2017 година до Собранието на Банката. Исто така, во согласност со Законот за банките и Статутот на Банката, изврши оцена на сопствената работа од аспект на поединечните членови и колективно и за тоа го извести Собранието на Банката во рамките на доставениот Извештај за своето работење во 2017 година.

Исто така, во согласност со определената надлежност со Законот за банките и Статутот на Банката, на својата 12-та седница одржана на 27.2.2018 година Надзорниот одбор го разгледа и го одобри Предлогот на Одборот за ревизија за назначување на Друштвото за ревизија „Грант Торнтон“ ДОО Скопје за вршење ревизија на финансиските извештаи на ТТК Банка АД Скопје за 2018 година, за донесената Одлука го извести Собранието на Банката и му предложи истото и да биде избрано.

II.1.1. Начин на избор, именување и разрешување на членовите на Надзорниот одбор

Членовите на Надзорниот одбор ги избира, именува и разрешува Собранието на Банката со мнозинство од акциите со право на глас претставени на Собранието. Изборот, односно именувањето и разрешувањето се врши со јавно гласање, а кон тајно гласање се пристапува по барање на еден или повеќе акционери кои имаат најмалку 1/10 од вкупниот број акции со право на глас коешто се спроведува на законски пропишан начин.

При изборот и именувањето на членовите на Надзорниот одбор се води грижа кандидираните членови за Надзорен одбор да ги исполнуваат потребните услови во согласност со законот и Статутот на Банката, како и Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка. Исто така, Собранието на Банката води соодветна грижа за балансиран состав на експертски знаења и адекватна персонална квалификација на членовите на Надзорниот одбор, како и за исполнување на критериумот предвиден со Законот за банките според кој една четвртина од членовите на Надзорниот одбор треба да бидат независни членови кои ги исполнуваат критериумите за независност определени со истиот закон.

За именувањето на членовите на Надзорниот одбор се спроведува постапка за добивање претходна согласност од Гувернерот на Народна банка на РМ.

Разрешувањето на членовите на Надзорниот одбор од страна на Собранието на Банката се врши на законски пропишан начин, во случаи во согласност со законот и Статутот на Банката, како и во случај кога со оцената на членовите на Надзорниот одбор се утврдени слабости и за надминување на истите е предложено назначување нови членови или замена на постојните членови.

Во согласност со член 48 и член 51 од Статутот на Банката, Надзорниот одбор на Банката се состои од седум членови, од кои два се независни членови. Членовите на Надзорниот одбор од своите редови избираат претседател на Надзорниот одбор. Мандатот на членовите на Надзорниот одбор трае четири години, а во случај на предвремено престанување на функцијата на член/ови на Надзорниот одбор, на првата наредна седница на Собранието на Банката се врши избор за испразнетите места за остатокот од мандатот. Исто лице не може да биде независен член на Надзорниот одбор подолго од три последователни мандати.

Членовите на Надзорниот одбор на ТТК Банка АД Скопје се именувани под услови, критериуми и спроведена постапка за добивање претходна согласност од Гувернерот на НБРМ во согласност со законот и подзаконските акти на НБРМ и Статутот на Банката, при што е утврдено исполнувањето на потребните услови и критериуми за нивното именување, а за независните членови и критериумите за независност утврдени со Законот за банките. Независните членови на Надзорниот одбор и физичките лица поврзани со нив не се вработени и не се лица со посебни права и одговорности во Банката, не се акционери со квалификувано учество во Банката и не застапуваат акционер со квалификувано учество во Банката, не работат, односно во последните три години не работеле во друштво за ревизија коешто во тој период вршело ревизија на работењето на Банката и во последните три години немале материјален интерес или деловен однос со Банката во вредност којашто просечно годишно надминува 3 милиони денари.

Членовите на Надзорниот одбор имаат соодветни знаења и искуство за извршување на своите надлежности и посветуваат доволно време за извршување на обврските што произлегуваат од надлежностите пропишани со Законот за банките и избегнуваат судир на интересите, притоа императивно почитувајќи ги правилата пропишани во случај на појавен судир на интереси и обврските за давање писмени изјави.

Членовите на Надзорниот одбор поседуваат знаења и искуство потребни за независен надзор на работењето на Банката, за разбирање на активностите што ги врши Банката и материјалните ризици на коишто е изложена.

II.2. Информации и податоци за Одборот за управување со ризици

II.2.1. Состав и членства на членовите на Одборот за управување со ризици во други органи на надзор и/или управување, надлежности и функционирање на Одборот за управување со ризици

Во согласност со член 58 од Статутот на Банката, Одборот за управување со ризици на ТТК Банка АД Скопје се состои од пет члена.

Одборот за управување со ризици што функционираше во текот на 2018 година го сочинуваат:

1. Наталија Алексова, претседател на Одборот за управување со ризици, дипломиран економист, член на Управниот одбор на Банката, а надвор од Банката

е член на Управниот одбор во Академијата за банкарство и информатичка технологија, Скопје.

2. Душица Иванџикова, заменик-претседател на Одборот за управување со ризици, магистер по економски науки од областа на монетарната економија, директор на Дирекцијата за управување со ризици, не членува во други органи на надзор и/или управување.
3. Димитри Трпоски, член на Одборот за управување со ризици, магистер по бизнис администрација, директор на Секторот Стратешко банкарство, не членува во други органи на надзор и/или управување.
4. Зоран Колев, член на Одборот за управување со ризици, доктор по економски науки, заменик-директор на Секторот за комерцијално банкарство, не членува во други органи на надзор и/или управување.
5. Јованка Ралевиќ, член на Одборот за управување со ризици, дипломиран економист, директор на Дирекцијата за средства и ликвидност, не членува во други органи на надзор и/или управување.

Надлежностите на Одборот за управување со ризици се определени со Законот за банките и други законски и подзаконски прописи, Статутот и интерните акти на Банката.

Надлежностите коишто му се определени на Одборот за управување со ризици со Законот за банките и Статутот на Банката се:

- постојано да го следи и оценува степенот на ризичност на Банката и да го утврдува прифатливото ниво на изложеност на ризици со цел минимизирање на загубите од изложеност на Банката на ризик;
- да воспоставува политики за управување со ризици и да ја следи нивната примена;
- да ги следи прописите на Народната банка на РМ коишто се однесуваат на управувањето со ризици и усогласеноста на Банката со овие прописи;
- да врши оценка на системите на управување со ризиците во Банката;
- да утврдува краткорочни и долгорочни стратегии за управување со одделните видови ризици на коишто е изложена Банката;
- да ги анализира извештаите за изложеноста на Банката на ризик изработени од службите во Банката коишто вршат оценка на ризиците и да предлага стратегии, мерки и инструменти за заштита од ризици;
- да ја следи ефикасноста на функционирањето на системите на внатрешна контрола во управувањето со ризици;
- да ги анализира ефектите од управувањето со ризиците врз перформансите на Банката;
- да ги анализира ефектите од предложените стратегии за управување со ризици, како и предложените стратегии, мерки и инструменти за заштита од ризици,
- да врши оценка на усогласеноста на цените на производите и услугите што ги нуди Банката со нивото на преземен ризик, во согласност со деловната политика и развојниот план на Банката;
- квартално да го известува Надзорниот одбор за промените во ризичните позиции на Банката, промените во стратегијата за управување со ризици, ефектите од управувањето со ризиците врз перформансите на Банката, како и преземените мерки и инструменти за заштита од ризиците и ефектите од истите;
- да одобрува изложеност кон лице од над 10% до 20% од сопствените средства на Банката;

- други активности во согласност со законската и подзаконската регулатива и интерните акти на Банката.

Одборот за управување со ризици во 2018 година работеше и одлучуваше во рамките на своите надлежности утврдени со закон и подзаконски акти, Статутот и другите интерни акти на Банката, на своите седници коишто, во согласност со Законот за банките, се одржуваа еднаш неделно.

На своите седници Одборот за управување со ризици редовно ги следеше ризиците на коишто е изложена Банката во своето работење и го следеше и оценуваше степенот на ризичност на Банката преку разгледување соодветни/воспоставени извештаи произлезени од закон, подзаконски акти и интерните акти на Банката коишто го регулираат управувањето со ризиците, како и останата извештајна документација подготвена по укажана потреба во насока на надминување одредени воочени слабости и/или подобрување на управувањето и следењето на ризиците на коишто е изложена Банката во работењето и/или изготвена на барање на Одборот по оценета потреба за дополнително согледување на потенцијалните ризици во работењето на Банката.

Преку оваа документација, Одборот за управување со ризици вршеше и оценка на системите на управување со ризиците на Банката и ги анализираше ефектите од управувањето со ризиците врз перформансите на Банката, го следеше спроведувањето на стратегијата за управување со ризиците и воспоставените политики за управување со ризиците, се грижеше за воспоставување соодветни политики преку нивно ревидирање во согласност со променетата подзаконска регулатива на НБРМ и/или променетите услови во работењето на Банката и обезбедување формално правно усвојување од страна на Надзорниот одбор на Банката. Исто така, преку разгледување на истата оваа документација, Одборот за управување со ризици го следеше и спроведувањето на интерните акти донесени од Управниот одбор на Банката во врска со одделните видови ризици на коишто е изложена Банката во своето работење.

Во согласност со своите надлежности, Одборот за управување со ризици ја следеше и усогласеноста на работењето на Банката со прописите од областа на управувањето со ризици и ги следеше и оценуваше системите на внатрешна контрола и контролните правила и механизми воспоставени за идентификување, мерење, оценка и следење на ризиците на коишто е изложена Банката, како и по однос на тестирање на изложеноста на Банката кон истите. Исто така изврши и оценка на усогласеноста на цените на производите и услугите со нивото на преземен ризик, во согласност со деловната политика и развојниот план на Банката.

Во периодот 1.1.- 31.12.2018 година Одборот за управување со ризици одржа 52 седници, на кои донесе одлуки за ревидирање на воспоставените политики за управување со ризиците, утврди ревидирани политики или ја продолжи важноста на веќе воспоставени политики, како и одлуки за одобрување на изложености кон лица од над 10% до 20% од сопствените средства на Банката. На своите седници, разгледувајќи ги доставените материјали, со свои констатации и инструкции упатуваше и насочуваше на потребата од преземање мерки и активности, особено во делот на наплатата на достасаните побарувања на Банката како потенцијален ризик од предизвикување дополнителни резервации коишто директно се рефлектираат со негативен ефект врз резултатот од работењето на Банката.

Одборот за управување со ризици, во согласност со Законот за банките и Статутот на Банката, доставуваше квартални извештаи за својата работа до Надзорниот одбор на Банката и до Одборот за ревизија.

Исто така, во согласност со Законот за банките и Статутот на Банката, Одборот за управување со ризици изврши оценка на сопствената работа од аспект на поединечните членови и колективно и истата ја достави до Надзорниот одбор на Банката во рамките на доставениот Извештај за својата работа во 2017 година.

II.2.2. Начин на избор, именување и разрешување на членовите на Одборот за управување со ризици

Членовите на Одборот за управување со ризици ги избира, именува и разрешува Надзорниот одбор на Банката. Изборот и именувањето на членовите на Одборот за управување со ризици го врши Надзорниот одбор од редот на лицата со посебни права и одговорности определени со Статутот на Банката, притоа водејќи сметка членовите на Одборот за управување со ризици да ги исполнуваат потребните услови во согласност со законот и Статутот на Банката, а во Одборот за управување да има членство на членот на Управниот одбор кој е одговорен за следење на управувањето со ризиците, како критериум што е утврден со Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка.

Изборот и именувањето на членовите на Одборот за управување со ризици се спроведува на начин и во постапка определени со Статутот на Банката за работењето и начинот на одлучување на Надзорниот одбор на Банката и Деловникот за работа на Надзорниот одбор.

Разрешувањето на членовите на Одборот за управување со ризици се врши од страна на Надзорниот одбор на Банката на начин и постапка како при нивното именување, а во случаи во согласност со законот и Статутот на Банката, како и во случај кога со оцената на членовите на Одборот за управување со ризици се утврдени слабости и за надминување на истите е предложено назначување нови членови или замена на постојните членови.

Составот на Одборот за управување со ризици е во согласност со член 90 став 2 од Законот за банките, член 58 точка 1 од Статутот на Банката и точка 24 од Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка со тоа што еден од членовите на Управниот одбор (според статутарните одредби тоа е членот на Управниот одбор во чијашто надлежност е Секторот Стратешко банкарство, а со оглед на тоа дека во негова надлежност е Дирекцијата за управување со ризици исполнет е и критериумот за задолжително членство во Одборот за управување со ризици утврден со Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка), а другите членови се лица со посебни права и одговорности именувани во согласност со одредбите од Статутот на Банката, каде што точно е определено од кои организациски единици и кои носители на раководни функции треба да го сочинуваат. Мандатот на членовите на Одборот за управување со ризици трае четири години, а претседателот и заменик-претседателот на Одборот за управување со ризици се бираат од редот на именуваните членови на Одборот за управување со ризици.

Именуваните членови на Одборот за управување со ризици ги исполнуваат потребните услови и критериуми предвидени со Законот за банките, Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка и Статутот на Банката и имаат искуство во областа на финансиите или банкарството од најмалку три години, како и

познавање на работењето на Банката, нејзините производи и услуги и на ризиците на коишто е изложена Банката во своето работење.

II.3. Информации и податоци за Одборот за ревизија

II.3.1. Состав и членства на членовите на Одборот за ревизија во други органи на надзор и/или управување, надлежности и функционирање на Одборот за ревизија

Во согласност со член 61 од Статутот на Банката, Одборот за ревизија се состои од шест членови, од кои четири членови се избираат од редот на членовите на Надзорниот одбор на Банката и два се независни членови, од кои најмалку еден мора да биде овластен ревизор.

Одборот за ревизија на ТТК Банка АД Скопје што функционираше во текот на 2018 година го сочинуваат:

1. Душко Апостолоски, претседател и независен член на Одборот за ревизија, дипломиран економист, надвор од Банката е управител на „Бенд Ревизија и Консалтинг“ ДОО Тетово.
2. Данче Зографска, независен член на Одборот за ревизија, дипломиран економист, надвор од Банката е управител на Друштво за ревизија и проценка „Елит“ ДООЕЛ Скопје.
3. м-р Глигорие Гоговски, член на Одборот за ревизија од редот на членовите на Надзорниот одбор на Банката, каде што по функција е претседател на Надзорниот одбор, магистер е по електротехнички науки, надвор од Банката има функција на извршен директор на Одбор на директори (генерален директор) на „Тетекс“ АД Тетово.
4. Борислав Трповски, член на Одборот за ревизија од редот на членовите на Надзорниот одбор на Банката, дипломиран правник со положен правосуден испит, надвор од Банката има функција на претседател на Одборот на директори на „Тетекс“ АД Тетово.
5. Методија Несторовски, член на Одборот за ревизија од редот на членовите на Надзорниот одбор на Банката, доктор по економски науки, надвор од Банката е редовен професор на Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Економски факултет и независен член на Одбор на директори на КБ „Публикум Инвест“ АД Скопје.
6. Златко Черепналкоски, член на Одборот за ревизија од редот на членовите на Надзорниот одбор на Банката, дипломиран електроинженер, надвор од Банката има функција на директор за малопродажба во „Енерџи Деливери Солушнс“ ЕДС ДОО, Снабдување со електрична енергија.

Претседателот на Одборот за ревизија Душко Апостоловски и членот на Одборот за ревизија Данче Зографска се и овластени ревизори.

Надлежностите на Одборот за ревизија се определени со Законот за банките и други законски и подзаконски прописи, Статутот и интерните акти на Банката.

Надлежностите што му се определени на Одборот за ревизија со Законот за банките и Статутот на Банката се:

- да ги разгледува финансиските извештаи на Банката и да се грижи за точноста и транспарентноста на објавените финансиски информации за работењето на Банката во согласност со прописите за сметководство и меѓународните сметководствени стандарди;
- да ги разгледува и да ги оценува системите за внатрешна контрола;

- да ја следи работата и да ја оценува ефикасноста на Службата за внатрешна ревизија;
- да го следи процесот на ревизија на Банката и да ја оценува работата на друштвото за ревизија;
- да ги донесува сметководствените политики на Банката;
- да ја следи усогласеноста на работење на Банката со прописите што се однесуваат на сметководствените стандарди и финансиските извештаи;
- да одржува состаноци со Управниот одбор, Службата за внатрешна ревизија и друштвото за ревизија во врска со утврдени неусогласености со прописите и слабостите во работењето на Банката;
- да ги разгледува извештаите од Одборот за управување со ризици;
- да предлага назначување на друштво за ревизија и раскинување на склучен договор со друштво за ревизија;
- најмалку еднаш во три месеци да го известува за својата работа Надзорниот одбор на Банката;
- најмалку еднаш годишно да врши оцена на сопствената работа од аспект на поединечните членови и колективно;
- да поднесува полугодишен и годишен извештај за својата работа до Надзорниот одбор на Банката при што во годишниот извештај е содржана оцената на сопствената работа од аспект на поединечните членови и колективно;
- да врши и други работи во согласност со законските и подзаконските прописи, Статутот и интерните акти на Банката.

Во текот на 2018 година Одборот за ревизија ги вршеше работите што му се ставени во надлежност со Законот за банките, со други законски и подзаконски прописи и со Статутот и интерните акти на Банката.

Одборот за ревизија во текот на 2018 година ги извршуваше работите од своја надлежност на одржаните пет седници на коишто присуствуваа членовите на Управниот одбор и раководителот на Службата за внатрешна ревизија.

Во согласност со своите надлежности, Одборот за ревизија ја следеше усогласеноста на работењето на Банката со прописите што се однесуваат на сметководствените стандарди и финансиските извештаи и точноста и транспарентноста на објавените финансиски информации за работењето на Банката во согласност со прописите за сметководство и меѓународните сметководствени стандарди, ги оценуваше системите за внатрешна контрола, ја следеше работата и ја оценуваше ефикасноста на Службата за внатрешна ревизија, ја следеше респонзивноста за реализација на препораките на Службата за внатрешна ревизија од страна на одговорните лица, го следеше процесот на ревизија на Банката и ја оценуваше работата на Друштвото за ревизија.

На одржаните седници Одборот за ревизија разгледа и прифати: неревидирани финансиски извештаи на ТТК Банка АД Скопје за 2017 година, извештаи на независниот ревизор-Друштво за ревизија „Мур Стивенс“ ДОО Скопје и финансиски извештаи на ТТК Банка АД Скопје за 2017 година изготвени според Методологија на НБРМ и според МСФИ, Дополнителен извештај на независниот ревизор-Друштво за ревизија „Мур Стивенс“ ДОО Скопје до Надзорниот одбор на Банката и НБРМ за извршената ревизија на Финансиските извештаи на ТТК Банка АД Скопје во 2017 година, извештаи за работењето на Банката во текот на 2018 година, квартални извештаи од Одборот за управување со ризици, извештаи на Службата за внатрешна

ревизија, и тоа: извештаи за извршени ревизии во согласност со Годишниот план за 2018 година и од извршени инцидентни непланирани ад хок ревизии, а го разгледа и Извештајот на Службата за внатрешна ревизија бр.1 за оцена на постапување на Банката по Препорака на НБРМ бр.15-17610/9 од 31 јули 2018 година, Извештаите за следење на реализацијата на дадените препораки, како и Годишниот извештај за 2017 година и полугодишниот Извештај за работењето за период јануари-јуни 2018 година, како и Годишниот план на Службата за внатрешна ревизија за 2018 година.

Исто така, Одборот за ревизија во согласност со определената надлежност со Законот за банките и Статутот на Банката, на својата 15-та седница одржана на 29.1.2018 година ги разгледа доставените понуди од овластени друштва за ревизија за вршење на ревизија на финансиските извештаи на Банката и одлучи Друштвото за ревизија „Грант Торнтон“ ДОО да биде предложено за вршење ревизија на финансиските извештаи на Банката за 2018 година и тој предлог го достави до Надзорниот одбор на Банката за одобрување.

Одборот за ревизија, во согласност со Законот за банките и Статутот на Банката, го ценеше своето работење во 2017 година од аспект на поединечните членови и колективно и даде оцена којашто заедно со писмениот Извештај на работата во 2017 година ја достави до Надзорниот одбор на Банката. Исто така Одборот за ревизија во согласност со Законот на банките и Статутот на Банката, на секои три месеци го известуваше Надзорниот одбор за својата работа во 2018 година и поднесе и Полугодишен извештај за својата работа во периодот јануари-јуни 2018 година до Надзорниот одбор.

II.3.2. Начин на избор, именување и разрешување на членовите на Одборот за ревизија

Членовите на Одборот за ревизија ги избира, именува и разрешува Надзорниот одбор на Банката. Изборот и именувањето на четири членови на Одборот за ревизија го врши Надзорниот одбор од редот на членовите на Надзорниот одбор, а два членови ги избира и именува како независни членови, притоа водејќи сметка најмалку еден член на Одборот за ревизија да биде и овластен ревизор, а сите членови да ги исполнуваат потребните услови во согласност со законот и Статутот на Банката.

Изборот и именувањето на членовите на Одборот за ревизија се спроведува на начин и во постапка определени со Статутот на Банката за работењето и начинот на одлучување на Надзорниот одбор на Банката и Деловникот за работа на Надзорниот одбор.

Членовите на Одборот за ревизија ги разрешува Надзорниот одбор на Банката на начин и постапка како при нивното именување, а во случаи во согласност со законот и Статутот на Банката, како и во случај кога со оцената на членовите на Одборот за ревизија се утврдени слабости и за надминување на истите е предложено назначување нови членови или замена на постојните членови.

Составот на Одборот за ревизија е во согласност со член 61 од Статутот на Банката, така што четири членови се избрани од редот на членовите на Надзорниот одбор на Банката, а два избрани членови се независни членови кои исто така се и независни ревизори. Мандатот на членовите на Одборот за ревизија трае четири години, а претседателот на Одборот за ревизија се избира од редот на именуваните членови на Одборот за ревизија.

Именуваните членови на Одборот за ревизија ги исполнуваат потребните услови и критериуми предвидени со Законот за банките и Статутот на Банката, а независните членови и критериумите за независност утврдени со Законот за банките. Независните членови на Одборот за ревизија и физичките лица поврзани со нив не се вработени и не се лица со посебни права и одговорности во Банката, не се акционери со квалификувано учество во Банката и не застапуваат акционер со квалификувано учество во Банката, не работат, односно во последните три години не работеле во друштво за ревизија коешто во тој период вршело ревизија на работењето на Банката и во последните три години немале материјален интерес или деловен однос со Банката во вредност која просечно годишно надминува 3 милиони денари.

II.4. Информации и податоци за другите одбори на Надзорниот одбор

II.4.1. Состав, надлежности и функционирање на другите одбори на Надзорниот одбор

II.4.1.1. Состав, надлежности и функционирање на Кредитниот одбор

Во согласност со член 73 од Статутот на Банката, Кредитниот одбор го сочинуваат пет членови и пет заменици членови.

Кредитниот одбор во текот на 2018 година функционираше во следниот состав:

Членови:

1. Драгољуб Арсовски, претседател на Управен одбор на ТТК Банка АД Скопје /претседател на Кредитниот одбор/;
2. Наталија Алексова, член на Управен одбор на ТТК Банка АД Скопје;
3. Бобан Гоговски, директор на Секторот за комерцијално банкарство;
4. Димитри Трповски, директор на Секторот за стратешко банкарство;
5. Ирина Ристовска, директор на Секторот за правни работи и проблематични пласмани.

Заменици-членови:

1. Зоран Колев, заменик - директор на Секторот за комерцијално банкарство;
2. Бојан Штерјовски, раководител на Одделот за население;
3. Јованка Ралевиќ, директор на Дирекцијата средства и ликвидност;
4. Горан Томовски, директор на Дирекцијата за правни лица;
5. Емил Ристоски, директор на Дирекцијата за правни работи, лоши пласмани и превземени средства.

Во согласност со Статутот и другите интерни акти на Банката, Кредитниот одбор е надлежен да ги врши следните работи:

- да одлучува по поднесени барања од правни и физички лица за одобрување кредити, акредитиви, гаранции и други видови изложености во рамките на лимитите утврдени со прописите и актите на Банката,
- да донесува Одлуки за измена и дополнување на Одлуката за висината на каматните стапки што ја врши ТТК Банка АД Скопје и на Тарифата за надоместоците на услуги што ги врши ТТК Банка АД Скопје и за постојните и при воведување нови производи и услуги;
- да врши продолжување на рокот на достасување на побарувањата два и повеќе пати за изложеност којашто ја одобрил во согласност со своите надлежности во процесот на кредитно одлучување и да го доставува на верификација до Одборот за управување со ризици;

- да го верификува продолжувањето на рокот на достасување на побарувањата два и повеќе пати што било одобрено од другите нивоа на кредитно одлучување и најмалку еднаш во месецот доставува до Одборот за управување со ризици Извештај за побарувањата кај кои е извршено продолжување на рокот на достасување во текот на претходниот месец;
- да донесува Одлука за реструктурирања на побарувања и најмалку еднаш во месецот доставува до Надзорниот одбор на Банката Извештај за реструктурирани побарувања во текот на претходниот месец;
- други работи утврдени со прописите и актите на Банката, како и определените со неговиот Деловник за работа.

Во текот на 2018 година Кредитниот одбор ги вршеше работите за кои е надлежен според Статутот и другите интерни акти на Банката, како и определените со неговиот Деловник за работа, на седници коишто се свикуваа и одржуваа најмалку еднаш неделно во согласност со Деловникот за работа на овој Одбор.

II.4.1.2. Состав, надлежности и функционирање на Одборот за управување и надгледување на информатичката технологија

Во согласност со член 74 од Статутот на Банката, Одборот за управување и надгледување на информативна технологија се состои од седум членови.

Одборот за управување и надгледување на информативна технологија во текот на 2018 година функционираше во следниот состав:

1. Драгољуб Арсовски, претседател на Управен одбор на ТТК Банка АД Скопје /претседател на Одборот/;
2. Наталија Алексова, член на Управен одбор на ТТК Банка АД Скопје/член на Одборот/;
3. Бобан Гоговски, директор на Секторот Комерцијално банкарство/член на Одборот/;
4. Зоран Колев, заменик-директор на Секторот Комерцијално банкарство/член на Одборот/;
5. Христијан Трифуновски, директор на Секторот за ИТ и позадински обработки/член на Одборот/;
6. Новак Вучевски, раководител на Одделот за системска и мрежна поддршка/член на Одборот/;
7. Сашо Симјановски, одговорно лице за обезбедување на сигурноста на информативниот систем на Банката/член на Одборот/.

Во согласност со Статутот и другите интерни акти на Банката, во надлежност на Одборот за управување и надгледување на информатичката технологија е да ги врши следните работи:

- да одлучува и да го набљудува развојот и имплементацијата на стратешките ИТ планови и да осигурува дека истите се конзистентни со бизнис стратегијата;
- да одлучува и да го одобрува портфолиото на проекти во ИТ;
- да ги набљудува извршувањата на главните ИТ проекти, вклучително да дава и приоритети на проектите, набавките и развојот на нови системи, одржувањето на постојните системи и законските барања и измени;
- да одлучува за ИТ буџетот и ИТ целите;
- да ја набљудува соодветноста на ИТ ресурсите во смисла на луѓе, опрема и обезбедувачите на ИТ сервиси и да дава крајна одлука во случај на неусогласеност меѓу понудата и побарувачката;

- да ги ревидира ИТ проектите коишто имаат значителен трошок или коишто се од голема стратешка важност;
- да решава по основ на големи ИТ прашања и прави “trade-off” одлуки, односно да го насочи работењето на ИТ на позначајните проекти за Банката за сметка на помалку значајните коишто привремено ги одложува или трајно ги откажува, во случаите кога има поголем број на предложени проекти и коишто не можат истовремено да се реализираат во согласност со условите и расположливите ресурси;
- да го следи квалитетот на ИТ услугите и задоволството на клиентите.

Во текот на 2018 година Одборот за управување и надгледување на информативна технологија ги вршеше работите за кои е надлежен според Статутот и другите интерни акти на Банката, на седници коишто се свикуваа и одржуваа најмалку еднаш на три месеци во согласност со Деловникот за работа на овој Одбор. На тој начин Одборот за управување и надгледување на информатичката технологија ја оствари основната цел за којашто е формиран - да му помага на Управниот одбор и на Надзорниот Одбор во носењето на одлуките во врска со ИТ.

II.5. Информации и податоци за Управниот одбор

II.5.1. Состав и членства на членовите на Управниот одбор во други органи на надзор и/или управување, надлежности и функционирање на Управниот одбор

Во согласност со член 64 од Статутот на Банката, Управниот одбор на Банката се состои од две лица.

Управниот одбор на ТТК Банка, кој во текот на 2018 година го водеше работењето и управувањето со Банката, ги вршеше работите и ги остваруваше надлежностите што му се ставени со Законот за банките и други законски и подзаконски прописи, Статутот и другите интерни акти на Банката, го сочинуваат:

1. Претседателот на Управниот одбор проф. д-р Драгољуб Арсовски, кој е доктор на економски науки и
2. Членот на Управниот одбор Наталија Алексова, дипломиран економист, надвор од Банката е член на Управниот одбор во Академијата за банкарство и информатичка технологија, Скопје.

Во текот на 2018 година, Управниот одбор континуирано ги извршуваше работите поврзани со управувањето и застапувањето на Банката и водењето на работењето на Банката коишто им се ставени во надлежност со законската и подзаконската регулатива, Статутот и другите акти на Банката. Одлучуваше за уредување прашања од тековен карактер, презеде повеќе мерки и активности за развој и подобрување на ефикасноста на внатрешната контрола на сите нивоа, како и за подобрување на внатрешната организација на Банката со цел зајакнување на функционирањето на системот на организациската поставеност на Банката, административната и сметководствената контрола и овозможувањето поефикасно следење и контрола на исполнување на оперативните цели, обезбедувањето точност во изработка на финансиските извештаи, обезбедувањето усогласеност на работењето на Банката со интерните политики и акти и законите и регулативата којашто го уредува работењето на банките, зголемувањето на ефикасноста на вкупното работење и унапредувањето на ефикасноста на управувањето.

Управниот одбор донесе повеќе измени и дополнувања на интерните акти на Банката-основни процедури, процедури, методологии, со цел усогласување со ревидираните и/или изменети и/или дополнети политики за управување со ризиците од страна на Надзорниот одбор на Банката во процесот на оцена на нивната

соодветност со променетата регулатива од страна на Народна банка на РМ, променетите услови во работењето на Банката, макроекономските фактори. Исто така, донесе измени и дополнувања и на други правилници, методологии и процедури поврзани со останатото работење на Банката, во кои беа дефинирани основните правила на внатрешна контрола при извршување на оперативните активности во Банката.

Управниот одбор, исто така, со цел да се направи усогласување со Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка, објавена во „Службен весник на РМ“ бр. 24/2018 година, донесе и нова Политика за начинот на избор, следење на работењето и разрешување на лицата со посебни права и одговорности, освен за членовите на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Управниот одбор на ТТК Банка АД Скопје. Новодонесената Политика за начинот на избор, следење на работењето и разрешување на лицата со посебни права и одговорности, освен за членовите на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Управниот одбор на ТТК Банка АД Скопје всушност претставува ревидирана верзија на Политиката за начинот на избор, следење на работењето и разрешување на лицата со посебни права и одговорности, освен за членовите на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици, одборот за ревизија и Управниот одбор на ТТК Банка АД Скопје бр. 02-6721/4 од 11.7.2017 година со којашто беше направено усогласување со Законот за изменување и дополнување на Законот за банките објавен во „Службен весник на РМ“ бр.190 од 17 октомври 2016 година и Статутот на ТТК Банка АД Скопје од 3.4.2017 година, а со истата се доуредени елементите што не беа опфатени со постојната, а како задолжителни минимум елементи се пропишани во глава VII точка 51 Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка, на што упатува точка 31 од глава IV од истата Одлука.

Управниот одбор ги разгледуваше извештаите на внатрешната ревизија и ги анализираше наодите содржани во истите, како и извештаите на Службата за усогласеност на работењето на Банката со прописите и спречување на перење пари и финансирање тероризам и на Одговорното лице за обезбедување сигурност на информатичкиот систем на Банката (ОСИС).

Во текот на 2018 година Управниот одбор преземаше мерки и активности за реализирање на одлуките и заклучоците на Надзорниот одбор како и на препораките од Службата за внатрешна ревизија.

Иако, во согласност за Законот за банките, Управниот одбор е должен да изготви и достави, а Надзорниот одбор да разгледа извештаи за работењето на Банката најмалку еднаш квартално, со оглед на тоа што Надзорниот одбор и во текот на 2018 година продолжи да ги одржува своите седници еднаш месечно, Управниот одбор доставуваше до Надзорниот одбор месечни извештаи за работењето на Банката во 2018 година преку кои го известуваше Надзорниот одбор за своето работење.

Постапувајќи во согласност со Законот за банките, изготвени се: Деловна политика и Развоен план на ТТК Банка АД Скопје за период од 2018-2020 година во кој акт беше содржан и финансискиот план (Буџет) за 2018 година, Годишен извештај за работењето на ТТК Банка АД Скопје во 2017 година, нов Етички кодекс како ревидирана верзија на Етичкиот кодекс бр. 02-7296/10 од 27.7.2017 година, со кој се дефинирани потребните стандарди и етички норми на прифатливо и неприфатливо однесување, притоа водејќи сметка да бидат опфатени минимум задолжителните од

Глава II точка 8 од Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка.

Исто така, во согласност со обврската којашто произлегуваше од Одлуката на Народна банка на РМ за основните начела и принципи на корпоративното управување во банка („Службен весник на РМ“ бр.159/2007), а што престана да важи со отпочнувањето на примената на Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка, објавена во „Службен весник на РМ“ бр. 24/2018 година од 1 јули 2018 година, е изготвен Извештај за поставеноста и ефикасноста на системот на внатрешна контрола во 2017 година и изготвениот Извештај е доставен до Надзорниот одбор на Банката.

Во текот на 2018 година Управниот одбор во континуитет продолжи со преземање активности за зајакнување на информатичкиот систем за следење на соодветноста и ефикасноста на поставените системи на внатрешна контрола и на процесот за управување со сигурноста на информатичкиот систем од аспект на обезбедување доверливост, интегритет и расположливост, како и обезбедување континуиран пристап до сите потребни информации на вработените во Банката.

Истовремено, преку воспоставените системи на организација и работа на Банката и внатрешна контрола во сите области од работењето на Банката, Управниот одбор обезбеди непречено функционирање на Службата за внатрешна ревизија и на Службата за усогласеност на работењето на Банката со прописите и спречување на перење пари и финансирање тероризам и пристап до документацијата и до вработените во Банката со цел непречено спроведување на нивните активности и овластувања.

Управниот одбор редовно ги следеше и извештајните анализи извршени од страна на менаџментот и од другите надлежни лица од организациски единици и делови на Банката.

Во текот на 2018 година Управниот одбор одржа состаноци по укажана потреба, одржуваше редовни контакти со средниот менаџмент на Банката и со раководните и други лица од организациските единици и делови на Банката, како и работни состаноци по поодделни области од целокупното работење на Банката, на кои се разгледуваа и се одлучуваше по прашања од областа на работењето на одделните организациски единици и делови поврзани со редовното работење и со ефикасноста на системите на внатрешна контрола. Од состаноците произлегуваа заклучоци и соодветни одлуки со кои се дефинираа обврски и активности коишто имаа за цел јакнење на механизми и контролни правила во клучните области од работењето на Банката. Управниот одбор редовно ја следеше реализацијата на обврските и задолженијата по однос на заклучоците и донесените одлуки.

Во текот на 2018 година Управниот одбор одлучуваше и без одржување состанок, но со давање писмена согласност за донесување поединечни интерни акти и одлуки по прашањата од негова надлежност определени со законска и подзаконска регулатива, Статутот и другите акти на Банката, како и по согледана потреба за уредување на настанати ситуации или појавени потреби од тековен карактер и заради јакнење на механизмите и контролните правила во клучните области од работењето на Банката.

Во согласност со обврската произлезена од Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка која отпочна со примена од 1 јули 2018 година и во согласност со оваа Одлука усогласената новодонесена Политика за начинот на избор, следење на работењето и разрешување на лицата со посебни права и одговорности,

освен за членовите на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Управниот одбор на ТТК Банка АД Скопје, Управниот одбор изврши оцена и избира/реизбира/именува лица со посебни права и одговорности.

II.5.2. Начин на избор, именување и разрешување на членовите на Управниот одбор

Членовите на Управниот одбор ги избира, именува и разрешува Надзорниот одбор на Банката. При изборот и именувањето на членовите на Управниот одбор, Надзорниот одбор води сметка за условите коишто треба да ги исполнуваат во согласност со законот и Статутот на Банката. Надзорниот одбор го избира и Претседателот на Управниот одбор од редот на членовите на Управниот одбор на Банката.

Изборот и именувањето на членовите на Управниот одбор се спроведува на начин и во постапка определени со Статутот на Банката за работењето и начинот на одлучување на Надзорниот одбор на Банката и Деловникот за работа на Надзорниот одбор.

За именувањето на членовите на Управниот одбор се спроведува постапка за добивање претходна согласност од Гувернерот на Народна банка на РМ.

Разрешувањето на членовите на Управниот одбор се врши на начин и постапка како при нивното именување, а во случаи во согласност со законот и Статутот на Банката, како и во случај кога при оцената на членовите на Управниот одбор се утврдат одредени слабости, па за надминување на истите Надзорниот одбор презема активности со давање предлози за назначување нови членови на Управниот одбор или замена на постојните членови.

Во согласност со член 64 од Статутот на Банката, Управниот одбор на Банката се состои од две лица, од кои еден е претседателот избран со Одлуката на Надзорниот одбор од редот на членовите на Управниот одбор. Претседателот на Управниот одбор и членот на Управниот одбор се именувани за период од четири години. Правата и обврските на членовите на Управниот одбор се уредуваат со договор што го склучуваат членот на Управниот одбор и Надзорниот одбор во име на Банката, а го потпишува претседателот на Надзорниот одбор. Доколку на член/овите на Управниот одбор им престане членството и пред истекот на мандатот, за обезбедување на потребниот број на членови пропишан со Законот за банките, Надзорниот одбор од своите редови именува вршител/и на должноста член на Управен одбор.

Членовите на Управниот одбор на ТТК Банка АД Скопје се именувани под услови, критериуми и спроведена постапка во согласност со закон и подзаконски акти на НБРМ и Статутот на ТТК Банка, при што е утврдено исполнувањето на потребните услови и критериуми за нивното именување.

Членовите на Управниот одбор заедно поседуваат стручни знаења и искуство потребни за независно управување на Банката, за разбирање на активностите што ги врши Банката и на материјалните ризици на коишто е изложена, во согласност со правилата за корпоративно управување пропишани од страна на Советот на Народната банка на РМ донесени во согласност со меѓународните стандарди.

III. Информации и податоци за организациската структура на Банката, вклучително и за нејзините подружници

Организациската структура и поставеност на ТТК Банка АД Скопје е во согласност со севкупната стратегија и деловната политика на Банката. Организациската структура на Банката во 2018 година претрпе одредени промени во насока на подобрување на ефикасноста и ефективноста на работењето на Банката.

Банката го врши своето работење самостојно и преку своите организациски делови и организациски единици. Организациски делови на Банката се филијалите на Банката, во чијшто состав функционираат експозитурите и шалтерите на Банката, а организациски единици во Банката се: секторите, дирекциите, службите, одделите и одделенијата.

Заклучно со 31.12.2018 година организациската структура на Банката ја сочинуваат 4 сектори, 12 дирекции (од кои една самостојна), една самостојна Служба за внатрешна ревизија под надлежност на Надзорниот одбор, Секретаријат, едно Лице одговорно за сигурност на информатичкиот систем, една самостојна Служба за контрола на усогласеност на работењето на Банката со прописите и спречување на перење пари и финансирање тероризам, 21 оддел, 2 одделенија, 7 филијали (Скопје, Тетово, Битола, Куманово, Охрид, Штип, Струмица), 19 експозитури и 2 шалтери. Организациската структура на Банката е дадена во Прилог 1 кон Годишниот извештај.

IV. Информации и податоци за акционерската структура на Банката - назив на акционерите со квалификувано учество и нивното учество во вкупниот број акции и вкупниот број издадени акции со право на глас и нивните претставници во Надзорниот одбор на Банката

На 31.12.2018 година акционерскиот капитал на Банката се состоеше од 907.888 обични акции со номинална вредност од 1.000 денари по акција или вкупно 907.888.000 денари. Акциите се регистрирани и се водат кај Централниот депозитар за хартии од вредност на РМ.

Во текот на 2018 година Банката нема извршено откуп на сопствени акции, ниту има издадено нова емисија на акции.

Обичните акции им даваат право на глас на сопствениците на седница на Собранието на акционери, по принципот „една акција - еден глас“ и право на исплата на дивиденда.

Бројот на акционери заклучно со 31.12.2018 година изнесува 1.961, од нив 1.827 се физички лица и 134 се правни лица.

Акциите на Банката котираат на Македонската берза на хартии од вредност, во сегментот на задолжителна котација. Во согласност со Правилата за котација на Македонската берза Банката ги објавува ценовно чувствителните информации.

Акционер со квалификувано учество е „Тетекс“ АД Тетово кој заедно со поврзаните лица поседува 49,92% од вкупниот број акции на Банката.

Претставници во Надзорниот одбор на Банката се Глигорие Гоговски, Борислав Трповски и Тито Беличанец.

V. Информации и податоци поврзани со спроведувањето на политиката на наградување на Банката

Во јуни 2018 година е ревидирана Политиката за наградување во ТТК Банка АД Скопје за целите на нејзиното усогласување со новата Одлука за правилата за добро корпоративно управување во банка.

Наградувањето се реализира преку фиксни и варијабилни надоместоци, фиксните дефинирани во договорите за работа, а варијабилните врз основа на дефинирани критериуми.

За операционализација на Политиката е донесена Процедура за наградување и се формирани:

- Одбор за наградување, надлежен за спроведување постапка за наградување со годишен бонус и нематеријални награди на членовите на Управниот одбор и на лицата надлежни за функциите за контрола и
- Комисија за наградување, којашто е надлежна за спроведување на постапката за наградување со годишен бонус и нематеријални награди на останатите лица со посебни права и одговорности, како и наградување на останатите вработени³.

• Основни критериуми за наградување

Критериумите според кои се спроведуваше наградувањето по одделни категории вработени се пропишани во Политиката за наградување и се следни:

Критериум за наградување на членовите на НО е остварувањето на нивните надлежности поврзани со надзорот на работењето на Банката.

Како критериуми за наградување на Управниот одбор се дефинирани обемот на надлежности и одговорности и успешноста во извршувањето на функцијата член на Управен одбор, обемот на работа и финансиската состојба на Банката, сложеноста во управувањето со Банката, успешноста во спроведување на стратегијата и годишниот план за работа, како и економските услови во кои делува Банката.

За лицата со посебни права и одговорности тоа се успешноста во исполнување или надминувањето на бизнис планот во делот за кој лицето со посебни права и одговорности е одговорно, ефикасноста во менаџирањето на процесите и подобрувањето на оперативната ефикасност, поттикнувањето и развивањето на креативен пристап во исполнување на работните плански активности, мотивацијата на вработените и промовирањето на тимската работа, постигнатите исклучителни резултати во раководењето со што придонел за подобрување на резултатите и одговорноста на вработените и остварени исклучителни резултати при реализација на проектна задача. Исклучок претставуваат лицата со посебни права и одговорности надлежни за функциите на контрола кои се наградуваат во согласност со критериумите поврзани со успешноста на нивното работење, независно од успешноста на активностите коишто се предмет на нивна контрола и се во директна корелација со нивната компетентност, професионалност, успешност и корпоративни вредности кои ги поседуваат.

Останатите вработени се наградуваат врз основа на остварувањето на планските задачи во повисок обем од предвиденото, зголемената ефективност и ефикасност во извршувањето на работните активности, дополнителниот личен ангажман и вонредно залагање во реализирање на работните обврски, покажување дополнителна

---

³ Постапката за наградување во согласност со овие акти се спроведуваше во периодот јули-декември (по донесување на Политиката), а во првата половина од годината се спроведуваше по старите акти.

иницијатива за одредени задачи во интерес на Банката кои се надвор од описот и пописот на работното место на кое е распореден вработениот и придонесот во промовирање на корпоративните вредности на Банката.

- **Сооднос на фиксниот и варијабилниот дел од вкупниот надоместок**

апсолутен износ		Сооднос на фиксниот и варијабилниот дел
Фиксен дел	Варијабилен дел	
156.287	9.340	16,7:1

- **Критериумите врз основа на кои е определен делот од надоместокот што се исплаќа во форма на акции или други права коишто даваат можност за стекнување акции**

Во ТТК Банка АД Скопје не се исплаќаат надоместоци во форма на акции и други права коишто даваат можност за стекнување акции.

- **Износ и структура на вкупен надоместок исплатен во текот на 2018 година**

Вкупниот надоместок исплатен во Банката во текот на 2018 година изнесува 165.626,00 денари. Структурата на вкупниот надоместок искажана според висината и бројот на лица на кои им е исплатена соодветната висина и по одделни групи (при што посебно се прикажуваат фиксниот и варијабилниот дел од исплатениот надоместок) и број на лицата во одделната група е следна:

во 000МКД

Р.бр	Категории лица	надоместок бруто 2018			сооднос на фиксен и варијабилен дел	број на лица во група со 31.12.2018	број на лица на кои е исплатен варијабилен дел во 2018 година
		фиксен	варијабилен	вкупно			
1	Членови на НО*	2.080	5.739	7.819	1:2,8	7	7
2	Одбор за ревизија	467	0	467		6	6
3	Членови на УО	8.342	2.137	10.480	3,9:1	2	2
4	Лица со посебни права и одговорности	32.464	373	32.837	87,0:1	28	28
5	Останати вработени	112.934	1.091	114.025	103,6:1	208	206
Вкупно		156.287	9.340	165.627	16,7:1	251	249

*кај членовите на НО варијабилниот дел претставува исплатата за деловна успешност за 2017 г. која е исплатена пред стапувањето во примена на новата Одлука за правилата на добро корпоративно управување во Банка.

VI. Информации и податоци за политиката на Банката за избегнување судир на интереси

Во 2018 година Банката работеше во согласност со Политиката за идентификување и спречување судир на интереси усвоена од Надзорниот одбор на Банката на седницата од 28.6.2018 година.

Политиката е во согласност со Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка и нејзините измени и дополнувања објавени во „Сл. весник на РМ“ бр.24/18, Законот за банките („Сл. весник на РМ“ бр.67/07, бр.90/09, бр.67/10,

бр.26/13, бр.15/15, бр.153/15 и бр.190/16) и останатата регулатива којашто уредува прашања поврзани со судир на интереси како и во согласност со прифатени професионални стандарди и кодекси на однесување.

Со оваа Политика се дефинирани општите правила и генерални насоки за идентификување, избегнување и спречување судири на интереси, како и за преземање мерки и активности во случаите кога постои судир на интереси.

Политиката е обврзувачка за лицата со посебни права и одговорности во Банката и за сите вработени во Банката.

Конзистентната примена на оваа Политика овозможува навремено идентификување на судирите на интереси и преземање соодветни мерки и активности во случаите на постоење судир на интереси.

Членовите на Надзорниот одбор, Управниот одбор, Одборот за ревизија и Одборот за управување со ризици и лицата со посебни права и одговорности кои во согласност со Статутот на Банката се назначени од Управниот одбор на Банката на секои шест месеци даваат писмена изјава за не/постоење судир на нивниот личен интерес со интересот на Банката.

За постоење судир на интереси, пред одржување на седницата, членовите на органите на Банката даваат писмена изјава којашто се доставува до Надзорниот одбор и до Управниот одбор на Банката и во која се наведува основот од кој произлегува судирот на интереси. Членовите на органите на Банката не присуствуваат при донесувањето на одлуките доколку нивната објективност е доведена во прашање заради постоење судир меѓу нивниот личен интерес и интересот на Банката.

Банката има обврска да ги достави до Народната банка писмените изјави за постоење судир на интересите дадени од лицата со посебни права и одговорности во Банката, заедно со основот од кој произлегува судирот меѓу личниот интерес и интересот на банката во рок од 15 дена по нивното донесување.

VII. Информации за користењето услуги од надворешни лица коишто се значајни за целокупното работење на Банката

За целите на управување со ризиците коишто произлегуваат од користењето услуги од надворешни лица, во 2018 година Банката работеше во согласност со Политика за користење услуги од надворешни лица, потврдена од Надзорниот одбор на седницата од 27.9.2018 и Методологијата за избор, следење и оцена на користени услуги од надворешни лица донесена од Управниот одбор на ден 20.11.2015. Политиката е во согласност со Одлуката за управување со ризиците („Сл. весник на РМ“ бр.42/1, бр.165/12) и Супервизорскиот циркулар бр.10 – Управување со оперативниот ризик (јули 2011).

Предмет на уредувањето на Политиката за користење услуги од надворешни лица е утврдувањето на основните принципи и насоки за управување со ризиците коишто произлегуваат од користењето услуги од надворешни лица. Користењето услуги од надворешни лица го опфаќа користењето услуги коишто ѝ овозможуваат на Банката да ги врши нејзините финансиски активности, вклучувајќи ги и помошните банкарски услуги коишто можат да ја изложат Банката на оперативен ризик.

Основната цел на оваа Политика е со нејзините одредби да биде опфатен целиот процес, што вклучува:

- донесување одлука за користење услуги од надворешни лица;
- нивниот избор;

- склучување на договорот;
- оцена и следење на ризиците поврзани со користењето на услуги од надворешни лица;
- надзор на работењето на надворешното лице од аспект на услугите коишто ги извршува за Банката како и
- известување на органите на Банката за изложеноста од ризикот на користење на услугите од надворешни лица.

Изборот на надворешно лице се заснова на соодветна анализа на неговото работење. За таа цел Банката развива сопствени критериуми (основни и дополнителни) врз основа на кои врши оцена на способноста и капацитетот на надворешните лица за навремено, квалитетно и ефикасно извршување на услугите.

Квалитетот на услугите што ги обезбедуваат надворешните лица е предмет на следење и годишна оцена.

Оцената на користените услуги од надворешни лица е фаза од процесот на користење услуги од надворешни лица, којашто во согласност со Политиката за користење услуги од надворешни лица се врши на годишна основа за склучените договори со надворешните лица чиишто услуги може да ја изложат Банката на оперативни ризици, по пропишана методологија. Годишното оценување го сочинуваат поединечна оцена на способноста и квалитетот на услугите од надворешните лица преку оцена на поодделни критериуми и сумарна оцена, кои се дел од годишен интегриран извештај којшто се доставува до Одборот за управување со ризици, Управниот и Надзорниот одбор на Банката.

VIII. Политика на дивиденди

Во 2018 година, во согласност со Одлуката за употреба и распоредување на остварената добивка по годишната сметка на ТТК Банка АД Скопје за 2017 година донесена на Годишното собрание на акционери на Банката, нето-добивката во вкупен износ од 100.128.330 денари се распредели на дел за резерви во износ од 5.707.978 денари и дел за дивиденда во вкупен износ од 94.420.352 денари или 104,00 денари бруто по акција. Дивидендата се исплати во месец мај 2018 година.

IX. Изгледи за иден развој и деловен потфат

Во наредниот период Банката ќе биде насочена кон обезбедување стабилно и профитабилно оперативно работење. Растот на кредитната активност на Банката се очекува да се реализира преку зголемување на уделот на работа со населението и задржување на фокусот за работа со мали и средни претпријатија. Потпирањето на сопствените извори на финансирање и понатаму ќе биде основа на деловната стратегија, при што и натаму депозитите од секторот население остануваат со доминантно учество во вкупните извори на средства.

Во периодот што следува, Банката ќе продолжи со преземање интензивни мерки и активности за наплата на нефункционалните кредити и подобрување на квалитетот на кредитното портфолио и активностите поврзани со продажбата на преземениот имот, коишто позитивно би влијаеле на финансискиот резултат на Банката.

5.2. Финансиски перформанси на Банката

○ Биланс на успех

во илјади денари	Остварено		Индекс	
	1.1.-31.12.2017	1.1.-31.12.2018	апс.	(%)
Нето приходи од камата	265.133	270.790	5.658	102,1%
Нето приходи од провизии	126.573	126.201	-372	99,7%
Нето приходи од курсни разлики	9.281	7.923	-1.357	85,4%
Останати приходи од дејноста	101.803	125.130	23.327	122,9%
Вкупни оперативни приходи	502.789	530.045	27.255	105,4%
Оперативни трошоци	-330.632	-320.564	10.068	97,0%
Нето оперативен приход	172.157	209.481	37.324	121,7%
Исправка на вредност на нефинансиски средства	-23.487	-54.156	-30.669	230,6%
Исправка на вредноста на финансиски средства	-36.773	-42.534	-5.760	115,7%
Добивка (загуба) пред оданочување	111.897	112.792	895	100,8%
Данок на добивка	-11.769	-11.515	253	97,8%
Добивка (загуба) по оданочување	100.128	101.276	1.148	101,1%

Во периодот 1.1.-31.12.2018 година Банката оствари **добивка по оданочување** во износ од 101,3 милиони денари, при издвоени исправки на вредност за финансиските средства на нето-основа во износ од 42,5 милиони денари и исправки на вредност за нефинансиски средства на нето-основа во износ од 54,1 милиони денари.

Позитивното оперативно работење на Банката во текот на 2018 година коешто е одраз на зголемените оперативни приходи и истовремено заштеда на оперативните трошоци придонесе нето-оперативниот приход на Банката да ја надмине бројката од 2017 година и да забележи раст за 22,2%.

Нето-приходите од камати и понатаму остануваат основна компонента во формирање на вкупниот оперативен приход на Банката со учество од 51,1%. Зголеменото учество на нето-приходите од камати на годишно ниво за 5,3 пп е резултат на зголемените приходи од камати од секторот домаќинства, што потекнува од континуираната динамичка активност во овој сегмент.

Во тековната 2018 година, како резултат на забрзаното кредитирање кон секторот домаќинства, **приходите од камати** генерирани од овој сектор се повисоки, при што нивното учество се зајакнува и станува најзастапена компонента во структурата на приходите од камата, за сметка на намаленото учество на приходите од камата кај секторот банки и финансиски институции и нефинансиски друштва.

Доминантна компонента во структурата на **расходите од камата** и натаму има секторот домаќинства, и истиот бележи зголемување во однос на минатата година. Нивното учество во текот на 2018 година се зголемува за сметка на

намаленото учество на секторот стопанство. На годишна основа, учеството на расходите од камата од секторот домаќинства има растечки тренд и за ова движење во најголем дел од зголемената депозитна база во овој сектор.

Нето-приходите од провизии се втор значаен приход во структурата на вкупните приходи на Банката. Категоријата - приходи од провизии за 2018 година изнесуваат 153 милиони денари и се повисоки во однос на претходната година за 0,7% како резултат на повисокиот генериран приход од провизија од девизен платен промет и од зголемената кредитна активност. Учеството на провизии остварени од нефинансиските правни лица, што досега ја заземаа доминантната позиција, сега се намалува и изнесува 42,9% (2017: 43,8%), од кои 25,8% потекнуваат од платниот промет во земјата, 8,2% од провизии од кредитни активности и 5,0% од платниот промет со странство. Учеството на провизиите од секторот домаќинства во оваа година изнесува 50,0%, од кои 29,2% се провизии остварени од платниот промет во земјата, 7,5% се провизии остварени во доменот на картичното работење, 6,1% се провизии остварени од платниот промет со странство и 5,2% од провизии од кредитни активности.

Кај оперативните трошоци во текот на 2018 година се забележува рационализација од 3,25% или 10 милиони денари, којашто во најголем дел произлегува од позицијата материјали и останати административни трошоци и тоа од трошоци за осигурување на депозити, трошоците за осигурување на имот и вработени, трошоци за кирии, трошоци за поштенски и комуникациски услуги, потоа од трошоци за амортизација, трошоци за вработени и надоместоци.

Исправката на вредност на нефинансиските средства на Банката на нето-основа изнесува 54,1 милиони денари и е резултат на реализацијата на одредбите од Одлуката на НБРМ за сметководствениот и регулаторниот третман на средствата преземени врз основа на ненаплатени побарувања.

Исправката на вредност на финансиски средства на нето-основа за 2018 година изнесува 42,5 милиони денари и издвоените исправки на вредност во анализираниот период соодветствуваат со обемот, структурата и квалитетот на пласманите на Банката.

o Извори на средства

Динамиката и структурата на позначајните позиции во рамките на вкупните извори на средства на Банката со состојба на 31.12.2018 година е следна:

во илјади денари	31.12.2017		31.12.2018		Индекс	
	Износ	Структура	Износ	Структура	апс.	(%)
Депозити од банки	55.393	0,7%	159	0,0%	-55.235	0,3%
Депозити од комитенти	6.160.150	78,9%	6.800.554	82,0%	640.404	110,4%
Обврски по кредити	389.810	5,0%	281.036	3,4%	-108.774	72,1%
Посебна резерва и резервирања	11.132	0,1%	15.130	0,2%	3.998	135,9%
ПВР и останата пасива	72.552	0,9%	80.773	1,0%	8.221	111,3%
Акционерски капитал и резерви	1.118.065	14,3%	1.114.140	13,4%	-3.926	99,6%
ВКУПНА ПАСИВА	7.807.103	100,0%	8.291.792	100,0%	484.689	106,2%

Вкупните извори на средства на Банката на крајот на 2018 година изнесуваат 8.291 милиони денари и на годишно ниво бележат зголемување за 484,7 милиони

денари или за 6,2%. Депозитите од комитенти изнесуваат 6.800,5 милиони денари и истите се зголемени за 640,4 милиони денари или 10,4%.

Обврските по кредити бележат намалување во однос на 2017 година, што се должи на отплата на доспеаните рати од кредитните линии користени преку МБПР (ЕИБ, Земјоделскиот кредитен дисконтен фонд, Италијанската кредитна линија и Посебниот кредитен фонд).

Во делот на капиталот и резервите, промената на годишно ниво се должи во најголем дел од проценката на објективната вредност на сопственичките хартии од вредност, коишто се мерат по објективна вредност преку останата сеопфатна добивка, во делот на задржана добивка/загуба и во делот на ревалоризациска резерва каде што се евидентирани последователните флукуации на објективната вредност на овие вложувања.

✓ Депозити

Секторска структура

во илјади денари	31.12.2017		31.12.2018		Индекс	
	Износ	Структура	Износ	Структура	апс.	(%)
Депозити од банки	55.393	0,9%	159	0,0%	-55.234	0,3%
Депозити од финансиски институции	623.926	10,0%	804.868	11,8%	180.942	129,0%
Депозити од претпријатија	1.684.880	27,1%	1.671.953	24,6%	-12.927	99,2%
Депозити од домаќинства	3.851.344	62,0%	4.323.733	63,6%	472.389	112,3%
ВКУПНИ ДЕПОЗИТИ ОД БАНКИ И ДР.КОМИТЕНТИ	6.215.543	100,0%	6.800.713	100,0%	585.170	109,4%

Во текот на 2018 година, вкупната депозитна база на Банката се зголеми за 585 милиони денари или годишна стапка на раст од 9,4%. Растот потекнува од депозитите од финансиски институции коишто бележат зголемување за 180,9 милион денари, при што нивното учество во вкупната депозитна база се зголемува за 1,8 пп. Карактеристична промена се забележува и кај депозитите од домаќинства со годишен раст од 12,3% или во апсолутен износ 472,4 милиони денари. Депозитите од домаќинства имаат доминантно учество со 63,6% во вкупната депозитна база. Депозитната база од секторот стопанство во 2018 година се карактеризира со одлив на депозити и намалена состојба за 12,9 милиони денари.

Валутна структура

во илјади денари	31.12.2017		31.12.2018		Индекс	
	Износ	Структура	Износ	Структура	апс.	(%)
Денарски депозити	4.377.142	71,1%	4.597.436	68,9%	220.294	105,0%
Денарски депозити со девизна клаузула	41.245	0,7%	56.519	0,8%	15.274	137,0%
Девизни депозити	1.741.763	28,3%	2.022.306	30,3%	280.543	116,1%
ВКУПНИ ДЕПОЗИТИ ОД КОМИТЕНТИ	6.160.150	100,0%	6.676.260	100,0%	516.110	108,4%

Од аспект на валутната структура, годишната промена на депозитната база укажува на раст на денарските депозити за 5,0% и истите и натаму го задржуваат доминантното учество од 68,9%. Најкарактеристичен е растот на девизните депозити

од 16,1% или 280,5 милиони денари и зајакнување на нивното учество за 2пп како резултат на прилив на депозити од секторот домаќинства.

Рочна структура

во илјади денари	31.12.2017		31.12.2018		Индекс	
	Износ	Структура	Износ	Структура	апс.	(%)
Депозити по видување	2.634.384	42,8%	2.795.115	41,9%	160.731	106,1%
Краткорочни депозити	1.909.487	31,0%	1.921.052	28,8%	11.565	100,6%
Долгорочни депозити	1.616.279	26,2%	1.960.094	29,4%	343.815	121,3%
ВКУПНИ ДЕПОЗИТИ ОД КОМИТЕНТИ	6.160.150	100,0%	6.676.260	100,0%	516.110	108,4%

Порастот на вкупните депозити е резултат на порастот на депозитите по видување и долгорочните депозити. Депозитите по видување се зголемени за 6,1% или во апсолутен износ од 160,7 милион денари и истите потекнуваат од секторот домаќинства и стопанство. Долгорочните депозити бележат апсолутен пораст од 343,8 милиони денари или 21,3%, што во најголем дел произлегува од секторот домаќинства.

○ Средства и пласмани

Позначајните позиции во рамките на вкупните средства на Банката во текот на 2018 година ја прикажаа следнава динамика и структура:

во илјади денари	31.12.2017		31.12.2018		Индекс	
	Износ	Структура	Износ	Структура	апс.	(%)
Парични средства и парични еквиваленти	1.692.694	21,7%	1.850.527	22,3%	157.833	109,3%
Вложувања во хартии од вредност и средства за тргување	1.293.999	16,6%	1.372.810	16,6%	78.812	106,1%
Кредити на и побарувања од банки	99.913	1,3%	59.945	0,7%	-39.969	60,0%
Кредити на комитенти, нето	4.345.434	55,7%	4.745.889	57,2%	400.455	109,2%
Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	121.184	1,6%	17.015	0,2%	-104.169	14,0%
Основни средства	231.616	3,0%	224.299	2,7%	-7.317	96,8%
АВР и останата актива	22.262	0,3%	21.307	0,3%	-955	95,7%
ВКУПНА АКТИВА	7.807.103	100,0%	8.291.792	100,0%	484.689	106,2%

Динамиката на вкупната актива на Банката е во согласност со движењето на вкупните извори на средства. Притоа, доминантното учество во вкупната актива и во текот на 2018 година се нето-кредитите на комитенти коишто во овој период забележуваат годишен раст од 9,2% или 400 милиони денари. Во овој период значајна промена се забележува кај преземените средства врз основа на ненаплатените побарувања и истите се намалени за 104,3 милиони денари како резултат на реализирани продажби во текот на 2018 година.

✓ Кредити

Секторска структура

во илјади денари	31.12.2017		31.12.2018		Индекс	
	Износ	Структура	Износ	Структура	апс.	(%)
Кредити на претпријатија	2.201.077	49,3%	2.229.593	45,6%	28.516	101,3%
Кредити на домаќинства	2.263.908	50,7%	2.655.759	54,4%	391.851	117,3%
ВКУПНО БРУТО КРЕДИТИ	4.464.985	100,0%	4.885.352	100,0%	420.367	109,4%

На годишно ниво, бруто-кредитите на комитенти забележуваат зголемување во износ од 420,3 милиони денари или 9,4%. Кредитите дадени на домаќинства во 2018 година имаат доминантно учество од 54,4% во вкупните кредити на Банката. Кај секторот домаќинства продолжи континуираниот тренд на зголемување и во 2018 година, при што годишниот апсолутен раст изнесува 391,8 милиони денари или 17,3%. Најголем придонес во растот имаат станбените кредити, потрошувачките и хипотекарните кредити. Кредитите на правните лица го намалуваат своето учество од 49,3% во 2017 година на 45,6% во 2018 година, или за 3,7пп. Кредитите на правните лица во 2018 година бележат раст за 1,3% или 28,5 милиони денари.

Валутна структура

во илјади денари	31.12.2017		31.12.2018		Индекс	
	Износ	Структура	Износ	Структура	апс.	(%)
Денарски кредити	2.686.329	60,2%	3.005.374	61,5%	319.045	111,9%
Денарски кредити со девизна клаузула	1.413.080	31,6%	1.649.266	33,8%	236.186	116,7%
Девизни кредити	365.576	8,2%	230.711	4,7%	-134.865	63,1%
ВКУПНО БРУТО КРЕДИТИ	4.464.985	100,0%	4.885.352	100,0%	420.367	109,4%

Во однос на валутната структура на кредитите, годишниот раст на денарските кредити за 11,9% придонесе за зајакнување на нивното учество во вкупните бруто-кредити. Порастот произлегува од порастот на краткорочните и долгорочните кредити од секторот стопанство. Во структурата на бруто-кредитите и натаму доминираат денарските кредити со 61,5% од вкупните бруто кредити. Карактеристично е и зајакнувањето на позицијата на денарските кредити со девизна клаузула од 2,2 пп со годишен раст од 16,7% што произлегува во најголем дел од кредитите дадени на секторот домаќинства.

Рочна структура

во илјади денари	31.12.2017		31.12.2018		Индекс	
	Износ	Структура	Износ	Структура	апс.	(%)
Краткорочни кредити	592.836	13,3%	614.035	12,6%	21.199	103,6%
Долгорочни кредити	3.737.682	83,7%	4.120.895	84,4%	383.213	110,3%
Нефункционални кредити*	134.467	3,0%	150.422	3,1%	15.955	111,9%
ВКУПНО БРУТО КРЕДИТИ	4.464.985	100,0%	4.885.352	100,0%	420.367	109,4%

Во однос на рочната структура, долгорочните редовни кредити ја задржаа и ја зајакнаа доминантната позиција во рочната структура на кредитите. На годишна основа, краткорочните кредити бележат зголемување за 3,6%. Долгорочните кредити се зголемуваат на годишно ниво за 10,3%, коешто произлегува од порастот на потрошувачките, хипотекарните и станбените кредити кај секторот домаќинства, како и од пласирани средства кај правните лица.

6. АКТИВНОСТИ ПО СЕГМЕНТИ

6.1. Управување со ризици

Управувањето со ризиците претставува значајна функција во работењето на Банката, којашто обезбедува стабилност на долг рок и остварување на поставените цели со изложување на прифатливо ниво на ризик. Поради важноста на управувањето со ризиците при остварување на финансиските и деловните цели на Банката, во текот на 2018 година се спроведоа мерки и активности коишто дејствуваа во насока на унапредување на воспоставениот систем за управување со ризици.

Во согласност со организациската поставеност, управувањето со ризиците се спроведува на сите нивоа во организациската хиерархиска структура, и тоа на:

1. Стратегиско ниво – од страна на Надзорниот одбор, Управниот одбор и Одборот за управување со ризици;
2. Макро ниво – од страна на Дирекцијата за управување со ризици и
3. Микро ниво – од страна на вработените, кои при преземање на ризикот, ја остваруваат својата улога во управувањето со ризиците преку конзистентна примена на интерните акти на Банката.

Управувањето со одделните ризици ги опфаќа активностите поврзани со идентификување, мерење/оцена, следење и контрола на ризиците, со што се создава основа за исполнување на следните цели:

- Вработените кои ги преземаат ризиците и вработените кои управуваат со ризиците јасно да ги разбираат истите;
- Изложеноста на одделни ризици и вкупниот профил на ризик на Банката да биде во согласност со стратегијата и рамката поставена од страна на Надзорниот одбор;
- Одлуките за изложување на одделни видови ризици да бидат во согласност со целите поставени во Развојниот план на Банката;
- Воспоставување и одржување прифатлив сооднос меѓу стапката на принос и преземените ризици;
- Одржување соодветно ниво на капитал за покривање на сите преземени ризици.

○ Адекватност на капиталот

Управувањето со капиталот на Банката и одржувањето соодветна стапка на адекватност на капиталот претставува составен дел од системот за управување со ризици. Во рамките на овој процес Банката пресметува интерен капитал потребен за покривање на материјалните ризици на коишто е изложена. На крајот на 2018 година стапката на адекватноста на капиталот изнесува 16,3%, што претставува намалување од 0,4 процентни поени на годишна основа. На годишна основа

има зголемување на активата пондерирана за кредитен и оперативен ризик, а намалување за валутен ризик.

○ Кредитен ризик

Во текот на 2018 година кредитниот ризик претставуваше ризик со најголемо значење за работењето на Банката, а произлегува оттаму што кредитната активност на Банката претставува доминантна позиција во нејзината вкупна актива.

Во текот на годината беа спроведени повеќе мерки коишто имаа цел унапредување на целокупниот процес на управување со кредитниот ризик, и тоа од фазата на одобрување, преку фазата на следење и мерење на кредитниот ризик, сè до фазата на присилна наплата на побарувањата.

Во 2018 година Банката вршеше класификација на кредитната изложеност и пресметка на исправка на вредноста и посебната резерва на поединечна и групна основа. Класификација и пресметка на исправка на вредноста и посебната резерва на групна основа се вршеше само за побарувањата од физички лица кои припаѓаат во портфолијата на кредити (портфолио од дозволени пречекорувања на трансакциски сметки и портфолио од кредитни картички).

Преку постојано следење на диверзификацијата на изложеноста од аспект на: сектор, дејност, географска локација, тип на обезбедување, тип на производ, валута и слично, се обезбеди дисперзирање на кредитниот ризик и оптимизирање на квалитетот на кредитната изложеност.

Вкупната кредитна изложеност на Банката на 31.12.2018 година изнесува 7.809 милиони денари и во однос на 31.12.2017 година е зголемена за 6,2%.

На крајот на годината вкупниот износ на пресметана исправка на вредност/поседна резерва изнесува 156 милиони денари и истата на годишно ниво е намалена за 3,4 милиони денари.

Во прилог е претставена секторската структура на кредитната изложеност за 2018 и 2017 година. На годишно ниво најзначајно е зголеменото учество на изложеноста кон физички лица.

○ **Ликвидносен ризик**

Во текот на 2018 година Банката на континуирана основа управуваше со ликвидносниот ризик во согласност со законските одредби и интерните акти и тоа преку одржување соодветно ниво на ликвидни средства, усогласена рочна структура на средствата и обврските, одржување соодветни стапки на ликвидност, како и почитување на интерните лимити за показателите за ликвидност.

Во текот на целата година Банката одржуваше солидна ликвидносна позиција преку одржување високо учество на ликвидната актива во вкупната актива, висока вредност на стапките на ликвидност и преку воспоставување усогласена очекувана рочност на средствата и на обврските.

Ликвидната актива на 31.12.2018 година изнесуваше 2.365 милиони денари и на годишна основа е намалена за 99 милиони денари, односно за 4,0%.

На крајот на годината учеството на ликвидната во вкупната актива изнесува 28,5%, а покриеноста на краткорочните обврски со ликвидна актива е 50,2%.

○ **Пазарни ризици**

Преку следење на флукуациите на пазарните цени на хартиите од вредност кои се дел од портфолиото за тргување, Банката на редовна основа управуваше со пазарниот ризик.

Поради минималното учество на портфолиото за тргување во вкупната актива на Банката, ризикот што произлегува од промената на цените на финансиските инструменти немаше значајно влијание врз нејзиното работење.

Во рамките на пазарните ризици, Банката управува и со каматниот и валутниот ризик. Банката на редовна месечна основа го утврдува ефектот од промените на каматните стапки врз економската вредност на портфолиото на банкарските активности, за што доставува извештаи до органите на управување и до НБРМ. Каматниот ризик мерен преку учеството на промената на економската вредност на портфолиото на банкарските активности во сопствените средства бележи намалување од 12,2% на крајот на 2017 година на 2,8% на крајот од 2018 година, пред сè како резултат на промените во подзаконската регулатива којашто ја уредува оваа проблематика, а беше променета од почеток на 2018 година.

Откако се спроведе проектот за напуштање на примената на прилагодливите каматни стапки и нивна замена со фиксни или варијабилни, што започна да се применува во 2017 година, структурата на каматноносната актива и пасива според тип на каматна стапка има значителна измени. Имено, во текот на 2018 година дојде до значително намалување на учеството на активата со фиксна и прилагодлива каматна стапка за сметка на порастот на учеството на активата со променлива каматна стапка. На страната на пасивата се намали учеството на позициите со прилагодлива каматна стапка, а се зголеми учеството на позициите со фиксна каматна стапка.

Управувањето со валутниот ризик се остварува преку почитување на законските и интерно дефинираните лимити со кои се ограничуваат отворените девизни позиции по одделни валути и агрегатно, како и преку дефинирање и примена на прифатливи инструменти за ублажување на истиот. Во текот на годината споменатите показатели се движеа во рамките на воспоставените лимити.

На 31.12.2018 година отворената девизна позиција на Банката е долга и изнесува 57,3 милиони денари, што претставува 5,9% од сопствените средства на Банката.

- **Оперативен ризик**

Следењето и управувањето со оперативниот ризик што се појавува како последица на несоодветни или погрешни интерни процеси, поради грешки на вработените, грешки на системот или поради влијанието на надворешни настани во Банката се спроведуваа во согласност со Политиката за управување со оперативен ризик.

Од извршената анализа на пријавените оперативни ризици во текот на 2018 година, најчеста причина за појава на ризични настани бил човечкиот фактор.

Управувањето со оперативните ризици се врши децентрализирано од страна на сите вработени и организациски единици, додека следењето и известувањето се надлежност на Дирекцијата за управување со ризици. Управувањето со оперативниот ризик е сложен процес кој бара активно учество на сите вработени во Банката со цел минимизирање на можноста за настанување штетни настани, ограничување на обемот на потенцијалните загуби и веројатноста за нивна реализација на ниво коешто е прифатливо за Банката.

Во 2018 година беа спроведени обуки за оперативен ризик на три нивоа и тоа: прво ниво за сите вработени, второ ниво за известувачите за оперативен ризик и трето ниво за лицата вклучени во годишната оценка на оперативниот ризик.

- **Други немерливи ризици**

Врз основа на добиените материјали од надлежните организациски единици, Дирекцијата за управување со ризици на квартална основа изработуваше извештаи за следење на стратемскиот и репутациониот ризик, коишто ги доставуваше до Одборот за управување со ризици, Управниот одбор и до Надзорниот одбор.

Преземените мерки за унапредување на системот за управување со ризици придонесоа Банката да оствари ефикасно управување со истите, односно да ја одржува изложеноста на ризиците од оваа група на умерено ниво.

- **Стрес-тест анализи**

Дел од системот за управување со ризици претставуваат и стрес-тест анализите коишто се спроведуваат најмалку на годишна основа. Банката изврши стрес-тестирање на изложеноста на одделните ризици, како и нивното меѓусебно влијание преку спроведување комбинирано сценарио со состојба на 31.12.2018 година. Резултатите од стрес-тест анализата го рефлектираат влијанието на одделните ризици врз финансискиот резултат и стапката на адекватност на капиталот на Банката, при што истите покажаа дека солвентноста и ликвидноста нема да бидат загрозени и при реализација на претпоставките дефинирани во поодделните сценарија.

6.2. Корпоративно банкарство – Корпоративни клиенти и МСП

✓ Кредитирање корпоративни клиенти и МСП

Во текот на 2018 година, Банката ја зајакнуваше соработката со постојните квалитетни клиенти поддржувајќи ја нивната ефикасност и успешност со понуда на индивидуални решенија и продукти, а со цел создавање и одржување долгорочно партнерство.

Преку редовни контакти и посети на клиенти, континуирано се следеа потребите и задоволството од соработката, што придонесе за поквалитетно управување со конкурентноста на понудата на кредитните продукти, услугите од областа на платните промети, документарното работење и електронското банкарство.

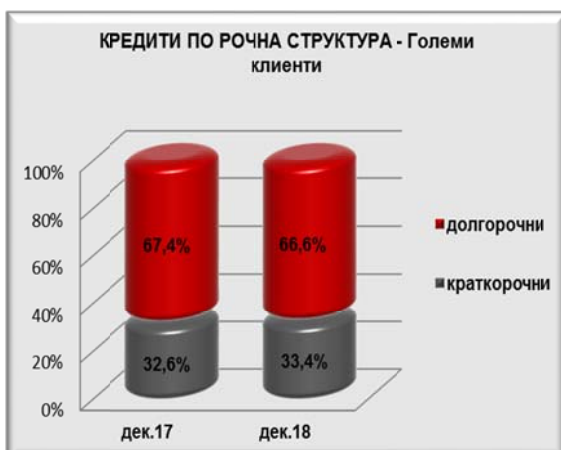
Во продажбата се таргетираа нови бонитетни компании со развоен потенцијал, со одржливи и профитабилни инвестициски проекти и со способност за сервисирање на обврските.

Континуирано се преземаа активности за засилен мониторинг на работењето на клиентите со повисок кредитен ризик што резултираше со подобрување на наплатата на редовните и побарувањата во доцнење.

Од аспект на структурата на кредитното портфолио на Банката на 31.12.2018 година, учеството на кредитите на корпоративните клиенти изнесува 49,4%, а кредитите на МСП учествуваат со 50,6% во вкупните кредити на правните лица.

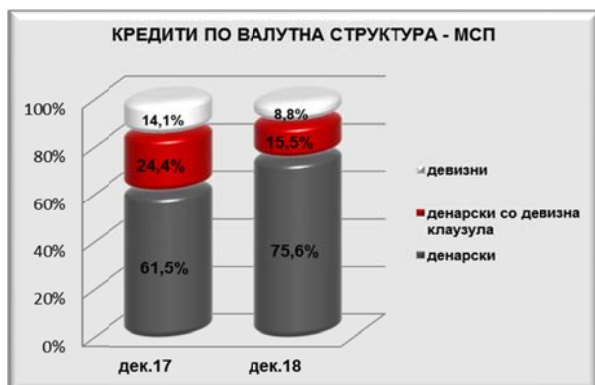

Според валутната структура, во кредитното портфолио на големите клиенти е остварен пораст на учеството на денарските кредити од 76,2% на 81,8% во 2018 година во однос на 2017 година, за сметка на намалување на учеството на девизните кредити од 15,9% на 11,9% и намалување на учеството на денарските кредити со девизна клаузула од 7,9% на 6,3% за 2018 година во однос на 2017 година.

Во однос на рочната структура, во кредитното портфолио на големите клиенти може да се забележи дека се одржува сличен сооднос на долгорочните со краткорочните кредити. Две третини од портфолиото, односно 66,6% го сочинуваат долгорочните кредити, додека една третина односно 33,4% го сочинуваат краткорочните кредити.

Нивото на квалитет на кредитното портфолио се зголеми преку градење стабилни и трајни односи со клиентите, прудентно управување со кредитниот ризик, како и ефикасна организирана функција на наплата.

Според валутната структура, во кредитното портфолио на МСП се забележува пораст на учеството на денарските кредити за 14,1 процентни поени и тоа од 61,5% на 75,6%, на сметка на овој пораст има намалување на учеството на денарските кредити со девизна клаузула и тоа за 8,9 процентни поени, односно од 24,4% на 15,5% и намалување на учеството на девизните кредити за 5,3 процентни поени и тоа од 14,1% за 2017 година на 8,8% за 2018 година.

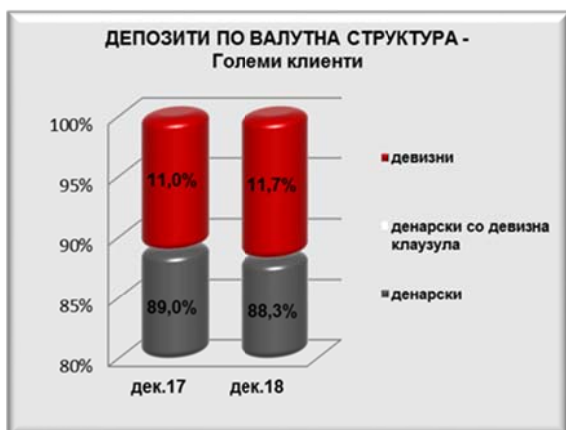
Во однос на рочната структура, кредитното портфолио на МСП се карактеризира со доминантно учество на долгорочните кредити, односно 81,5% како и зголемување на учеството на краткорочните кредити за сметка на долгорочните кредити коишто го зголемуваат своето учество за 1,4 процентни поени.

✓ Депозитно работење на корпоративни клиенти

Во текот на 2018 година, депозитите на корпоративните клиенти бележат благ пораст на состојбата за околу 9,76 милиони денари во однос на претходната година. Тоа пред сè се должи на порастот на орочените депозити коишто растат за 26 милиони денари за 2018 година во однос на 2017 година. Како што може да се забележи по рочната структура на депозитите, орочените депозити процентуално имаат пораст од 2,8 процентни поени за 2018 година во однос на 2017 година, односно растат од 75,1% на 77,9% за 2018 година.

Во однос на валутната структура, учеството на девизните депозити се одржува на слично ниво како и претходната година, односно има благ пораст од 0,7 процентни поени. Девизните депозити имаат процентуално учество од 11,7%, додека сè уште денарските депозити имаат најголемо учество. Истите учествуваат со 88,3% во вкупното депозитно портфолио на големите клиенти.

Депозитната активност во делот на МСП бележи пад за 2,2 % за 2018 година во однос на 2017 година.

Анализирано по валутна структура, и за 2018 година денарските депозити имаат доминантно учество во депозитната база на МСП со 82,1%, што сепак претставува намалување од 6,6 процентни поени во однос на претходната година. За сметка на намаленото учество на денарските депозити се забележува значителен пораст од 7,6 процентни на учеството на денарските депозити со девизна клаузула, односно од 4% во 2017 на 11,6% во 2018 година. Учеството на девизните депозити се одржува на слично ниво како и во 2017 година. Во 2018 година девизните депозити учествуваат со 6,3% во депозитната база на МСП.

Во рочната структура на вкупните депозити на МСП се забележува пораст на орочените депозити за 2018 година во однос на 2017 година. За 2018 година има пораст за 2,4 процентни поени во однос на 2017 година или во апсолутен износ за 20,37 милиони денари. И во 2018 година депозитите по видување имаат доминантно учество од 79,2% во вкупните депозити на МСП.

6.3. Деловна мрежа

Во годината зад нас Дирекцијата за деловната мрежа овозможи на своите клиенти професионално користење на производите и услугите, притоа ставајќи го акцентот на ефикасноста на своите услуги преку квалитетното и брзо опслужување.

И во текот на 2018 година Банката го насочи фокусот на работењето во сегментот Деловна мрежа на патот кон остварувањето на поставените деловни цели, и тоа:

- Подобрување на квалитетот на услугата, а со тоа зголемување на задоволството и на лојалноста на клиентите кон Банката;
- Преземање активности за дополнителна продажба на производи и услуги на постојните клиенти;
- Обуки, тренинзи и тестирање на вработените со цел зајакнување на стручноста и на знаењето на вработените во филијалите и во експозитурите;
- Континуирана поддршка на вработените за остварување на продажните цели и следење на степенот на остварување;
- Подобрување на организацијата на работење и ефикасноста на процесите.

➤ **Физички лица**

Во текот на 2018 година Банката оствари пораст на кредитното портфолио во споредба со минатата година.

Преку целата година Банката активно и во согласност со пазарните услови, потребите и барањата на корисниците ја прилагодуваше понудата преку измена на условите и воведување продажни промоции со акцент на потрошувачките и станбените кредити.

Конкурентноста на понудата овозможи успешна реализација и зголемување на портфолиото на кредитите кај физичките лица.

Во вкупните кредити одобрени на физички лица најголемо процентуално учество имаат потрошувачките и хипотекарните кредити со 56,1%, потоа следуваат станбените кредити со 35,3% и кредитните картички и негативните салда на тековни сметки со 7,6%.

Во областа на депозитното работење, во 2018 година, Банката и натаму продолжи со систематскиот пристап во спроведувањето на стратегијата на задржување на постојното депозитно портфолио и селектирање на новите депозити во согласност со пазарните услови. Во текот на 2018 година во структурата на депозитите кај физичките лица, штедењето во странска валута изнесува 43,9% од вкупното депозитно портфолио, додека пак учеството на денарското штедење изнесува 56,1% од вкупното депозитно портфолио.

Во однос на рочната структура, депозитите по видување учествуваат со 44,89%, додека орочените депозити до и над една година со 55,11%. Се забележува тренд на пораст на депозитите по видување за 2,73пп во однос на 2017 година.

6.4. Картично работење

Во текот на 2018 година картичното портфолио се задржа на приближно исто ниво како и во текот на 2017 година со издадени вкупно 34.464 VISA картички (дебитни и кредитни за физички лица, односно кредитни картички за правни лица).

Во текот на 2018 година се реализираа многубројни презентации кај правни лица со цел зголемување на директната продажба на картичките, аквизиција на правни лица за исплата на плата преку дебитни картички, како и воспоставување стабилни и постојани деловни односи со клиентите.

Во 2018 година реализиран е зголемен број трансакции со VISA картичките на ТТК Банка АД Скопје на ATM и ПОС мрежа за 15,07%, односно зголемен вкупен промет на ATM и ПОС мрежа за 12,06% во однос на 2017 година. Прометот на ПОС-мрежа е зголемен за 22,67%, а во делот со трансакции за 23,21% во однос на 2017 година. Со цел зголемување на прометот на ПОС-мрежата, како и задоволување на потребите на клиентите, во 2018 година Банката набави 100 нови ГПРС пос-терминали.

6.5. Платен промет во земјата и странство

Во 2018 година Банката продолжи успешно да ги извршува активностите во делот на платните промети и максимално да се ангажира во задржување на довербата и задоволување на потребите на своите комитенти.

Банката работеше на доближување на производитите до постојните клиенти и привлекување нови преку понуди прилагодени на потребите на клиентот, и продолжи со обезбедување брза и квалитетна услуга.

➤ Платен промет во земјата

Во текот на 2018 година, Банката вршеше услуги од денарскиот платен промет преку мрежата на филијали и експозитури и преку електронското банкарство наменето за физички и правни лица, нудејќи квалитетен, комплетен и ефикасен банкарски сервис.

Во 2018 година се евидентирани позитивни движења во доменот на денарскиот платен промет.

Износот на обработени трансакции на задолжување во денарскиот платен промет во континуитет бележи пораст со што се продолжува трендот на зголемување на износот на овој тип на трансакции.

Покрај вообичаените стандардни услуги од платниот промет и во 2018 година Банката продолжи да го промовира и да го развива користењето на електронското и мобилното банкарство.

➤ **Платен промет со странство**

И во 2018 година Банката продолжи со комплетна и брза банкарска услуга, со цел ефикасно, квалитетно и навремено задоволување на барањата на клиентите. Банката вршеше услуги на клиентите од платниот промет со странство преку мрежата на филијали и експозитури. Во делот на платниот промет со странство ќе продолжи да се стреми кон поефикасен, поквалитетен и лесно достапен банкарски сервис.

Во таа насока е и намалувањето на провизиите за трансакции во девизниот платен промет со што Банката ги привилегира нејзините клиенти и привлекува нови потенцијални клиенти.

6.6. Електронско банкарство

Во текот на 2018 година, Банката продолжи да го афирмира работењето на клиентите по пат на електронско банкарство и го задржа позитивниот тренд на раст и во бројот на корисници и според бројот на реализирани налози. На зголемувањето на бројот на корисници дополнително влијаеше и тоа што Банката континуирано ја нуди оваа услуга без фиксни трошоци за приклучок и со најниски надоместоци.

Во текот на 2018 година е евидентиран растеж и во бројот на корисници на апликацијата за мобилно банкарство ТТК М-банк со единствен, модерен и препознатлив дизајн, кој овозможува користење на производите и услугите на Банката, односно управување со сопствените финансии преку целосна достапност на банкарските услуги на мобилните телефони со оперативен систем Android и iOS, независно од времето и од локацијата на корисникот.

Во 2018 година евидентно е зголемување во бројот на корисници на електронските сервиси за информирање (СМС и е-пошта), што укажува на фактот дека клиентите ја препознаваат предноста на овој сервис, што овозможува брзо и сигурно информирање и контрола на состојбите на сметките, како и поголема безбедност и заштита при реализацијата на трансакциите.

6.7. Средства и ликвидност

Банката во текот на 2018 година успешно управуваше со активата и пасивата, ликвидносниот и валутниот ризик, како и со оперативната и стратегиската ликвидност, во согласност со законските и подзаконските акти, а во линија со поставените цели и задачи од Комисијата за управување со актива и пасива, Одборот за управување со ризици и Комисијата за управување со ликвидност, притоа почитувајќи ги дефинираните регулаторни и интерни лимити за изложеност кон ликвидносниот и валутниот ризик.

Банката, паралелно со извршување на стратегиските активности обезбедува и широка палета на услуги за финансиските пазари на својата клиентска база.

Во текот на 2018 година, банкарскиот сектор продолжи да функционира во услови на структурен вишок на ликвидност. Каматната стапка на основниот инструмент за монетарно регулирање, благајничките записи (БЗ) се движеше помеѓу 3,25% и 2,50%. Намалувањето на каматната стапка на основниот инструмент на НБРМ се должи на нормализација на монетарната политика како одраз на стабилизирање на очекувањата и довербата на економските субјекти, а како резултат на намалување на влијанието на политичката криза врз економијата.

Каматните стапки на државните хартии од вредност во текот на 2018 година имаа тенденција на опаѓање со намалување на стапката на принос на 12-месечните денарски државни записи за 30 базични поени.

Банката го пласираше вишокот на ликвидни средства во хартии од вредност издадени од државата и НБРМ, на Меѓубанкарскиот пазар на пари и преку монетарните инструменти на НБРМ. Видот и инструментите што беа користени за пласирање на вишокот на средствата зависеа од тековната и планираната рочна структура на средствата и обврските на краток и долг рок и движењата на каматните стапки на пазарот на пари и хартии од вредност. Тековните потреби од ликвидни средства главно беа задоволени на домашниот Меѓубанкарскиот пазар на пари.

Во изминатата година, коефициентот на ликвидната актива, како однос на ликвидната актива и вкупната актива, анализиран на месечно ниво, се движи во интервалот од 29% до 33%⁴ и е повисок од нивото на ликвидност на банкарскиот сектор во целина. Во текот на целиот период Банката ефикасно и ефективно ја исполнува обврската за задолжителна резерва и просечно месечно постигнува коефициент на исполнување на денарската задолжителна резерва од 103,1%. Банката ја следи девизната ликвидност преку интерни оперативни лимити, со цел максимизирање на можностите за валутна и рочна трансформација на изворите на средства со едновремено исполнување на обврската за девизна задолжителна резерва во согласност со измените во законската регулатива при што Банката ја исполнува обврската за задолжителна резерва во евра со издвојување средства на девизната сметка на Народна банка на РМ во странство најмалку еднакво на 95% од пресметката, а 5% од пресметаната задолжителна резерва во евра ги издвојува на девизната сметка во евра во МИПС во НБРМ.

Структурата на ликвидната актива којашто ја одржува Банката овозможува ефикасно управување со ликвидноста, обезбедувајќи принос на вишокот ликвидност над пресметката на задолжителната резерва со пласманите во државни хартии од вредност (ДХВ) и благајнички записи (БЗ). Вложувањата на Банката во ДХВ и БЗ на крајот на годината изнесуваат 1.772,94 милиони денари и се зголемени за 73,2 милиони денари, односно за 4,3% во однос на крајот на минатата година. ТТК Банка во текот на 2018 година го зголеми портфолиото на ДХВ за 7,2% и тоа преку категориите на Државни обврзници на 2,3 и 5 години, додека кај портфолиото во 12-месечни денарски државни записи се забележува намалување за 26,1%.

---

⁴ Коефициентот на ликвидна актива, во согласност со Политиката за управување со ликвидносен ризик на Банката, не ги вклучува пласманите на Банката во континуираните државни обврзници на Министерство за финансии.

Банката континуирано, во текот на целата година, одржува агрегатна отворена девизна позиција којашто е во рамки на лимитот поставен со регулативата на НБРМ и Политиката за управување со валутен ризик и ефикасно управува со девизниот ризик минимизирајќи ја веројатноста од настанување загуба, како резултат на неповолно движење на интервалутарните односи на девизниот пазар.

Во текот на годината Банката ги исполнува и регулаторните обврски за стапките на ликвидност до 30 и 180 дена и ефикасно управува со рочната структура на активата и пасивата во рамки на прифатливото ниво на ризик. Како дел од процесот на управување со ликвидносниот ризик Банката го пресметува и следи нивото на концентрација и учеството на 20-те најголемите депоненти во просечната депозитна база и ги исполнува интерните ликвидносни показатели дефинирани во Политиката за ликвидносен ризик.

Во текот на 2018 година, Банката продолжи со континуирано следење и сервисирање на обврските од склучени кредитни линии одобрени од страна на Македонската банка за поддршка и развој (МБПР) во денари со девизна клаузула и девизи, при што состојбата на кредитните обврски на Банката на 31.12.2018 година се намали за 28% и изнесува 276,4 милиони денари (2017: 385,0 милиони денари).

Трезорот во 2018 година вршеше редовни активности како снабдување на филијалите и експозитурите со готовина, обработка на домашна и странска валута, опслужување на банкоматите што се наоѓаат во изнајмени простории, како и дистрибуција на пари наменети за полнење банкомати лоцирани во филијали и во експозитури на Банката. Трезорот има успешна соработка со правниот субјект со кој Банката има склучено договор за соработка во делот транспорт и пренос на готовина. Постапувајќи по Одлуката на НБРМ за проверка на автентичност и соодветност, условите на враќање во оптек на книжни и ковани пари, трезорот вршеше обработка и пречистување на книжните пари со машините што ги набави Банката за оваа намена.

Трезорот и во 2018 година, во делот издавање сефови за граѓани и правни лица, нудеше квалитетна и ефикасна услуга за корисниците на сефови, при што сите постојни 196 сефови беа издадени на клиенти правни и физички лица.

Во третиот квартал од годината врз основа на направена анализа за успешноста на услугата издавање сефови, условите во кои се врши услугата од технички – просторен аспект како и од аспект на исполнување на барањата на законската регулатива, Банката донесе одлука за укинување на услугата издавање сефови со важност од 13.9.2018 година.

Постојните сефови ќе се администрираат до истекувањето на договорите со корисниците во согласност со основната Процедура за давање на услугата издавање на сефови и други услуги во Оддел Трезор.

6.8. Маркетинг и развој на производи

Следејќи ги потребите на корисниците и пазарните услови, во текот на 2018 година Банката континуирано реализираше активности за зголемување на квалитетот и конкурентноста на производите и услугите со цел обезбедување максимална поддршка за корисниците.

Понудата на потрошувачки кредити со фиксни каматни стапки беше дополнета со потрошувачки кредити со фиксни и атрактивни променливи каматни стапки важечки за определени периоди од отплатата на кредитот.

За утврдување на променливите каматни стапки кај кредитите на физички лица како референтна стапка се вовеле Националната референтна стапка (каматна стапка на денарски депозити без валутна клаузула), додека кај Visa Classic кредитните картички и дозволеното пречекорување за физички лица се примени Референтната стапка за пресметување на стапката на казнена камата.

Карактеристиките, условите и функционалностите на производите беа континуирано унапредувани во согласност со барањата на корисниците.

Во 2018 година продолжи понудата на Супер станбениот кредит со фиксна каматна стапка од 2,85% годишно во првите три години од отплатата, хипотекарниот кредит со фиксна каматна стапка од 4,9% годишно во првите 3 години како и потрошувачките кредити со фиксна каматна стапка во првата година од 5,5% годишно. Се зголеми максималниот рок на отплата на хипотекарниот кредит од 180 на 240 месеци. Се понудија поволни услови за рефинансирање станбени кредити во други банки со можност за покривање на административните и банкарските трошоци.

Во текот на целата година се применуваа промотивни ценовни повожности преку намалување или целосно изземање на провизијата за одобрување и други надоместоци за станбени кредити, хипотекарни и потрошувачки кредити коишто поттикнуа зголемен интерес кај корисниците.

Следејќи ги современите трендови во банкарското работење продолжи развојот на системот за комплетно автоматизирано одлучување по поднесени барања за кредит преку електронското банкарство на Банката во насока на понуда на поповолни услови за кредитниот производ Инстант кредит што е достапен за корисниците на електронското банкарство. Инстант кредитот во целост ја поедноставува и ја зголемува ефикасноста на постапката за одобрување кредит којшто се одвива во неколку фази: онлајн аплицирање за кредитот преку услугата - електронско банкарство, автоматизирана системска проверка и одобрување на кредитот; електронско известување за одобрување на кредитот преку СМС порака и е-пошта; потпишување на договорот и исплата во најблиската експозитура.

Широкиот распон на услуги овозможени преку платформите на електронското и мобилното банкарство што беа достапни во 2018 година без надоместоци за приклучок и користење ги обезбедија посакуваните функционалности за постојните корисници, а овозможија привлекување и на нови. Корисниците имаат можност за моментален увид во состојбата на сметките, да вршат плаќања со поголема брзина и со пониски трошоци, да орочуваат средства без доаѓање во банката. Корисниците ја препознаваат предноста и практичноста и на електронските сервиси за информирање (СМС и е-пошта) коишто овозможуваат најбрзо информирање преку СМС или е-пошта за секоја промена и извршена трансакција што придонесува за поголема сигурност, безбедност и заштита при реализација на трансакции и истовремено до поголемо задоволство.

За корисниците на VISA classic кредитните картички Банката креираше уникатна промотивна понуда која што овозможи кредитната картичка да се добие со исклучително поволни услови: 0% камата во првата година на користење и без годишна членарина во првата година. За овозможување поголема флексибилност, сигурност и заштита на плаќањата преку Интернет за VISA платежните картички во текот на 2018 година се вовеле нова функционалност за самостојна промена на дневниот лимит за плаќања преку Интернет преку електронското банкарство или преку апликацијата за мобилно банкарство ТТК М-банк.

Понудата на промотивни депозити во девизи за физички и правни лица и активното управување со пасивните каматни стапки придонесоа за позначајно зголемување на депозитната база за одредени валути и рочности. Во текот на 2018 година беа понудени повеќе промотивни депозити во евра за физички лица со различни рочности: ЕВРО фикс 15 орочен штеден влог во евра на 15 месеци, ЕВРО фикс 25 орочен штеден влог во евра на 25 месеци, ЕВРО фикс 18 орочен штеден влог во евра на 18 месеци.

Со цел да овозможи најповолни услови за своите корисници преку брза и сигурна реализација на плаќањата во странство или на девизните приливи со најниски провизии од август 2018 година ТТК Банка АД Скопје ги намали провизиите за девизни плаќања за физички и правни лица. Во рамките на соработката со MoneyGram се нудеа поволни услови за плаќања преку брзиот меѓународен трансфер на пари, а беа реализирани и промотивни намалувања на провизии за испраќање пари од територијата на град Скопје до државите од Балканот што влијаеше поволно на зголемување на обемот на плаќањата.

Добро утврдениот концепт на унифицирани услови и оптималниот број производи прилагодени за поширока група корисници и во текот на изминатата година придонесуваше за полесно комуницирање на карактеристиките на производите, успешна и ефикасна продажба.

Подобрените услови на производите, специјалните продажни промоции и промотивните активности придонесоа за јакнењето и проширувањето на соработката со постојните клиенти како и привлекувањето нови клиенти со плата/пензија во ТТК Банка АД Скопје. Продажбата на кредитни производи на физички лица во 2018 година забележа најдобри резултати од постоењето на брендот ТТК Банка АД Скопје од 2006 година.

Во доменот на работењето со правните лица, основната карактеристика на деловниот однос беше диференцираниот пристап за сегментите на корпоративни и МСП-корисници. Прилагодувањето на условите на кредитните производи во согласност со пазарните услови, достапноста, флексибилноста и индивидуалниот пристап на соработниците за кредитирање како веќе проверен и докажан концепт придонесоа за изнаоѓање ефикасни финансиски решенија и зачувување на долгорочните деловни односи со постојните корисници. Во 2018 година се модифицираше понудата на кредитни производи на правни лица преку воведување променливи каматни стапки коишто се утврдуваат со примена на референтна каматна стапка – Национална референтна стапка со исклучок на кредитните производи со фиксна каматна стапка за целиот период на отплата.

Банката активно ги пласираше поволните кредитни линии обезбедени преку МБПР со цел обезбедување свеж капитал за поддршка на малите и средните

претпријатија за реализација на нови инвестициски проекти, нови вработувања, зголемена ликвидност на стопанството и зголемен извоз.

Екстерната комуникација како интегрален дел од маркетингот и промотивните активности и оваа година се фокусираше на реализација на маркетинг-целите, зголемување на свеста и создавање интерес за производите и услугите што ги нуди Банката со цел раст на имиџот и пораст на продажбата.

Сите новости во врска со производите и услугите редовно се комуницираа во рекламните материјали со препознатлив имиџ и со примена на единствен конзистентен начин на пренесување на информацијата до корисниците.

Во текот на изминатата година, со присуство на традиционалните и нови медиуми, Банката спроведуваше продажни промоции и кампањи од кои позначајни се реализираните со фокус на понудата на ненаменските потрошувачки кредити, станбените кредити како и промотивните депозити.

Редовно беа комуницирани и дистрибуирани сите информации, промени и рекламни материјали до вработените, со што навремено беа запознати со сите новини во работењето на Банката.

Банката редовно и транспарентно ја известуваше јавноста и медиумите за сите значајни настани поврзани со работењето на Банката преку директна соработка со истите и преку својата интернет-страница.

Во делот на *грижата за корисници*, Банката реализираше брза и навремена реакција во однос на добиените поплаки што позитивно влијаеше врз имиџот на Банката, на подобрување на процесот на директна комуникација со крајните корисници и јакнење на довербата кон Банката.

➤ **Корпоративна општествена одговорност**

Како дел од бизнис секторот, ТТК Банка АД Скопје, во своето работење, се грижи и делува за добробитот на општеството во коешто работи. Во улога на општествено одговорна компанија, ТТК Банка АД Скопје настојува да ги сплоти ентузијазмот на своите вработени, заемната соработка и отворената комуникација со партнерите и со институциите, етичкото управување и транспарентноста во работењето кон сите засегнати страни, грижата за корисниците, како и поддршката во реализацијата на целите на заедницата. Корпоративната општествена одговорност е фундаментална вредност на ТТК Банка АД Скопје, којашто интегрира социјална, хумана и етичка димензија. Посветеноста на ТТК Банка АД Скопје кон достојно спроведување на стратегијата за општествена одговорност придонесе Банката да оствари позитивни и успешни резултати во подигнување на свесноста за Банката, за градење имиџ на Банката како корпоративна општествено одговорна компанија, како и кон остварување многубројни позитивни придобивки за заедницата.

Во текот на 2018 година Банката го задржа континуитетот за поддршка на потребите и барањата на заедницата преку реализација на бројни спонзорства и донации во културата, уметноста, образованието, науката, здравството, спортот и ранливите групи граѓани. Меѓу позначајните проекти кои беа поддржани во текот на 2018 година се: спонзорство на НУ „Филхармонија“, културната манифестација „Охридско лето“ 2018 година, активностите на Кошаркарскиот клуб „Тетекс ТТК“ од

Тетово, 37-то традиционално искачување на Титов Врв во организација на планинарскиот клуб „Љуботен“ од Тетово, Меѓународната културна манифестација „Денови на Иљо“ во Тетово, детскиот фестивал „Јаболчиња“ во Тетово, Програма за младински развој - младински кампови во организација на Младинската асоцијација „ИМКА“ од Битола.

Етичко управување - Одговорното однесување е императив за ТТК Банка АД Скопје. Банката редовно и навремено ги ажурира и транспарентно објавува податоци и информации поврзани со работењето. Поставувањето ефикасен систем на корпоративно управување позитивно влијае на: јакнењето на довербата на нашите соработници, корисници и вработените во Банката, зголемувањето на транспарентноста на работењето, јасната организациска структура како и ефикасните системи на следење и контрола на ризиците.

6.9. Информатичка технологија и позадински работи

Во 2018 година, Банката продолжи со имплементација на проекти од информатичката технологија во областа на инфраструктурата и системскиот развој, со коишто се надгради хардверската и виртуелната инфраструктура, се поддржа комерцијалниот развој на продукти, се консолидираа решенијата за автоматизација на работењето, беа развиени нови интерни решенија и додадени нови можности во електронското банкарство. Се надгради апликативното решение за управување со ризици, беа имплементирани измени за усогласување со новите регулаторни барања, се прошири и се подигна нивото на контрола во и вон работно време со воведување на дежурства, а беа завршени и логистичките проекти за развој на мрежата на банкомати. Измените и подобрувањата на ИТ системите овозможува Банката ефикасно да го следи растот на пазарот и обемот на работа и лесно да се прилагодува кон промените во организацијата, промените во регулативата и кон решенијата за нови продукти и услуги.

○ Развој на софтвер

Во 2018 година во делот на софтверскиот развој беа направени следниве надградби и имплементации на нови апликативни решенија:

- Имплементирана е системска надградба на апликативното решение за девизно работење за поддршка на работење со ТАРГЕТ 2 системот, како и за поддршка на измените во платниот промет со странство, предизвикани од промените на структурата на платните пораки на SWIFT платформата;
- Извршена е надградба на решението за денарски платен промет, во согласност со упатството за видот, формата и начинот на размена на податоци, како и во согласност со измените во македонскиот систем за брзи плаќања – МИПС;
- Извршена е надградба и прилагодување на решението за размена на податоци со и кон УЈП;
- Надградени се апликациите за адекватност на капитал и класификација на актива во дирекцијата за ризици во согласност со барањата на НБРМ и методологијата на Банката;

- Надградени се можностите на АМЛ софтверот во согласност со донесените законски измени донесени од страна на УФР;
- Извршена е надградба на решението за мобилно банкарство, за Andorid и iOS оперативни системи;
- Направени се надградби и измени на сетот на извештаи поврзани со новата методологија за известување за платежна статистика на НБРМ;
- Имплементирани се надградби на апликативниот софтвер за работа со фиксни каматни стапки кај депозитите, а во согласност со препораките од НБРМ;
- Стабилизирани се автоматизациите за отписи и направени се контролни извештаи;
- Надградени се и апликациите за електронски известувања преку СМС и е-пошта;
- Автоматизирани се процесите за крај на ден и поставување на нов ден во денарскиот платен промет.

- **Инфраструктурни и системски проекти од информатичката технологија**

- Набавена е нова хардверска опрема – сервери, сториџ, свичеви и ASA огнен ѕид, наменета за надградба на алтернативната ИТ локација, кој ќе ги задоволи потребите на Банката најмалку за наредните 3 години;
- Надградени се мрежите на ПОС-терминали со набавка на нови безжични POS терминали;
- Направени се надградби на SWIFT платформата за меѓународни плаќања;
- Банката успешно учествуваше во тестирањата од НБРМ и КИБС на планот за континуитет на процесите поврзани со МИПС и КИБС системите, а без поголеми забелешки помина и тестирањето на сопствениот план за континуитет во работењето. Исто така, независното годишно надворешно пенетрациско тестирање покажа добро ниво на техничка подготвеност на банката за справување со тековните сајбер безбедносни ризици;
- Во 2018 година, Банката успешно ги реализира планираните надградби за изградба на модерен и ефикасен информативен систем, обезбедувајќи платформа којашто силно го поддржува развојот и активностите на Банката и обезбедувајќи континуирано висок квалитет на сервисите кон своите клиенти.

- **Позадинско работење**

Во текот на 2018 година Банката ја подобри ефикасноста во администрирањето на производите и на услугите. Континуирано ги имплементираше неопходните измени во процесите и системската евиденција, произлезени од промените во законската регулатива и воведувањето нови производи и услуги. Банката ги унапреди интерните системи за внатрешна контрола, мониторирање и управување со процесите.

Со завршувањето на автоматизација на повеќето активности во денарскиот платен промет, очекуваме да се намали бројот на вработени во дирекцијата за позадински обработки.

6.10. Човечки ресурси

Во 2018 година примарен фокус на Банката беа заложбите за овозможување развојно, мотивирачко и продуктивно работно опкружување. Активностите во овој дел главно беа насочени кон имплементација на корпоративното управување и развој на корпоративната култура, поактивен пристап во управувањето со човечките ресурси, нивно соодветно ангажирање и интегрирање, интерна мобилност, евалуација и вреднување на перформансите, мотивирање и стручно едуцирање.

Во текот на 2018 година се извршија внатрешни прераспоредувања на вработените, беше регрутиран квалитетен и професионален кадар и дојде до зајакнување на средното ниво на менаџмент во Банката. Со тоа, активностите во сите организациски единици и делови на Банката се реализираа од страна на високо компетентен и посветен кадар.

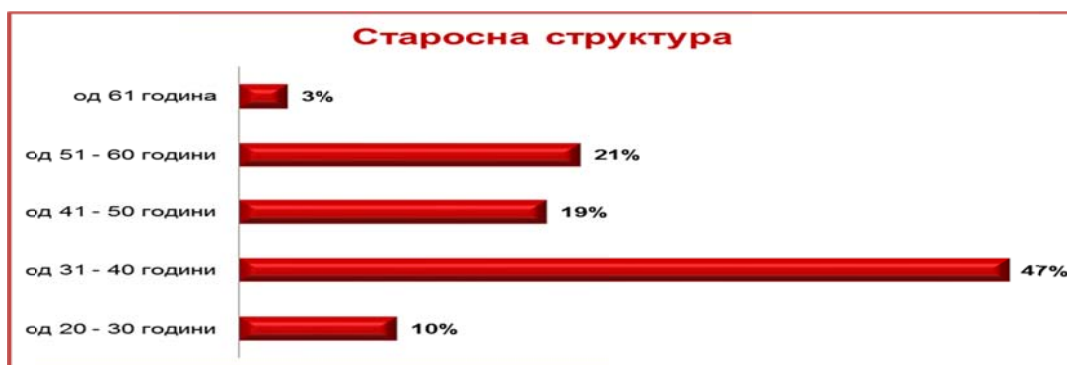
Во 2018 година беа ревидирани повеќе интерни акти во делот на корпоративното управување, во насока на усогласување со Одлуката за правилата за добро корпоративно управување во банка, чијашто цел беше да се промовира систем на вредности и посакувано однесување за сите вработени во Банката. Покрај новиот Етички кодекс, се ревидираа Политиката за наградување, Политиката за начинот на избор, следење на работењето и разрешување на лицата со посебни права и одговорности, освен за членовите на Надзорниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Управниот одбор и Процедурата за наградување. Исто така беа ревидирани и други интерни акти во делот на човечките ресурси.

Во 2018 година започна проектот за набавка на интегриран софтвер за управување со човечки ресурси. Неговата имплементација се очекува да придонесе во полесно и побрзо пристапување до информациите од работен однос, развој, едукација, управување со работното време и сл.

○ Структура на вработени

Заклучно со 31.12.2018 година вкупниот број вработени во ТТК Банка АД Скопје изнесуваше 238, со просечна возраст од 41 година.

Образовната и старосната структура на вработените во Банката на 31.12.2018 година се дадени на следниот приказ:

○ **Стручно усовршување**

Вработените имаат можност да учат, да се развиваат и стручно да се усовршуваат на различни начини, низ работа со поддршка од колеги со долгогодишно искуство, со внесување нови поттикнувачки задачи, низ формални програми за едукација, задолжителни редовни годишни едукации и сл.

Во 2018 година ТТК Банка АД Скопје овозможи поголем број вработени да бидат учесници на повеќе стручни и технички обуки, семинари, конференции и настани од информативен карактер. Со тоа, обуките и усовршувањата продолжија да претставуваат алатка за континуирано инвестирање, унапредување и задржување на кадарот во организацијата, а придонесоа и за негова внатрешна мобилност во рамките на Банката и подобрување на перформансите.

Околу 120 вработени во 2018 година посетија над 40 екстерни обуки од различни области, а беа организирани и околу десетина интерни обуки. Во 2018 година се инвестираше и во меѓународно признати лиценци за специфични знаења.

6.11. Внатрешна ревизија

Службата за внатрешна ревизија ги спроведува своите активности во согласност со Законот за банки, Одлуката за правила за добро корпоративно управување во банка и другите законски прописи како и политиката, правилникот за работа и процедурите за внатрешна ревизија.

Активностите на Службата за внатрешна ревизија се вршат во согласност со Годишниот план за внатрешна ревизија базиран на ризиците, а одобрен од страна на Надзорниот одбор на Банката.

Во текот на 2018 година, активностите на Службата за внатрешна ревизија беа насочени кон ревидирање на процесите за кредитирање на правните и физичките лица, платните промети, трезорското работење, сигурноста на ИС, управувањето со човечки ресурси, имплементацијата на МСФИ 9 во процес на класификација и мерењето на финансиските средства, управувањето со репутациски ризик, почитувањето кодекс на етика и спречувањето судир на интереси, стратегискиот ризик, заштитата на ЛП, управувањето со безбедноста како и работењето во мрежата на филијали/експозитури во Банката.

Сите планирани ревизии се реализирани во текот на годината, со што целосно се покриени планираните сегменти и деловни процеси оценети како најкритични и предвидени во Годишниот план. Надлежните одговорни лица и органите на Банката се информирани за наодите, идентификуваните слабости и препораките за надминување на истите преку писмени извештаи.

На месечна основа, Службата за внатрешна ревизија ја следеше имплементацијата на препораките предложени во извештаите за ревизија и ги известуваше органите на Банката за статусот на нивната реализација. Во текот на годината со особена важност се следеше и се известуваше за имплементацијата на предвидените активности од акцискиот план изработен во согласност со препораката од регулаторот.

Покрај реализацијата на поставените цели со Годишниот план за ревизија, во извештајниот период Службата за внатрешна ревизија вршеше и консултативна и советодавна улога на барање на раководните лица од одделни организациски делови по прашања од повеќе области.

6.12. Контрола на усогласеност на работењето на Банката со прописите и спречување на перење пари и финансирање тероризам

Службата за контрола на усогласеноста на работењето на Банката со прописите и спречување на перење пари и финансирање тероризам ги извршуваше своите активности во насока на обезбедување на работење во согласност со прописите и минимизирање на ризиците од неусогласеност, односно минимизирање на ризиците од изречени мерки од регулаторните органи коишто би довеле до финансиски загуби или загуби на угледот на Банката. За таа цел, во 2018 година Службата за контрола на усогласеноста ги реализираше следните активности: редовно се следеше новодонесената регулатива и измените и дополнувањата на важечката регулатива, се известуваа сите организациски единици и делови на Банката и членовите на Управниот одбор на Банката за новините во прописите и се преземаа активности за обезбедување нивно навремено и соодветно имплементирање во работењето; се преземаа активности за идентификација и следење на ризиците од неусогласеност на работењето на Банката со прописите, вклучувајќи и следење на поплаките од клиентите на Банката; се спроведуваа контроли на усогласеноста во согласност со Програмата и Годишниот план; се вршеше контрола на усогласеноста на ревидираните интерни акти и се даваше поддршка во стандардизацијата на процедурите и контролните правила за остварување на целите на усогласеност; се даваа насоки на вработените за правилна примена на прописите во форма на инструкции, препораки и одговори на прашања поврзани со спроведувањето на прописите во нивното секојдневно работење; се соработуваше со други институции; редовно се известуваше Надзорниот и Управниот одбор на Банката за остварувањето на функцијата контрола на усогласеност на работењето на Банката на полугодишно и месечно ниво и се реализираа други активности во согласност со прописите.

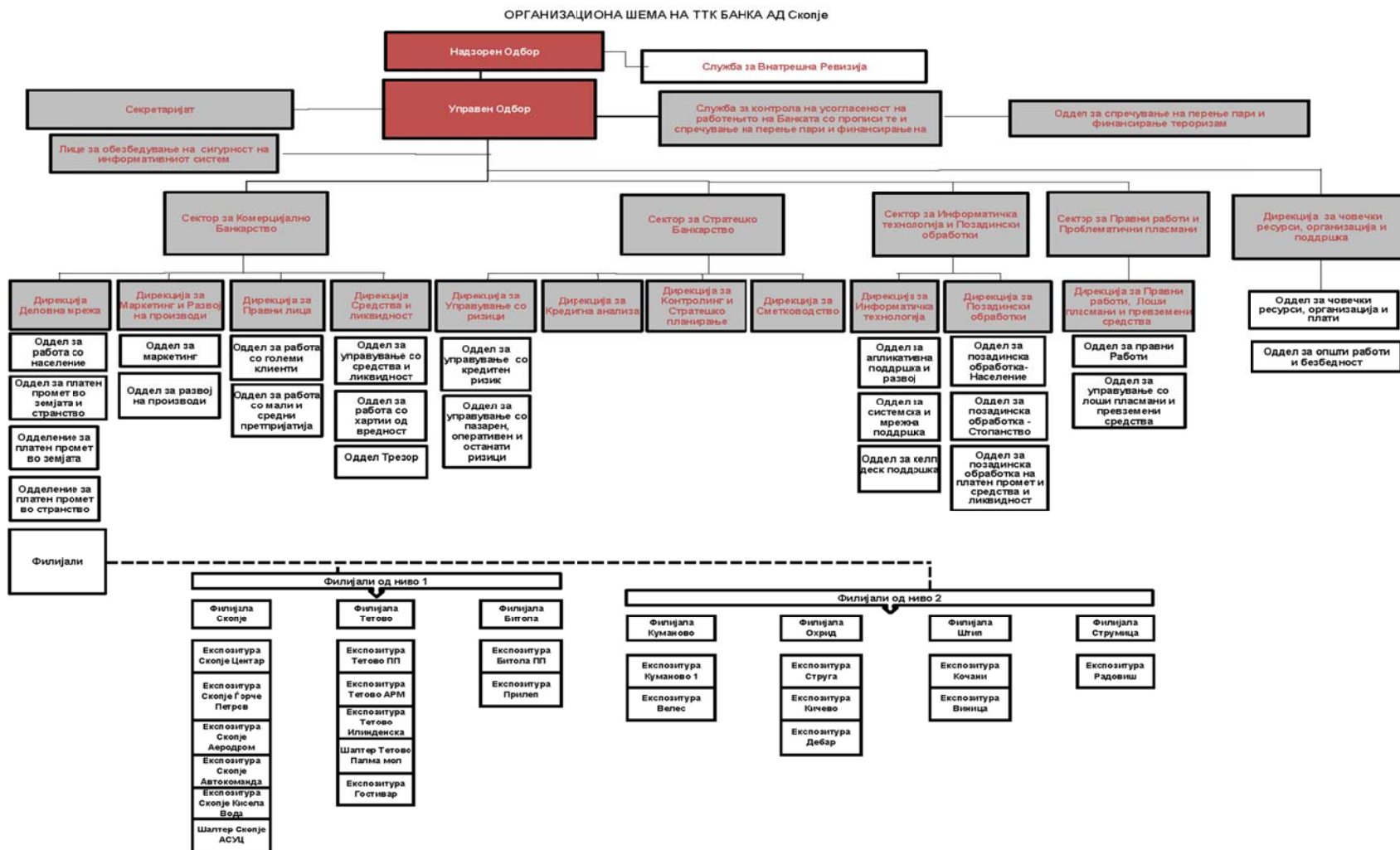
За реализација на активностите за спречување на перење пари и финансирање тероризам, Банката во целост ги има имплементирани сите мерки и активности

коишто произлегуваат од прописите за спречување на перење пари и финансирање на тероризам. Во 2018 година беше донесена ревидирана Програма за ефикасно намалување и управување со идентификуваниот ризик од перење пари и финансирање на тероризам, во согласност со новиот Закон за спречување на перење пари и финансирање на тероризам и новата Одлука за методологијата за управување со ризикот од перење пари и финансирање на тероризам. Вработените во Банката и во 2018 година доследно ги применуваа во работењето мерките и активностите за превенција и за спречување инволвираност на Банката во активности поврзани со перење пари и финансирање тероризам или во други криминални активности од страна на нејзините клиенти, со што се обезбедуваше заштита на угледот и репутацијата на Банката, како една од примарните задачи на Банката.

Претседател на Надзорен Одбор
М-р Глигорие Гоговски

ПРИЛОГ 1 - ОРГАНИЗАЦИСКА СТРУКТУРА НА ТТК БАНКА АД СКОПЈЕ

ПРИЛОГ 2 – МРЕЖА НА ФИЛИЈАЛИ И ЕКСПОЗИТУРИ

ПРИЛОГ 3 – МРЕЖА НА БАНКОМАТИ

СКОПЈЕ	
Филијала Скопје	ул. „Народен Фронт“ бр.19а, ТЦ Беверли Хилс
Експозитура Скопје Аеродром	бул. „Јане Сандански“ бр.26, влез 2, локал 4
Експозитура Скопје Центар	ул. „Даме Груев“ бр.7
„Тетекс“ продавница, Скопје	ул. „Димитрие Чуповски“ бр.1, Рекорд-Центар
Експозитура Скопје Ѓорче Петров	бул. „Партизански Одреди“ бр.171а
Експозитура Скопје Автокоманда	ул. „16-та Македонска Бригада“ бр.2/3
Експозитура Скопје Кисела Вода	ул. „Сава Ковачевиќ“ бр.43/1-1
Трговски центар Скопје Сити Мол	ул. „Љубљанска“ бр.4
ВЕЛЕС	
Експозитура Велес	ул. „8-ми Септември“ бр.44
ТЕТОВО	
Филијала Тетово	ул. „Илинденска“ бр.2 б/Булевар
Експозитура Тетово АРМ	ул. „Методија Андонов Ченто“ бр.4
Експозитура Тетово Илинденска	ул. „Илинденска“ бр.226
Шалтер Палма мол	ул. „Скопски пат“ бр.8
Продавница „Римес“	ул. „Благоја Тоска“ бр.208/локал бр.1
ГОСТИВАР	
Експозитура Гостивар	ул. „Иво Лола Рибар“ бр.18
ДЕБАР	
Експозитура Дебар	ул. „8-ми Септември“ бр.1/3
БИТОЛА	
Филијала Битола	ул. „Столарска“ бр.7
Агенција за недвижности „Дора“	ул. „Столарска“ бр.1
Продавница „Комодоре“	ул. „Прилепска“ бр.42
Продавница „Редлајн“	ул. „Генерал Васко Каранѓелески“ бб
ОХРИД	
Филијала Охрид	ул. „Македонски Просветители“ бр.8В
ШТИП	
Филијала Штип	ул. „Ванчо Прќе“ бр.67
Маркет „КАМ“	ул. „Сремски фронт“ бр.26
ПРОБИШТИП	
Експозитура Пробиштип	ул. „Јаким Стојковски“ бр.7а
КОЧАНИ	
Експозитура Кочани	ул. „Кеј на револуцијата“ бр.13
РАДОВИШ	
Експозитура Радовиш	ул. „22-ри Октомври“ бр.6б
КУМАНОВО	
Филијала Куманово	ул. „Гоце Делчев“ бр.38
Експозитура Куманово 1	ул. „ЈНА“ бр.102
ПРИЛЕП	
Експозитура Прилеп	ул. „Борис Кидрич“ бр.6б
КАВАДАРЦИ	
ДПТУ „Култура“ ТЗ ДООЕЛ	ул. „Илинденска“ бр.7
СТРУГА	
Експозитура Струга	ул. „Пролетерски Бригади“ бр.43
СТРУМИЦА	
Филијала Струмица	ул. „Благој Јанков Мучето“ бр.2
ВИНИЦА	
Експозитура Веница	ул. „Никола Карев“ бр.6б
КИЧЕВО	
Експозитура Кичево	ул. „Кузман Јосифовски Питу“ бр.10